

Aluehallitus

Kokousaika 15.8.2023 klo 12:01 - 16:16

Kokouspaikka Gradia, Saunaneuvos; Viitanientie 1, Jyväskylä

Jäsenet

x Aula Maria Kaisa, poissa § 247	pj	x Flink-Liimatainen Piia, § 247 Teams klo 15.37-15.41	varajäsen
x Ahola Lotta	1. vpj	Koikkalainen Emilia	varajäsen
x Hovikoski Mervi	2. vpj	Kautto-Koukka Leena	varajäsen
x Haaparanta Jukka	jäsen	Kankaanniemi Toimi	varajäsen
x Kiiskinen Kari	jäsen	Parkkonen Kari	varajäsen
x Nissinen Eino	jäsen	Hovila Sari	varajäsen
x Puro Markku	jäsen	Poti Jorma	varajäsen
x Savolainen Katri	jäsen	Viitasaari Vilma	varajäsen
x Tiainen Eila	jäsen	Pernu Ilkka	varajäsen
x Timperi Kati-Erika	jäsen	Lajunen Heimo	varajäsen
x Vanhala Mauno	jäsen	Neittaanmäki Pekka	varajäsen
x Vepsäläinen Hilma	jäsen	Rantanen Riikka	varajäsen
x Ylälehto Jani	jäsen	Nykänen Jouko	varajäsen

Muut läsnäolijat	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	x Kokko Jani, Teams saapui klo 12.20 § 231 x Paloniemi Aila, paikalla § 228-233, poistui klo 14.27 x Luoma-aho Janne, poissa § 247	aluevaltuuston pj aluevaltuuston 1. vpj aluevaltuuston 2. vpj	
	x Tollet Jan x Aalto Johanna x Kallimo Kati x Leppä Lasse - Manninen Tero x Koponen Sanna- Riikka x Marjakangas Pasi, poissa § 247 x Mensala Ville x Suntioinen Aija x Aniranta Ella Sofia x Karttunen Henna	esittelijä, hyvinvointialuejohtaja johtava lakimies toimialajohtaja, sote-palvelut toimialajohtaja, konsernipalvelut viestintäjohtaja viestintäpäällikkö pöytäkirjanpitäjä, hallintojohtaja pelastusjohtaja talousjohtaja hallinnon asiantuntija hallintosihteeri	
	x Miettinen Heikki, § 232 klo 12.10-12.34 x Nygren Emilia, § 232 klo 12.39-13.00 x Niemi Sami, § 234 klo 14.25-14.54	FCG ohjelmapäällikkö erityisasiantuntija, Kuntaliitto	

Aluehallitus

x Peränen Nina, § 234 ja 235 klo 14.25-15.58	palvelujohtaja
x Heiskala Anna-Liisa, § 234 klo 14.25-14.54	yhteiskuntasuhteiden päällikkö
x Mutanen Susanna, § 235 klo 14.55-14.58	hyvinvointipäällikkö
x Pihl Anu, § 248 klo 15.47-16.15	strategiajohtaja

Pöytäkirjan allekirjoitus
ja varmennusMaria Kaisa Aula
puheenjohtaja § 228-246 ja 248Pasi Marjakangas
pöytäkirjanpitäjä § 228-246 ja 248Lotta Ahola
puheenjohtaja § 247Johanna Aalto
pöytäkirjanpitäjä § 247Jukka Haaparanta
pöytäkirjantarkastajaHilma Vepsäläinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan tarkastus ja Pöytäkirja tarkastetaan viimeistään 18.8.2023, ja tarkastettu pöytäkirja nähtävillä olo muutoksenhakuohjeineen pidetään yleisesti nähtävillä Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivulla hyvaks.fi 21.8.2023.

Kokousaika 15.8.2023 klo 12:01 - 15.8.2023 16:16

Kokouspaikka Gradia, Saunaneuvos; Viitaniementie 1, Jyväskylä

Käsitellyt asiat

228 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
229 § Pöytäkirjan tarkastus	2
230 § Työjärjestyksen hyväksyminen	3
231 § Viranhaltijapäätökset	4
- Liite: Viranhaltijapäätökset 15.6.-31.7.2023	5
232 § Hyvinvointialuejohtajan tilannekatsaus	6
233 § Virkojen perustaminen / sairaalapalvelut ja laaja-alainen sotekeskus	7
- Oheismateriaali: psykiatrian ylilääkärin virka	10
- Oheismateriaali: sosiaalihoijaajan määräaikainen virka	12
- Oheismateriaali: kolme määräaikaista terveyskeskuslääkärin virkaa	13
234 § Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelukierros syksy 2023	15
- Liite: Syksy 2023 kuntaneuvotteluiden aikataulu	17
235 § Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman linjaukset	18
- Liite: Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmien aikataulut	20
236 § Vastaus valtuustoaloitteeseen keskisuomalaisen ensihoitopalvelun uudelleenorganisoinniseksi ja tehostamiseksi	21
- Liite: Valtuustoaloite keskisuomalaisen ensihoitopalvelun yhtenäistämiseksi ja tehostamiseksi	28
237 § Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalisen luototuksen rahaston perustaminen	32
- Liite: Sosiaalisen luototuksen rahaston säännöt	36
238 § Toimeentulotukiasioiden neuvottelukunta	37
239 § Yksilöasiainjaoston lausunto koskien Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliamiehen selvitystä vuodelta 2022	41
- Liite: Sosiaaliamiehen selvitys 2022	50
- Liite: Sosiaaliamiehen selvitys 2022 infograafi	114
240 § Strategian toimeenpano-ohjelman kokonaisuuden päivittäminen	116
- Liite: toimeenpano-ohjelmanpäivitys	121
241 § Aluevaltuuston ja TKKI-neuvottelukunnan jäsenen vaihtuminen	124

Kokousaika 15.8.2023 klo 12:01 - 15.8.2023 16:16

Kokouspaikka Gradia, Saunaneuvos; Viitaniementie 1, Jyväskylä

Käsitellyt asiat

242 § Luottamushenkilöiden osallistuminen koulutukseen ja muihin tilaisuuksiin sekä niistä aiheutuvien kustannusten käsittelyn prosessi	126
243 § Oikaisuvaatimus työsuhteiseen toimeen valinnasta	127
- Liite 1 Päätös ohjaajan työsuhteen täyttämisen kuntouttava työtoiminta Saarijärvi	130
- Liite 2 Hakuilmoitus Ohjaaja, (Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi)	135
244 § Hankinta-oikaisuvaatimus hyvinvointialuejohtajan viranhaltijapäätöksestä	137
- Liite: Hyvinvointialuejohtajan viranhaltijapäätös 19/2023	141
245 § Ajankohtaiset yhtiöasiat	152
246 § Ilmoitusasiat	153
247 § Jämsän kaupungin ja Jämsän Terveys Oy:n välisen palvelusopimuksen siirtyminen Keski-Suomen hyvinvointialueelle	154
248 § Ihmislähtöiseen Keski-Suomeen: sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset	158
- Liite: Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset lausuntokierrokselle, täydennetty	162
- Oheismateriaali: Lausuntopyyntö sotejärjestämisen linjauksista	170
Muutoksenhakuohjeet	172

Aluehallitus

§ 228

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Selostus asiasta

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti aluehallituksen jäsenille 10.8.2023.

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus toteaa, että kokous on laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus

§ 229

Pöytäkirjan tarkastus

Selostus asiasta

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti.

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus päättää valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa, Jukka Haaparanta ja Hilma Vepsäläinen, varalle Kari Kiiskinen ja Eino Nissinen.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Jukka Haaparanta ja Hilma Vepsäläinen, varalle Kari Kiiskinen ja Eino Nissinen.

Aluehallitus

§ 230 Työjärjestyksen hyväksyminen

Julkinen

Aluehallitus 15.8.2023 § 230

Selostus asiasta Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

hyvinvointialuejohtajan ehdotus Aluehallitus hyväksyy työjärjestyksen esityksen mukaisesti.

Asian kokouskäsitely:

Aluehallitus päätti, että Jämsän kaupungin ja Jämsän Terveys Oy:n välisen palvelusopimuksen siirtyminen Keski-Suomen hyvinvointialueelle käsiteltiin ilmoitusasioiden jälkeen ja Ihmislähtöiseen Keski-Suomeen: sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset käsiteltiin viimeisenä asiana.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus

§ 231

Viranhaltijapäätökset

Selostus asiasta

Viranhaltijoiden päätökset ovat nähtävillä osoitteessa:

https://hyvaks-julkaisu.tweb.fi/ktwebscr/vparhaku_tweb.htm

Hallintosäännön § 25 mukaan ylemmälle toimielimelle ei ilmoiteta seuraavia päätöksiä:

- henkilöstöä koskevat päätökset, lukuun ottamatta valintaa vakinaiseen virkasuhteeseen;
- tilojen vuokraaminen ulkopuolisille tilapäiseen käyttöön;
- hankintapäätökset, joiden kokonaisarvo jää alle kansallisen kynnyksarvon;
- alle 2000 euron vahingonkorvaukset;
- operatiiviset päätökset, joilla ei ole välittömiä talousvaikutuksia.

Henkilötietoja sisältävät päätökset poistetaan yleisestä tietoverkosta henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön nojalla päätöksen muutoksenhakuajan päätyttyä tai kun päätös on lainvoimainen.

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus päättää, ettei se käytä hyvinvointialuelain 97 §:n mukaista otto-oikeuttaan edellä esitettyihin viranhaltijoiden päätöksiin.

Aluehallitus merkitsee tiedoksi viranhaltijapäätökset, joiden otto-oikeusaika on päättynyt.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Jani Kokko saapui kokoukseen klo 12.20 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Liitteet

Liite: Viranhaltijapäätökset 15.6.-31.7.2023

VIRANHALTIJAPÄÄTÖSLUETTELO

15.6.-31.7.2023

Vs. hyvinvointialuejohtaja Kati Kallimo

Päätösnumero	Päätöspäivämäärä	Asia
21/2023	20.07.2023	Perinnön vastaanottaminen (julkinen ja salassa pidettävä versio)

Konsernipalvelujen toimialajohtaja Lasse Leppä

Päätösnumero	Päätöspäivämäärä	Asia
49/2023	28.07.2023	Konsernipalveluiden johtoryhmän nimeäminen

Vs. Pelastustoimen toimialajohtaja / pelastusjohtaja Arto Ahlroos

Päätösnumero	Päätöspäivämäärä	Asia
12/2023	18.07.2023	Vahingonkorvauspäätös, Timo Damskägg

Sosiaali- ja terveystieteiden toimialajohtaja Kati Kallimo

Päätösnumero	Päätöspäivämäärä	Asia
56/2023	12.07.2023	Päätös maksukorteista
57/2023	19.07.2023	Päätös maksukorteista
58/2023	26.07.2023	Päätös maksukorteista

Koti- asumispalvelujen vastuualuejohtaja Tuija Koivisto

Päätösnumero	Päätöspäivämäärä	Asia
54/2023	16.06.2023	Päätös välisuoritehinnasta
55/2023	27.06.2023	Päätös maksukorteista

Strategisen johtamisen ja järjestämisen vastuualuejohtaja Anu Pihl

Päätösnumero	Päätöspäivämäärä	Asia
48/2023	14.07.2023	Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuutus pankkitilin käyttöoikeuksista

Aluehallitus

§ 232

Hyvinvointialuejohtajan tilannekatsaus

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/187/00.02.01/2022

Aluehallitus 15.8.2023 § 232

Selostus asiasta Hyvinvointialuejohtajan katsaus ajankohtaisiin asioihin:

- 1) Aluehallituksen itsearviointin tulokset (FCG:n edustaja esittelee)
- 2) Kestävän kasvun ohjelma, Emilia Nygren
- 3) Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kesäajan tilannekatsaus
- 4) Vuosikello, näkymä syksyn 2023 merkittävimpiin päätösesioihin
- 5) Johtoryhmätyön kehittäminen

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Merkitään tiedoksi.

Asian kokouskäsittely:

- 1) Aluehallituksen itsearviointin tulokset, Heikki Miettinen esitteli asiaa kokouksessa.
- 2) Kestävän kasvun ohjelma, Emilia Nygren esitteli asiaa kokouksessa.
- 3) Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kesäajan tilannekatsaus, Kati Kallimo ja Ville Mensala esittelivät asiaa kokouksessa.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus

§ 233

Virkojen perustaminen / sairaalapalvelut ja laaja-alainen sotekeskus

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1738/00.02.01/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 233

Valmistelija(t) Ulla Kuittu p. 050 3700 245, Eva Pihlmaa-Tuononen p. 050 5672 920, Juha Paloneva p. 050 3363 695, Merja Virtanen p. 0500 755 570

Selostus asiasta Hallintosäännön § 47 mukaan perustettavat virat tuodaan aluehallituksen päätettäväksi.

Esityksenä on perustaa seuraavat virat:

Sairaalapalvelut

1) Ylilääkärin virka alkaen 1.10.2023 alkaen toistaiseksi, psykiatrian palvelualueelle

Viran kelpoisuusehdot: erikoislääkärin oikeudet ao. erikoisalalla

Perustelut: Keski-Suomen hyvinvointialueella on Itä-Suomen yliopiston yhteisprofessori. Professori tekee myös kliinistä työtä hyvinvointialueella psykiatrian palvelualueella. Lääketieteen eri erikoisalojen professorit toimivat ylilääkärin virassa. Psykiatrian ylilääkäri tarvitsee viran, koska tehtävään kuuluu julkisen vallan käyttöä, esimerkiksi mielenterveyslain mukaisessa tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämisessä. Virka on osa-aikainen, erikseen sovittavalla prosenttiosuudella (30-40 %). Tarkempia tietoja oheismateriaalissa.

Virka on sidottu Itä-Suomen yliopiston psykiatrian professorin tehtävän hoitamiseen. 01.01.2023 lähtien virka on järjestetty tilapäisjärjestelyin. Viran perustaminen on välttämätöntä, eikä aiheuta lisäkustannuksia.

Puolto: Soten johtoryhmäkäsittely 2.8.2023

Laaja-alainen sotekeskus

2) Kolme (3) terveyskeskuslääkärin virkaa Kestävän kasvun hankkeeseen seuraavasti:

Aluehallitus

Omaks.fi- palveluun kolme (3) määräaikaista terveyskeskuslääkärin virkaa ajalle 1.1.- 30.6.2024.

Viran kelpoisuusehdot: Terveyskeskuslääkärin kelpoisuus tehtävässä on laillistetun lääkärin pätevyys

Perustelut: Kaikki Omaks.fi- palvelun virat perustetaan Omaks.fi palvelun apulaisylilääkärin alaisuuteen ja tällä turvataan Omaks.fi- palvelun laajentuminen pohjoiseen Keski-Suomeen.

Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi hyvinvointialueelle tarvitaan esitetyt määräaikaiset terveyskeskuslääkärin virat. Omaks.fi- palveluun tarvitaan ja kolme terveyskeskuslääkärin määräaikaista virkaa ajalle 1.1.2024 - 30.6.2024. Kaikki Omaks.fi- palvelun virat perustetaan Omaks.fi palvelun apulaisylilääkärin alaisuuteen ja tällä turvataan Omaks.fi- palvelun laajentuminen pohjoiseen Keski-Suomeen.

Valtionavustus edellyttää lääkärinvirkojen perustamisen.

Puolto: Soten johtoryhmäkäsittely 2.8.2023

3) Määräaikainen sosiaaliohjaajan virka, sosiaalipalvelut, läntinen alue ajalle 1.10.2023-30.6.2024

Viran kelpoisuusehdot: Sosiaalihuollon ammattihenkilöstä annetun lain (817/2015) 3§ ja 8§ mukainen pätevyys

Perustelut: Läntisellä alueella (Luhanka, Joutsa, Toivakka, Jämsä, Petäjävesi, Keuruu, Multia) on ollut haasteita saada rekrytoitua sosiaalityöntekijää aikuisten sosiaalipalveluihin. Alkuvuodesta 2023 alkaen Jämsän toimipisteen sosiaalityöntekijävaje on ollut 1,5 sosiaalityöntekijää.

Sosiaaliohjaajan määräaikaisen viran perustamisella saataisiin turvattua aikuisasiakkaiden välttämättömiä sosiaalipalveluja. Lisäksi sosiaaliohjaajan työpanosta voidaan osoittaa tarvittaessa Joutsa-Toivakka-Luhanka alueen aikuisten sosiaalipalvelujen vahvistamiseksi. Joutsa-Toivakka-Luhanka alueella työskentelee ainoastaan yksi palveluohjaaja, joka pystyy tekemään tarvittavia viranomaispäätöksiä.

Virka perustetaan määräaikaiseksi, tavoitteena saada rekrytoitua sosiaalityöntekijä myöhemmin.

Aluehallitus

Puolto: Soten johtoryhmäkäsittely 2.8.2023

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 47

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus päättää perustaa seuraavat virat:

- 1) Ylilääkäri, psykiatrian palvelualue
- 2) kolme (3) terveyskeskuslääkärin määräaikaista virkaa ajalle 1.1.-30.6.2024 ja
- 3) sosiaaliohjaajan määräaikainen virka ajalle 1.10.2023-30.6.2024.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöksenteon jälkeen pidettiin kokoustauko klo 14.15-14.27.

Aila Paloniemi poistui kokouksesta kokoustauon jälkeen klo 14.27.

Liitteet

Oheismateriaali: psykiatrian ylilääkärin virka

Oheismateriaali: sosiaaliohjaajan määräaikainen virka

Oheismateriaali: kolme määräaikaista terveyskeskuslääkärin virkaa

Uusien virkojen perustaminen aluehallituksessa

Perustiedot uudesta virasta	
Toimialue:	Sosiaali- ja terveystieteiden toimiala
Vastuualue:	Sairaalapalvelut
Uusi virka:	Ylilääkäri, psykiatria
Viran kelpoisuusehdot:	Erikoislääkärin oikeudet ao. erikoisalalla
Onko kyseessä toimen muuttaminen viraksi?	☐ Kyllä ☒ Ei
Tarve/perustelut:	<p>Keski-Suomen hyvinvointialueella on Itä-Suomen yliopiston yhteisprofessori. Professori tekee myös kliinistä työtä hyvinvointialueella psykiatrian palvelualueella. Lääketieteen eri erikoisalojen professorit toimivat ylilääkärin virassa. Psykiatrian ylilääkäri tarvitsee viran, koska tehtävään kuuluu julkisen vallan käyttöä, esimerkiksi mielenterveystieteiden mukaisessa tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämisessä. Virka on osa-aikainen, erikseen sovittavalla prosenttiosuudella (30–40 %).</p> <p>Virka perustetaan 1.10.2023 alkaen toistaiseksi</p>
Lisätietoja:	Virka on sidottu Itä-Suomen yliopiston psykiatrian professorin tehtävän hoitamiseen. 01.01.2023 lähtien virka on järjestetty tilapäisjärjestelyin.

Talousarvion riittävyys ja resurssien uudelleenjärjestelyjen selvittäminen	
Vuosikustannus (ml. sos. kustannukset):	36 000 EUR
Riittävätkö määrärahat:	☒ Kyllä ☐ Ei
Olisiko tehtävä mahdollista hoitaa uudelleenjärjestelyin?	☐ Kyllä ☒ Ei ☐ Ei ole selvitetty
Lisätietoja:	Juha Paloneva, juha.paloneva@hyvaks.fi , 050 3363695

Kannanotot	
Vastuualuejohtaja:	Viran perustaminen on välttämätöntä, eikä aiheuta lisäkustannuksia.
Toimialajohtaja/toimialueen johtoryhmä:	puolto johtoryhmän käsittely 2.8.2023

Päivä: 20.6.2023 Esityksen tekijä: Juha Paloneva, juha.paloneva@hyvaks.fi, 050 3363695

Uusien virkojen perustaminen aluehallituksessa

Perustiedot uudesta virasta	
Toimialue:	Sosiaali- ja terveystalouden toimiala
Vastuualue:	Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus
Uusi virka:	Määräaikainen sosiaaliohjaaja 1.10.2023-30.6.2024
Viran kelpoisuusehdot:	Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3§ ja 8§ mukainen pätevyys.
Onko kyseessä toimen muuttaminen viraksi?	☐ Kyllä ☒ Ei
Tarve/perustelut:	Määräaikaisella sosiaaliohjaajan viralla voidaan turvata alueen sosiaalipalveluja määräajaksi. Virka tarvitaan, koska tehtävässä käytetään julkista valtaa.
Lisätietoja:	Minna Sellman, palveluvastaava (050 4402908)

Talousarvion riittävyys ja resurssien uudelleenjärjestelyjen selvittäminen	
Vuosikustannus (ml. sos. kustannukset):	35 000e (8kk ajalla)
Riittävätkö määrärahat:	☒ Kyllä ☐ Ei
Olisiko tehtävä mahdollista hoitaa uudelleenjärjestelyin?	☐ Kyllä ☒ Ei ☐ Ei ole selvitetty
Lisätietoja:	Palkkakustannukset katetaan ensisijaisesti täyttämättä olevasta sosiaalityöntekijän virasta.

Kannanotot	
Vastuualuejohtaja:	Evaa Pihlamma-Tuononen puoltaa 1.8.2023 käydyn keskustelun perusteella.
Toimialajohtaja/toimialueen johtoryhmä:	Johtoryhmän puolto 2.8.2023.

Päivä: 1.8.2023 Esityksen tekijä: Ulla Kuittu, palvelujohtaja

Uusien virkojen perustaminen aluehallituksessa

Perustiedot uudesta virasta	
Toimialue:	Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimiala
Vastuualue:	Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus
Uusi virka:	Kuusi (6) määräaikaista virkaa terveyskeskuslääkäriin tehtäviin
Viran kelpoisuusehdot:	Laillistetun lääkärin pätevyys
Onko kyseessä toimen muuttaminen viraksi?	☐ Kyllä ☒ Ei
Tarve/perustelut:	<p>Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi hyvinvointialueelle tarvitaan yhteensä kuusi lääkärin virkaa.</p> <p>Yksi terveyskeskuslääkäriin määräaikainen virka tarvitaan ajalle 1.7.2023 - 30.6.2025 kansansairauksien hoitovelan purkuun, esihenkilönä toimii alueyllilääkäri.</p> <p>Lisäksi Omaks.fi- palveluun tarvitaan kaksi terveyskeskuslääkäriin määräaikaista virkaa ajalle 1.7.-31.12.2023 ja kolme terveyskeskuslääkäriin määräaikaista virkaa ajalle 1.1.-30.6.2024.</p> <p>Kaikki Omaks.fi- palvelun virat perustetaan Omaks.fi palvelun apulaisyllilääkäriin alaisuuteen ja tällä turvataan Omaks.fi- palvelun laajentuminen pohjoiseen Keski-Suomeen.</p>
Lisätietoja:	Virat ovat määräaikaiset ja kustannukset katetaan 100 % valtionavustusrahoituksesta.

Talousarvion riittävyys ja resurssien uudelleenjärjestelyjen selvittäminen	
Vuosikustannus (ml. sos. kustannukset):	Katetaan 100 % valtionavustuksesta (337 500 e)
Riittävätkö määrärahat:	☒ Kyllä ☐ Ei
Olisiko tehtävä mahdollista hoitaa uudelleenjärjestelyin?	☐ Kyllä ☒ Ei ☐ Ei ole selvitetty

Lisätietoja:	Kustannuksia ei osoiteta hyvinvointialueelle.
---------------------	---

Kannanotot	
Vastuualuejohtaja:	Käsitelty, puolletaan
Toimialajohtaja/toimialueen johtoryhmä:	6.6.2023 puolto, uudelleen käsittely 2.8.2023 kolmen tk-lääkäriin osalta /omaks hankkeen osalta, puolto

Päivä: 7.6.2023 **Esityksen tekijä:** Emilia Nygren

Aluehallitus

§ 234**Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelukierros syksy 2023**

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2474/00.02.04/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 234

Valmistelija(t) Nina Peränen, p. 050 594 6783, Anna-Liisa Heiskala, p. 050 312 5276**Selostus asiasta****Tausta**

Keski-Suomen hyvinvointialue, Keski-Suomen kunnat sekä Keski-Suomen liitto ovat laatineet puitesopimuksen yhteistyöstä, joka on voimassa 1.1.2023-31.12.2025. Ensimmäinen kuntaneuvottelukierros turvallisen siirtymän toteutumisesta järjestettiin keväällä 2023. Yhteenveto kuntakierroksesta esiteltiin aluehallitukselle 23.5.2023 ja Keski-Suomen kuntakokoukselle 8.6.2023. Näiden keskusteluiden perusteella päätettiin toteuttaa lakisääteiset kuntaneuvottelut syksyllä 2023.

Lainsäädäntötausta

Laki hyvinvointialueesta 611/2021 (§14) velvoittaa kuntia ja hyvinvointialuetta käymään vähintään valtuustokausittain neuvottelut tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 (§ 6-7) velvoittaa hyvinvointialueen neuvottelemaan vähintään kerran vuodessa alueen kuntien sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Strategian liittymäpinnan kuvaus

Hyvinvointialueen strategian keskeiseksi menestystekijäksi on nostettu laaja yhteistyö ja kumppanuudet erityisesti kuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tehtävissä on sekä hyvinvointialueella että kunnilla omat vastualueet, mutta myös paljon yhteistä yhdyspintaa. Yhteistyön ja yhdyspintojen toimivuuden arviointi sekä yhteisten tavoitteiden kirkastaminen edesauttaa yhteisten asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden vahvistamisessa.

Aluehallitus

Kuntaneuvotteluiden sisältö

Ehdotus on, että molempien lakien velvoittamat neuvottelut toteutetaan ensimmäisellä kerralla samanaikaisesti ja ne käydään kuntakohtaisesti.

Neuvotteluissa keskitytään kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspintoihin, yhteisen tietopohjan vahvistamiseen, puitesopimuksen mukaisen tason 4 yhteistyöryhmien sekä vastinparien tarkentamiseen. Neuvotteluiden sisällön suunnittelussa hyödynnetään kuntaliiton antamia valtakunnallisia suosituksia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut keskittyvät hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien prosessiin ja kolmen keskeisen painopisteen (liikunnallisen elämäntavan edistäminen, mielen hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden vahvistaminen) yhteiseen toteutuksen suunnitteluun. Neuvotteluissa käydään läpi myös hyte-kerrointa.

Jokaisesta kuntaneuvottelusta laaditaan neuvottelupöytäkirja. Kaikkien neuvotteluiden yhteenveto toimitetaan aluehallitukselle ja -valtuustolle. Tilaisuuksiin kutsutaan kuntien viranhaltijoita, päättäjiä, hyvinvointikoordinaattorit sekä muita hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyöhön osallistuvia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut toteutetaan jatkossa vuosittain ja hyvinvointialuelain 14 § mukaiset kerran valtuustokaudessa toteutettavat laajemmat neuvottelut seuraavan kerran vuonna 2025.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää hyväksyä ehdotuksen lakisääteisten kuntaneuvotteluiden sisällöstä ja toteutuksesta.

Asian kokouskäsitely:

Yhteiskuntasuhteiden päällikkö Anna-Liisa Heiskala, palvelujohtaja Nina Peränen ja Kuntaliiton erityisasiantuntija Sami Niemi esittelivät asiaa kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite: Syksy 2023 kuntaneuvotteluiden aikataulu

Aikataulu:

Vko	Pvm	Kunta		Vko	PVM	Kunta
36	To 31.8. 8-12			42	To 12.10. 8-12	
36	Pe 1.9. 8-12			42	Pe 13.10 8-12	
37	To 7.9. 8-12			42	Syysloma	Ei neuvotteluja
37	Pe 8.9. 8-12			43	To 26.10. 8-12	
38	To 14.9. 8-12			43	Pe 27.10. 8-12	
38	Pe 15.9. 8-12			44	Ke 1.11. 8-12	
39	To 21.9. 8-12			44	Pe 3.11. 8-12	
39	Pe 22.9. 8-12			45	To 9.11. 8-12	
40	To 28.9. 8-12			45	Pe 10.11. 8-12	
40	Pe 29.9. 8-12			46	To 16.11. 8-12	
41	To 5.10. 8-12			46	Pe 17.11. 8-12	
41	Pe 6.10. 8-12					

Aluehallitus

§ 235

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman linjaukset

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2475/00.02.04/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 235

Valmistelija(t) Nina Peränen, p. 050 594 6783, Susanna Mutanen, p. 050 316 3441

Selostus asiasta

Tausta

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma 2024-2025 on osa hyvinvointialueen strategian toimeenpanoa.

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet kohdentuvat asukkaiden hyvinvoinnin vahvistamiseen ja oman aktiivisuuden tukemiseen.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma sisältää seitsemän alaohjelmaa:

- alueellinen hyvinvointisuunnitelma
- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma
- alueellinen neuvolasuunnitelma
- mielenterveyssuunnitelma
- ehkäisevän työn suunnitelma (ehkäisevä päihdetyö, väkivallan ehkäisy, turvallisuus)
- suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Lainsäädäntötausta

Hyvinvointialueen tulee laatia alueellinen hyvinvointisuunnitelma (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 §), lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §), alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma (laki oppilas- ja opiskeluhoollon muuttamisesta 13 a §), alueellinen neuvolasuunnitelma (terveydenhuoltolaki 15 §), suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvcluista 5 §).

Mielenterveyssuunnitelman laadinnasta on tehty aluevaltuustoaloite 4.10.2022. Kansallisen suosituksen mukaan myös hyvinvointialueen tulee linjata toimenpiteet ja seurantamittarit ehkäisevään päihdetyöhän sekä väkivallan ehkäisyyn.

Aluehallitus

Strategian liittymäpinnan kuvaus

Hyvinvointialueen strategian yhtenä menestystekijänä ovat hyvinvoivat ja aktiiviset asukkaat. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen niin, että pääsemme kaventamaan terveyseroja aleuellamme ja vahvistamaan asukkaiden koettua hyvinvointia vaatii toimivia, saavutettavia palveluita sekä laaja-alaista yhteistyötä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen päälinjaukset

Hyvinvointiohjelmat pohjautuvat kansallisesti määriteltyihin minimitietosisältöihin. Keski-Suomessa on käytössä sähköinen hyvinvointikertomustyökalu, joka kerää indikaattoritietoa kansallisista tietokannoista.

Painopisteiden valinnassa on hyödynnetty myös seuraavien väestötutkimusten tuloksia:

- kouluterveyskysely (2021)
- Terve Suomi -tutkimus (2022)
- Move! -mittaustulokset (2021)

Tutkimustiedon sekä indikaattoreiden pohjalta nostetaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman sekä sen alaohjelmien painopisteiksi:

- liikunnallisen elämäntavan edistäminen
- mielen hyvinvoinnin edistäminen
- arjen turvallisuuden edistäminen

Hyvinvointialue- johtajan ehdotus

Aluehallitus päättää hyväksyä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman ja alaohjelmien päälinjoiksi liikunnallisen elämäntavan, mielen hyvinvoinnin sekä arjen turvallisuuden edistämisen.

Asian kokouskäsitteily:

Palvelujohtaja Nina Peränen ja hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen esittelivät asiaa kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Litteet

Liite: Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmien aikataulut

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ja alaohjelmien käsittelyt

	Aluehallitus	Aluevaltuusto
Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus	15.8 (iso kuva) tammikuu	tammikuu
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	28.11.2023	5.12.2023
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma	21.11.2023	kevät
Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma	28.11.2023	5.12.2023
Neuvolasuunnitelma	28.11.2023	5.12.2023
Mielenterveysuunnitelma	tammikuu	tammikuu
Ehkäisevän työn suunnitelma	31.10.2023	14.11.2023
Kumppanuusohjelma		
Järjestöavustukset	5.9.2023/ 31.10.2023	14.11.2023
Kuntakierros	15.8.2023	

Aluehallitus

§ 236

Vastaus valtuustoaloitteeseen keskisuomalaisen ensihoitopalvelun uudelleenorganisoinniseksi ja tehostamiseksi

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/88/00.02.00/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 236

Valmistelija(t) Heikki Miettinen p. 050 4324 642, Kati Kallimo p. 050 4422 302, Ville Mensala p. 040 3360 680, Jan Tollet p. 050 4000 073

Selostus asiasta Aluevaltuutetut Marko Kolula, Kati Jetsu ja Juha Hyötyläinen ovat tehneet valtuustoaloitteen keskisuomalaisten ensihoitopalvelun uudelleenorganisoinniseksi ja tehostamiseksi (Hyvaks 147/00.02.00/2022, 1.11.2022/§101)

Valtuustoaloitteessa todetaan, että keskisuomalaisen ensihoitopalvelun on seurattava valtakunnallista kehitystä ja tarvitsee koko ensihoidon uudelleenorganisoinnista siten, että ensihoitopalveluun liittyvää toimintaa hallinnoidaan ja johdetaan hyvinvointialueella vain yhdestä positiosta, Sairaalapalveluista.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Keski-Suomen hyvinvointialueella hyvinvointialueen oma ensihoidon palvelutuotanto sijoittuu Pelastustoimen toimialalle. Pelastuslaitoksella ensihoidon toimintaa johtaa ensihoitopäällikkö pelastusjohtajan alaisuudessa. Sosiaali- ja terveystieteiden toimialalla puolestaan toimii ensihoidon vastuulääkäri ja kenttäjohtotoiminta.

Lainsäädännön ohjaamana ensihoidon vastuulääkäri johtaa alueen ensihoitopalvelua ja sen toimintaa erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Sosiaali- ja terveystieteiden toimiala hallinnoi myös yksityisten ensihoidon palvelutuottajien sopimukset. Ensihoito toimii hallinnollisesti laajassa yhteistyössä sairaalapalveluiden kanssa.

Valtuustoaloitteen vastausta on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden sekä pelastustoimen toimialan edustajien kesken.

Hyvinvointialueella on ensihoidon palvelutuotannon uudelleenorganisoinnista selvitetty alkuvuoden ja kevään 2023 aikana monialaisessa työryhmässä, jossa oli edustajat sekä pelastustoimesta että sosiaali- ja

Aluehallitus

terveyspalveluiden toimialalta. Työryhmät ovat kokoontuneet kevään aikana viisi kertaa ja tapaamiskertojen välillä työstettiin yhteistä materiaalia toimialojen näkökulmasta ensihoidon palvelutuotantoon liittyen.

Lisäksi kuultiin neljän eri hyvinvointialueen esimerkkejä ensihoidon järjestämisestä, tuotannosta ja organisoitumisesta. Työryhmätyöskentelyn lisäksi toimialajohtajat ja johtajaylilääkäri ovat valmistelleet asiaa omassa työryhmässään laajan selvitystyön pohjalta.

Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa laadukasta, kustannustehokasta ja vaikuttavaa hyvinvointialueen omaa ensihoitopalvelutuotantoa, tällä hetkellä 22 ensihoitoyksiköllä terveydenhuollon ohjeistuksen ja ensihoidon vastuulääkärin lääketieteellisen ohjauksen mukaisesti.

Pelastustoimen uudistus toteutettiin sote-uudistuksen rinnalla, osana hyvinvointialueuudistusta. Pelastustoimen uudistuksen lähtökohtana oli, että uudistuksessa turvataan pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen tiivis keskinäinen yhteys synergiaedun tuottamiseksi ensihoidossa. Uuden hallitusohjelman mukaisesti pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö ja synergia varmistetaan.

Toimiva Keski-Suomen pelastuslaitoksen palvelutuotantojärjestelmä on erinomainen lähtökohta kehittää Keski-Suomen hyvinvointialueen liikkuvia akuuttipalveluita, pelastustoimen ja ensihoidon palveluita.

Pelastuslaitos on valmius- ja kriisiorganisaatio, joka pitää yllä jatkuvaa valmiutta, kalusto- ja henkilöresurssia sekä osaamisen varmistamista. Laadukas ensihoitopalvelu turvataan lakisääteisesti pätevällä ja osaavalla henkilöstöllä ympäri vuorokauden, vuoden jokaisena päivänä.

Pelastajien ja ensihoitajien yhteistyö samassa organisaatiossa on yksi merkittävimmistä tekijöistä hyvän potilasturvallisuuden kannalta. Tähän sisältyy pelastusyksikön laadukas ensivastetoiminta, ennalta harjoitellut toimintamallit ja kriisiorganisaation selkeä johtamiskulttuuri. Ensihoitajien tietämys pelastustoimen tehtävistä ja mahdollisista vaaratilanteista kasvaa toimiessaan pelastuslaitoksen organisaatiossa. Pelastajille yhteistyö lisää osaamisen tasoa ensihoitotehtävissä ja lisää potilaslähtöistä ajattelua onnettomuustilanteissa. Pelastuslaitos on erittäin vetovoimainen työnantajaorganisaatio ensihoitajien keskuudessa.

Pelastustoimi ja pelastuslaitos mahdollistavat valmiin ja kattavan infrastruktuurin ensihoitopalvelun tuottamiseen. Henkilöstöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö, pelastajien hyödyntäminen ensihoitajien

Aluehallitus

rinnalla palvelutuotannossa, kalustohankintojen taloudellinen etu ja yhtenäiset tukipalvelut, kuten ICT-tuki ja varustehuolto ovat merkittäviä toimivan arjen mahdollistavia olemassa olevia tekijöitä.

Ensihoitopalvelu on tällä hetkellä Keski-Suomen pelastuslaitoksella selkeä tasavertainen palvelualue pelastustoimen lakisääteisten tehtävien rinnalla. Tämä otetaan huomioon kaikessa toiminnassa, henkilöjohtamisessa, kalustoinvestoinneissa sekä valmiussuunnittelussa, arjessa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pelastustoimen jatkuva valmius korostuu arjessa sekä ennen kaikkea monipotilastilanteissa ja suuronnettomuuksissa, joissa tarvitaan ensihoitoresurssia ja sen nopeaa kasvattamista. Pelastusviranomainen on usein näissä tehtävissä yleisjohtovastuussa, joten pelastuslaitos varautuu ja harjoittelee näitä harvinaisempia tilanteita varten myös ensihoitopalvelutuotannon osalta.

Edellä mainitut hyödyt ovat kiistattomat. Organisointi, harjoittelu ja oikea kalusto käytettynä oikein ovat avaimia näiden harvinaisten tilanteiden hoidossa. Pelastustoimen lakisääteinen varautuminen suuronnettomuuksiin kaluston osalta on ensihoidolle suuri hyöty. Pelastuslaitoksen tuottama ensihoitopalvelu antaa tähän parhaat mahdolliset valmiudet.

Pelastuslaitoksen tuottaessa ensihoitopalvelun hyötyjinä ovat potilas, pelastustoimen henkilöstö ja ensihoidon henkilöstö. Pelastuslaitoksen ensihoitopalvelutuotanto takaa hyvän yhteistyön ja synergian sosiaali- ja terveystoimen kanssa, hyvinvointialueuudistuksen yhden peruslähdekohdan mukaisesti. Hyvinvointialue tarjoaa aivan uudenlaisen alustan ja mahdollisuuden sille, että hyvinvointialueuudistuksen mukaista palveluintegraatiota ja ensihoitopalvelun kehittämistä voidaan tehdä myös pelastuslaitoksen ollessa ensihoitopalvelun tuottajana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta ensihoidon järjestäminen on osa terveydenhuollon toimintaa, joka liittyy kiinteästi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan muihin palveluihin. Tätä näkökulmaa tukee mm. Terveydenhuoltolaki, jonka mukaan ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut muodostavat yhdessä alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden (Terveydenhuoltolaki 39 §).

Aluehallitus

Asetus ensihoitopalveluista määrittelee 9 §:ssä ensihoidon toimintaa ja johtamista seuraavasti:

- Hyvinvointialueella on oltava ensihoitopalvelusta vastaava lääkäri, joka johtaa alueen ensihoitopalvelua ja sen toimintaa erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lääkärillä tulee olla soveltuva lääketieteen erikoisan koulutus sekä hyvä perehtyneisyys ensihoitolääketieteeseen ja kokemusta ensihoitopalvelun toiminnasta.

- Yhteistyöalueen ensihoitokeskuksen on järjestettävä alueellaan ympärivuorokautinen ensihoitolääkärin päivystys vähintään yhteen toimipisteeseen. Päivystävä ensihoitolääkäri johtaa ensihoidon kenttäjohtajien kanssa toiminta-alueensa ensihoitopalvelujen tilannekohtaista lääketieteellistä toimintaa ja osaltaan vastaa hoito-ohjeiden antamisesta alueen ensihoidon kenttäjohtajille ja muulle ensihoidon henkilöstölle.

- Hyvinvointialueella on oltava ympäri vuorokauden toimivat ensihoitopalvelun kenttäjohtajat. Kenttäjohtajat ovat ensihoitopalvelun järjestämistavasta riippumatta hyvinvointialueensa ensihoitopalvelun tilannejohtajia ensihoitopalvelusta vastaavan lääkärin ja päivystävän ensihoitolääkärin alaisuudessa.

Ensihoidon toiminta on oleellinen osa terveydenhuollon päivystysjärjestelmää ja sen suunnittelua. Ensihoito toimii läheisessä yhteistyössä myös muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa: ensihoito tekee esimerkiksi yhteistyötä kotiin tarjottavien palveluiden kanssa.

Väestön edelleen ikääntyessä ja terveydenhuollon resurssien niukentuessa, tämän toimintamallin kehittämisessä on suuri potentiaali kotihoidon ja ikääntyneiden asumispalveluiden tuelle ja sitä kautta resurssien nykyistä tehokkaammalle käytölle. Ensihoidon tehtävistä valtaosa on kiireettömiä ikääntyneiden kansalaisten yleistilan huonontumiseen liittyviä tehtäviä, joiden keskeinen osa sisältää myös hoidon tarpeen arvioinnin. Tämä toimintamalli vaatii terveydenhuollon ammattikoulutuksen saaneiden työntekijöiden työtä ja koulutusta.

Ensihoidon palvelutuotannon sijoittuminen sosiaali- ja terveystalouteen ei estäisi esimerkiksi ensihoitaja-pelastajatyöparien käyttöä erityisesti hyvinvointialueen harvaan asutuilla reuna-alueilla. Samoin työntekijöiden "lainaaminen" toimialojen välillä olisi järkevää. Nykyisessä toimintamallissa hyvin toimivat yhteistyön osa-alueet voisivat jatkua ennallaan jos ensihoidon palvelutuotannon sijoittuminen organisaatiossa muuttuisi.

Aluehallitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta ensihoidon palvelutuotannon ollessa pelastustoimen toimialalla osa terveydenhuoltolain mukaista toimintaa on toisella toimialalla. Edellä kuvatuin perustein ensihoidon palvelutuotannon sijoittuminen sairaalapalveluiden vastuualueelle sosiaali- ja terveystalouden toimialalle voisi olla tarkoituksenmukaista ja perusteltua.

Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että Keski-Suomen nykyisen toimintamallin ja muidenkin hyvinvointialueiden erilaisten toimintamallien perusteella, että ensihoidon palvelutuotanto on hyvin eri tavoin organisoitunut ja järjestetty eri hyvinvointialueilla, huomioiden esimerkiksi alueelliset erityispiirteet, resurssit tai aikaisemmat organisoitumisen mallit. Terveydenhuoltolain mukainen *palvelutuotanto ja vastuut* toteutuu kaikissa malleissa.

Keski-Suomen hyvinvointialueella ensihoidon palvelutuotanto on pelastustoimen toimialalla. Toimialojen yhdessä tekemän selvitystyön perusteella ei saatu selkeää yhteistä perustelua sille, että ensihoidon palvelutuotanto tulisi organisaatiossa siirtää toiselle toimialalle. Edellä esitetyt toimialojen näkemykset kuvaavat näkemykset.

Vaikutusten arviointi

Kun arvioidaan palvelutuotantokokonaisuuden siirtoa toiselle toimialalle, on otettava huomioon hyvinvointialueella käynnissä oleva hyvinvointialueen suuri fuusio ja muutosjohtaminen, jossa on etenkin sosiaali- ja terveystalouden toimialalla paljon akuutteja ja aikaa vieviä muutosjohtamisen prosesseja sekä toimimattomia toimintoja, joihin tulee ensisijaisesti osoittaa työpanos tällä hetkellä.

Hyvinvointialueen turvallisuuslautakunta on kokouksessaan 24.5.2023/§27 (Hyvaks/1608/00.02.03/2023) käynnistänyt Moniviranomaisyhteistyötä koskevan selvityksen, jonka tavoitteena on tarkastella avoimesti mahdollisuuksia hyvinvointialueen järjestämien ympärivuorokautisten palveluiden yhteensovittamiselle.

Tarkastelun kohteena ovat sosiaali- ja terveystalouden, pelastustoimen sekä konsernihallinnon tuottamat palvelut, joille on tarvetta ympäri vuorokauden. Käytännössä tällaisia ovat pelastustoimen ja ensihoidon tehtävät sekä kotihoidon turvapuhelin palvelut, sosiaali- ja kriisipäivystys sekä akuutit mielenterveyden ja päihde- ja riippuvuushoidon palvelut.

Aluehallitus

Riskien arviointi

Ensihoidon palvelutuotanto toimii tällä hetkellä hyvin, sillä se on siirtynyt sellaisenaan aiemman toimintamallin (aiemman organisoitumisen) mukaisesti hyvinvointialueelle eikä sinällään vaadi toimiakseen akuutteja toimenpiteitä, kuten siirtoa toiselle toimialalle.

Saatu palaute ja sen vaikutus valmisteluun

Hyvinvointialueen turvallisuuslautakunta on kokouksessaan 24.5.2023/§27 (Hyvaks/1608/00.02.03/2023) käynnistänyt Moniviranomaisyhteistyötä koskevan selvityksen, jonka tulosten perusteella tarkastellaan myös ensihoidon palvelutuotannon sijoittumista hyvinvointialueen organisaatiossa.

Ensihoidon palvelutuotannon mahdolliset muutokset tehdään aikaisintaan vuoden 2025 talousarvion valmistelun yhteydessä. Riippuen hyvinvointialueen organisaation fuusion toteutusvaiheesta, tarkastelu voidaan tehdä myös vasta vuoden 2026 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 31

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus antaa edellä kuvatun vastauksen valtuustoaloitteeseen todeten sen riittäväksi sekä esittää, että aluevaltuusto päättää valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Asian kokouskäsittely:

Hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen:

"Aluehallitus päättää antaa asian jatkovalmistelun turvallisuuslautakunnan tehtäväksi. Valmistelu tulee tehdä niin, että mahdolliset palvelutuotannon muutokset voidaan huomioida esittelytekstin mukaisesti vuoden 2025 tai 2026 talousarvion valmistelun yhteydessä. Turvallisuuslautakunnan tulee kuulla valmistelussa muita lautakuntia."

Muutetusta päätösehdotuksesta käytiin keskustelua ja keskustelun aikana Mervi Hovikoski ehdotti asian palauttamista valmisteluun. Ehdotusta kannattivat Markku Puro, Katri Savolainen, Jukka Haaparanta, Mauno Vanhala ja Eino Nissinen.

Päätös

Aluehallitus päätti palauttaa valtuustoaloitteen yksimielisesti takaisin valmisteluun.

Aluehallitus

Liitteet

Liite: Valtuustoaloite keskisuomalaisen ensihoitopalvelun yhtenäistämiseksi ja tehostamiseksi

Valtuustoaloite keskisuomalaisen ensihoitopalvelun uudelleenorganisoinniseksi ja tehostamiseksi

Suomalainen ensihoitopalvelu on ollut 2010-luvusta lähtien murroksessa, jonka keskeisimpiä piirteitä ovat ensihoitopalveluiden kysynnän jyrkkä kasvu ja tehtävien luonteen muutos. Keski-Suomi on näiden ensihoitopalvelun lisääntyviin haasteisiin kyennyt heikolla tavalla vastaamaan, ja on jäänyt valtakunnallisessa ensihoitopalveluiden vertailussa vanhanaikaiseksi ja tehottomaksi. Tämän seurauksena Keski-Suomessa on tietyiltä osin toimimaton ja kustannuksiltaan tehoton ensihoitojärjestelmä, jossa keskisuomalainen asukas joutuu odottamaan tarpeettoman kauan ensihoitopalvelua jopa kriittisellä hetkellä. Tilanteesta johtuen myös kyky organisoiua poikkeustilanteissa on heikentynyt.

Yksi keskeinen syy näihin ongelmiin on ensihoitopalveluiden rakenteissa, jossa terveydenhuolto on ensihoidon järjestämävastuullisena, mutta pelastuslaitos yhteistoimintasopimuksen nojalla tuottamisvastuullisena. Tämän seurauksena ensihoidossa on kaksi päällekkäistä julkishallintoa, jotka eivät ole toisistaan riippuvaisia, mutta silti hallinnoivat samaa ensihoitopalvelua. Rakenteesta johtuen ensihoidosta järjestämävastuullisena oleva terveydenhuolto on välittömästi ajatellen voimaton, jos palveluntuottaja ei täytä niitä tavoitteita, joita sille on asetettu. Tämä ongelma ilmenee niin laadullisilla, toiminnollisilla kuin taloudellisillakin mittareilla. Ensihoitojärjestelmän kompleksisuutta lisää myös ensihoitopalvelun operatiivisessa alaisuudessa oleva, mutta edelleen konsernipalveluiden hallinnoima hoitolaitoslogistiikka, joka on niin ikään kustannustehoton alueen tarpeisiin nähden. Tällä hetkellä Keski-Suomi käyttää esimerkiksi 2 litran happilisätarpeen vuoksi hoitolaitosiirtoihin kahden ensihoitajan ambulanssia, vaikka siirto olisi toteutettavissa huomattavasti kustannustehokkaammalla tavalla siten, ettei siirrettävän potilaan hoidon laatu, eikä ensihoitovalmius alueella kärsi.

Aloite:

Ensihoito on terveydenhuoltolain 3 § mukaan erikoissairaanhoidon lukeutuva palvelu. Keskisuomalainen ensihoitopalvelun on seurattava valtakunnallista kehitystä ja se tarvitsee koko ensihoidon uudelleenorganisoinnista siten, että koko ensihoitopalveluun liittyvää toimintaa hallinnoidaan ja johdetaan vain yhdestä positiosta: Sairaalapalveluista. Vain tällä tavalla ensihoitopalvelu kykenee vastaamaan **terveystoimilähtöisesti** tehokkaalla, tarkoituksenmukaisella, sekä potilaitaan ja työntekijöitään parhaalla mahdollisella tavalla ensihoitopalvelulle asetettuihin haasteisiin. Uudelleenorganisoinnin taloudellinen, tuotannollinen ja laadullinen hyöty on kiistaton, ja niistä on saatavilla tunnuslukuja muilta hyvinvointialueilta. Päällekkäiset hallinnot ovat erityisen tehottomia, kalliita ja ensihoidon operatiivisessa arkityössä runsaasti epäselvyyksiä aiheuttavia ensihoito-organisaation osia. Ne on purettava, jotta ensihoitopalvelu kykenee jatkossa vastaamaan keskisuomalaisten asukkaiden tarpeisiin tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla. **Huomionarvoista on, että aloitteella on kannatusta keskisuomalaisten ensihoitajien keskuudessa, sekä vastaa ensihoitokeskuksen ja ensihoidon vastuulääkäreiden kantaa ensihoidon organisoinnista.**

Me allekirjoittaneet esitämme, että Keski-Suomen hyvinvointialue aloittaa ensihoitopalvelun uudelleenorganisoinnin valmistelut sairaalapalveluiden alaisuuteen kevään 2023 aikana.

Marko Kolula (ps)

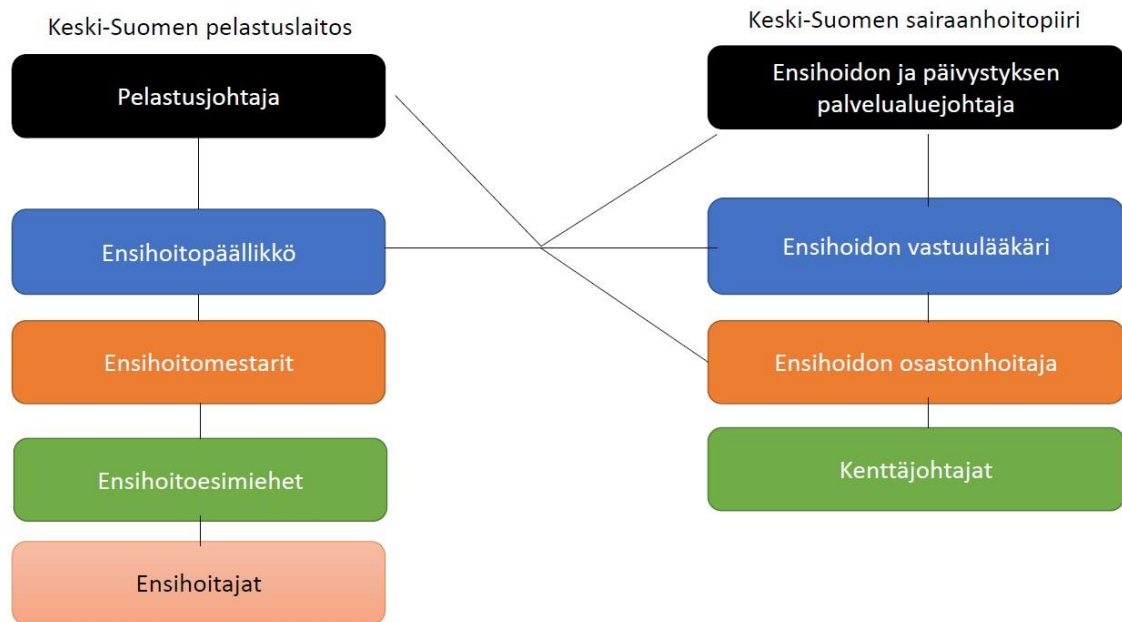
Kati Jetsu (vas)

Juha Hyötyläinen (sdp)

Aluevaltuutettu

Aluevaltuutettu

Aluevaltuutettu

Ensihoidon organistoituminen Keski-Suomessa nykyään

Liite 1a: Ensihoidon nykyinen organisaatiokaavio. Nykyisessä hallintomallissa järjestäjäosapuolella ja terveydenhuollolla ei ole esimerkiksi työjohdollista suhdetta ensihoitajiin, vaan ensihoidon ja siten terveydenhuollon korkein työjohdollinen virkamies on pelastustoimen edustaja.

Keski-Suomen hyvinvointialue

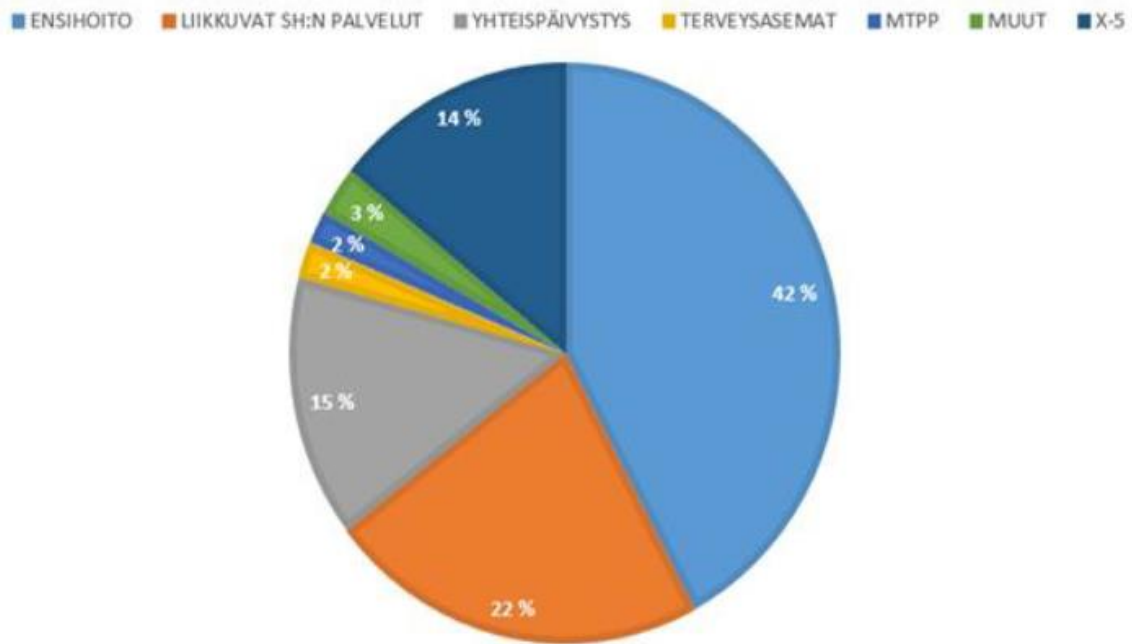
Ensihoidon organisoituminen Hyvinvointialueella aloitteen mukaan

Liite 1b: Malli ensihoidon organisaatiokaaviosta aloitteen esityksen mukaan. Ensihoito-organisaatio on suora ja välitön, joka mahdollistaa tehokkaan ja dynaamisen johtamisen operatiivisesti sekä hallinnollisesti. Ensihoidon järjestämistä vastaava terveydenhuollon viranomainen on hallinnollisesti suvereeni.

	Tilatietoikkuna						
JYVÄSKYLÄ	EKS11 Asemalla 27 m	EKS121 Perillä 4 m	EKS122 Matkalla 6 m	EKS123 Tauko 24 s	EKS124 Tauko 5 m	EKS125 Kohteessa 27 m	EKS132 Perillä 11 m
POHJ	EKS221 Asemalla 2 h 20 m	EKS222 Asemalla 1 d 5 h	EKS223 Asemalla 1 h 39 m	EKS231 Asemalla 12 m	EKS234 Asemalla 2 h 39 m		
ITÄ	EKS321 Matkalla 2 m	EKS322 Tauko 1 h 25 m	EKS323 Asemalla 3 h 50 m	EKS324 Ei hälytettävissä 13 m			
LÄNTINEN	EKS521 Asemalla 7 h 3 m	EKS532 Perillä 15 m	EKS533 Ei hälytettävissä 4 h 13 m				
LUOTEINEN	EKS621 Asemalla 4 h 2 m	EKS622 Vapaa 8 m	EKS623 Asemalla 8 h 16 m	EKS624 Asemalla 4 h 26 m			
SIIRTO	EKS821 Potilas kohdattu 17 m	EKS831 Ei hälytettävissä 1 h 13 m	EKS832 Tauko 1 m	EKS833 Ei hälytettävissä 9 m	EKS834 Ei hälytettävissä 3 d 2 h	EKS952 Ei hälytettävissä 3 h 29 m	EKS953 Ei hälytettävissä 1 h 15 m

Liite 2: Kuvassa ensihoitokeskuksen työkalu, kenttäjohtojärjestelmän tilatietoikkuna, joka otettu ensihoitajien vuoronvaihdon aikoihin. Kuvassa Jyväskylässä ei ole tapahtumahetkellä hälytettävissä yhtään ensihoitoyksikköä ensihoitotehtävälle. "Tauko"-ilmaisee, että yksikkö ei ole hätäkeskuksen vasteessa, ja sitä käytetään mm. silloin, kun palveluntuottaja ei kykene ensihoitopalvelua ko. yksiköllä sillä hetkellä suorittamaan. Järjestäjäosapuolella eli kenttäjohtolla ei ole asiassa työjohtollista oikeutta ja näin ollen tilanteessa voimaton. Tämä ongelma koskee keskisuomalaisessa ensihoidossa kaikkia palveluntuottajia.

Tilanteesta on seurannut konkreettisia haittatapahtumia. Eräessä tapauksessa kotonaan asuva vanhus oli erehdyksessä ottanut 12 kertaisen annoksen nopeavaikutteista insuliinia. Kuvan kaltaisen tilanteen ja nykyisen organisaatiomallin vuoksi ensihoitokeskuksella ei ollut edellytyksiä lähettää paikalle apua riittävässä vasteajassa. Lopulta potilasta ei auttanut tilanteessa suinkaan turvallisuusorganisaatio, vaan taksi. [Ambulanssi saattaa huristella kiireettömän potilaan ohi – "Työnantaja ei voi velvoittaa ylitöihin", perustelee ensihoitopäällikkö \(yle.fi\)](#)

Liite 3: Kuvassa esimerkki ensihoidon uudelleenorganisoinnin vaikutuksista Etelä-Karjalan alueella. Ensihoito ja akuuttihoito on yhteensovitetty tehokkaaksi moniammatilliseksi palveluksi, jota hallinnoidaan ja johdetaan vain terveydenhuollosta. Hallinto on kevyt ja välitön. Uudelleenorganisoinnin myötä ensihoidon kiireettömiä tehtäviä ohjattu 58% tarkoituksenmukaiselle yksikölle, vapauttaen ensihoidon resurssin tarkoituksenmukaiseen tarpeeseen ja keventäen samalla yhteispäivystyksen kuormaa.

Aluehallitus

§ 237

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalisen luototuksen rahaston perustaminen

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1563/00.02.01/2023

Aiempi käsittely:

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 31.5.2023 § 37

Valmistelija(t) Laura Vääntinen p. 050 347 1022, Minna Sellman p. 050 4402908, Raija Kojo p. 040 5714138, Ulla Kuittu p. 050 3538310

Selostus asiasta

Lainsäädäntö

Sosiaalinen luototus on hyvinvointialueen vastuulla oleva sosiaalipalvelu, jonka järjestäminen on hyvinvointialueen tehtävä. Sosiaalihuoltolain (SHL, 1301/2014) 14 §:ssä todetaan, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös sosiaalisen luoton myöntämisestä hyvinvointialueen asukkaille sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.

Laki sosiaalisen luototuksen annetun lain muuttamisesta (956/2022) 2§:n mukaan Hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Hyvinvointialueen tulee määritellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet ottaen huomioon, mitä tässä laissa säädetään.

Nykytila

Vuoden 2023 alusta Keski-Suomen hyvinvointialue on hoitanut Jyväskylän ja Äänekosken kaupunkien ennen hyvinvointialueuudistusta myöntämien luottojen laskutuksen ja perinnän sekä tilittää saamansa suoritukset kunnille. Sosiaalisen luototuksen rahastot eivät siirtyneet hyvinvointialueelle, jonka vuoksi uusia luottoja ei tällä hetkellä myönnetä, mutta vanhoihin luottoihin voidaan tarvittaessa tehdä muutoksia.

Aluevaltuusto on hyväksynyt 29.11.2022 § 121 Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2023 alkaen. Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet esitetään päivitettäväksi oheisen

Aluehallitus

liitteen mukaisesti. Päivitetyt sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet noudattaa valtioneuvoston julkaisemaa sosiaalisen luototuksen soveltamisoppaan mukaisiksi.

Sosiaalisen luototuksen soveltamisopas on saatavilla:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164741/STM_2023_14_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kustannusvaikutukset

Hyvinvointialueelle voidaan myöntää laki sosiaalisen luototuksen annetun lain muuttamisesta 10a§:n mukaan sosiaalisessa luotonantotoiminnassa tarvittavan luottopääoman rahoittamiseen valtionavustusta.

Valtionapuviranomainen tässä laissa tarkoitetuissa valtionavustuksissa on sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaalisen luototuksen luottopääomaan myönnettävään valtionavustukseen sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Hyvinvointialue tulee myöntämään sosiaalista luototusta valtionavustuksen turvin perustettavan rahaston puitteissa. Hyvinvointialue on hakenut sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustusta sosiaalisen luototuksen järjestämiseksi tarvittavaan luottopääomaan. Valtionavustusta haettiin 550 000 euroa. Hakemus jätettiin 31.3.2023 ja valtionavustushakemusten käsittely vie avustuksesta riippuen noin 2-6 kuukautta.

Ennen hyvinvointialuesiirtymää Jyväskylän kaupungin sosiaalisen luoton rahaston suuruus oli 380 000 euroa ja Äänekosken kaupungin sosiaalisen luoton rahasto 100 000 euroa. Vuosina 2018-2022 sosiaalisesta luotosta tehtiin Jyväskylän ja Äänekosken kaupungeissa yhteensä 174 myönteistä päätöstä ja luottoa myönnettiin keskimäärin 196 800 euroa/vuosi. Jyväskylän ja Äänekosken kaupunkien yhteenlaskettu asukasmäärä on noin 60 % koko hyvinvointialueen asukasmäärästä.

Jatkosuunnitelma

Palvelu on suunniteltu aloitettavaksi 1.8.2023 lakimuutoksen mukaisesti. Ennen toiminnan käynnistymistä on tarve saattaa voimaan myös päivitetty sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet -asiakirja.

Asiakkaita palvellaan käyntiajoilla, puhelimitse sekä etäyhteyksin. Pääsääntöisesti työskentely tapahtuu Jyväskylän toimipisteessä, mutta asiakkaiden tarpeiden mukaan järjestetään vastaanottoja myös muissa Keski-Suomen hyvinvointialueen toimipisteissä, kuten talousneuvoloissa ja kuntien

Aluehallitus

toimipisteissä.

Sosiaalisen luototuksen palveluun kuuluu talousneuvonta, jota tarjotaan asiakkaalle tarpeen mukaan ennen ja jälkeen luoton myöntämisen. Mikäli sosiaalisesta luotosta tehdään kielteinen päätös, asiakkaalle annetaan hänen tilanteeseensa sopivat ohjeet ja ohjaus jatkoa varten, esimerkiksi ohjataan talous- ja velkaneuvonnan asiakkuuteen.

Keski-Suomen hyvinvointialueella sosiaalista luototusta myöntää yksi talousneuvoja (1htv). Henkilöstöressurssin lisätarve arvioidaan palvelun käynnistyttyä.

Toimivalta asiassa

Hallintosäätö § 17

Strategiajohtajan ehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1. käy valmistelevan keskustelun sosiaalisen luoton kokonaisuudesta.
2. esittää aluehallitukselle sosiaalisen luoton myöntämisen perusteiden hyväksymistä liitteen mukaisesti.
3. merkitsee tiedokseen, että sosiaalisen luoton myöntäminen edellyttää sosiaalisen luoton rahaston perustamista. Rahaston perustaminen edellyttää rahaston sääntöjen sekä alkupääoman hyväksymistä. Asia käsitellään aluevaltuustossa valtionavustus päätöksen vahvistuttua.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asiaa oli esittelemässä palvelupäällikkö Laura Vanttinen ja Minna Sellman.

Aluehallitus 15.8.2023 § 237

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt Keski-Suomen hyvinvointialueelle valtionavustusta sosiaalisen luototuksen luottopääoman rahoittamista varten 503 000 e, 14.6.2023 tehdyllä päätöksellä VN/10102/2023. Sosiaalisen luototuksen myöntämisperusteet on käsitelty aluehallituksessa 20.6.2023 § 212.

Sosiaalisten luottojen myöntämistä varten perustetaan rahasto. Rahaston alkupääoma on saatu valtionavustuksena luototusta varten. Rahaston alkupääoma on 503 000 e. Sitä kartutetaan tai alennetaan rahaston tuloslaskelman osoittamalla tuloksella tai aluevaltuuston erikseen päättämällä

Aluehallitus

varoilla. Sosiaalisten luottojen lyhennykset palautuvat rahastoon.

Tuloslaskelmaan kirjataan luottopääomasta ja luottotappioista aiheutuvat menot sekä luottopääomasta perittävät korkotulot. Rahastosta myönnetään luottoja erikseen päätettyjen myöntämisperusteiden mukaisesti.

Esitys sosiaalisen luototuksen rahaston säännöiksi on liitteenä.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se:

1) päättää perustaa sosiaalisen luototuksen rahaston, jonka alkupääoma on 503 000 e ja

2) hyväksyy rahastolle liitteenä olevat säännöt.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite: Sosiaalisen luototuksen rahaston säännöt

Sosiaalisen luototuksen rahaston säännöt

1§ Rahaston tarkoitus

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalisen luototuksen rahastosta myönnetään sosiaalista luottoa osana hyvinvointialueen sosiaalipalveluja. Sosiaalisen luoton tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.

2§ Rahaston varat

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt valtionavustusta Keski-Suomen hyvinvointialueelle, sosiaalisen luototuksen luottopääoman rahoittamiseen 503.000 euroa. Rahaston pääomaa kartutetaan tai alennetaan rahaston tuloslaskelman osoittamalla tuloksella tai erikseen päätetyillä varoilla. Sosiaalisten luottojen lyhennykset palautuvat rahastoon.

3§ Rahaston käyttö

Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja sosiaalihuoltolain (1301/2014), sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (1133/2002), lain sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta (956/2022) sekä erikseen päätettyjen myöntämisperusteiden mukaisesti.

4§ Rahaston hoito

Rahaston kirjanpito eriytetään laskennallisesti erillistileillä ja laskentatunnisteilla, joista voidaan laatia erilliset laskennalliset tilinpäätöslaskelmat. Tuloslaskelmaan kirjataan luottopääomasta ja luottotappioista aiheutuvat menot sekä luottopääomastaperittävät korkotulot. Rahaston tuloksen mukainen tilikauden tulos lisää/vähentää rahaston pääomaa.

5§ Voimaantulo

Tämä sääntö tulee voimaan 1.8.2023.

Rahaston perustamisen ja päättämisen toimivalta on Keski-Suomen aluevaltuustolla.

Aluehallitus

§ 238 Toimeentulotukiasioiden neuvottelukunta

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2011/03.03/2023**Aiempi käsittely:**

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 28.6.2023 § 61

Valmistelija(t) Raija Kojo, p. 040 571 4138

Selostus asiasta Toimeentulolakiin on tehty muutoksia 1.1.2023 alkaen. Lain 4 §:n mukaan toimeentulotukitoiminnan yleinen johto, ohjaus ja kehittäminen kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Kansaneläkelaitoksella on vastuu perustoimeentulotuen toimeenpanosta ja hyvinvointialueilla täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen toimeenpanosta. Toimeentulotukitoiminnan toimeenpano jakautuu hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen kesken. Eri viranomaisten välinen yhteistyö on oleellista toimeentulotuen toimeenpanon kannalta. Toimeentulotuki on viimesijainen tukimuoto, joten muiden järjestelmien toiminnalla on vaikutusta myös toimeentulotukeen. Näistä syistä toimeentulotukilakiin on lisätty säännökset valtakunnallisesta ja alueellisista neuvottelukunnista. Neuvottelukuntien tarkoituksena on varmistaa viranomaisten välisen yhteistyön toteutumista sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla ja tuoda esiin mahdollisia kehittämistarpeita.

Toimeentulotukilain 5 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä tulee toimimaan valtakunnallinen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunta. Valtakunnallisen neuvottelukunnan tehtävänä on seurata toimeentulotukiasioiden soveltamiskäytäntöä ja viranomaisten välistä yhteistyötä sekä tehdä esityksiä toimeentulotukea koskevista asioista. Neuvottelukunnan kokoonpanoon kuuluu vähintään sosiaali- ja terveysministeriön, Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueiden sosiaalihuollon edustus sekä tarpeen mukaan myös muiden tahojen edustajia. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa valtakunnallisen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunnan ensimmäiseksi nelivuotiskaudeksi vuoden 2023 alkupuolella.

Toimeentulotukilain 27 e §:ssä säädetään hyvinvointialueen velvollisuudesta asettaa alueellinen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunta alueellisen yhteistyön varmistamiseksi. Alueellisen neuvottelukunnan tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja toimeentulotukiasioiden käsittelyn kehittämisestä

Aluehallitus

sekä yhteistyön toteuttamista koskevista asioista alueellaan.

Hyvinvointialueiden neuvottelukuntien tulisi olla asetettuna viimeistään syksyllä 2023. Neuvottelukuntaan nimettäviä tahoja ei yksityiskohtaisesti nimetä lain tai asetuksen tasolla. Neuvottelukuntaan nimetään edustajia hyvinvointialueella toimivista viranomaisista ja kansalaisyhteiskunnasta sekä Kansaneläkelaitoksen edustaja. Valtioneuvoston asetuksessa säädetään, että neuvottelukunnan puheenjohtajan tulee olla hyvinvointialueen viranhaltija. Edelleen asetuksessa on säädetty, että kokoonpanoon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kuusi muuta jäsentä, joilla jokaiselle tulee olla henkilökohtainen varajäsen. Kansaneläkelaitos nimeää oman edustajansa.

Hyvinvointialue määrää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja varajäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunta päättää itsenäisesti menettelytavoista toimintansa järjestämisessä. Asioiden valmistelua varten neuvottelukunnalla voi olla jaostoja. Neuvottelukunnan tulee vuosittain raportoida toiminnastaan sosiaali- ja terveysministeriölle. Alueellisten neuvottelukuntien odotetaan tuottavan tietoa toimeentulotukilain käytännön soveltamisesta valtakunnallisen neuvottelukunnan työhön sekä sosiaali- ja terveysministeriölle toimeentulotukiasioiden valmisteluun. Alueellisen neuvottelukunnan tehtävänä voisi olla esimerkiksi alueen palveluverkon ja eri paikallistahojen kanssa tehtävän yhteistyön järjestämisen muotoja koskevia asioita, asumisen kysymyksiä sekä käsitellä kuntouttavaan työtoimintaan tai muihin työllisyysasioihin liittyviä yhteistyökysymyksiä.

Alueellisissa neuvottelukunnissa tulisi huomioida myös asiakasnäkökulma toimeentulotukiasioiden kehittämisessä. Asiakasnäkökulma voidaan toteuttaa esimerkiksi nimeämällä asiakkaita edustava taho neuvottelukunnan asiantuntijaksi tai jäseneksi. Sosiaaliamies (sosiaaliasiavastaava) voisivat toimia asiakkaita välillisesti edustavana tahona.

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 18

Strategiajohtajan ehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta käy valmistelevan keskustelun asiasta ja esittää aluehallitukselle, että se

1. asettaa alueellisen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunnan
2. pyytää sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajaa määräämään neuvottelukunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hyvinvointialueen viranhaltijoista
3. pyytää sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajaa nimeämään edustajan lasten, nuorten ja perheiden vastuualueelta, koti- ja asumispalveluiden vastuualueelta, laaja-alainen sote-keskuksen vastuualueelta ja sairaalapalveluiden vastuualueelta ja heille kaikille varajäsenet sekä

Aluehallitus

kokemusasiantuntijan

4. pyytää hyvinvointialueella toimivia seuraavia tahoja esittämään edustajan ja varajäsenen neuvottelukuntaan 15.9.2023 mennessä;

- Kansaneläkelaitos

- Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

- Jyväskylän yliopisto

- Jyväskylän ammattikorkeakoulu

- Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin (kaksi edustajaa; toinen järjestöjen ja toinen seurakunnan edustaja)

- Jyväskylän seudun kuntakokeilu sekä Jämsä-Keuruu-Saarijärvi kuntakokeilu / työllisyyspalvelut

- Keski-Suomen TE-toimisto

- Keski-Suomen oikeusaputoimisto / talous- ja velkaneuvonta

- Jyväskylän kaupungin asumisneuvonta

- Rikosseuraamuslaitos / Jyväskylän yhdyskuntaseuraamustoimisto

- Keski-Suomen ulosottovirasto

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 15.8.2023 § 238

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus

1. merkitsee tiedoksi työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan käsittelyn ja evästyksen

2. asettaa alueellisen toimeentulokiasioiden neuvottelukunnan

3. pyytää sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajaa määräämään neuvottelukunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hyvinvointialueen viranhaltijoista

4. pyytää sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajaa nimeämään edustajan lasten, nuorten ja perheiden vastuualueelta, koti- ja asumispalveluiden vastuualueelta, laaja-alainen sote-keskuksen vastuualueelta ja sairaalapalveluiden vastuualueelta ja heille kaikille varajäsenet sekä kokemusasiantuntijan

5. pyytää hyvinvointialueella toimivia seuraavia tahoja esittämään edustajan ja varajäsenen neuvottelukuntaan 15.9.2023 mennessä;

- Jyväskylän ammattikorkeakoulu

- Jyväskylän kaupungin asumisneuvonta

Aluehallitus

- Jyväskylän seudun kuntakokeilu sekä Jämsä-Keuruu-Saarijärvi kuntakokeilu / työllisyyspalvelut
- Jyväskylän yliopisto
- Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin (kaksi edustajaa; toinen järjestöjen ja toinen seurakunnan edustaja)
- Kansaneläkelaitos
- Keski-Suomen kunnat
- Keski-Suomen oikeusaputoimisto / talous- ja velkaneuvonta
- Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
- Keski-Suomen TE-toimisto
- Keski-Suomen ulosottovirasto
- Rikosseuraamuslaitos / Jyväskylän yhdyskuntaseuraamustoimisto

Asian kokouskäsittely:

Aluehallitus täsmensi kohdan 5 edustusta seuraavasti:

Keski-Suomen kunnat muutetaan muotoon Keski-Suomen kuntien edustaja.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus

§ 239

Yksilöasiainjaoston lausunto koskien Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehen selvitystä vuodelta 2022

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1702/30.05.00/2023**Aiempi käsittely:**

Lasten nuorten ja perheiden lautakunta 7.6.2023 § 50

Valmistelija(t) Raija Kojo, p. 040 571 4138**Selostus asiasta**

Keski-Suomen sosiaaliasiamiehen selvitys vuodelta 2022 koskee Keski-Suomen kuntia Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski.

Sosiaaliasiamestojen toiminnan lainsäädäntöperusta on säädettyinä laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, asiakaslaki (812/2000).

Asiakaslain tarkoitus on edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa. Laki korostaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja oikeusturvaa. Laissa kiinnitetään erityistä huomiota paljon hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevien, kuten lasten, kehitysvammaisten henkilöiden ja vanhusten asemaan ja oikeuksiin.

Asiakslakia sovelletaan julkiseen ja yksityiseen sosiaalihuoltoon sekä varhaiskasvatukseen.

Asiakslaisissa säädetään hyvinvointialueelle velvollisuus nimetä sosiaalihuollon lainsäädäntöön perehtynyt, riippumaton ja puolueeton asiakkaan näkökulmaan huomiota kiinnittävä sosiaaliasiamies. Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on:

- neuvoa asiakkaita asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa
 - avustaa asiakasta kohtelua koskevan muistutuksen tekemisessä
 - tiedottaa asiakkaan oikeuksista
 - toimia asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
 - seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä ja antaa siitä selvitys vuosittain hyvinvointialueelle
-

Aluehallitus

Nimike on 1.1.2024 alkaen sosiaaliasiavastaava

Keski-Suomen kunnista on vuoden 2022 aikana tullut sosiaaliasiamiehelle 395 asiakastapahtumaa/ yhteydenottoa, 439 vuonna 2021. Yleisesti voidaan todeta, että yhteydenottojen ja tyytymättömyyden ilmausten määrä on vähentynyt, tiedontarve kasvanut. Kasvua sosiaaliasiamiehelle tehdyissä yhteydenotoissa on ollut lastensuojelun palvelutehtävissä 133 (121) ja työikäisten palveluissa 77 (56). Olennaisesti ovat vähentyneet iäkkäiden asioihin liittyneet yhteydenotot. Yhteydenotoissa on korostunut tyytymättömyys sosiaalihuollon palveluihin, vaikkakin niiden määrä laskenut edellisestä vuodesta lähes viidelläkymmenellä. Tyytymättömyys on korostunut erityisesti lastensuojelun palveluihin.

Vuoden 2022 selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että keskisuomalaisen sosiaalihuollon asiakkaiden asema on kehittynyt myönteisesti. Näin siitä huolimatta, että selvitykseen valitut palvelujen asiakaskokemukset sosiaalihuoltolain mukaisissa lapsiperheiden palveluissa, työikäisten palveluissa ja iäkkäiden palveluissa ovat surullista luettavaa. Myönteistä kehitystä on tapahtunut palvelun toteuttamiseen ja päätöksiin liittyvien yhteydenottojen vähentymisenä. Selvityksen mukaan yhteydenotot kohtelusta ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla.

Viranhaltijapäätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta 218 (247), toisaalta lautakunnat / jaostot ovat hyväksyneet aikaisempaa enemmän oikaisuvaatimuksia 39 (26).

Myös hallinto-oikeudelle tehtyjen valitusten määrä pieneni hieman 36 (37), olennaista on kuitenkin se, että valitusten määrä on viidessä vuodessa puolittunut. Hallinto-oikeus on hyväksynyt 7 (11) valitusta. Sosiaaliasiamies on selvityksessään nostanut esille sen, että valitusten määrän väheneminen voi toisaalta kertoa keinottomuudesta tai toivottomuudesta. Mutta se voi myös kertoa lainmukaisemmasta päätöksenteosta, toimivammasta itseoikaisukäytännöstä, ensiasteen muutoksenhaun toimivuudesta ja valitustarkkuudesta.

Sosiaaliasiamies on selvityksessään nostanut esille hyvinvointialueen mahdollisena uhkana rakenteelliselle sosiaalityölle, kuntayhteistyö on rakenteellisen sosiaalityön onnistumisen edellytys. Selvityksen mukaan hyvinvointialue on kuitenkin enemmän mahdollisuus, toki ison organisaation rakenteellinen sosiaalihuollon palvelutarpeita ehkäisevä työ vaatii suunnitelmallisuutta ja laajaa verkostoituvaa yhteistyötä.

Edelleen selvityksessä arvioidaan, että hyvinvointialueella muistutus-,

Aluehallitus

valvonta-, oikaisuvaatimus-, valitus- ja kantelujärjestelmät tehostuvat. Sosiaaliamiehen selvityksen mukaan muistutuksille tarvitaan sähköisesti täytettävä lomake ja hyvinvointialueen kirjaamoon suojattu sähköpostiosoite.

Sosiaaliamies on vuosittain ehdottanut kunnille sosiaalihuollon asiakkaiden asemaa kohentavia toimenpiteitä. Vuodelle 2022 annetut ehdotukset ovat olleet evästystä hyvinvointialueen valmisteluun:

- Yhtenäistetään maakunnan sosiaalipalvelut ottamalla huomioon lainmukaisuus, tarkoituksenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus. Valmistellaan sähköinen hakemusjärjestelmä. Menettelyssä huomioidaan ensisijaisesti asiakkaiden etu ja yksilölliset tarpeet sekä riittävä informointi ja tarvittaessa myös riittävä siirtymäaika. Esimerkkeinä omaishoidon tuki, välitystilikäytäntö, sosiaalinen luototus, täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, vammaispalvelut, työ- ja päivätoiminta, palvelusetelikäytännöt, itsenäistymisvarojen kerryttäminen, perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset, asiakasmaksut ja niiden kohtuullistaminen jne.

- Järjestetään helposti hahmotettavia palvelukokonaisuuksia. Ehkäistään palvelujen kapea-alaistumista ja minimoidaan tarve palvelusta toiseen ohjailuun. Palvelun laatua varmistaa huolellinen kysyntätarkastelu: mihin tarpeeseen ja millaista apua ja tukea asiakkaat itse kokevat tarvitsevansa. Kiinnitetään huomiota palvelujen häiriökysynnän syihin.

- Turvataan asiakkaille oikeus laadukkaaseen sosiaalityöhön, jossa on pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Turvataan sosiaalialan ammattilaisille mahdollisuus tehdä lakien mukaista, eettisesti kestävä työtä.

- Hyödynnetään muistutus-, kantelu- ja muita palaute- sekä muutoksenhakutietoja tehokkaasti palveluja kehitettäessä. Valmistellaan kyseisiä tietoja ajantasaisesti kerryttävä seuranta sekä suojatut sähköiset muistutus- ja palautejärjestelmät.

- Turvataan sosiaalihuollon erilaisia asumispalveluja tarvitseville mahdollisimman itsenäinen ja yksilöllinen asuminen riittävän pienissä yksiköissä ja lähellä omia verkostoja. Kehitetään myös perhehoitoa.

- Vahvistetaan tutkimusta, koulutusta, kehittämistä ja innovatiivisuutta, jotta palvelujen käyttö- ja taloustietojen lisäksi kertyy tietoa tukitoimien vaikuttavuudesta, ja se tieto hyödynnetään ammattitaidon ja palveluiden kehittämisessä.

Sosiaaliamiehen vuoden 2022 selvitystä varten kuntien sosiaalihuollosta on

Aluehallitus

pyydetty käsityksiä hyvinvointialueen suunnittelusta kysymyksellä: Missä määrin valmistelussa on otettu huomioon sosiaaliasiamiehen vuoden 2021 selvityksen suosituksia?

Vastaukset vaihtelevat ja niiden perusteella voidaan ajatella, etteivät kaikki vastaajat ehkä ole osallistuneet hyvinvointialueen suunnitteluun tai ainakaan kokeneet osallisuutta valmisteluun. Koska vaikuttaa siltä, että moni vuodelle 2022 annetuista ehdotuksista on edelleen ajankohtainen sosiaaliasiamies viittaa aikaisempiin ehdotuksiin antaen hyvinvointialueelle aikaa rakentua ja saada palvelut tehokkaasti tuotantoon.

Sosiaaliasiamiehen yhteenvetoa ja pohdintaa

Rakenteellisen sosiaalityön mahdollisuus, edellyttää suunnitelmallisuutta ja verkostoituvaa yhteistyötä niin soten sisällä kuin kuntien, järjestöjen, koulutuksen järjestäjien, palvelun tuottajien, TE-palvelujen ja Kelan kanssa. Maakunnallisiin perus- ja erikoistason sote -sisältöihin on mahdollista vaikuttaa aiempaa tehokkaammin ja tietotyön ja sosiaalisen raportoinnin merkitys kasvaa.

Keskitetyn palautejärjestelmän voi ajatella toimivan aiempaa paremmin ja nostavan esille kehittämiskohteita. Voikin odottaa, että hyvinvointialueelle siirtyminen auttaa kehittämään melko vähän käytettyä ja paikoin tehottomaksi miellettyä muistutusjärjestelmää lainsäätäjän tarkoittamaan suuntaan. On odotettavissa, että hyvinvointialueella paitsi muistutus-, myös valvonta-, oikaisuvaatimus-, valitus- ja kantelujärjestelmät tehostuvat.

Muistutuksille tarvitaan sähköisesti täytettävä lomake ja hyvinvointialueen kirjaamoon suojattu sähköpostiosoite salassa pidettävien yksilöasioiden kuten muistutusten ja oikaisuvaatimusten lähettämistä varten. Kun sähköinen kantelu Aviin, Valviraan tai eduskunnan oikeusasiamiehelle on helppoa ja nopeaa, moni voi ensisijaisemmaksi tarkoitetun muistutuksen sijasta kääntyä suoraan valvontaviranomaisen puoleen.

Lastensuojelu on vuosia ollut sosiaaliasiamiehille työllistävin sosiaalihuollon osa-alue. Näin on tilanne ollut myös Keski-Suomessa. Palautetta on tullut paljon nimenomaan sijaishuollon ajalta eli ajalta, jolloin lapsi asuu muualla kuin kotonaan. Tämä herättää toistuvasti kysymään, pystyykö lastensuojelu vastaamaan riittävästi lasten ja perheiden lastensuojelullisiin tarpeisiin koko asiakkuuden ajan. Hyvinvointialueen strategioista lastensuojelun strategia on erityisen kiinnostava. Sosiaaliasiamiehen näkemyksen mukaan on helppo kannattaa lastensuojelun strategiassa mainittuja henkilöstöresurssien lisäystä sijais- ja jälkihuoltoon, sijaishuollon ohjaus- ja tukitiimin vahvistamista sekä

Aluehallitus

perhehoidon kehittämistä. Alle 12-vuotiaiden lasten laitoshoidon paikkojen lisääminen on välttämätöntä. Sijaishuollossa olevien lasten osallisuuden vahvistaminen ja vertaisarviointimallin laajentaminen on kannatettavaa. Erityisen kannatettavaa on yhteistyön tiivistäminen yhteisasiakkuuksissa, muun muassa vammaispalvelut ja erikoissairaanhoido. Nämä tavoitteet edistävät painopisteen siirtämistä varhaiseen tukeen. Yhteisasiakkuutta voisi tiivistää myös sosiaalihuoltolain mukaisiin ja muihin palveluihin.

Sosiaaliasiamiehen näkökulmasta lastensuojelun strategia vaikuttaa hyvältä, kunhan lastensuojelun tarpeessa olevat pääsevät lastensuojeluun. Strategiaa toteuttamaan tarvitaan myös riittävästi sosiaalialan ammattihenkilöitä ja muita palveluntuottajia.

Perustettu organisaatio on mittava ja hakee vielä pitkään muotoaan, toimintatapojaan ja integraation paikkoja. Uusiin rakenteisiin siirtymään tarvitaan aikaa ja jonkinlaista asettumista. Vasta sen jälkeen voi odottaa otollisuutta sellaiselle objektiiviselle arvioinnille ja joustavuudelle, joita kokemusten ja palvelupalautteen huomioon ottaminen toiminnan kehittämiseltä edellyttää. Kun samaan yhteyteen tulee esimerkiksi vammaispalvelulain kokoinen lakiuudistus ja kunnille on siirtymässä työllisyyden tehtäviä, etenkin sosiaalihuollon toimintaympäristö tulee jälleen pian muuttumaan monella suunnalla ja vaikeasti ennakoitavalla tavalla. Henkilöstö tarvitsee riittävästi koulutusta tueksi muutosten varrelle, ja eritoten sitä tarvitsevat uusissa puitteissa toimivat esihenkilöt, lähiesihenkilöitä myöten. Iso välttämätön askel hyvinvointialueelle on otettu. Matka on alussa ja tahtuu askel kerrallaan, yhdessä pitemmälle kuin yksin.

Toimivalta asiassa

Hallintosäännön § 19 mukaan Yksilöasianjaos käsittelee sosiaali- ja potilasasiamiehen raportit ja antaa niistä lausunnon aluehallitukselle.

Strategiajohtajan ehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

1. käy aiheesta valmistelevan keskustelun
2. antaa evästyksen Yksilöasianjaoksen lausuntoon aluehallitukselle

Päätös

1. Päätösehdotus hyväksyttiin

2. Valmistelevan keskustelun myötä lautakunta evästää jatkokäsittelyä:

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta näkee tärkeänä, että

- selvitystä hyödynnetään palveluntuotannon kehittämistarpeiden huomioimisessa
- lähtötilanteen taso ei heikkene hyvinvointialue uudistuksen myötä

Aluehallitus

- siirtymävaiheen muutosta huomioidaan riittävästi asiakkaiden suuntaan
- sosiaaliasiamiespalvelusta tiedotusta suunnataan myös lapsille ja nuorille

Nico Holmberg poistui asian käsittelyn jälkeen klo 18:04.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 14.6.2023 § 53

Selostus asiasta

Strategiajohtajan ehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1. käy aiheesta valmistelevan keskustelun
2. antaa evästyksen Yksilöasianjaoksen lausuntoon aluehallitukselle

Päätös

1. Päätösehdotus hyväksyttiin.
2. Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta yhtyi lasten nuorten ja perheiden lautakunnan huomioihin, näkee tulevaisuudessa tarpeellisena tarkastella raportissa nostettujen suositusten toteutumista sekä moniammatillisen yhdyspintatyön kehittymistä.

Asiaa kokouksessa esitteli Raija Kojo.

Yksilöasiainjaosto 29.6.2023 § 109

Valmistelija(t)

Raija Kojo, p. 040 571 4138

Selostus asiasta

Lasten, nuorten ja perheiden sekä Työikäisten ja ikääntyneiden lautakuntien evästyksen yksilöasiainjaoston lausuntoon aluehallitukselle

Lasten ja nuorten lautakunta pitää tärkeänä, että

- selvitystä hyödynnetään palveluntuotannon kehittämistarpeiden huomioimisessa
- lähtötilanteen taso ei heikkene hyvinvointialueen uudistuksen myötä
- siirtymävaiheen muutosta huomioidaan riittävästi asiakkaiden suuntaan
- sosiaaliasiamiespalvelusta tiedotusta suunnataan myös lapsille ja nuorille.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

- työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta yhtyi lasten nuorten ja perheiden lautakunnan huomioihin
 - näkee tulevaisuudessa tarpeellisena tarkastella raportissa nostettujen suositusten toteutumista sekä monialaisen yhdyspintatyön kehittymistä.
-

Sosiaaliasiamiehen selvityksen evästyksset hyvinvointialueen valmisteluun

- Yhtenäistetään maakunnan sosiaalipalvelut ottamalla huomioon lainmukaisuus, tarkoituksenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus. Valmistellaan sähköinen hakemusjärjestelmä. Menettelyssä huomioidaan ensisijaisesti asiakkaiden etu ja yksilölliset tarpeet sekä riittävä informointi ja tarvittaessa myös riittävä siirtymäaika. Esimerkkeinä omaishoidon tuki, välitystilikäytäntö, sosiaalinen luototus, täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, vammaispalvelut, työ- ja päivätoiminta, palvelusetelikäytännöt, itsenäistymisvarojen kerryttäminen, perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset, asiakasmaksut ja niiden kohtuullistaminen jne.

- Järjestetään helposti hahmotettavia palvelukokonaisuuksia. Ehkäistään palvelujen kapea-alaistumista ja minimoidaan tarve palvelusta toiseen ohjailuun. Palvelun laatua varmistaa huolellinen kysyntätarkastelu: mihin tarpeeseen ja millaista apua ja tukea asiakkaat itse kokevat tarvitsevansa. Kiinnitetään huomiota palvelujen häiriökysynnän syihin.

- Turvataan asiakkaille oikeus laadukkaaseen sosiaalityöhön, jossa on pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Turvataan sosiaalialan ammattilaisille mahdollisuus tehdä lakien mukaista, eettisesti kestävää työtä.

- Hyödynnetään muistutus-, kantelu- ja muita palaute- sekä muutoksenhakutietoja tehokkaasti palveluja kehitettäessä. Valmistellaan kyseisiä tietoja ajantasaisesti kerryttävä seuranta sekä suojatut sähköiset muistutus- ja palautejärjestelmät.

- Turvataan sosiaalihuollon erilaisia asumispalveluja tarvitseville mahdollisimman itsenäinen ja yksilöllinen asuminen riittävän pienissä yksiköissä ja lähellä omia verkostoja. Kehitetään myös perhehoitoa.

- Vahvistetaan tutkimusta, koulutusta, kehittämistä ja innovatiivisuutta, jotta palvelujen käyttö- ja taloustietojen lisäksi kertyy tietoa tukitoimien vaikuttavuudesta, ja se tieto hyödynnetään ammattitaidon ja palveluiden kehittämisessä.

Sosiaaliasiamiehen vuoden 2022 selvitystä varten kuntien sosiaalihuollosta on pyydetty käsityksiä hyvinvointialueen suunnittelusta kysymyksellä: "Missä määrin valmistelussa on otettu huomioon sosiaaliasiamiehen vuoden 2021 selvityksen suosituksia?"

Vastaukset vaihtelevat ja niiden perusteella voidaan ajatella, etteivät kaikki vastaajat ehkä ole osallistuneet hyvinvointialueen suunnitteluun tai ainakaan

Aluehallitus

kokeneet osallisuutta valmisteluun. Koska vaikuttaa siltä, että moni vuodelle 2022 annetuista ehdotuksista on edelleen ajankohtainen, sosiaaliasiamies viittaa aikaisempiin ehdotuksiin antaen hyvinvointialueelle aikaa rakentua ja saada palvelut tehokkaasti tuotantoon.

Yksilöasiainjaoston lausunto aluehallitukselle

Yksilöasiainjaosto pitää tärkeänä, että sosiaaliasiamiehen selvitykseen koottua tietoa ja annettuja evästyksiä hyödynnetään palvelutuotannon kehittämisessä. Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus ovat hyvinvointialueen tärkeitä tavoitteita. Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta on nostanut keskeiseksi näkökulmaksi sen, ettei lähtötilanne heikkene hyvinvointialueen uudistuksen myötä.

Asukkaille tiedottaminen on siirtymävaiheessa erittäin tärkeää ja sitä on syytä jatkaa myös syyskaudella 2023. Erytystä huomiota tulee kiinnittää siihen, että sosiaaliasiamiestoiminnasta tiedotetaan myös lapsille ja nuorille.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta on keskeisenä nostanut esille sen, että on tarpeellista tarkastella selvityksessä nostettujen suositusten toteutumista sekä monialaisen yhdyspintatyön kehittymistä.

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 19

Sosiaalihuollon johtajan ehdotus

Yksilöasiainjaosto

1. käy asiassa keskustelu
2. antaa asiassa lausuntosa aluehallitukselle

PäätösAsian kokouskäsitely:

Yksilöasiainjaosto

1. kävi asiasta keskustelun
2. päätti antaa asiassa lausuntosa aluehallitukselle
3. päätti ehdottaa, että asia käsitellään aluevaltuustossa.

Lisäksi yksilöasiainjaosto piti tärkeänä, että:

- palveluissa tunnistetaan kohderyhmät, joilla on tarvetta kuljetuspalveluille esim. toimintakyvyn rajoitteiden vuoksi ja joilla eivät SHL:n ja VPL:n mukaiset kuljetuspalvelut ole käytettävissä
 - hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvointia ja kotona asumista mahdollistavaa toimintakykyä tuetaan eri tavoin järjestetyillä kuljetuspalveluilla yhteistyössä kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
 - edistetään ja mahdollistetaan monialaisen yhteistyön edellytyksiä
-

Aluehallitus

hyvinvointialueen eri palvelujen välillä.

Merkitään, että Tapani Mäki poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15:30 ennen päätöksen tekoa.

Aluehallitus 15.8.2023 § 239

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus merkitsee tiedoksi yksilöasiainjaoston lausunnon ja saattaa sen edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite: Sosiaaliasiamiehen selvitys 2022
Liite: Sosiaaliasiamiehen selvitys 2022 infograafi

KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OSAAMISKESKUKSEN SOSIAALIASIAMIEHEN SELVITYS VUODELTA 2022

Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski,
Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi,
Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia,
Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka,
Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski

Eija Hiekka
Taru Paavolainen
Maija Huikko

Raportteja 55

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Raportteja 55

Osoite

Matarankatu 6
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi

ISBN 978-952-5477-58-0
ISSN 1459-479X (verkkajulkaisu)

Jyväskylä 2023

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Hiekka Eija, Paavolainen Taru & Huikko Maija
Raportin nimi	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehen selvitys vuodelta 2022
Kustantaja	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Vuosi	2023
Sivumäärä	58 + 3 liitettä
Julkaisusarja	Raportteja 55

Sosiaaliasiamiehelle vuonna 2022 tulleiden asiamäärien valossa keskisuomalaisen sosiaalihuollon asiakkaiden asema on kehittynyt myönteisesti, vaikka selvitykseen valituista sosiaalihuoltolain mukaisten lapsiperheiden palvelujen, työikäisten palvelujen ja iäkkäiden palvelujen asiakaskokemuksista voisi muuta päätellä. Keski-Suomen sosiaaliasiamiehelle tuli 417 asiaa (458 vuonna 2021). Paitsi asiamäärä, myös tyytymättömyyden osuus väheni ja tiedon tarve lisääntyi. Ikävää on asioinnin kohdistuminen entistäkin enemmän lastensuojelun palvelutehtävään, josta tuli 133 (121) eri asiaa. Toiseksi eniten, 77 (56) kertaa, asioitiin työikäisten palveluista. Iäkkäiden asiointi väheni yllättävästi: 58 (82) asiaa. Yhteydenotot vähenivät edellisvuodesta myös vammaispalveluissa 57 (65), perheoikeudellisissa palveluissa 23 (31), lapsiperheiden palveluissa 11 (20), varhaiskasvatuksessa 3 (8) ja päihdehuollossa 3 (5) asiaan.

Viranhaltijoiden päätöksiin haettiin edellisvuotta vähemmän muutoksia (218 < 247). Ensiasteen muutoksenhaussa lautakunnat/jaostot hyväksyivät 39 (26) oikaisuvaatimusta, mikä luku on lähivuosien suurin. Luottamuselimen päätöksistä valitettiin hallinto-oikeuteen jo toisena peräkkäisenä vuonna aiempaa vähemmän, 36 (37) kertaa - määrä on viidessä vuodessa puolittunut. Hallinto-oikeus hyväksyi seitsemän (11) valitusta. Valitusten kehityssuunta voi kertoa keinottomuudesta tai toivottomuudesta, mutta myös lakienmukaisemmasta päätöksenteosta, toimivammasta itseoikaisukäytännöstä, ensiasteen muutoksenhaun toimivuudesta ja valitustarkkuudesta.

Hyvinvointialue voi olla kuntayhteistyön tärkeyden kannalta rakenteelliselle sosiaalityölle uhka, mutta silti enemmän mahdollisuus. Ison sote-organisaation vuoksi rakenteellinen sosiaalihuollon palvelutarpeita ehkäisevä työ vaatii suunnitelmallisuutta ja verkostoituvaa yhteistyötä niin soten sisällä kuin kuntien hyvinvointityöhön ja järjestöihin päin. Maakunnallisiin perus- ja erikoistason sote-sisältöihin on mahdollista vaikuttaa tehokkaasti ja tietotyön ja sosiaalisen raportoinnin merkitys kasvaa. Asiakaslain mukaiset muistutukset tuottavat kuntakohtaisen palautteen sijasta maakunnallista palvelukohtaista kehittämispalautetta. On odotettavissa, että hyvinvointialueella muistutus-, valvonta-, oikaisuvaatimus-, valitus- ja kantelujärjestelmät tehostuvat. Muistutuksille tarvitaan sähköisesti täytettävä lomake ja hyvinvointialueen kirjaimoon suojattu sähköpostiosoite. Useimmat edellisen selvityksen toimenpidesuosituksista ovat yhä ajankohtaisia eikä uusia kehityskohteita muotoutuvalla hyvinvointialueelle ehdoteta.

SISÄLLYS

1	SOSIAALIASIAMIESTOIMINNAN PERUSTA	5
	Osa 1. MAAKUNNALLINEN TARKASTELU	6
2	TILASTOJEN KERTOMAA	7
	2.1 Sosiaaliasiamiesasioiden määrä	7
	2.2 Miksi sosiaaliasiamieheen otetaan yhteyttä?	10
	2.3 Sosiaaliasiamiesyhteydenotot palvelutehtävittäin	11
3	IHMISTEN KOKEMUKSIA ESIIN NUMEROIDEN TAKAA	15
	3.1 Lapsiperheiden palvelut ja kolme perhettä	15
	3.2 Työikäisten sosiaalipalveluissa ”Kirjava keto kesällä, ihmiselo kirjavampi”	18
	3.3 Iäkkäiden palvelut: ”Pelottaa vanheneminen, jos se on tällaista”	21
4	SOSIAALIASIAMIEHEN SELVITYKSEN VAIKUTTAVUUS	27
5	MUISTUTUKSET, KANTELUT JA MUUTOKSENHAKU	29
6	YHTEENVETOA JA POHDINTAA	32
	Osa 2. KUNTAKOHTAINEN TARKASTELU	37
	HANKASALMI	38
	JOUTSA	39
	JYVÄSKYLÄ	40
	Kaupunkivertailua	42
	JÄMSÄ JA KUHMOTINEN	43
	KEURUU	44
	KINNULA	45
	KONNEVESI	46
	LAUKAA	47
	LUHANKA	48
	MULTIA	49
	MUURAME	50
	PETÄJÄVESI	51
	SoTe-KUNTAYHTYMÄ/ PERUSTURVALIIKELAITOS SAARIKKA	52
	TOIVAKKA	54
	UURAINEN	55
	WIITAUNIONI: PIHTIPUDAS JA VIITASAARI	56
	ÄÄNEKOSKI	57
	LÄHTEET JA VIITTEET	58
	LIITTEET	59
	Liite 1. Kuntakysely sosiaaliasiamiehen vuoden 2022 selvitystä varten	59
	Liite 2. Sosiaaliasiamiehen tilastointilomake 2022	60
	Liite 3. Sosiaalihuollon palvelutehtävät sosiaaliasiamiestilastossa kunnittain vuonna 2022 (2021) (lkm, %)	63

1 SOSIAALIASIAMIESTOIMINNAN PERUSTA

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) eli asiakaslain on tarkoitus edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa. Laki korostaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja oikeusturvaa. Erityisesti huomiota kiinnitetään paljon hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevien, kuten lasten, kehitysvammaisten henkilöiden ja vanhusten asemaan ja oikeuksiin. Asiakslakia sovelletaan julkiseen ja yksityiseen sosiaalihuoltoon sekä varhaiskasvatukseen.

Asiakslaisissa säädetään hyvinvointialueelle velvollisuus nimetä sosiaalihuollon lainsäädäntöön perehtynyt, riippumaton ja puolueeton asiakkaan näkökulmaan huomiota kiinnittävä sosiaaliasiamies. Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on:

- neuvoo asiakkaita asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa
- avustaa asiakasta kohtelua koskevan muistutuksen tekemisessä
- tiedottaa asiakkaan oikeuksista
- toimia asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
- seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä ja antaa siitä selvitys vuosittain hyvinvointialueelle.

Sosiaaliasiamies ohjaa ja neuvoo asiakkaita, jotta heidän oikeutensa toteutuisivat paremmin. Hän voi toimia sovittelijana ja välittäjänä asiakkaan suostumuksella, mutta ei tehdä palveluja ja etuuksia koskevia päätöksiä, eikä hän ole velvollinen toimimaan asiakkaan asiamiehenä. Toimintaan kuuluu sosiaalihuollon lisäksi varhaiskasvatus, mutta eivät Kelan, työ- ja elinkeinotoimiston, terveydenhuollon, velkaneuvonnan tai edunvalvonnan palvelut. Sosiaaliasiamiehen nimitys muuttuu ja on 1.1.2024 alkaen sosiaaliasiavastaava¹.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Koske) on tuottanut sosiaaliasiamiestoimintaa vuodesta 2004. Palvelu on kattanut heinäkuusta 2015 alkaen Keski-Suomen 22 kuntaa sekä nykyiseltä Pirkanmaalta Kuhmoisen. Alusta saakka päätoimisena sosiaaliasiamiehenä on työskennellyt YTM Eija Hiekka. Asiamiespalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia kuntien ja 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueen kustantaessa järjestettäväkseen säädetyn toiminnan.

Kosken sosiaaliasiamies on nimetty sosiaalialan osaamiskeskusten edustajaksi STM:n asettamaan Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden vahvistamisen seurantaryhmään, jonka ensimmäinen toimikausi kestää 1.9.2021–31.12.2023. Tavoitteena on muuttaa lainsäädäntöä niin, että asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeus toteutuu mahdollisimman täysimääräisesti. Samalla tulee kehittää toimintatapoja, jotta asiakkaan ja potilaan osallisuus lisääntyy ja rajoitustoimenpiteiden käyttö vähenee, sekä vakiinnuttaa hyviä käytäntöjä osaksi päivittäistä asiakas- ja potilastyötä.

¹<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230739>

OSA 1. MAAKUNNALLINEN TARKASTELU

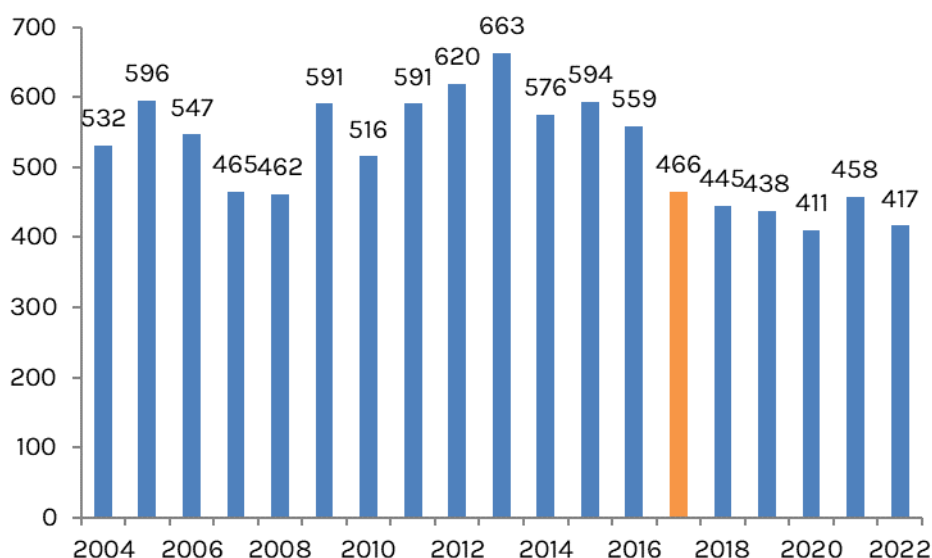

2 TILASTOJEN KERTOMAA

- Vuonna 2022 sosiaaliamiehelle tulleet asiamäärät vähenivät lähes kaikissa sosiaalihuollon palvelutehtävissä edellisvuodesta – paitsi lastensuojelussa (133 > 121) ja työikäisten palveluissa (77 > 56), jotka olivat myös useimmin yhteydenoton aiheena.
- Yleisimmin yhteydenoton taustalla on tyytymättömyys, ja syinä tiedontarve sosiaalipalveluista, palvelun toteuttaminen, kohtelu ja päätökset.

2.1 Sosiaaliamiesasioiden määrä

Sosiaaliamiehelle tuli vuonna 2022 Keski-Suomen kunnista 395 yhteydenottoa (oikeammin asiatapahtumaa²), kun vuotta aiemmin niitä tuli 439. Kaikkiaan asiatapahtumia kertyi 417. Kuva 1 osoittaa asiamäärän kehityksen vuosina 2004–2022 (koko Keski-Suomi on ollut toiminnan piirissä vuodesta 2015). Viime vuosien asiamäärät eivät yllä lukemiin, joita nähtiin ennen vuonna 2017 toteutettua perustoimeentulotuen käsittelyn siirtoa kunnilta Kelalle³.

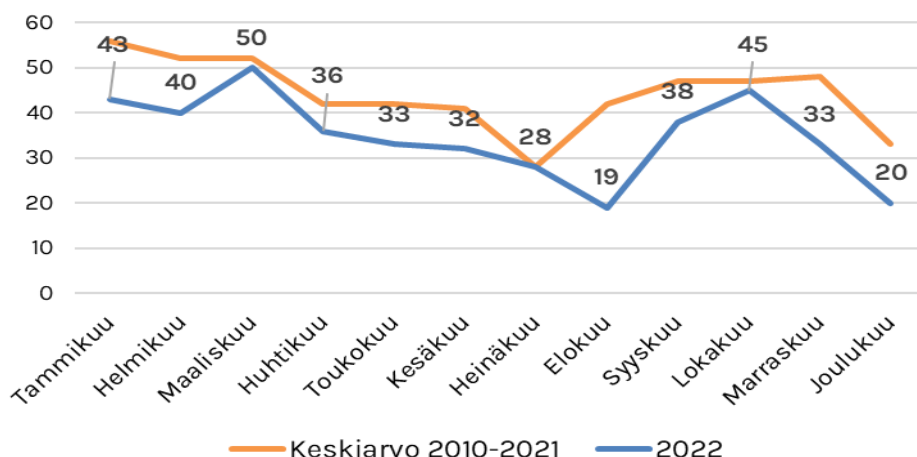

Kuva 1. Kosken sosiaaliamiesasioiden määrän kehitys vuosina 2004–2022 (Ikm). Toimeentulotuen siirtymävuosi 2017 korostettu oranssilla värillä.

² Yksi asiatapahtuma sisältää kaikki samaa asiaa koskevat yhteydenotot ja asioinnit, olipa niitä yksi tai kymmeniä. Vuosittain tulee muutamia yhteydenottoja muualta Suomesta. Myös Muu kunta -tilastoinnit liittyvät yleensä Keski-Suomeen, vaikka kunnan nimeä ei ole kerrottu.

³ Kela on yhdenmukaistanut laskennallisen toimeentulotuen käsittelyä ja tarkentaa noin 220-sivuista soveltamisohjeistoa usein. <https://www.kela.fi/etti/Toimeentulotuki.pdf?version=1678500367777>

Kuukausittain asiatapahtumia oli 19–50 (kuva 2), keskimäärin 35.

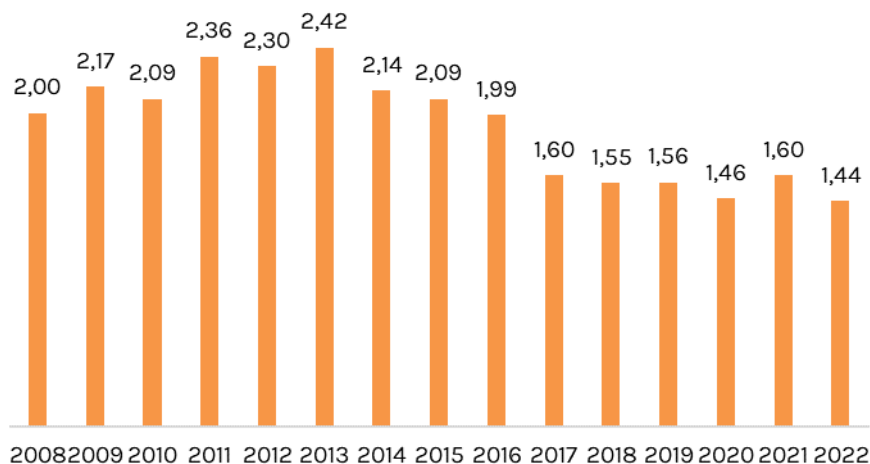
Kuva 2. Sosiaaliamiestapahtumat kuukausittain vuonna 2022 (Ikm) ja keskiarvo vuosilta 2010–2021 (Ikm).

Taulukkoon 1 on koottu Kosken sosiaaliamiesasiat kunnittain vuosilta 2018–2022. Kuntakohtaisia tietoja käsitellään tarkemmin selvityksen osassa 2.

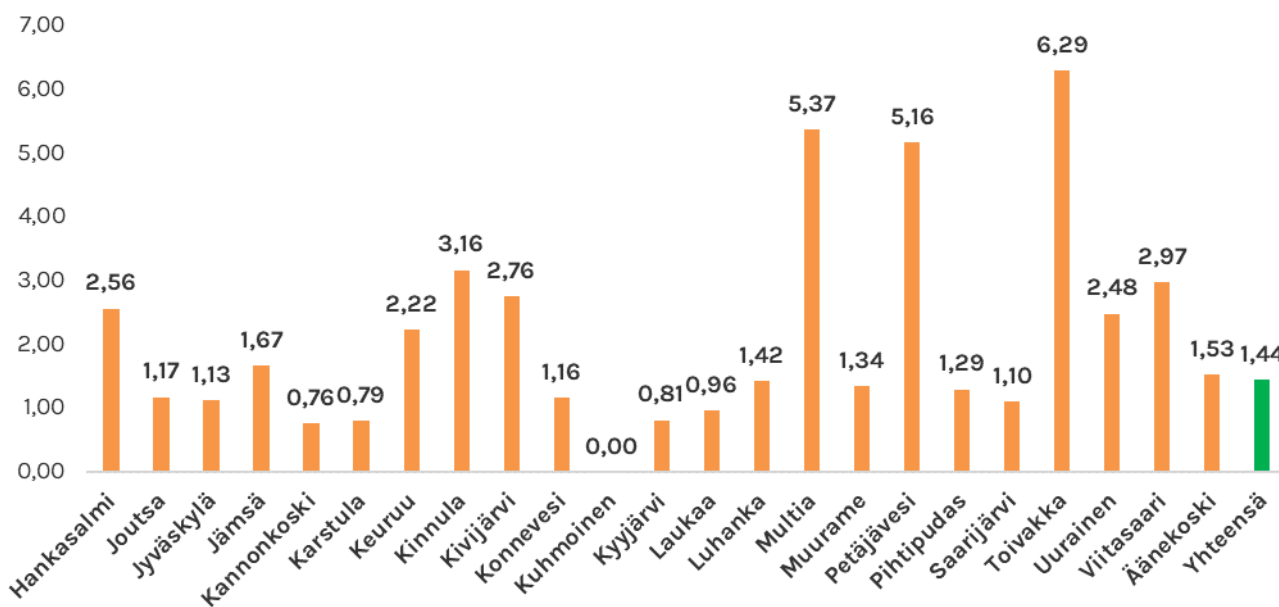
Taulukko 1. Kosken sosiaaliamiehen asiakasasioiden määrä kunnittain vuosina 2018–2022 (Ikm).

Kunta	2018	2019	2020	2021	2022
Hankasalmi	17	18	19	23	12
Joutsa	16	15	8	5	5
Jyväskylä	178	172	161	183	163
Jämsä	18	35	32	51	33
Kannonkoski	2	1	1	1	1
Karstula	4	1	4	4	3
Keuruu	12	7	11	21	21
Kinnula	6	5	4	2	5
Kivijärvi	2	5	2	3	3
Konnevesi	5	4	2	7	3
Kuhmoinen	3	2	0	1	0
Kyyjärvi	2	1	2	0	1
Laukaa	42	40	29	23	18
Luhanka	0	0	2	3	1
Multia	4	4	4	6	8
Muurame	20	12	17	12	14
Petäjävesi	7	9	9	11	19
Pihtipudas	2	10	1	6	5
Saarijärvi	19	18	15	16	10
Toivakka	1	4	7	13	15
Urainen	4	5	9	10	9
Viitasaari	17	19	14	12	18
Äänekoski	47	42	48	26	28
Muu kunta	17	9	10	19	22

Kuva 3 näyttää asiämäärän suhteessa Kosken sosiaaliasiamiesopimuskuntien asukaslukuun. Tarkastelu osoittaa asiämäärän palautuneen vuonna 2022 vuoden 2020 tasoon, sillä tuhatta asukasta kohden oli 1,44 asiaa⁴.

Kuva 3. Sosiaaliasioiden määrä Kosken sopimuskunnissa tuhatta asukasta kohden vuosina 2008–2022.

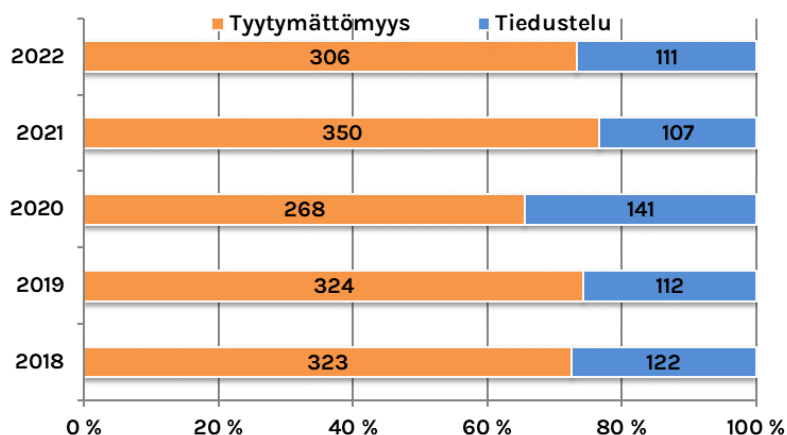
Kuva 4. Sosiaaliasiamiestapahtumat kunnittain 1000 asukasta kohden vuonna 2022.

Kuva 4 havainnollistaa kuntien välisiä asiämääräeroja 1000 asukasta kohden. On hyvä muistaa, että asiämäärä voi vaihdella kunnassa vuosittain varsin paljon. Yhteydenottaja oli useimmiten asiakas. Asiakkaiden oma asiointi väheni hieman (62 % < 63 %), mutta omaiset, läheiset tai muut edustajat asioivat vastaavasti enemmän (27 % > 26 %). Henkilöstön yhteydenottoja oli 6 % asioinneista ja muiden tahojen, kuten palveluntuottajien, järjestöjen tai muun alan henkilöstön osuus väheni aavistuksen (4 % < 5 %).

⁴ Kosken sosiaaliasiamieskuntien asukasluku oli vuoden 2022 lopussa lähes 275 000.

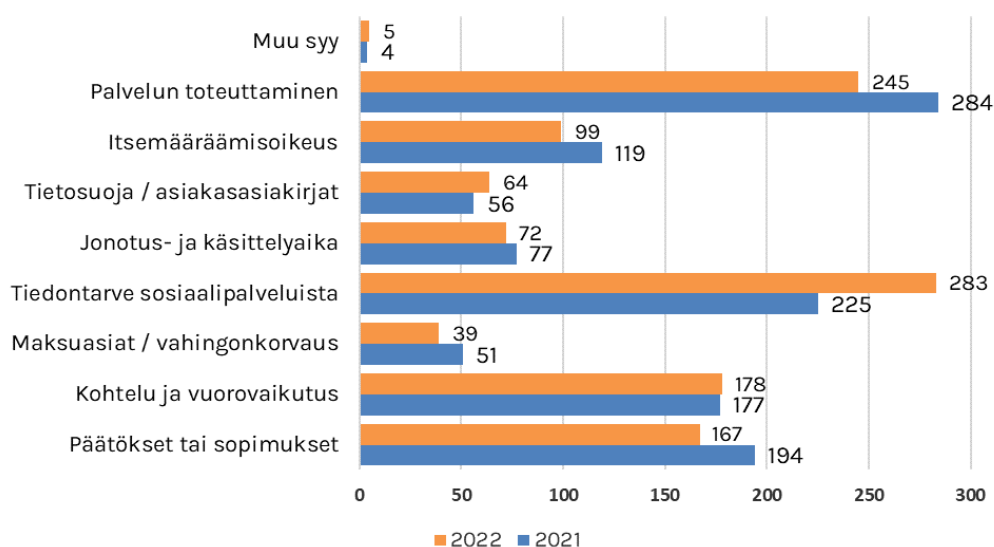
2.2 Miksi sosiaaliamiehen otetaan yhteyttä?

Yhteydenotoissa korostuu tyytymättömyys sosiaalipalveluihin (kuva 5). Tyytymättömyyttä sisältävien yhteydenottojen määrä laski vuodesta 2021 lähes viidelläkymmenellä asialla, kun taas tiedustelevat yhteydenotot kasvoivat hieman vuonna 2022. Niiden osuus on lähes neljännes kaikista yhteydenotoista ja eniten tietoja kaivattiin työikäisten palveluista, vanhuspalveluista ja lastensuojelusta. Yli kolmannes tyytymättömyydestä kohdistui lastensuojeluun, mutta myös vammaispalveluihin ja iäkkäiden palveluihin oltiin tyytymättömiä.

Kuva 5. Asiakasyhteydenottojen luonne vuosina 2018–2022 (lkm, %).

Tiedontarve sosiaalipalveluista, palvelun toteuttaminen ja kohtelu olivat tyypillisimpiä yhteydenottoesityitä (kuva 6). Näistä tiedontarpeet kasvoivat määrällisesti eniten ja hieman myös tietosuojaan/asiakasasiakirjoihin liittyvät asiat. Hyvänä suuntauksena voi pitää sitäkin, että palvelun toteuttamiseen samoin kuin päätöksiin liittyviä yhteydenottoja tuli selvästi vuotta 2021 vähemmän. Myös itsemääräämisoikeutta, jonotus- ja käsittelyaikaa sekä asiakasmaksuja koskevat asiat vähenivät. Kohtelupalaute pysyi kuitenkin edellisvuoden lukemissa.

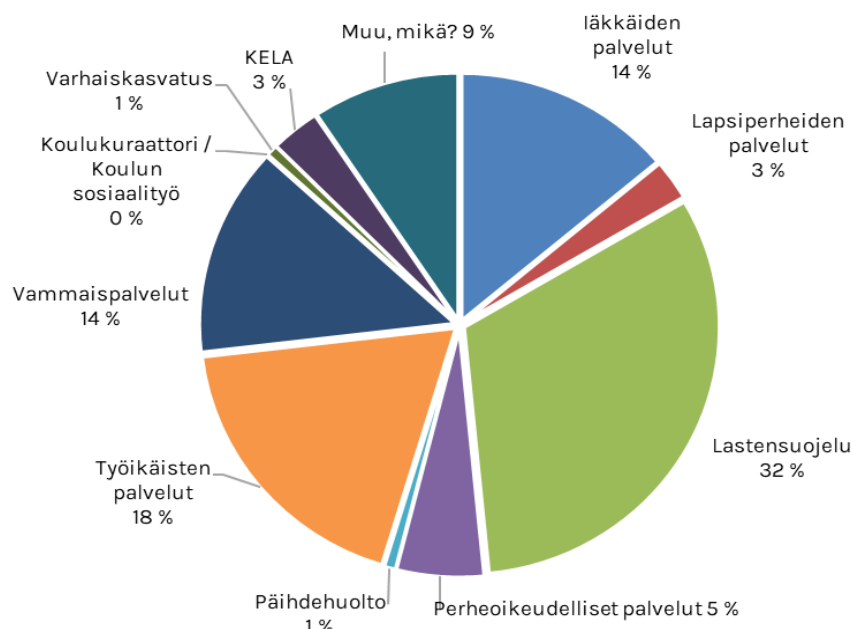
Kuva 6. Yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (lkm).

Valtaosa palautteesta kohdistui tänäkin vuonna kunnalliseen toimintaan, yleensä kunnan omaan (77 %) tai kunnan yksityiseltä ostamaan palveluun (5 %). Kela-palaute väheni seitsemästä viiteen prosenttiin ja muita kuin sosiaalipalveluja koski 11 prosenttia asioista. Nämä liittyivät mm. terveydenhuoltoon, varhaiskasvatukseen, asuntoasioihin edunvalvontaan ja ulosottoon.

2.3 Sosiaaliamiesyhteydenotot palvelutehtävittäin

Koske alkoi vuonna 2019 testata valtakunnallisen sosiaalipalvelujen luokituksen soveltuvuutta sosiaaliamiestoiminnan tilastointiin. Yhteydenottojen tilastoimista palvelutehtävittäin ja niihin liittyvin sosiaalipalveluin⁵ jatkettiin vuonna 2022.

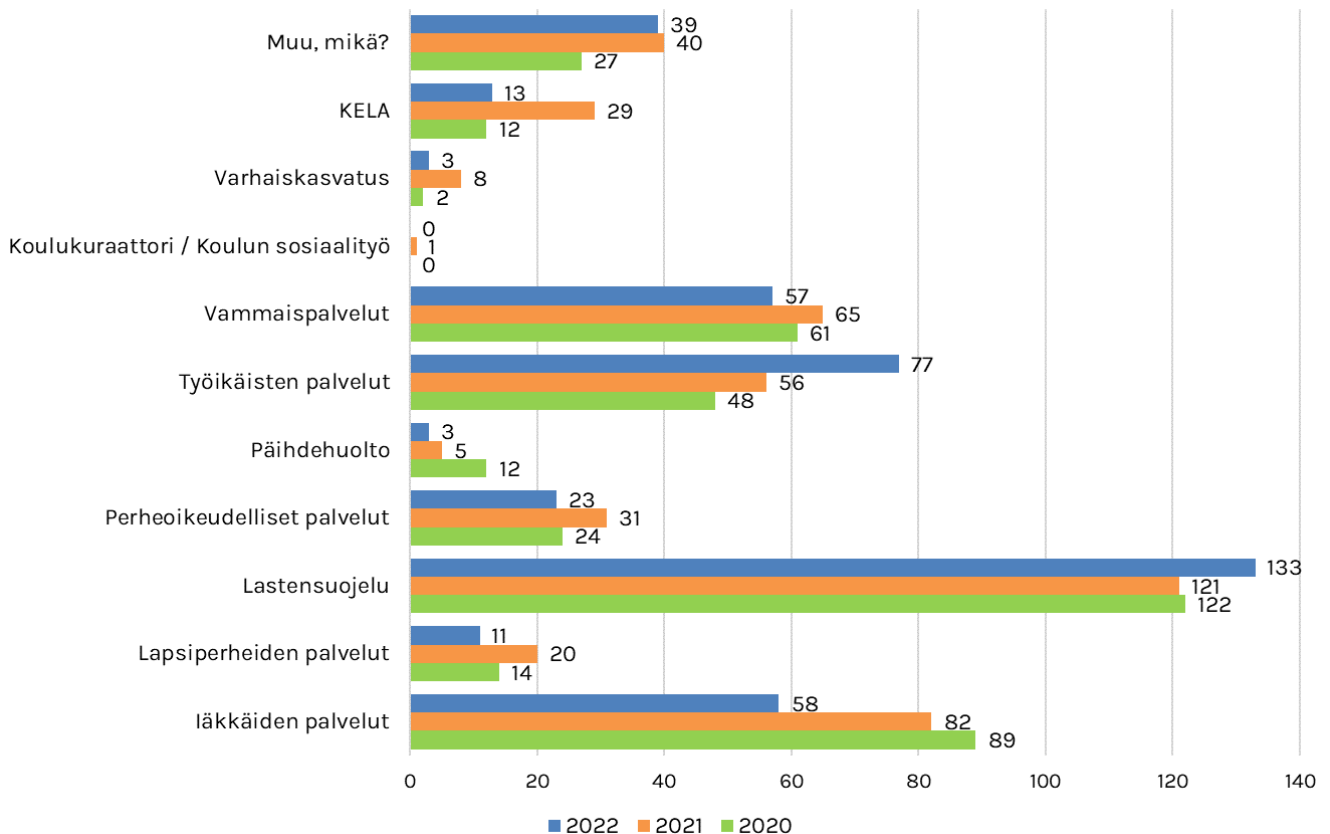
Kuvaan 7 on koottu yhteydenotot palvelutehtävittäin sekä niihin vuonna 2022 kuulumattomat, mutta sosiaaliamiestyöhön kuuluvat koulun sosiaalityö ja varhaiskasvatus. Lisäksi on eritelty yhteydenotoissa usein esiintyvät Kelan palvelut sekä muut toimialat. Toimeentulotuki on luokiteltu sosiaalipalveluksi, jota voi myöntää eri palvelutehtävissä, eikä sitä näy kuvassa.

Kuva 7. Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin ja muut näihin kuulumattomat palvelut vuonna 2022 (%).

Vuonna 2022 yhteydenottojen aiheet liittyivät yleisimmin lastensuojeluun ja työikäisten palveluihin. Lastensuojelua koskevien yhteydenottojen määrä kasvoi edellisvuodesta (133 > 121), mutta työikäisten palveluja koskevien yhteydenottojen määrä lisääntyi eniten (77 > 56). Asiamäärät muissa palvelutehtävissä vähenivät tuntuvasti, iäkkäiden palveluissa määrällisesti eniten (58 < 82). Lisäksi yhteydenotot koskien Kelaa (13 < 29) ja varhaiskasvatusta (3 < 8) vähenivät edellisvuodesta. Koulun sosiaalityöstä ei tullut tänäkään vuonna yhteydenottoja.

⁵ Sosiaalihuollon palvelutehtäviä on seitsemän: iäkkäiden palvelut, lapsiperheiden palvelut, lastensuojelu, perheoikeudelliset palvelut, päihdehuolto, työikäisten palvelut ja vammaispalvelut. Lisäksi tilastoidaan koulun sosiaalityön, varhaiskasvatuksen, Kelan ja muita yhteydenottoja. Sosiaalipalveluja on 57 (tilanne 1.1.2023). Tilastointilomakkeeseen lisättiin kolme muuta palvelua, joita tiedettiin yhteydenotoissa esiintyvän. Sosiaalihuollon palvelutehtävistä ja sosiaalipalveluista lisätietoa [THL:n sivuilta](#).

Kuva 8. Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin ja muut näihin kuulumattomat palvelut vuosina 2020–2022 (lkm).

Palvelutehtäviin kohdistunut tyytymättömyys ja sen syyt

Lastensuojelun 133 asiasta 112 toi esiin tyytymättömyyttä. Useimmin oli kyse palvelun toteutuksesta (90 %), kohtelusta ja vuorovaikutuksesta (80 %) sekä tietotarpeista (75 %). Vasta neljännellä sijalla olivat päätökset (45 %) ja viidentenä asiakasasiakirjamerkinnot (38 %). Valtaosa palautteesta liittyi sosiaalityön laatuun (avo-, sijais- ja jälkihuolto), mutta myös laitoshoitoon, ammatilliseen perhehoitoon, perhehoitoon, perhekuntoutukseen ja jälkihuoltoon.

lääkkäiden palveluissa tyytymättömyys painottui 36 asiassa ja 22 kertaa kyse oli tiedon tarpeesta. Eniten asiointia aiheutti tyytymättömyys kotihoitoon. Sosiaalipalveluista toisella sijalla oli tehostettu palveluasuminen ja useita mainintoja saivat myös palveluasuminen, sosiaalityö, omaishoidontuki, läheistään hoitavan henkilön vapaat, sosiaaliohjaus, toimeentulotuki, liikkumisen tuki, kotipalvelu ja henkilökohtainen apu.

lääkkäiden palveluissa tyytymättömyyttä aiheuttivat palvelun toteuttaminen (78 %), tiedon puute (67 %), kohtelu ja vuorovaikutus (58 %), päätökset (42 %), itsemääräämisoikeus (33 %) ja asiakasmaksut (25 %). Jonotus tuli esille vain muutamia kertoja (8 %).

Vammaispalveluissa tyytymättömyys oli aiheena 50 kertaa ja kuusi asiaa oli tiedustelua. Tyytymättömyys liittyi useimmin sosiaalityöhön (42 %) tai henkilökohtaiseen apuun (38 %). Yleisimpien sosiaalipalvelujen joukkoon nousivat tällä kertaa myös kehitysvammahuolto (26 %), liikkumista tukeva palvelu (22 %) ja palveluasuminen (18 %). Muutamia tyytymättömiä mainintoja herättivät lisäksi asunnon muutostyöt, sosiaaliohjaus, omaishoidontuki ja siihen liittyvät vapaat.

Työikäisten palveluissa tyytymättömyys painottui 51 asiassa, tiedusteluja oli 26. Tyytymättömyys liittyi edellisen vuoden tavoin usein toimeentulotukeen (67 %) ja sosiaalityöhön (53 %). Asiamäärä kummassakin sosiaalipalvelussa kasvoi tuntuvasti. Pari asiaa liittyi myös kuntouttavaan työtoimintaan, tuettuun asumiseen, asiakkaan raha-asioiden hoitamiseen, mielenterveystyöhön ja sosiaaliseen kuntoutukseen. Yksittäisiä mainintoja tuli lisäksi muutamiin muihin sosiaalipalveluihin sekä asuntoasioihin, edunvalvontaan ja ulosottoon. Työikäisillä tyytymättömyys kohdistui ensisijaisesti päätöksiin (65 %), palvelun toteuttamiseen (57 %) ja moni koki jääneensä ilman tarvitsemaansa tietoa (53 %). Kohteluongelmia (37 %), käsittelyaikaviiveitä (20 %) ja itsemääräämisoikeustilanteita (18 %) käsiteltiin myös joitakin kertoja.

Perheoikeudellisissa palveluissa asiamäärä (23 < 31) ja myös tyytymättömyys vähenivät. Tyytymättömyyttä kirjattiin 14 asiassa ja ennakoivan tiedon hakijoita oli yhdeksän. Ongelmien koettiin liittyneen sosiaalityöhön (64 %), lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaamiseen (57 %) sekä lapsen elatusavun turvaamiseen (43 %).

Tyytymättömyyden taustasy syy oli lähes poikkeuksetta palvelun toteuttaminen (93 %), mutta myös tiedontarve (71 %), kohtelussa ja vuorovaikutuksessa koetut ongelmat (64 %) tai päätökset ja sopimukset (50 %). Jono ja käsittelyaika haittasivat myös jonkin verran (29 %).

Lapsiperheiden palveluissa yhteydenotot puolittuivat (11 < 20), kolmesti kyse oli ennakkolisesta tietotarpeesta ja neljästä kunnasta tuli yhteensä kahdeksan tyytymättömyyden ilmaisu. Tyytymättömyys kohdistui sosiaalipalveluista perhetyöhön (63 %), sosiaalityöhön (63 %) ja kotipalveluun (50 %). Lisäksi mainintoja saivat omaishoidontuki, läheistään hoivaavan henkilön vapaa, kehitysvammahuolto, liikkumisen tuki, perhekuntoutus, tilapäishoito, jälkkäri, tukisuhdetoiminta ja kriisityö. Yhteydenoton syynä oli useimmin palvelun toteuttaminen (88 %), tiedon tarve (75 %) tai päätökset (63 %).

Päihdehuollon palvelutehtävästä tuli sosiaaliasiamiehelle kolme yhteydenottoa, joista kaksi erittäin täsmällistä kuvausta päihdekuntoutujan omaiselta ja yksi henkilöstön huolenilmaus. Kaksi kertoi tyytymättömyyttä: kumpikaan ei ollut tyytyväinen päihdekuntoutuksen toteuttamiseen. Palaute kohdistui myös mielenterveystyöhön ja lisäksi koettiin itsemääräämisoikeusongelmia ja annettiin kohtelu- ja vuorovaikutuspalautetta. Suora päihdepalvelupalaute on edelleen harvinaista, vaikka päihdehuollon tarve, olemassa oleva asiakkuus tai palvelukokemus kerrotaan muissa asiayhteyksissä.

Kelan palveluja koskevat yhteydenotot puolittuivat edellisestä vuodesta (13 < 29). Samoin kävi kielteiselle palautteelle, joita tuli viidestä eri kunnasta yhteensä seitsemän. Perustoimeentulotuki oli yleisin aihe, mutta kysymyksiä tuli muistakin Kelan etuuksista, päätöksistä ja muutoksenhaista.

Varhaiskasvatuksen yhteydenotot vähenivät vuonna 2022 (3 < 8) ja niistäkin vain yksi tyytymättömyyden ilmaus tuli Keski-Suomen alueelta.

Taulukkoon 2 (seuraavalla sivulla) on koottu palvelutehtävät ja niihin yleisimmin liittyvät sosiaalipalvelut sekä Kelaa koskeneet yhteydenotot.

Taulukko 2. Yhteydenotot palvelutehtävittäin ja niiden kolme tyypillisintä sosiaalipalvelua sekä Kelaan liittyvät yhteydenotot vuonna 2022 ja 2021 (lkm)

Palvelutehtävä	2022	2021
Lastensuojelu 2022: 133 2021: 121	1. Sosiaalityö (126 asiaa) 2. Laitospalvelu (13) 3. Perhehoito (11)	1. Sosiaalityö (110 asiaa) 2. Ammatillinen perhehoito (24) 3. Perhehoito (19)
Iäkkäiden palvelut 2022: 58 2021: 82	1. Kotihoito (26) 2. Tehostettu palveluasuminen (17) 3. Muu palvelu (7)	1. Tehostettu palveluasuminen (23) 2. Kotihoito (19) 3. Asiakkaan raha-asioiden hoitaminen (14)
Vammaispalvelut 2022: 57 2021: 65	1. Sosiaalityö (22) 2. Henkilökohtainen apu (21) 3. Liikkumista tukeva palvelu (13) ja kehitysvammahuolto ⁶ (13)	1. Sosiaalityö (23) 2. Palveluasuminen (21) 3. Henkilökohtainen apu (18)
Työikäisten palvelut 2022: 77 2021: 56	1. Toimeentulotuki (50) 2. Sosiaalityö (35) 3. Muu palvelu (11)	1. Toimeentulotuki (32) 2. Sosiaalityö (18) 3. Muu palvelu (9)
Perheoikeudelliset palvelut 2022: 23 2021: 31	1. Lapsen huollon ja tapaamisoi- keuden turvaaminen (13) 2. Sosiaalityö (11) 3. Lapsen elatusavun turvaami- nen (9)	1. Lapsen huollon ja tapaamisoi- keuden turvaaminen (24) 2. Sosiaalityö (13) 3. Lapsen elatusavun turvaami- nen (10)
Lapsiperheiden palvelut 2022: 11 2021: 20	1. Perhetyö (5) ja sosiaalityö (5) 2. Kotipalvelu (4)	1. Sosiaalityö (11) 2. Kotipalvelu (7) 3. Toimeentulotuki (7)
Päihdehuolto 2022: 3 2021: 5	1. Muu palvelu (3) 2. Mielenterveystyö ⁷ (2)	1. Muu palvelu (4) 2. Sosiaalityö (2) 3. Mielenterveystyö (1)
KELA 2022: 13 2021: 29	1. Toimeentulotuki (12) 2. Muu palvelu (5) 3. Sosiaalityö (1)	1. Perustoimeentulotuki (21) 2. Muu palvelu (10)
Varhaiskasvatus 2022: 3 2021: 8	1. Muu palvelu (3)	1. Muu palvelu (8) 2. Perhetyö (1), kotipalvelu (1)

Sosiaalityö johti edelleen sosiaalipalvelujen yhteydenottotilastoa. Palautetta annettiin 205 asiassa (188 v. 2021), joista 85 % ilmaisi tyytymättömyyttä ja 15 % tiedon tarvetta. Tyytymättömyys kohdistui mm. sosiaalityön toteutukseen 154 kertaa, saatuun kohteluun ja vuorovaikutukseen 123, päätöksiin 90 ja itsemääräämisoikeuskysymyksiin 65 kertaa. Jonotus ja käsittelyviiveet sekä asiakirjamerkinnot mainittiin sosiaalityön yhteydenotoissa myös kymmeniä kertoja. Ylivoi-
maisesti eniten sosiaalityö liittyi lastensuojeluun, 126 tapauksessa, verrattuna työikäisten (35), vammaispalvelujen (22) tai perheoikeudellisiin (11) palvelutehtäviin.

⁶ Kehitysvammahuolto ei sisälly viralliseen sosiaalipalveluluokitukseen, mutta on haluttu pitää sosiaali-
asiamiestilastoinnissa omana luokkana mielensterveysasioiden tilan seuraamisen vuoksi.

⁷ Mielenterveystyö ei sisälly viralliseen sosiaalipalveluluokitukseen, mutta on haluttu pitää sosiaali-
asiamiestilastoinnissa omana luokkana mielensterveysasioiden tilan seuraamisen vuoksi.

3 IHMISTEN KOKEMUKSIA ESIIN NUMEROIDEN TAKAA

Tässä luvussa sosiaalihuollon asiakkaat ja heidän edustajansa kertovat palvelukokemuksiaan tunnistamattomiksi tehdyillä lyhennetyillä sähköposteilla ja kirjauksilla. Vastaavia kuvauksia on vuosittain satoja, lyhyitä ja pitkiä, kertaluonteisia ja toistuvia, ja asian edetessä eläviä. Tyypistetyt kuvaukset lieventävät todellisten tilanteiden vakavuutta, mutta kertovat kuitenkin enemmän kuin yhteydenottoluvut. Vaikka lastensuojelu työllistää sosiaaliasiamiestä eniten, sitä ai-
hetta on käsitelty selvityksissä paljon ja nyt keskitytään kolmeen sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutehtävään: lapsiperheiden, työikäisten ja iäkkäiden palveluihin.

Kuvauksista on nähtävissä, kuinka sosiaalihuollon omat palvelut liittyvät toisiinsa, samoin kuin sote- ja monet muutkin palvelut voivat edellyttää toinen toistaan. Surullisen usein käy niin, että yrityksistä huolimatta sosiaalihuollossa yhteistyö sekä asiakkaiden että muiden palveluntuot-
tajien kanssa ja jopa sosiaalihuollon sisällä kangertelee. Yhdessä asiakkaan kanssa tehtävän palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman merkitystä ei voi liikaa korostaa. Kun yhteinen tavoite on tiedossa, todennäköisemmin löytyvät myös oikeat keinot ja yhteinen sävel.

3.1 Lapsiperheiden palvelut ja kolme perhettä

Moni perhe ihmettelee viimeisimmän esimerkkiperheen tavoin sitä, onko sosiaalitoimen tarkoitus tukea lapsiperhettä kuormittavassa kriisitilanteessa vai aiheuttaa perheelle lisää kuormitusta. Jos apua myönnetään, se ei vielä takaa avun saamista. Palvelun toteutus tuntuu jäykältä ja hitaalta, käytettävissä olevat tukimuodot tarpeisiin nähden suppeilta ja tukipäätökset lyhyiltä. Palvelusta toiseen siirtymä voi vaikuttaa tarpeettomalta byrokratialta. Sosiaalihuollossa mikään inhimillinen ei ole vierasta, mutta silti olemassa olevat palvelut voivat taipua yllättävän huonosti asiakkaiden tarpeisiin. Ensimmäisen esimerkkiperheen asiointi ulottuu hyvinvointi-
alueen ajalle ja toivottavasti ennakoi uutta aikaa. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut sujuvasti ja ajallaan saatuina "satavat yhteiseen laariin".

”Jospa tästä selvittäisiin jotenkin ja lapset aikuisina muistelisivat lapsuuttaan hymyillen”

Sain sinusta tiedon kriisikeskus Mobilesta. Perheeseemme kuuluu 13-vuotias, taaperoikäinen ja me vanhemmat. Tammikuussa 2021 teini sai viimein ADHD-diagnoosin. Koululääkäri ei suostunut kirjoittamaan ADHD-lääkettä, koska lapsen mieli oli synkkä ja lääkäri halusi, että se hoide-
taan ensin. Lapsi oli tavannut perheneuvolan psykologia jo puolisen vuotta ja jatkoi hänen kanssaan työskentelyä. Koulussa tukitoimia pohdittiin - pohdittiin ja pohdittiin. Koulukiusaamista vastaan taisteltiin. Lapsi erottui porukasta käytöksellään.

Tammikuussa 2022 lapsesta tehtiin lastensuojeluilmoitus, koska hän viilteli itseään. Koululääkäri ei vielä kukaan suostunut ADHD-lääkkeeseen vaan kirjoitti lähetteen nuorisopsykiatriselle. Se tuli sieltä bumerangina takaisin heidän erikoislääkäriinsä ohjeilla, että ADHD-lääkitys täytyy

saada aloitettua, koulun ja kodin tukitoimet kuntoon. Ilmoitin asiasta saman tien koululääkärille, joka totesi, että meidän pitää mennä päivystykseen hakemaan uusi lähete. Menimme. Lapsi puhui nyt yhdennentoista (11.) ihmisen kanssa mielialastaan ja hankalaa oli. Päivystävä lääkäri teki uuden lähetteen ja sen seurauksena meidät otettiin tarkistuskäynnille psykalle. Siellä koin lähinnä syyttävää "no miksi ADHD-lääkettä ei ole aloitettu. Oletteko tehneet kaikki mitä erikoislääkäri kirjasi tehtäväksi. Miksi ette. Lääke pitää aloittaa." Heiltä kysyin, että mistä minä tempaisen sen lääkärin, joka sen määrää, kun koululääkäri ei sitä suostu määräämään. Hänen kuulemma pitää. Entä kun ei kerta kaikkiaan suostu. Hänen pitää. Tuosta käynnistä ei ollut mitään apua, vain syytökset äidille, kun ei löydy lääkkeen määrääjää tai nuorisopsykiatria auttamaan lasta pahassa olossa.

Tuon rumban aikana meille aloitettiin perhe- ja sosiaalipalvelujen lapsi ja perhetyö. Saimme ihan huikean perheohjaajan työskentelemään lapsen ja perheemme kanssa. Koko perheen vointi parani huomattavasti ja parisuhteen yllä talven leijunut ajatus erilleen muutosta poistui. Tuo perhetyöntekijä sai meille ajan myös perheneuvolan lastenpsykiatrille, joka viimein kirjoitti ADHD-lääkkeen. Taivas aukeni. Meille tuli jutteleva ja silmiin katsova nuori, joka kesti ohjausta. Myös ohjauksen tarve sulii pienemmäksi. Rauha laskeutui koko perheen ylle.

Harmiksemme kesäkuussa perhetyöntekijämme poistui sosiaalihuollosta ja jäimme odottamaan uutta. Onneksi ymmärsin hakea apua lapsiperheiden kotipalvelusta ja saimme kotipalvelun "hyvän haltijattaren" avuksi jaksamiseen, 1-2 kertaa viikossa, 2-4 tuntia kerrallaan. Olen saanut vähän hengähtää irti taaperosta - ja koko huushollin pyörittämisestä. Kotipalvelu ei kuitenkaan korvaa perhetyötä, jonka tarve on suuri edelleen. Olen tehnyt perhetyön venymisestä rek-lamaation, johon sain pahoittelevan vastauksen. Syksyllä ADHD-lääkitys lakkasi toimimasta ja meillä on taas "helvetti irti". Me tarvitaan apua.

-Tilanne keväällä 2023:

Heti vuodenvaihteen jälkeen sote-uudistuksen tullessa, meille löytyi perhetyöntekijä. Ymmärtääkseni kun työntekijät ei olleet enää "karsinoissa" niin kuin "lasun työntekijä", "ennakoivan perhetyön työntekijä" - niin resurssia löytyi sieltä naapurikarsinasta. Pahoittelen väärää termejäni, en ole ihan kartalla oikeista mutta ehkä ymmärrät.

Meillä on ollut siis työntekijä apuna ja tukena pian 5kk. Lopetuspalaveri on tulossa. En koe, että perhe olisi vielä mitenkään kasassa henkisesti mutta tiedän perhetyöntekijöiden pulan ja meillä käykin nyt harvennetusti työntekijä. Olen onnellinen tästä avusta mitä saimme. Tässäpä nykytila. Jospa tästä selvittäisiin jotenkin ja lapset aikuisena muistelisivat lapsuuttaan hymyillen.

”Jatkuvaa arviointia ja pätkäpäätöksiä, vaikka tiedossa pitkä kotipalvelun tarve”

Isä kertoo haasteista kotipalvelun kanssa. Vaimo sairas, lapsi puolivuotias ja itsellä opinnot kesken. Kotipalvelua 2-3 kk kerrallaan ja jatkuva epävarmuus. Tiimipalaverissa suositeltu konkreettista tukea. Palveluseteliyrityksellekin raskasta, kun viime metreillä selviää jatko. Todenneet toiminnan haastavaksi lapsiperheiden kanssa kyseisessä kunnassa. Kotipalvelu syyttää yrittäjää asiakkaan asian ajamisesta ja puolen pitämisestä. Lastensuojeluasiakkuus on, mutta

kotipalvelu päättää. Miten vaikea tilanteen pitää olla, että lastensuojelu voi päättää tukitoimista ja myös kotipalvelusta? Luvattu joulukuun asti jonkinlaista palvelua, mutta arviointi elokuussa. Päätös tehty syyskuun puoliväliin, jatkuvaa arviointia ja pätkäpäätöksiä, vaikka tiedossa pitkä tarve ja vaimon jaksaminen ääri rajoilla ja isä tavallaan omaishoitajan asemassa. Verkostoa ei ole kartoitettu, mutta mieltivät onko laskettu työelämässä olevien isovanhempien varaan. Kokevat, että ei ajatella asiakasperheen etua ja ahdistavaa soittaa kotipalveluun. Eikö lastensuojelun sosiaalityöntekijän kuuluisi hoitaa asiaa perheen puolesta, ettei itse tarvitsisi siihen käyttää voimia? On raskasta toimia näin.

”Lapsiperheiden palveluissa ei tarve ja tarjonta yhtään kohtaa eikä lasten etu paina”

Äiti kokee, että kunnan lapsiperheiden palveluissa ei tarve ja tarjonta yhtään kohtaa eikä lasten etu paina. Onko sosiaalitoimi ajan tasalla tehtävissään? Myönnetty tuntimäärä on pieni avun tarpeeseen nähden, ei saa täsmäapua tarpeeseen. Jos olisi helpot lapset, saisi ilmeisesti apua, vaikeaan tilanteeseen ei. Mikään, mitä perhe tarvitsee (lasten kanssa olo, kotityöt, hoito), ei käy, vaan kunta määrittää.

Perheen kymmenestä lapsesta kuusi nuorinta asuu kotona, viidellä aistiyliherkkyys ja nuorin on Down-lapsi. Äiti kotiäitinä, isällä 3-vuorotyö toisella paikkakunnalla. Lapsilla runsaasti fyysisiä sairauksia ja asiointia terveydenhuollossa. Äidillä jäi koronainfektioista pitkäaikaisia oireita eikä fyysinen suorituskyky ole palautunut ennalleen. Lasten hengitystieinfektiot muuttuivat rajummiksi koronan jälkeen. Vuosina 2021–22 kotona on tarvittu ambulanssia 13 kertaa, vuonna 2022 lasten lääkärikäyntejä oli yli 50 (ilman tavallisia neuvola-, hammashoitoseuranta- ja laboratorio-käyntejä).

Kotipalvelua ollut 2 h/vko kuukauden kerrallaan ja 3 vkoa nuorimman syntyessä, mikä riittämättömyyttä. Kunta määrittelee tarpeen ja miten siihen vastataan, ei kuulla perhettä. Perhe kehittänyt arjen rutiinit, jotka kääntyvät heitä vastaan. Kun päivä- ja ruokarytmi kunnossa, ei avun tarvetta - siitä huolimatta, että äiti valvonut ½ vuotta. Kunta vaihtoi tuottajaksi kunnan työntekijän, jolla työaika ma-to 9–17. Perhe tarvitsi lastenhoitoapua juuri aamuisin klo 8–10, kun pojat ovat energisimmillään ja äidillä menee eniten aikaa nuorimmaisen hoitoon ja ruoanvalmistukseen. Jos pojilla olisi toimintaa aamulla, koko loppupäivä olisi helpompaa. Äiti itse harvoin ehtii ulos heidän kanssaan aamupäivän töiltä, mikä heijastuu koko päivään lasten levottomuutena. Iltapäivällä koululaiset kotiutuvat eikä äidillä ole aikaa palautumiseen. Lopulta perhetyöntekijä tarjosi viestillä aikoja ke klo 8–10 ja ti ja to klo 14–16. Äiti kertoi olevansa vauvan kanssa neuvolassa ti klo 14, mutta isä olisi kotona muiden lasten kanssa ja hoitaja voisi tulla, mutta äiti hyötyisi enemmän mistä tahansa muusta päivästä. Hoitaja viestitti etsivänsä sopivaa päivää myöhemmin. Neuvolassa äiti kertoi tilanteesta ja kokemuksestaan siitä miten kuormittavalta tuntuu, kun ensin luvataan apua ja ei tulla ja taas luvataan ja viikon ajan saadaankin hyvää apua ja sitten kaikki taas perutaan ja muutetaan. Neuvolapsykologi päätyi tekemään äidin voimien perusteella lastensuojeluilmoituksen, jotta perhe saisi kotiapua 6 h/viikko ja äidin vointi kohenisi.

Apua myönnettiin ensin palvelusetelillä 6 h/vko, josta toteutui 2 h/vko, koska jonkun perheestä sairastaessa apu ei tullut ja lopulta sairastui hoitaja. Kunta vaihtoi tuottajaksi kunnan työntekijän ja jatkui perhetyönä pari kuukautta, mutta työntekijä irtisanoutui. Hän ei myöskään

pärjännyt edes kolmen lapsen kanssa, äitiä tarvittiin kohtaustilanteisiin. Isäkään ei pärjää yksin kuuden lapsen kanssa. Kunta ei hyväksy kolmelle nuorimmalle tukiperheeksi tuttua lapsetonta sukulaisperhettä, sukulaisuus estää toimimisen palveluntuottajana. Kunta kysyy miksi eivät vain vie sinne lapsia, mutta perhe haluaa avusta virallista. Äiti kertoo kaikkien muiden olevan sitä mieltä, että ei ole epäamisperusteita, mutta sosiaalityöntekijä päättää asian. Vanhemmat miettivät estääkö laki yksilöllisen avun. Eikö kunnalla ole vaihtoehtoja, voivatko nostaa kädet pystyyn? Neuvottu viemään päiväkotiin, jossa yksi lapsi on ja toinen ekaluokalla. Perhe tietää päivähoiton aloituksen haasteet aiemmista kokemuksista, lapset entistäkin enemmän sairaana ja kotona äidin hoidettavina. Omaishoidontuki nuorimmaiselle hylätty, koska myönnetty perhetyötä, valinnanvapauteen vedoten.

Ollut vaikeuksia tavoittaa kunnan työntekijää ja muutakin viivettä mm. yli puoli vuotta kesti lapsen tukiviittomien aloitus. Jatkuva vaihtuvuus ja kerrottava yksityiset asiat uudelleen. Sukulaisen elokuussa 2021 tekemä lastensuojeluilmoitus käsitelty ilmeisesti vasta keväällä -22, kun perhe haki itse apua. Miksi heinäkuun palaverissa todettiin perheen tilanne vaikeaksi, mutta kaikki lapsiperhepalvelut päätettiin lopettaa?

Miksi sosiaalipäivystysasiaa ei käsitelty tuoreeltaan kaikkien osapuolien kanssa niin, että se olisi ollut tuoreessa muistissa? Miksi asian käsittely lopulta päätettiin ilman, että sitä käsiteltiin perheen kanssa? Kestääkö sosiaalitoimessa henkilötietojen luovutus aina yli puolitoista kuukautta ja pitääkö itse kysellä niiden perään? Miksi perheen sairastamiset aina automaattisesti peruvat kaikki tapaamiset sosiaalitoimen kanssa, vaikka moni niistä olisi mahdollista hoitaa etäyhteydellä tai suojattuna tai esimerkiksi perheen pihalla? Neuvolan terveydenhoitajan kotikäyntikin toteutettiin vastasyntyneelle, vaikka perhe oli koronaeristyksessä. Onko alueen tartuntataudeista vastaavaa lääkäriä konsultoitu silloin, kun sosiaalitoimeen on laadittu ohjeita liittyen kotikäynteihin tartuntatautilanteissa? Miten perhettä autetaan tilanteessa, missä kuormitus johtuu nimenomaan jatkuvasta lasten sairastelusta ja lukuisista sairaalakäynneistä? Onko sosiaalitoimen tarkoitus tukea lapsiperhettä kuormittavassa kriisitilanteessa vai aiheuttaa perheelle lisää kuormitusta? Mitä ajattelette perheen luottamuksesta sosiaalitoimeen näiden kokemusten perusteella ja halukkuudesta yhteistyöhön?

3.2 Työikäisten sosiaalipalveluissa ”Kirjava keto kesällä, ihmiselo kirjavampi”

Työikäisten sosiaalipalvelujen lisääntyneissä yhteydenotoissa korostuu harkinnallisen täydentävän toimeentulotuen tarve, mutta myös sosiaalityön tarve. Avun tai tuen tarpeen taustalla on muun muassa työttömyyttä, pienituloisuutta, sairauksia, asumisen kalleutta ja asunnottomuutta, velkaantumista, ihmissuhdekriisejä - yleensä muutoksia ja monen tekijän summaa. Joillakin oli kokemus aiemmasta sosiaalitoimistoasiakkuudesta, silloin edellytettiin käyntiä kuukausittain, nyt sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan luo on vaikea päästä. Joku haluaa kuntouttavaan työtoimintaan, toinen ei. Sosiaalihuoltolain mukaista erityisen tuen tarvetta on myös, sillä monilla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai muun riippuvuuskäyttäytymisen, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi, eikä tuen tarve liity korkeaan ikään.

- Työttömyyspäivärahalla oleva monen lapsen yksinhuoltaja on tyytymätön kielteiseen täydentävän tuen päätökseen, jota käsitelty kahdesti tiimissä. Yksi lapsi ylä- ja viisi alakoulussa, öljylämmitteinen talo, vesivahingossa avustettu vakuutuksen omavastuu ja öljylaskuun, vaikka on muitakin menoja ja tiukkaa. Kelalta viimeksi tukea maaliskuussa. Kunnasta hakenut tukea nuorimpien lasten luokkaretkiin (4x40 € ja 1x10 €), mutta evätty, koska tuettu jo hiihtolomalla kolmea lasta koulun järjestämälle liikuntaleirille eikä yhdenvertaisuussyistä avusteta kuin yksi harrastus/vapaa-ajan toiminta/vuosi. Ohjattu kunnasta seurakuntaan, jossa ihmetelty menettelyä ja evätty määrärahasyistä. Kokee kielteisyyttä, etsittävä itse tietoa, ei kerrota, ellei tiedä kysyä.
- Mies ongelmassa, "taas kyntää aika lailla", sähkökatko uhkaa, ja jos ehtii tulla, tulee lisämaksuja. Kelalta tyssi, tarvitsee kunnalta täydentävää. Asuu yksityisellä eikä halua, että vuokranantajalle soitetaan, haluaa hoitaa itse asiansa. Ei varaa lääkkeisiin. Käynyt "koppiajalla" sosiaalityöntekijän luona, soittanut 3x, mutta ei soiteta takaisin.
- Nainen on tyytymätön sosiaalityöhön, josta huoli-ilmoituksen perusteella otettu yhteyttä 112 ja ambulanssi hakenut M1-arvioon. Palannut taksilla kotiin samana päivänä. Pitää tuntemansa henkilön tekemää huoli-ilmoitusta ja aggressiivisuusepäilyä keksittyinä, psykoosiepäilyä ylireagointina sekä monen tunnin vastaanotolla odottelua nöyryyttävänä. Kritiikkiä sekä sosiaali- että terveydenhuoltoon, kokee ettei sosiaalityöntekijä ottanut kunnolla vastuuta eikä testannut huoli-ilmoituksen asioiden todenperäisyyttä. Huolissaan, ettei Mobile enää päivystä yötä päivää. Asumisoikeus loppumassa, vuokranantaja myymässä talon alta eikä vielä tiedä jatkoa. Tulossa palaveri ja kokee kuin raiskattu joutuisi kohtaamaan tekijän, kun joutuu tapaamaan sosiaalityöntekijän. Haluaa kivusta, särystä ja kunnianloukkauksesta korvausta.
- Avovaimo soittaa tilanteesta: miehellä ollut aivoverenvuoto ja kotiutunut edellispäivänä. Tulossa iso sairaalalasku, ovat pienituloisia. Entä toimeentulotukioikeuden selvittäminen ja tarvittaessa maksusuunnitelma, jos haluavat välttää ulosoton. Toipumisesta riippuvat muut tukitoimet. Mies käyttää päihteitä eikä suostu päihdekuntoutukseen. Vaimo pettynyt, kun päihteet käytössä heti kotiuduttua. Oli toivonut vakavan sairauden ja pitkän sairaalajakson pysäyttävän. Kertoo puolison aiheuttomasta mustasukkaisuudesta. Ei aio suostua omaishoitajaksi ja miettii suhteen tulevaisuutta, omilleen muuttamista. Erimielisyyksiä myös puolison lasten kanssa, kokee heidän kävelevän ylitse. Raha-asiasta avautui isompi ongelmallinen elämäntilanne.
- Sähköt katkaistu 9 päivää sitten ja sosiaalityöntekijä on juuri soittanut kielteisestä päätöksestä, sillä kerran aiemmin jo harkinnalla avustettu vastaavassa tilanteessa. Myöskään Kela ei tue, vaikka rästi on kertynyt huomautuslististä, joita Kela ei ole ottanut laskelmissa huomioon. Alun perin pieni summa on kasvanut ja kasvaa yhä. Sosiaalitoimesta tarjottu viikon päähän keskusteluaikaa. Kokee, että ei ole lainmukaista ja kohtelu on tyyliä, vaikea tulla sähkölämmitteisessä talossa toimeen ilman sähköä, kun ei ruuanlaitto onnistu eikä vesipumppu eikä vessa toimi.
- Sairaala oli ohjannut muualla asuvaa omaista soittamaan 25-v. henkilön tilanteesta, hoitaa valtakirjalla tämän asioita. Oli edellispäivänä kirjoitettu kahden viikon

sairaalajaksolta ulos kadulle. Asunnoton, ei paikkaa säilyttää insuliinia, miten hygienia, ruokailut, tulehdusten hoito? Ollut pari kertaa kuukauden teholla. Omainen kysyy eikö terveydellisistä syistä löytyisi asuntoa. Sairaala ei ilmeisesti ole tehnyt huoli-ilmoitusta. Henkilö on masentunut, ei vastaa tuntemattomille, ei tietoa olinpaikasta. Tuloina työmarkkinatuki ja toimeentulotuki, ei vuokravelkaa, mutta luottohäiriö. Vanhaa osoitetta ei voi poistaa, ellei uutta. Henkilöllä erityisen tuen tarve ja asiakassuunnitelmaoikeus.

- Vanhempi soittaa 21 v. nuoresta, jolle kolmisen vuotta sitten diagnoosit Asperger ja ADD, OCD-taipumus ja masennus. Nuori on älykäs, hyvä yo-todistus. Sosiaaliset ja tunnetaidot vuosia jäljessä, yksinäinen. Ollut Nuotti-valmennusta, aikuissosiaalityön Nepsy-valmentaja yrittänyt työskentelyä, mutta nuori ei sitoudu vuorovaikutukseen perustuvaan työskentelyyn. Asperger-nuori ei motivoitu noin, tarvitsee tekemällä onnistumisen kokemusia. On aikuissosiaalityön asiakas, siirretty nuorten palveluihin, jossa ohut asiointisuhde. Ei muista mennä, vanhemmat herättelevät neljäkin kertaa päivässä, vievät, muulloin nukkuu päivät ja valvoo yöt. Aikuispsykiatria odottaa nuoren omaa motivoitumista. Tarvitsisi vahvan struktuurin, tuetun asumisen, jossa olisi taitavaa motivointia ja osaaamista. Vedotaan itsemääräämisoikeuteen, mutta entä kun vuosia yritetty ja nuoren tilanne vain huononee? Asperger-ihminen on muutosvastarintainen, on turha odottaa itseltä aloitteellisuutta ja omaa osuutta, ainakaan tässä kunnossa olevalta. Ei toimi normaali vuorovaikutus eikä itsemääräämisoikeus. Ei sovi tähän maailmaan, saako hiipua pois?
- Henkilö tiedustelee oikeuksistaan, tulossa aktivointisuunnitelman teko. Kertoo olevan rajoitteita, mutta on työkykyinen eikä koe olevansa pitkäaikaistyötön, koska työsopimus, tosin 0-tuntia, kun nyt ei töitä. Kokee elämänsä mielekkääksi, avustaa läheisiään, tekee vapaaehtoistyötä ja toimii yhteiskunnan hyväksi. Kertoo ettei lähde mihinkään toimintaan 9 euron orjakorvauksella, ihmettelee valtion oikeutta orjuuttaa. Pettyy, kun en tunne tarkasti sanktioiden perusteita. "Sinusta ei ole apua, mutta kiitos kuitenkin" ja päättää puhelun. En ehtinyt kertoa THL:n sivujen Kuntouttavan työtoiminnan käsikirjasta ja yritän soittaa saman tien. Kun puheluun ei vastata, lähetän lisätietoa tekstiviestillä ja pikavastaus: En tarvitse kuntouttavan orjuuden käsikirjaa, vaan ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa. Olen työ- ja toimintakykyinen ihminen, jolla ei ole talouden eikä elämänhallinnan ongelmia.
- Aikuissosiaalityön ja kuntakokeilun asiakas kysyy neuvoja asiansa etenemiseen. Haluaisi kuntouttavaan työtoimintaan ja vaikka paljon tapahtunut ja asiat edistyneet, pettynyt siihen, ettei silti sosiaalinen kuntoutus ja työllistyminen etene. Sosiaalityöntekijää vaikea tavoittaa, ei ole saanut noin 3 kk kiinni, lupaa hoitaa, mutta ei hoida vaan siirtää tehtäviä asiakkaalle. Toissa viikolla tavoitti ja sopivat ajan, mutta peruuntui kun asiakas sairas, uutta aikaa ei ole ja sosiaalityöntekijä jäämässä viikoiksi pois ja vain kiireellisissä tilanteissa voisi vaihtaa työntekijää.
- Asiakas kertoo laskujen laahaavan perässä, ei osaa laittaa netin kautta Kelaan liitteitä. Hankkinut työpaikan ja Kela siirsi sähkölaskujen tuen seuraavan kuukauden tuloksi. Talossa suorasähkölämmitys, ollut välillä 2 kk ilman rahaa, kun maksanut rästejä. Olisi harkinnallisen tuen tarve, joskus kunnan työntekijä auttanut tuen hakemisessa.

- Asiakas ollut kuivilla 10 vuotta ja kouluttautuu ammattiin. Velkasaneeraus hylätty, koska liian pieni velkamäärä. Onko kunnassa sosiaalinen luotto? Ei vielä ole. Menee 560/kk ulosottoon, käytännössä korkoihin. Miten integroida vapaaehtoinen velkajärjestely palveluihin ja tukitoimiin? Harmittelee ettei markkinoida sosiaalista luottoa. Tietää vanhusten ottavan pikavippejä lääkemenoihin.

3.3 Iäkkäiden palvelut: ”Pelottaa vanheneminen, jos se on tällaista”

Yhteydenotoissa toistuu etäällä asuvien omaisten huoli ja keinottomuus, kun suvun vanhusten kunto huononee. Mitä tarkoittaa itsemääräämisoikeus ja onko siihen kykyä? Mitä on kotihoito, miten sitä saa, milloin se riittää ja mitä se maksaa? Kotihoidon työntekijöitä on paljon, he vaihtuvat usein eikä heitä opi tuntemaan. Huoli-ilmoituksen tekemisestä haluttiin tietoa ja niitä oli tehty, vaihtelevin tuloksin. Ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen on yleisesti jonoa, samoin omaishoidon vapaiden aikaiseen hoitoon. Vaikka iäkkäiden palveluista tuli edellisvuotta vähemmän asioita, seuraavista tilannekuvauksista välittyä huoli yhä huonokuntoisempina kotonaan asuvien vanhusten asemasta kuin myös kotihoidon ja palveluasumisen laadusta ja riittäväydestä.

Lisääntyvässä määrin mietityttää myös vanhusten asema kuluttajina. Palvelupalautteen yhteydessä moni mainitsi iäkkään ihmisen tekemistä hankinnoista, kuten lehti- tai muista tilauksista. Myös monenlainen remonttihakinnointi on aktiivista. Pari vanhusta oli tullut tilanneeksi taloihinsa viemäriin sukutukset (16 000 ja 18 000 €) ja omaisten oli työlästä saada kaupat peruiksi. Toisessa kohteessa perusteellinen putkiremontti oli jo tehty muutama vuosi sitten.

- Puolisoa hoitava omaishoitaja on ollut silmäleikkauksessa. Miettii eikö olisi säästöä kotihoidolle, jos puolisoa tilapäisesti hoitava palvelusetelihoitaja tiputtaisi omaishoitajallekin silmätipat? Kunnasta oli vastattu, ettei tehdä lyhytaikaisia sopimuksia. Saisi 250 €/kk seteleitä, vuositasolla käyttänyt n. 600/3000 €. Omaishoidon vapaat lähes pitämättä, tytär käynyt tekemässä joitakin viikonloppuja 80 € /kerta.
- Henkilö kertoo kunnan joutuvan palauttamaan Hallinto-oikeuden päätöksellä lähes 4000 € asiakasmaksuja. Ei olisi valittanut, ellei kunta olisi laskenut yksipuolisesti ja väärin perustein puolison palveluluokkaa. Päätöksen jälkeen asiakassuunnitelma tarkistettu. Puoliso mieltää paikan kodikseen, "ollaan täällä, kun tämä on ostettu". Yritys irtisanonut palvelusetelisopimuksen kunnan kanssa, kunnan menettely ei sovi liikeideaan. Miettinyt muita vaihtoehtoja, mutta annettu ymmärtää, että puoliso saa jatkaa nykyisessä paikassa. Kokee, että asiakkaan asema on huono, kun tällaisia menettelyjä joutuneet kokemaan ja epävarmuutta voi olla jatkossakin.
- Omainen huolissaan yli 70-vuotiaan palvelutaloasukkaan tilanteesta, nyt on erikseen edunvalvojakin, mutta ei ota asiaan kantaa. Tehty 11 huoli-ilmoitusta, henkilö maannut sohvalta umpimasantuneena 3–4 vuotta, ei käy kaupassa eikä ota lääkkeitä, haluaa kuolla. Puolison kuoltua jätti asiat hoitamatta, antoi pankkikortin sivullisille ja menetti omaisuutensa. Kotihoito käy 3 x viikossa, siivooja 1 x kk, lämmin lounas tulee, kerää ne

jääkaappiin, josta omainen heittää homeisina pois. Aukkaan mielestä kukaan ei auta. Omainen pohtii itsemääräämisoikeutta, tällaisessa menettelyssä ei toteudu avun tarpeessa olevan etu eikä näytä palvelujen laatu hyvältä.

- Iäkäs monisairas henkilö miettii vammaispalvelulain matkojen hakemusta, 2 x hylätty, kykenee kävelemään 6 m. Taloyhtiöön alkaa remontti ja tarvitsee väistöasunnon. On palliatiivisessa hoidossa ja oletti pääsevänsä terveyskeskukseen, mutta ei oteta sinne eikä päiväsairaalassa voi yöpyä. Pettynyt, kun pitäisi löytää asunto itse tai omaisten avulla. Kerrottu, että ikääntyneiden sosiaalityö rajattu vain kotihoidon ja palveluasumisen asiakkaille, siitä ei tähän apua.
- Edunvalvontavaltuutettu kysyy voiko tehostetun palveluasumisen yksikkö vaatia asiakasta ostamaan käyttövarallaan hygienihaalarin? Kyse ei ole vaatteesta vaan sairausiin (Alzheimer, inkontinenssi) liittyvästä hoitotarvikkeesta. Omainen asuu yksityisessä yksikössä kunnan ostopalveluna. Kunnan sivuilta ei löydy asiasta tietoa, mutta toiselta alueelta löytänyt tiedon hygienihaalarin sisällyttämisestä asiakasmaksuun. Pitää kohtuuttomana käyttövaran kulumista hoitotarvikkeeseen, jonka toisaalla saa maksutta.
- Yli 90-vuotias muistisairas lähiomaiseni kuoli sosiaalitoimen hoivakodissa. Hoidin kaikki hänen asiansa. En jaksanut loppusuoralla enää pyytää apua mistään, siksi ilmoitan vasta nyt. Vakavimmat hoitoratkaisut tehtiin omaista kuulematta. Mm. elvytyskielto ja tehohoitokielto kirjattiin pelkästään ilmoitusasioina hoitajan välikäden kautta. Tiedän ja ymmärrän täysin näiden ratkaisujen taustat, mutta menettely oli vastoin asiakkaan oikeuksia. Epäilen, että sama merkintä on tehty rutiininomaisesti kaikille talon asukkaille. Muistisairaajat eivät kyseissä paikoissa saa asianmukaista huolenpitoa, syynä ainakin ilmeinen resurssipula. Esim. otsalohkodementiaa sairastava lääkitään käypä hoito -suosituksen vastaisesti psykoosilääkkeillä resurssipulan ja ahtaiden tilaratkaisujen vuoksi. Perusteluina kirjataan käytöshäiriöt, vaikka muistisairaalla ne ovat sairauden normaaleja oireita. Silloin kun resurssit ja osaaminen ovat kohdallaan, lääkkeetön hoito olisi oikea hoito. Kyseinen yksikkö on nykyään liian heikosti resursoitu. Sosiaalityön apua ei ole saatavilla eikä omainen saa ketään läheisensä puolestapuhujaksi.
- Puhelu 91-v. muistisairaahan äidin tilanteesta, kuntaan ollut yhteydessä useamman kerran, ehkä seuraavaksi AVI, muistutusta ei pidä riittävänä. Kunnasta ei saa kotihoitoa käymään, kun asuu liian etäällä, pitää kotihoitoa laiminlyövä, eriarvoisena. Äiti oli hiljattain kaatunut 11 maissa, klo 15 tutkittiin ja klo 17 kotiin. Äiti elää omassa maailmassaan, ei juo eikä muista syödä, vaikka ruokaa tuodaan 4 x vko. Ajanut itse puolitoista vuotta viikoittain etäältä äitiä auttamaan, käyttää päiväkeskuksessa pesulla. Muuten lähellä asuva sukulaisperhe auttaa, mutta on heillekin sitovaa ja uuvuttavaa, eivät taida nähdä läheltä tilanteen haastavuutta. Äiti ei muista käyttää vaippoja, vaatteet märät, ei suostu suihkuun. Lääkeautomaatti on, mutta pystyy ottamaan lääkkeen vain silloin kun joku käy. Ei pysty myöskään laittamaan silmätippoja. Soittaja kertoo sovelluksesta, jossa joku nainen puhuttaa vanhusta - kokee rahan palavan leikkikalukokeilussa. Äiti ei kuule laitetta, talo pimeänä, ei saa yhteyttä, ”aivan hirveä laite omaiselle”. Toisessa kunnassa käytössä olevia ruoka-automaatteja pitää koneellisena heitteillejättönä. Kokee, ettei kyse ole vain äidistä, vaan muitakin on samassa tilanteessa eikä heidän osansa ole lakien mukainen

eikä tasa-arvoinen. Kertoo, että sosiaalijohtaja on ottanut koppia, mutta mitään ei tapahtu. Palveluasumista eivät ole hakeneet. Äiti haluaa asua kotona, mutta miettivät onko se enää hänen etunsa mukaista. Jättänyt 2 huoli-ilmoitusta, ei vie asiaa yhtään mihinkään, jää omaisten varaan. Toivoo, että olisivat ottaneet äidin kaatumisen jälkeen sairaalaan muutamaksi päiväksi.

- Omainen hakenut iäkkäälle miehelle intervallipaikkaa, mutta sitä ei myönnetä, koska kokemusten mukaan on vaikeuksia sopeutua palveluyksikköön ja kaikilla asukkailla on sen jälkeen rauhatonta. Tarjottu tehostetun palveluasumisen paikkaa, mutta sitä ei halua henkilö itse eikä vielä omainenkaan, joka ei ole virallisesti omaishoitaja. Lepoa kuitenkin tarvitsisi, mutta sitä ei saa. "Pitäishän minuakin tukea jotenkin".
- Omainen soittaa ulkomailta, hoitaa omakotitalossa yksin asuvan monisairaana dementoituneen ja aggressiivisen vanhemman asioita valtuutuksella. Tilinkäyttöoikeutta hänellä ei ole ja vanhemman laskuja on mennyt ulosottoon, edunvalvojaa on haettu ja siihen kuukausien jono. Ostoslistan teko ei onnistu, joten kauppapalvelu ei toimi. Kauppa- ja siivouspalvelut hoitaa yksityinen yritys, jonka laskuja maksamatta. Siivousjälki ollut hyvä, mutta kuinka on sopimuksen noudattamisen laita, kun suunniteltu kerran viikossa 2 h kauppakäynti ja avustamista ½-1 h/päivä, mutta laskutettu 44 h/3 viikkoa? Pyytänyt erittelyä, ei vielä saanut. Mietti palveluntuottajan vaihtamista ja riittääkö valtuutus siihen. Selvittely-yritys tyrehtynyt toteamukseen: "Ei aikaa keskustella. Meitä ei tarvitse tulla opettamaan meidän töissä". Kotitalousvähennyksestä ei apua, kun ei veroja. Jos irtisanoo yrityksen sopimuksen, tekeekö vanhempi uuden ja millaisen? Kokee ongelmiksi sen, että hänen tiedetään asuvan kaukana ja vanhempi on riippuvainen yrittäjästä. Hiljattain tapahtuneen kaatumisen ja sairaalajakson jälkeen käy kunnallinen kotihoito 3 x päivässä varmistamassa aliravitun diabeetikon ravitsemusta. Missä itsemääräämisoikeuden ja heitteillejätön raja? Mikä on kunnallisen kotihoidon tehtävärajaus? Neuvotellut kunnan palveluohjaajan kanssa toimivan suunnitelman, mutta pitääkö, kun vanhus on asioista omaa mieltään?
- Omaishoitaja soittaa puolison olleen 3 kk palvelutalossa, sairastanut pitkään Parkinsonia. Nyt kerrottu, että ensisijaisesti käytetään kunnan omia yksiköitä ja pitäisi muuttaa sellaiseen. Muutto on kummallekin sokki. Onko mitään tehtävissä? Kerrottu, ettei kesken päivän kuitenkaan siirretä eikä juuri nyt missään vapaata paikkaa. Nykyinen yksikkö suhteellisen lähellä, puoliso käy 2 x viikossa kotona, muina päivinä käy itse puolison luona. Päätös tehostetusta asumisesta toistaiseksi voimassa, mutta paikkaa ei määritelty. Kerran ehti pitää omaishoidon vapaita viikonlopun ennen korona-aikaa. Missä yksilöllinen harkinta?
- Läheinen kertoo iäkkään omaisille jäävän ison palveluaukon täytettäväksi, vaikka palveluohjaajan mukaan "vanhempasi tulee päivittäisissä toimissa hyvin toimeen". Niin tulee, kun omainen käy, hoitaa ja on kotonaan 3 km päässä valmiudessa, toinen omainen naapuripitäjässä samoin. Odottaisi kotihoidolta käyntiä viikoittain ja että alkaisivat ottaa enemmän hoidettavakseen asioita. Ei omien sairauksiensa vuoksi kykene eikä ala omaishoitajaksi, mutta käynyt tilaisuudessa, jossa kunta oli markkinoinut apua saavan, kunhan pyytää. Kokee, että käytännössä apua on vaikea saada. Annetaan yksityisten

toimijoiden numeroita, joista vanhus ei kykene ottamaan selvää ja apu jää saamatta, ellei omainen huolehdi. Laittanut palautetta toimialajohtajalle ja odottanut vastausta, mutta sitä ei ole tullut.

- Omainen antaa palautetta kotihoidosta. Asuu itse satojen kilometrien päässä ja pystyy käymään harvoin, mutta soittaa päivittäin sukulaiselleen, joka ei ole vielä kovin iäkäs, mutta nukkuu päivät pitkät ja on yötä päivää samoissa vaatteissa. Työntekijät vaihtuvat jatkuvasti, 3 kk aikana 40 eri henkilöä käy muistisairaana kotona, ei tunne ketään heistä, ei luottohenkilöä, joka toinen ulkomaalainen. Kotihoito käy 3 x päivässä, aloitettu laastarihoito muistisairauteen. Diabeetikko, ei muista mitä juonut, pitäisi saada riittävästi nestettä munuaisvaivan takia, mutta nestelista revitty, sitä ”ei tarvita kotona”. Ruuanlämmitys voi olla puolilta päivin ja hoitaja voi olla 2 h myöhässä. Pitää ikääntyneiden asemaa huonona, iäkkäältä saa sellaisen vastauksen kuin kysyy, ei kerro epäkohdista vieraille. Kannellut AViin kahdesti, joista toinen muistutuskäsittelyyn ja toinen hitaassa tutkimuksessa, sanottu ettei konkreettista apua sieltä tulossa. Kokee, ettei mikään auta.
- Vapaaehtoistyöntekijä kysyy, onko totta, että jos 90-vuotiaalla on säästöhenkivakuutus, ei saa toimeentulotukea eikä pysty tililtä saamaan käyttöönsä varojaan. Henkilön on vaikea päästä liikkumaan pankkiin toiseen kuntaan, ei pysty matkustamaan tavallisessa autossa, ei asioimaan automaateilla eikä omista kuvallista henkilökorttia. Ei uskalla ottaa tarjottua ateriapalvelua, koska ei varaa maksaa 300 €. Jäänyt aikanaan varhennetulle eläkkeelle ja eläke pieni, keskimäinen hoitotuki on. Vanhuksella muisti ja järki pelaa, kuulo huono. Eikö kunnan kotihoidosta löydy tällaisen jumin ratkaisemiseen apua, eikö joku voisi asiaa vanhuksen kanssa/puolesta hoitaa? Arvelee, että vaikka kotihoito käynyt vuosia, tuskin tietävät oikeaa tilannetta.
- Kotihoito miettii varakkaan muistisairaana avioparin asemaa, hyväksikäyttöriskiä ja kotihoidon vastuuta: kuinka tarkkaan edunvalvojaa päätettäessä arvioidaan edunvalvojan sopivuus? Voiko asiakkaille palveluja tuottava yrittäjä ryhtyä edunvalvojaksi?
- Kunnassa on pitkään ollut vaikeuksia omaishoidossa. Nyt väsyneet omaishoitajat eivät saa heille kuuluvaa lomaa, koska hoidettaville ei ole tarjota paikkoja. Tämä on lakiin kirjattu oikeus, eikä varmaan ole tarkoitus tehdä omaishoitajasta myös potilasta?

Palautetta papan palveluista

”Papalla ei ole ruokaa”. 92-vuotias Isäni on ollut kotihoidon asiakkaana useamman vuoden ja lisäksi on tullut päivittäiset ateriat. Viimeisten parin kuukauden aikana kunto on heikentynyt ja kotihoito on joutunut lähettämään hänet lukuisia kertoja ambulanssilla päivystykseen. Sairaalassa vietettyjä viikon tai pidempiä jaksoja on ollut useita ja kotona hän on selvinnyt vain joitain päiviä. Papalla on perussairauksien lisäksi mm. Alzheimerin tauti. Yksi tärkeimmistä kotihoidon tehtävistä on varmistaa muistisairaana papan ateriat. Pappa kotiutettiin Novasta taas kerran viikon jakson jälkeen. Kotiutustiimi (1 henkilö) oli sairaalan järjestämänä paikalla, samoin omainen. Kotihoito käynnistää ja katkaisee ateriapalvelut, kun asiakas joutuu sairaalaan. Varmistin kotiutustiimiläiseltä ateriapalvelujen järjestämisen ja sain vastauksen, että asia on hoidettu. Ruoka tuodaan 2 kertaa viikossa, tiistaisin ja perjantaisin, ja ateriapalvelu toikin tiistain ateriat.

Nähtävästi kotiutustiimi ei kuitenkaan varmistanut aterioiden tuloa kotiutuspäivän jälkeen eikä ruokaa ole todennäköisesti tuotu kolmena kertana. Tästä meillä omaisilla ei ollut mitään tietoa eikä muistisairas meille ymmärtänyt kertoa, vaikka kävimme tuona aikana luonaan useamman kerran ja käytimme häntä sekä kotonamme että mökillä. Viimeksi olimme paikalla perjantaina puolen päivän jälkeen, jolloin totesimme, että ateriapalvelun ruoka on kyllä lopussa, mutta olettimme uutta tulevan normaalisti iltapäivällä. Tarkoitus oli lauantaina täydentää kaupasta hedelmiä ja voileipätarpeita yms.

Lauantaiaamuna pappa soitti, ettei ole ruokaa. Ihmettelin eikö perjantaina tullut ruokaa. Paikalle mentyä selvisi, ettei ateriapalvelu ole toimittanut ruokaa pitkään aikaan. Kotihoidon työntekijä kertoi, että hän on käynyt jo useampi päivä sitten eikä ollut silloin muuta kuin kananmunia, joita työntekijä oli keittänyt! Yli viikon ajan kotihoito on siis käynyt 4 kertaa päivässä siten, että yksi tärkeimmistä tehtävistä olisi ollut ruokailun varmistaminen - eikä kotona ole ollut normaalia ruokaa! Eikä kellekään juolahtanut mieleen selvittää, miksei ruokaa ole tai kysyä esimieheltään miksi ateriapalvelu ei ole toiminut, tai soittaa asiasta omaiselle. Ei tällainen voi olla totta! Kyseessä ei ole yhden henkilön huolimattomuus, käynneillä on täytynyt olla lukuisia eri kotihoidon työntekijöitä. Kyseessä on asiakas, jolla on vuosia ollut jääkaapissa vähintään kaksi, yleensä enemmänkin ateriapalvelun pääaterioita ja jälkiruokia yms., joista kotihoito on ruokaa lämmitänyt. Lieneekö sama tapahtunut jo aiempien sairaalajaksojen jälkeen ilman että ongelma on tullut tietoomme? Mielestäni kyseessä on vakava hoitovirhe, sekä kotiutustiimin että kotihoidon toistuneiden käyntien osalta.

Kotiuttaminen sairaalasta, kotiutustiimi. Olen ymmärtänyt, että kotiutustiimillä on tärkeä tehtävä asiakkaan kotiutuessa sairaalasta: avata avaimillaan ovi jolloin esim. Kela-taksilla tuotu henkilö pääsee sisään, hoitaa lääke- ja hoitomuutokset kotipalvelun käyntiritiineihin ja varmistaa ateriat, suihkupäivät yms. Kotiuttamisessa pääosa lienee onnistunut, mutta ateriapalvelun ja viikoittaisen suihkupäivän varmistaminen epäonnistui. Aiemman hoitajaksoilta kotiutumisen yhteydessä minulle sairaalasta ilmoitettiin kotiutustiimin saapumisaika klo 14 ja noudin itse papan sairaalasta. Odottelimme kotona useamman tunnin eikä kukaan saapunut. Vasta tuntien päästä kotihoidon työntekijä tuli sisään, katsoi ovelta papan olevan lepäämässä ja häipyi sanoen, että illalla joku tuo iltalääkkeitä. Miten Kela-taksin tuoma asiakas olisi päässyt sisään? Koko tiimin työ jäi tekemättä.

Invataksipalvelut sinänsä ovat nekin aika ongelmallisia. Taksikeskus ottaa kyllä lisämaksusta tilauksen tiettyyn aikaan tapahtuvaksi noudoksi ja myös vastaavaksi sovitun ajan paluukyydiksi. Vaikka maksetaan ennakkotilausmaksu, taksi tulee erityisesti paluukyytiin välillä tuntejaikin myöhässä. Syyksi sanotaan, että taksikeskus antaa järjestelmäänsä kuskeille paluukyydin vasta kun kyytiä lähenee eikä kyytiä sidota esim. menomatkan autolle. Käytännössä joku kuski ottaa joskus kyydin, jos arvioi ettei kannattavampia keikkoja tule. Anopilta jäi joitain matkoja kokonaan tekemättä, vaikka kyytiläinen istui pyörätuolissa tunteja odottamassa. Berner onnistui pilaamaan toimivan järjestelmän.

Kotihoidon tehtävien määrittely. Keväällä saimme allekirjoitettavaksi päivitetyn palvelusopimuksen. Se on jo aiemminkin ollut omituinen kooste vuosien varrella kirjatuihin sekalaisista ja epämääräisistä asioista eikä siinä ole kunnolla määritelty kotihoidon käyntien tehtäviä ja sisältöä. Katsoimme veljeni kanssa dokumentin läpi ja totesimme siinä olevan selkeitä virheitä ja

puutteita. Teimme kirjallisen muistion korjattavista asioista ja edellytimme korjaukset tehtäviksi. Saimme ”korjatun” version, jossa siinäkin läheskään kaikkia tarkistuksia ei ollut tehty. Jätin asiaa hoitaneelle henkilölle soittopyynnön. Kerroin, että sopimus pitää täydentää ja korjata. Hän ilmoitti, ettei siihen tarvitse tehtäviä kokonaisuudessaan kirjata!? Sopimus on mielestämme yhä epäselvä.

Kaksi käytännön tapausta: Kesällä papan kauppa-asioita hoitaessani tuli kotihoidon nuori, ystävällinen ja avulias naishenkilö käynnille. Hänellä ei ollut aavistustakaan mitä hänen pitäisi tehdä. Kävin läpi perusasioita hänen kanssaan. Toinen esimerkki voisi olla tuo epäonnistuneen kotiutustiimin jälkeinen kotihoidon käynti, jossa työntekijä kurkisti ovesta ja totesi että pappa nukkuu ja häipyi. Mitään tekemättä. Mistä maksoimme tuossa käynnissä? Tehtäviin kuuluisi mm. vaatehuoltoa eri muodoissa, astianpesukoneen täyttö ja tyhjennys yms. Näitä esimerkkejä riittää. Jos sopimuksesta ei selviä mitä kotihoidon tehtävät ovat, miten työntekijät osaisivat ne hoitaa, tai me omaiset valvoa asiaa? Jonkinlainen selkeä kaikkien päivän käyntikertojen tehtäväluettelo ja käyntiaikataulu on syytä määritellä ja tulostaa listaus asiakkaan kotiin näkyvälle paikalle, josta sekä kotihoito että me asiakkaan omaiset pystymme näkemään mitä kotihoidon pitäisi tehdä. Asiakas maksaa näistä käynneistä!

Mielestämme **kotihoidon toiminnassa, resurssien riittävydessä, ammattitaidossa ja tehtävien organisoinnissa on selkeitä puutteita.** Niihin tulisi puuttua pikaisesti. Pääosa kotihoidon käynneistä tapahtuu ilman omaisten läsnäoloa, vain murto-osasta käyntejä omaisilla on kokemuksia. Kun näitä meille ilmenneitä ongelmia on näinkin paljon, mikä onkaan kokonaistilanne! Käyntejä on jäänyt käymättä, työtehtäviä hoitamatta jne. Toki myös onnistumisia ja hyvää hoitoa mahtuu käynteihin. Tilannetta hankaloittaa ja kuormittaa resurssipula, työntekijöiden suuri vaihtuvuus ja koronatilanne. Paine on varmasti kova. Ongelmat pitää kuitenkin pystyä ratkaisemaan ja vanhuksille on taattava hyvä, turvallinen ja kunnioittava hoito.

Tilanne: Pappa asuu nykyään palvelutalossa.

4 SOSIAALIASIAMIEHEN SELVITYKSEN VAIKUTTAVUUS

Selvityksessä on vuosittain ehdotettu kunnille sosiaalihuollon asiakkaiden asemaa kohentavia toimenpiteitä. Vuoden 2021 selvitys evästi hyvinvointialueen valmistelua seuraavasti:

- Yhtenäistetään maakunnan sosiaalipalvelut ottamalla huomioon lainmukaisuus, taroituksenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus. Valmistellaan sähköinen hakemusjärjestelmä. Menettelyssä huomioidaan ensisijaisesti asiakkaiden etu ja yksilölliset tarpeet sekä riittävä informointi ja tarvittaessa myös riittävä siirtymäaika. Esimerkkeinä omaishoidon tuki, välitystilikäytäntö, sosiaalinen luototus, täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, vammaispalvelut, työ- ja päivätoiminta, palvelusetelikäytännöt, itsenäistymisvarojen kerryttäminen, perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset, asiakasmaksut ja niiden kohtuullistaminen jne.
- Järjestetään helposti hahmotettavia palvelukokonaisuuksia. Ehkäistään palvelujen kaipa-alaistumista ja minimoidaan tarve palvelusta toiseen ohjailuun. Palvelun laatua varmistaa huolellinen kysyntätarkastelu: mihin tarpeeseen ja millaista apua ja tukea asiakkaat itse kokevat tarvitsevänsä. Kiinnitetään huomiota palvelujen häiriökysynnän syihin.
- Turvataan asiakkaille oikeus laadukkaaseen sosiaalityöhön, jossa on pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Turvataan sosiaalialan ammattilaisille mahdollisuus tehdä lakien mukaista, eettisesti kestävä työtä.
- Hyödynnetään muistutus-, kantelu- ja muita palaute- sekä muutoksenhakutietoja tehokkaasti palveluja kehitettäessä. Valmistellaan kyseisiä tietoja ajantasaisesti kerryttävä seuranta sekä suojatut sähköiset muistutus- ja palautejärjestelmät.
- Turvataan sosiaalihuollon erilaisia asumispalveluja tarvitseville mahdollisimman itsenäinen ja yksilöllinen asuminen riittävän pienissä yksiköissä ja lähellä omia verkostoja. Kehitetään myös perhehoitoa.
- Vahvistetaan tutkimusta, koulutusta, kehittämistä ja innovatiivisuutta, jotta palvelujen käyttö- ja taloustietojen lisäksi kertyy tietoa tukitoimien vaikuttavuudesta, ja se tieto hyödynnetään ammattitaidon ja palveluiden kehittämisessä.

Vuoden 2022 selvitystä taustoitettiin kysymällä kuntien sosiaalihuollosta **Käsityksenne hyvinvointialueen suunnittelusta: Missä määrin valmistelussa on otettu huomioon sosiaaliamiehen vuoden 2021 selvityksen suosituksia?**

- Hyvinvointialueen valmistelu on venynyt ja asioita on jouduttu hoitamaan todella kii-reellä ja viime tipassa. Pyrkimyksenä valmistelutyössä kuitenkin on näkemykseni mukaan palveluiden yhtenäistäminen ja asiakasturvallisuus.
- Suosituksia on pidetty hyvinä, ohjanneet toimintaa.
- Sosiaaliamiehen suositukset eivät tule erityisesti mitenkään tai ainakaan selkeästi näkyviksi hyvinvointialueen toimintojen suunnittelussa.

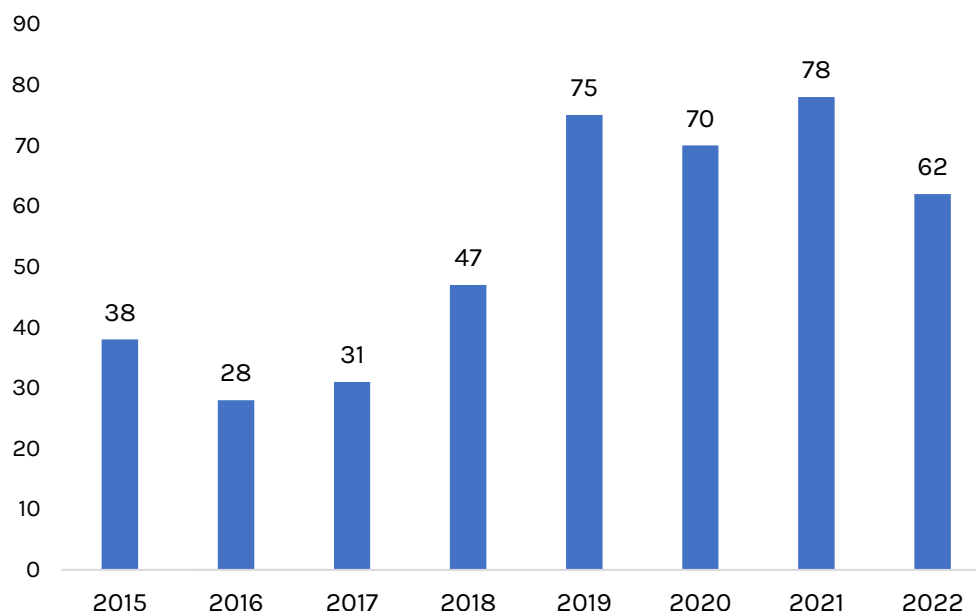
- Siirtymäaika on pääsääntöisesti 1 vuosi nykyisten asiakkaiden palvelusuunnitelmien päivittämiseen, palvelutarpeen uudelleen arviointiin sekä palvelupäätösten tekemiseen uusien myöntämiskriteerien pohjalta.
- Perhehoidon kehittäminen nähdään tärkeäksi. Lisätään valmennuksia ja laajennetaan kattavuutta ja kiinnostusta (ikäntyneet, vammaiset ja lastensuojelun asiakkaat).
- Tunne on jäänyt, että palvelut järjestetään siilomaisesti. Lastensuojelussa ei synny pitkäkestoista asiakassuhdetta, kun eri työntekijät hoitavat avohuoltoa ja sijaishuoltoa.
- Tiedottaminen ja nettisivut kattavat. Sähköistä hakemista on laajennettu mm. sosiaalihuollon, lastensuojelun, toimentulotuen ja vammaispalveluiden osalta (Omapalvelu).
- Sähköinen huoli-ilmoitus on otettu käyttöön.
- Palveluissa myöntämisperusteita ja asiakasmaksuja on yhtenäistetty hva-tasoisiksi.
- Oima-maksatusjärjestelmä laajenee omais-, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun palkkioihin.
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluja on koottu hallinnollisesti yhteen.
- Laaja-alainen sotekeskus integroi sosiaali- ja terveystaloudelliset tiimit. Toisaalta on vielä hyvin keskeneräinen eikä ainakaan tietoa saatavilla.
- Ikäntyneiden kotiin vietävät - ja tukipalvelut yhtenäistyvät.
- Talousvalmistelussa 2023 on huomioitu lastensuojelun, lapsiperheiden sosiaalihuollon ja opiskeluhuollon mitoitus- ja palvelutakuuvaatimukset sosiaalityön resursseissa.
- Muistutukset, kantelut, oikaisupyynnöt ja palautteet käsitellään palveluissa.
- Asumispalvelut: Assi2-hankkeen avulla on ennaltaehkäisty ja vähennetty asunnottomuutta. Hanke ja tavoitteet laajenevat maakunnallisiksi.
- Sosiaalihuollon professiovastaava eli sosiaalihuollon johtaja valittu. Tutkimus, koulutus, kehittäminen ja vaikuttavuus on hyvin nostettu keskeiseksi asiaksi. Valmisteltu TKK-yksikköä, jossa mukana myös sosiaalihuollon osaamista.
- Kaikki sosiaaliamiehen suositukset ovat jollain tavalla olleet mukana hyvinvointialueen suunnittelussa. Valmistelussa on tuotettu erittäin runsas määrä tietoa maakunnan palvelujen tilasta ja säädöspohjasta. Tietoa on mahdollista hyödyntää koulutuksessa ja perehdyttämisessä. Integraatioryhmiin tuotettu tieto on myös lisännyt tietoa eri palveluista.
- Palvelustrategiaa tehdään vasta keväällä 2023, tällöin luodaan pidemmälle meneviä linjauksia. Valmistelussa keskityttiin lähinnä siihen, että täytetään lainsäädännön vaatimukset. Suositukset ovat olleet tiedossa, mutta käytännössä työntekijät ja esimiehet ovat tuoneet hyvinvointialueelle omat toimintakulttuurinsa. Tulevaisuus näyttää kuinka niitä todellisuudessa otetaan huomioon.

Edelle satunnaisessa järjestyksessä poimitut ja osin yhdistellyt kuntien vastaukset ovat hyvin erilaisia. Niistä heijastuu se, etteivät kaikki vastaajat ehkä ole osallistuneet hyvinvointialueen suunnitteluun tai ainakaan kokeneet olleensa järkevästi osallisina siinä. Vaikuttaa siltä, että moni aiemmista suosituksista on yhä ajankohtainen ja odottaa toteutumista. Uusien kehittämisehdotusten sijasta sosiaaliamies päätyy viittaamaan edellä kerrattuihin ehdotuksiin antaen hyvinvointialueelle aikaa rakentua ja saada palvelut tehokkaasti tuotantoon.

5 MUISTUTUKSET, KANTELUT JA MUUTOKSENHAKU

- Muistutuksia käsiteltiin 62 (78 vuonna 2021).
- AVlin kanneltiin 86 asiasta, niistä 22 siirrettiin toimintayksikköön muistutuskäsittelyyn, 20 sai täysimittaisen ja 4 tiivistetyn kantelukäsittelyn. Kirjevastaukset olivat yleisiä.
- Oikaisuvaatimuksia tuli 218 (247), lautakunnat hyväksyivät niistä 39 (26).
- Hallinto-oikeuteen valituksia jätettiin 36 (37), ja niistä hyväksyttiin 7 (11).

Asiakaslain mukaisia palveluun, kohteluun tai menettelyyn liittyviä muistutuksia kunnat ilmoittivat vuonna 2022 tulleen 62 (78 vuonna 2021).

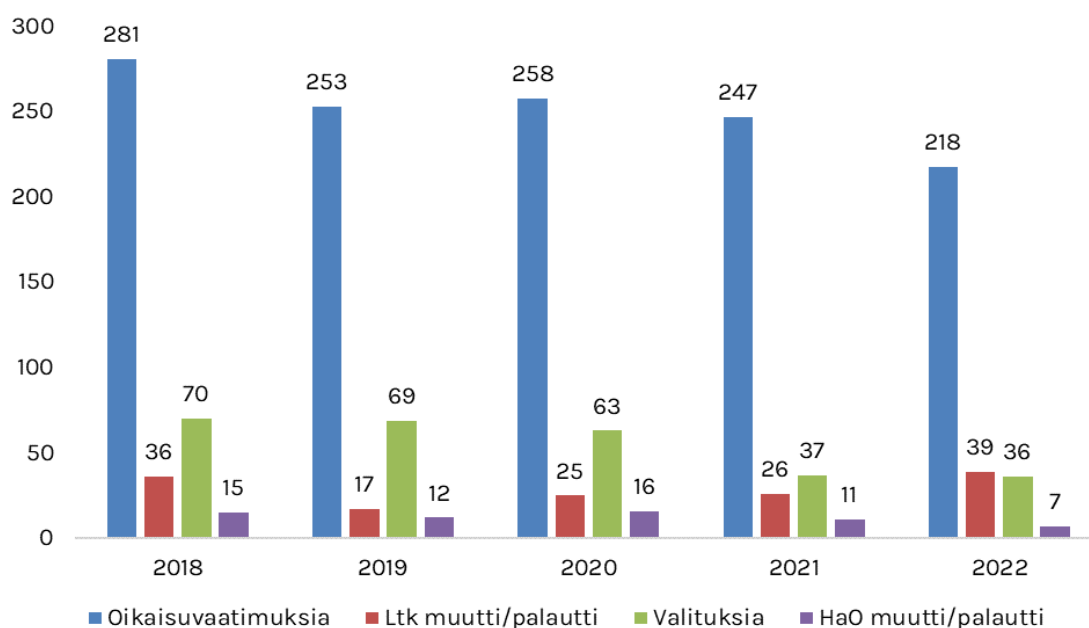
Kuva 9. Sosiaalihuollon muistutukset Keski-Suomen kunnissa vuosina 2015–2022 (Ikm).

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto sai Keski-Suomesta 86 (75) kantelua, joista se siirsi 22 (27) toimintayksikköön muistutuskäsittelyyn ja kaksi Valviraan selvitettäväksi. Kanteluista 20 (5) sai täysimittaisen kantelukäsittelyn, neljä käsiteltiin tiivistetysti, 29 (20) kirjevastauksella, yksi jätettiin tutkimatta ja loput asiat olivat vielä vireillä. Kanteluja tuli kolmestatoista kunnasta, eniten Jyväskylästä ja muista kunnista muutamia. Edellisvuoden tavoin kantelu liittyi yleisimmin lastensuojeluun, muutama koski vanhustenhuoltoa ja vammaispalveluja, muilta toimialoilta kantelut olivat usein yksittäisiä. Eniten laillisuusvalvontaa aiheuttivat palvelun laatu ja sisältö (24), menettelytavat (13), päätöksenteko (10), epäasiallinen käytös tai kohtelu (10), mutta myös hoidon/palvelun saatavuus, kirjaukset, tietosuoja ja ammattihenkilön ammattitaito. Useimmat kantelut eivät johtaneet selvittämistä ja kirjevestausta pidemmälle, neljä kertaa ratkaisuna oli huomion kiinnittäminen ja niistä kaksi koski lastensuojelun menettelytapavirheitä ja yksi vanhustenhuollon päätöksentekoa.

Kunnat ilmoittivat viranhaltijoiden päätöksiin kohdistuvia oikaisuvaatimuksia käsitellyn paikallisessa luottamuselimestä 218 (247 vuonna 2021) ja niistä hyväksyttiin 39 eli 17,9 prosenttia (vuonna 2021 vastaavat luvut olivat 26 ja 10,5 %). Luottamuselimen päätöksistä ilmoitettiin tehdyksi 36 (37) valitusta, joista hallinto-oikeus hyväksyi 7 (11). Hyväksytyjen valitusten osuus oli 19,4 prosenttia (29,7 %). Korkein hallinto-oikeus antoi alueelle viisi päätöstä, joista yhtään ei ratkaistu asiakkaan eduksi (9/0).

Kuvaan 10 on koottu Keski-Suomen sosiaaliasioiden muutoksenhakumääriä ja tuloksia vuosilta 2018–2022. Viranhaltijapäätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten määrä asettui perustoimeentulotuen vuoden 2017 Kela-siirron jälkeen Keski-Suomessa vuosittain noin 250 kappaleeseen, mutta vuonna 2022 vaatimusmäärä väheni selvästi (218 < 247). Lautakunnat tai jaostot ovat hyväksyneet vuosittain 17–39 oikaisuvaatimusta ja vuoden 2022 luku 39 on viisivuotisen tarkastelujakson suurin. Valitukset hallinto-oikeuteen ovat vähentyneet vuoden 2017 jälkeen (70, 69, 63, 37) ja vuoden 2022 valitusmäärä 36 on jo toisena peräkkäisenä vuonna aiempaa pienempi. Hallinto-oikeus hyväksyi valituksista seitsemän, mikä luku on Kosken sosiaaliamieshistorian pienin.

Valitusprosessien kehityssuunta voi kertoa paitsi asiakkaiden keinottomuudesta tai toivottoisuudesta, myös lakienmukaisemmasta päätöksenteosta, toimivammasta itseoikaisukäytännöstä sekä ensiasteen muutoksenhaun toimivuudesta samoin kuin myös suuremmasta valitus-tarkkuudesta, ts. on valitettu silloin, kun päätöksenteko on ollut lainvastaista. Sosiaalihuollon viranhaltijoiden suureen hallintopäätösmäärään kätkeytyy silti aina tilanteita, joissa asiakas on päätökseen tyytymätön, mutta ei eri syistä kykene hakemaan muutosta. Keski-Suomessa on ollut useita kuntia, joissa oikaisuvaatimuksia ei ole juurikaan tehty, tai jos onkin, lautakunta on sangen harvoin niitä hyväksynyt. Odotettavissa on, että hyvinvointialueen yhtenäisempi hakemus- ja päätösmenettely samoin kuin keskitetympi muutoksenhakujen käsittely lisäävät asukkaiden yhdenvertaisuutta.

Kuva 10. Sosiaaliasioiden muutoksenhakumääriä ja tuloksia Kosken asiamieskunnissa vuosina 2018-2022.

Taulukkoon 3 on koottu Kosken asiamieskuntien vuosien 2022 ja 2021 muistutus- ja muutoksenhaakuluvut. Oikeuslaitoksen pitkien käsittelyaikojen vuoksi osa ratkaisuista siirtyy seuraavaan vuoteen, mutta tarkastelutavan pysyessä samana seuranta kertoo sosiaalihuollon yksilöasioiden muutoksenhaun ja sen tuloksellisuuden kehityksestä eri muutoksenhaasteissa.

Taulukko 3. Sosiaalihuollon muistutukset, muutoksenhaut ja valitukset kunnittain vuonna 2022 (vuonna 2021).

	Muistutuksia	Oikaisu-vaatimuksia	Lautakunta muutti/palautti	Valituksia hallinto-oikeuteen	HaO muutti/palautti	KHO päätöksiä / asiakkaan eduksi
Hankasalmi	3 (4)	7 (5)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Joutsa	1 (0)	3 (3)	3 (0)	1 (0)	0 (1)	0 (0)
Jyväskylä	28 (28)	121 (150)	25 (20)	21 (17)	3 (4)	0 (1/0)
Jämsä ja Kuhmoinen	5 (9)	18 (16)	2 (2)	6 (3)	3 (3)	0 (1/0)
Keuruu	1 (1)	9 (6)	0 (0)	2 (4)	0 (0)	1/0 (0)
Kinnula	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Konnevesi	0 (3)	0 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Laukaa	2 (6)	8 (14)	2 (0)	2 (3)	0 (0)	0 (2/0)
Luhanka	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Multia	1 (1)	2 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Muurame	3 (0)	10 (9)	2 (1)	0 (1)	1 (0)	0 (0)
Petäjävesi	1 (2)	11 (12)	1 (0)	1 (5)	0 (3)	2/0 (0)
Pihtipudas ja Viitasaari	3 (5)	6 (11)	1 (0)	0 (2)	0 (0)	0 (0)
Saarikka	5 (9)	11 (8)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (2/0)
Toivakka	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Uurainen	2 (2)	3 (2)	0 (2)	2 (1)	0 (0)	0 (0)
Äänekoski	6 (7)	9 (8)	1 (1)	1 (1)	0 (0)	2/0 (3/0)
YHTEENSÄ	62 (78)	218 (247)	39 (26)	36 (37)	7 (11)	5/0 (9/0)

6 YHTEENVETOA JA POHDINTAA

Sosiaaliamiehen otetaan yhteyttä yleensä jonkin sosiaalihuollon palvelutarpeen yhteydessä, joko tiedon tarpeen ja/tai tyytymättömyyden vuoksi. Siksi sosiaaliamiehen selvityksestä välittyy kielteisempi kuva asiakkaan asemasta ja oikeuksien toteutumisesta kuin jos tarkasteltaisiin kaikkien sosiaalihuollossa asioineiden palautetta. Selvitys antaa tärkeää tietoa sosiaalipalvelujen epäkohdista ja kehittämiskohteista.

Sosiaaliamiehelle vuonna 2022 tulleiden asiämäärien valossa keskisuomalaisten sosiaalihuollon asiakkaiden asema on kehittynyt myönteisesti, vaikka asiakaskokemuksista ja palautteista voisi muuta päätellä. Keski-Suomen sosiaaliamiehelle tuli 417 asiaa (458 vuonna 2021), joista 395 (439) tuli sopimuskunnista. Myös Muu kunta -osuuden 22 asiaa kohdistui pääosin Keski-Suomeen, vaikka kuntaa ei aina mainittu. Paitsi asiämäärä, myös tyytymättömyyden osuus väheni ja tiedon tarve lisääntyi. Ikävää on asiointin kohdistuminen entistään enemmän lastensuojelun palvelutehtävään, josta tuli 133 (121) eri asiaa. Toiseksi eniten, 77 (56) kertaa, asiointiin työkäisten palveluista. Iäkkäiden asiointi väheni yllättävästi 58 (82) asiaan. Yhteydenotot vähenivät edellisvuodesta myös vammaispalveluissa 57 (65), perheoikeudellisissa palveluissa 23 (31), lapsiperheiden palveluissa 11 (20), varhaiskasvatuksessa 3 (8) ja päihdehuollossa 3 (5) asiaan.

Asiakkaan asia tilastoidaan yhteydenottomäärästä riippumatta pääsääntöisesti vain kerran ja asiointia on tilastoituun määrään nähden moninkertaisesti. Tilanteiden selvittely ja neuvonta vaatii usein pitkiä puheluita, sähköpostikeskusteluja ja tapaamisia. Käytännössä lähes kaikkiin sosiaaliamiehelle tuleviin yhteydenottoihin sisältyy asiakkaan oikeudellista asemaa koskevaa neuvontaa. Yleisessä neuvonnassa painottuvat sosiaalihuollon palvelut ja tukitoimet, lakien sisällöt ja toimeenpano sekä asiakkaiden oikeudet ja velvollisuudet. Eritellystä neuvonnasta muistutusneuvonta oli vuonna 2022 yleisempää kuin muutoksenhakuneuvonta ja vähiten tarvetta vaikutti olevan kanteluneuvonnalle. Sosiaaliamiehen työpäivät täyttyvät suunnilleen puoliksi Jyväskylän ja muun maakunnan asioista. Yleistynyt etäisyysistä riippumaton Teams-asiointi on mahdollistanut sen, että sosiaaliamies on voinut yhä useammin osallistua asiakkaiden toivomuksesta heidän viranomaispalaverihinsa.

Selvitystä on taustoitettu vuosittain sosiaalihuollon eri osa-alueisiin puretuvalla kuntakyselyllä. Kun sote-palvelujen järjestämisvastuu on äskettäin siirtynyt kunnilta hyvinvointialueelle, päädyttiin pelkistettyyn kyselyyn. Kunnista pyydettiin tiedot vuonna 2022 käytetyistä oikeusturvakeinoista ja niiden tuloksellisuudesta. Lisäksi pyydettiin arvioimaan sosiaaliamiehen edellisen selvityksen vaikuttavuutta.

Viranhaltijoiden päätöksiin haettiin edellisvuotta vähemmän muutoksia (218 < 247). Ensiasteen muutoksenhaussa lautakunnat/jaostot hyväksyivät 39 (26) oikaisuvaatimusta, mikä luku on lähivuosien suurin. Luottamuselimen päätöksistä valittiin hallinto-oikeuteen jo toisena peräkkäisenä vuonna aiempaa vähemmän, 36 (37) kertaa - määrä on viidessä vuodessa puolittunut. Hallinto-oikeus hyväksyi seitsemän (11) valitusta. Valitusten kehityssuunta voi kertoa paitsi asiakkaiden keinottomuudesta tai toivottomuudesta, myös lakienmukaisemmasta

päätöksenteosta, toimivammasta itseoikaisikäytännöstä ja ensiasteen muutoksenhausta sekä suuremmasta valitustarkkuudesta, ts. on valitettu silloin, kun päätöksenteko on ollut lainvas- taista.

Sosiaaliasiamiehen edellisen selvityksen vaikuttavuuden arvioinnissa kuntien vastaukset ja- kautuivat siinä, miten esitettyjä toimenpidesuosituksia ([linkki suositukseen, pdf](#)) on huomioitu hyvinvointialueen suunnittelussa. Suositusten siirtymistä käytäntöön epäiltiin ja toisaalta nii- den arvioitiin olleen mukana hyvinvointialueen suunnittelussa, joskin vasta tulevaisuus näyttää, kuinka niitä todellisuudessa otetaan huomioon. Kiireisessä hyvinvointialueen valmistelussa oli keskitytty lähinnä täyttämään lainsäädännön vaatimukset ja suunnitteluun osallistuneiden ta- hojen arveltiin tuoneen kunnista hyvinvointialueelle omat toimintakulttuurinsa. Palvelustrate- giaa ja linjauksia tehdään keväällä 2023. Kuntien vastauksista, käytännön kokemuksista ja eri tahojen kanssa käydyistä keskusteluista päätellen vaikuttaa siltä, että suuri osa aiemmin esite- tyistä toimenpidesuosituksista on yhä ajankohtaisia eikä uusia kehityskohteita kannata muo- toutuvalle hyvinvointialueelle nyt ehdottaa.

Asiakaskokemukset ja sosiaalihuoltolain toimeenpanon vah- vistamisen tarve

Lähes kymmenen vuotta sitten perusteellisesti päivitetty sosiaalihuoltolaki on tarkoitettu sosi- aalipalvelujen vahvaksi yleislaki. Uudistetun lain toimeenpano ja soveltaminen kangertelee edelleen ja voi olla vaikea tunnistaa, onko kyse sosiaalihuoltolain vai sosiaalihuollon jonkin eri- tyislain mukaisesta toiminnasta. Tästä lähtökohdasta asiakaskokemuksia kuvaaviksi palvelu- tehtäviksi valikoituivat nyt ensisijaisesti sosiaalihuoltolakiin perustuvat lapsiperheiden palve- lut, työikäisten palvelut sekä iäkkäiden palvelut. Jos sosiaalihuoltolain ulottuvuudet kyetään ot- tamaan nykyistä tehokkaampaan käyttöön, osa erikoislakien mukaisten palvelujen kuin myös terveydenhuollon tarpeen kasvusta voisi leikkautua pois.

Mikäli sote-palvelutuotannossa ohjenuorana ovat asiakkaiden tarpeiden mukaiset mittatilaus- palvelut ja tukitoimet, palvelut ovat oikea-aikaisempia, vaikuttavampia, resurssit riittävät pa- remmin ja sekä asiakkaat että työntekijät ovat tyytyväisempiä. Palvelut olisi muotoiltava parem- min asiakkaiden tarpeisiin vastaaviksi sen sijaan, että asiakkaan edellytetään sopivan palvelu- järjestelmään. Ulkopuoliselle tarkkailijalle herää usein kysymys, voisiko jopa vähemmän tukitoi- mia auttaa enemmän, jos palvelujen osumatarkkuus olisi suurempi ja tehtäisiin sitä, mitä asi- akkaat kertovat tarvitsevansa?

Palveluiden näennäinen saavutettavuus

Heidi Vanjusov, OTT, sosiaalioikeuden yliopistonlehtori Itä-Suomen yliopistosta on tutkinut päih- depalvelujen saavutettavuutta ⁸ ja todennut, että päihdepalveluiden asiakkaiden

⁸Vanjusov, Heidi SAATAVILLA, MUTTA EI SAAVUTETTAVISSA? SOSIAALIOIKEUDELLINEN TUTKIMUS PÄIHDEPAL- VELUIHIN PÄÄSYSTÄ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4625-6>
Asiakkaan oikeuksien turvaamisen näennäisyys <https://www.eapn.fi/wp-content/uploads/2022/11/Heidi-Vanjusov-UEF-esitys-EAPN-Fin-yleiskokous-2022.pdf>

palvelutarpeisiin vastataan heidän oikeuksiensa toteutumisen näkökulmasta usein varsin näennäisesti ilman, että huomioidaan riittävän kokonaisvaltaisesti asiakkaan tarpeita.

- päihdehuollossa toteutetaan kategorisia ratkaisuja, jotka eivät välttämättä huomioi yksilöllisiä tarpeita ja sen seurauksena asiakkaan palvelutarve ei tyydyty
- asiakkaan mielipidettä ei välttämättä oteta huomioon tai oteta vakavasti, eikä hänen itsemääräämisoikeuttaan siten kunnioiteta
- tällöin ei myöskään tavoiteta asiakkaan todellista tarvetta, kun asiaa ei selvitetä yhdessä asiakkaan kanssa
- asiakkaaseen suhtaudutaan holhoavasti. Asiakkaan odotetaan käyttäytyvän tietyllä tavalla ja saavan ihanteellisella tavalla vastetta tarpeilleen palveluista, jotka eivät välttämättä vastaa hänen tarpeitaan. Ihanteesta poikkeava käytös ja palveluiden vaikutukset voivat saada aikaan asiakkaaseen kohdistuvan torjuntareaktion järjestelmässä. Asiakkaalle annetaan ahdas rooli, johon hänen pitäisi mahtua
- päihdeiden ongelmallisen käytön ja päihderiippuvuuden luonnetta ja vaikutusmekanismeja ei välttämättä hyväksytä osaksi päihdetyön todellisuutta, eikä siten pystytä realistisesti huomioimaan sen aiheuttamia erityistarpeita
- vaihtoehtoisia toimintatapoja ei ole määritelty tilanteisiin, joissa huomataan, ettei valittu toimintatapa toimi

Kaikkea Vanjusovin päihdepalveluista toteamaa tapaa myös muussa sosiaalihuollossa, ja voinee sanoa, että yleisemminkin sote-palveluissa. Vuodesta toiseen sosiaaliamiestyössä huomio kiinnittyy samoihin kohtaanto-ongelmiin ja häiriökysyntään. Sote-palveluissa kyse ei ole vain asioiden tehokkaasta tuottamisesta, vaan vuorovaikutuksellisesta kyvystä kohdata asiakkaan yksilöllinen tarve. Näin toimimalla asiakkaat saavat palvelua ja ovat siihen tyytyväisempiä sekä hyvinvointialueella työkuorma ja kustannukset pysyvät paremmin hallinnassa.

Kohti vahvempaa rakenteellista työtä

Hyvinvointialue voi olla kuntayhteistyön tärkeyden kannalta rakenteelliselle sosiaalityölle uhka, mutta silti enemmän mahdollisuus. Ison sote-organisaation vuoksi rakenteellinen, esimerkiksi sosiaalihuollon palvelutarpeita ehkäisevä sekä vaikuttavuutta ja osallisuutta lisäävä työ vaatii suunnitelmallisuutta ja verkostoituvaa yhteistyötä niin soten sisällä kuin kuntien hyvinvointityöhön ja järjestöihin päin, monia muita kumppaneita kuten esimerkiksi palvelujen tuottajia, koulutuksen järjestäjiä, TE-palveluja ja Kelaa unohtamatta. Maakunnallisiin perus- ja erikoistason sote-sisältöihin on mahdollista vaikuttaa aiempaa tehokkaammin ja tietotyön ja sosiaalisen raportoinnin merkitys kasvaa.

Muistutus- ja muu palautejärjestelmä tehostuu

Keskitetyn palautejärjestelmän voi ajatella toimivan aiempaa paremmin niin yksittäisissä selvittelyä vaativissa tilanteissa kuin myös tuovan entistä näkyvämmiin esiin palvelujen kehittämiskohteita. Voikin odottaa, että hyvinvointialueelle siirtyminen auttaa kehittämään melko vähän käytettyä ja paikoin tehottomaksi miellettyä muistutusjärjestelmää lainsäätäjän tarkoittamaan suuntaan. Asiakaslain mukaiset muistutukset tuottavat kunnittaisen palautetiedon

sijasta maakunnallista palvelukohtaista kehittämispalautetta. On odotettavissa, että hyvinvointialueella paitsi muistutus-, myös valvonta-, oikaisuvaatimus-, valitus- ja kantelujärjestelmät tehostuvat.

Muistutuksen sisältö kuuluu selvittää huolellisesti. Lukuisiin muistutusvastauksiin vuosien varrella tutustuneena voi todeta vastausten laadun kohentuneen asiakaslain alkuvuosista. Paikoin vastaukset ovat huolella laadittuja, palautteen jokaista kohtaa analysoivia, kehittämisorientoituneita sekä asiakkaiden kokemuksia ymmärtäviä ja pahoittelevia - sanalla sanoen erinomaisia. Toisaalta on myös voitu todeta: ”Muistutuksen sisältöä pidän aiheettomana eikä se aiheuta toimenpiteitä avohuollon sosiaalityössä.” Lainaus on asiakkaan saamasta vastauksesta ja malli siitä, miten ei tule menetellä. Muistutusvastauksen saatuaan asiakkaalla ei saisi olla lyöty olo. Hyvinvointialueen myötä muistutusmenettelyä on tilaisuus hyödyntää palvelujen kehittämiseen ja vastaaminen on hyvä mallintaa. Muistutuksille tarvitaan sähköisesti täytettävä lomake ja hyvinvointialueen kirjaamoon suojattu sähköpostiosoite salassa pidettävien yksilöasioiden kuten muistutusten ja oikaisuvaatimusten lähettämistä varten. Kun sähköinen kantelu Aviin, Valviraan tai eduskunnan oikeusasiamiehelle on helppoa ja nopeaa, moni voi ensisijaisemmaksi tarkoitetun muistutuksen sijasta kääntyä suoraan valvontaviranomaisten puoleen.

Strategiatyöstä

Lastensuojelu on jo vuosia ollut sosiaaliasiamiehille työllistävän sosiaalihuollon osa-alue. Tällan on sama myös Keski-Suomessa ja siksi hyvinvointialueen strategioista erityisen kiinnostava on lastensuojelun strategia. Palautetta tulee paljon nimenomaan sijaishuollon ajalta, eli ajalta, jolloin lapsi asuu muualla kuin kotonaan. Tämä herättää toistuvasti kysymään: pystyykö lastensuojelu vastaamaan riittävästi lasten ja perheiden lastensuojelullisiin tarpeisiin, ja nimenomaan koko asiakkuuden aikana?

Kun jälkihuolto-oikeuskin on pidentynyt useita vuosia, on helppo kannattaa lastensuojelun strategiassa mainittuja henkilöstöressurssien lisäystä sijais- ja jälkihuoltoon, sijaishuollon ohjaus- ja tukitiimin vahvistamista sekä perhehoidon kehittämistä. Alle 12-vuotiaiden lasten laitoshoidon paikkojen lisääminen on välttämätöntä, sillä nykyiset vähät paikat ovat usein täynnä ja se vaikeuttaa laadukasta lastensuojelua. Sijaishuollossa olevien lasten osallisuuden vahvistaminen ja vertaisarviointimallin laajentaminen on kannatettavaa puhumattakaan yhteistyön tiivistämisestä yhteisasiakkuuksissa (mm. vammaispalvelut, erikoissairaanhoido). Nämä tavoitteet edistävät painopisteen siirtämistä varhaiseen tukeen, jolloin avohuolto riittää useammin ja uusien asiakkaiden määrä sekä sijaishuollon tarve vähenee. Tällaista yhteisasiakkuutta voisi tiivistää myös sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen samoin kuin esimerkiksi varhaiskasvatuksen, koulutuksen järjestäjien ja nuorisotyön suuntaan. Sosiaaliasiamiehestä lastensuojelun strategia vaikuttaa hyvältä, kunhan lastensuojelua ei vähennetä tilastoteknisin keinoin ja lastensuojelun tarpeessa olevat pääsevät lastensuojeluun. Strategiaa toteuttamaan tarvitaan myös riittävästi sosiaalialan ammattihenkilöitä ja muita palveluntuottajia.

Välttämätön askel on otettu ja matka on alussa

Uusi hyvinvointialue tarvitsee rakenteensa. Perustettu organisaatio on mittava ja hakee vielä pitkään muotoaan, toimintatapojaan ja integraation paikkoja. Uusiin rakenteisiin siirtymään tarvitaan aikaa ja jonkinlaista asettumista. Vasta sen jälkeen voi odottaa otollisuutta sellaiselle objektiiviselle arvioinnille ja joustavuudelle, joita kokemusten ja palvelupalautteen huomioon ottaminen toiminnan kehittämiseltä edellyttää. Kun samaan yhteyteen tulee esim. vammaispuolustuksen kokoinen lakiuudistus⁹ ja kunnille on siirtymässä työllisyyden tehtäviä, etenkin sosiaalihuollon toimintaympäristö tulee jälleen pian muuttumaan monella suunnalla ja vaikeasti ennakoitavalla tavalla. Henkilöstö tarvitsee riittävästi koulutusta tueksi muutosten varrelle, ja eritoten sitä tarvitsevat uusissa puitteissa toimivat esihenkilöt, lähiesihenkilöitä myöten. Iso välttämätön askel hyvinvointialueelle on otettu. Matka on alussa ja taittuu askel kerrallaan, yhdessä pitemmälle kuin yksin.

⁹ <https://stm.fi/-/vammaispuolustuksen-lakiuudistus-voimaan-1.10.2023>

OSA 2. KUNTAKOHTAINEN TARKASTELO

HANKASALMI

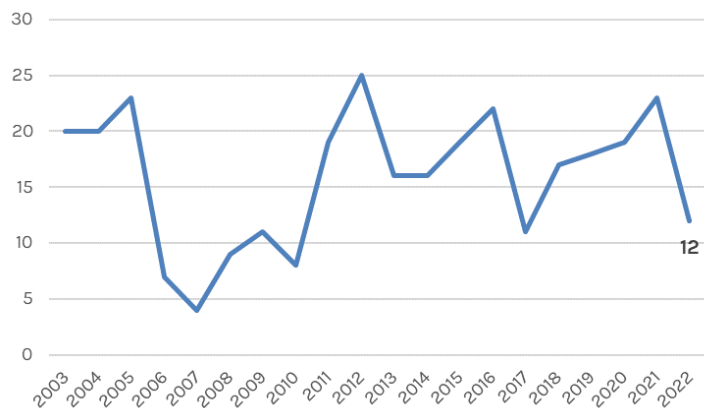
Hankasalmella otettiin vuonna 2022 sosiaaliamiehen yhteyttä 12 eri asiassa (kuva 11). Sosiaalihuollon asiakas oli yhteydenottajana yhdeksässä, henkilöstö yhdessä ja joku muu tahossa kahdessa tilanteessa. Tiedustelu- ja tyytymättömyysasioita oli kumpiakkin kuusi.

Yhteydenotoista kahdeksan liittyi kunnan omaan sosiaalipalveluun, kaksi Kelaan, yksi yksityiseen sosiaalipalveluun ja kaksi muuhun kuin sosiaalipalveluun.

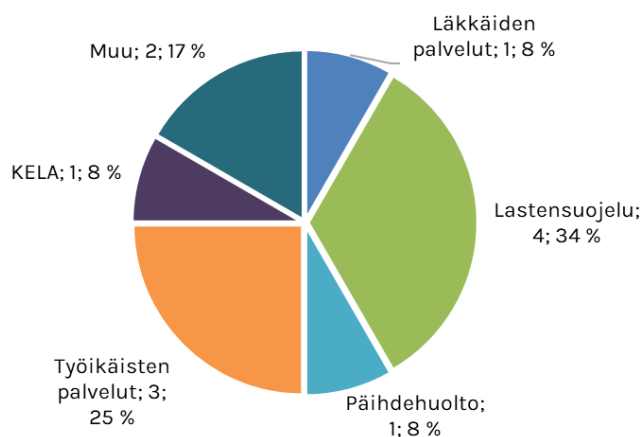
Palvelutehtävittäin tarkasteltuna useimmiten kyse oli lastensuojelusta tai työikäisten palveluista. Lääkäiden palveluihin, päihdehuoltoon ja Kelaan liittyviä yhteydenottoja oli jokaista yksi. Sosiaalipalveluista useimmiten esillä olivat sosiaalityö (5) ja toimeentulotuki (4). Kotihoito, kotipalvelu ja perhehoito olivat yksittäisten yhteydenottojen aiheina.

Yhdessä asiointissa voi olla monta syytä. Useimmiten asiointin syynä oli tiedontarve sosiaalipalveluista. Palvelun toteuttaminen oli taustalla neljässä, päätökset tai sopimukset kolmessa ja tietosuoja kahdessa yhteydenotossa. Kaikki yhteydenottosyyt on koottu oheiseen kaavioon (kuva 13).

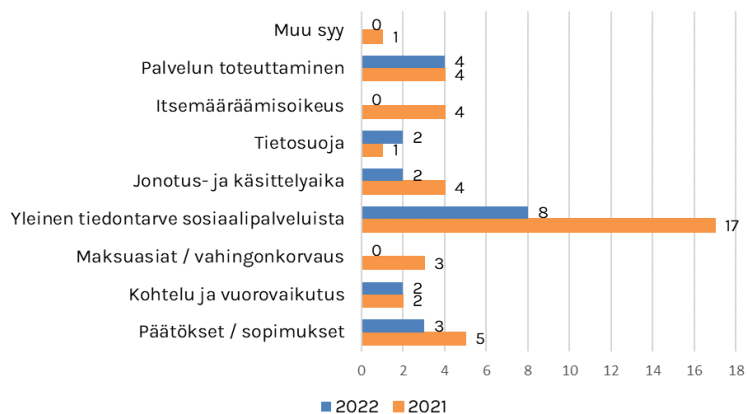
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 11. Hankasalmi: Sosiaaliamiesasioiden määrä vuosina 2004–2022 (1km)

Kuva 12. Hankasalmi: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (1km; %)

Kuva 13. Hankasalmi: Sosiaaliamiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (1km)

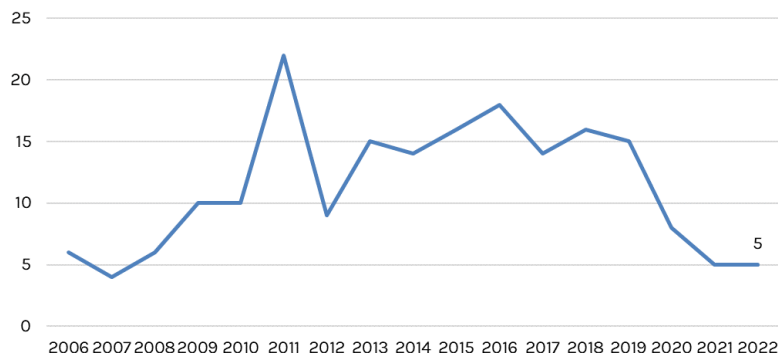
JOUTSA

Sosiaaliamiesmiehelle tuli Joutsasta vuonna 2022 yhtä monta yhteydenottoa kuin edellisessä vuotena (5, ks. kuva 14). Niistä kaksi tuli asiakkaalta itseltään, kaksi asiakkaan edustajalta ja yksi henkilöstöltä. Kolmessa asiassa syynä oli tyytymättömyys palveluun ja kaksi oli tiedustelua.

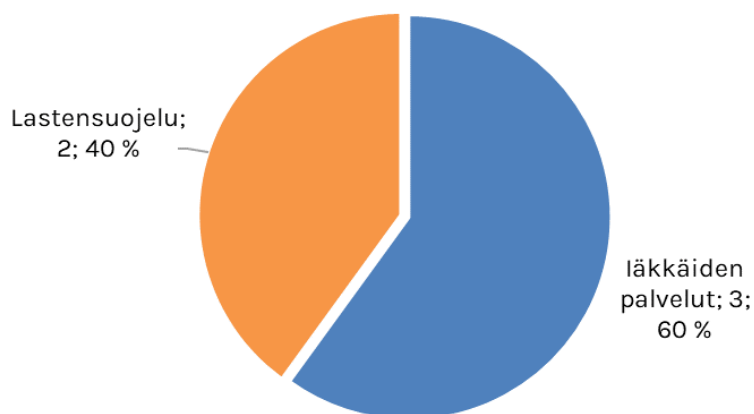
Joutsalaiset ottivat yhteyttä iäkkäiden palveluihin ja lastensuojeluun liittyen (ks. kuva 15). Sosiaalipalveluista yhteydenotot koskivat sosiaalityötä ja tehostettua palveluasumista kahdessa asiassa ja yhdessä kotihoitoa. Muihin kuin sosiaalihuollon palveluihin liittyi yksi asia.

Kuvaan 16 on koottu yhteydenottosyyt vuosilta 2022 ja 2021. Yhden asiainn taustalla voi olla monta syytä. Tiedontarve sosiaalipalveluista kasvoi edellisestä vuodesta (5 > 1). Sen lisäksi yhteydenottojen syynä oli useimmiten päätökset, palvelun toteuttaminen tai itse määräämisoikeus.

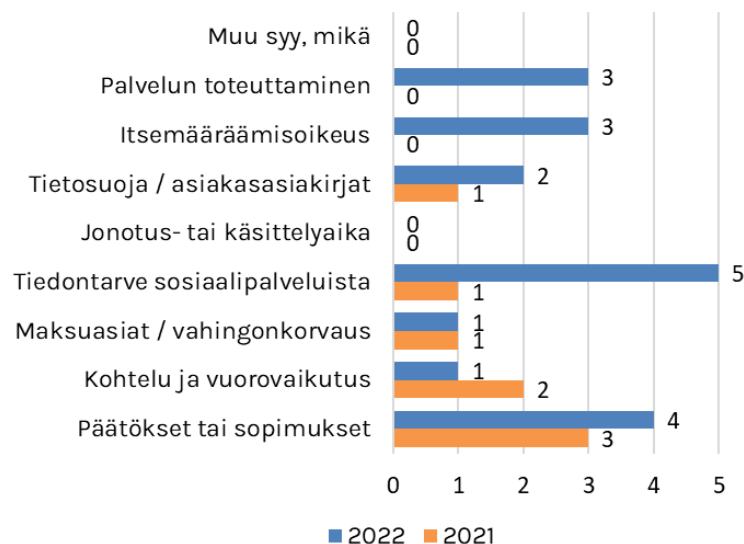
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 14. Joutsa: Sosiaaliamiesasioiden määrä vuosina 2006–2022 (Ikm)

Kuva 15. Joutsa: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm; %)

Kuva 16. Joutsa: Sosiaaliamiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (Ikm)

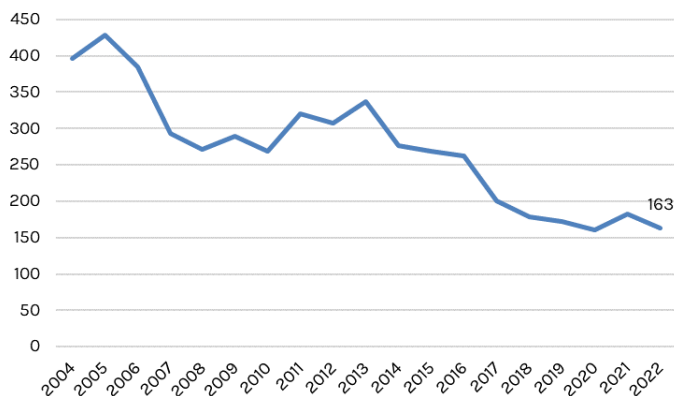
JYVÄSKYLÄ

Jyväskylästä tuli vuonna 2022 sosiaali-asiomiehelle 163 yhteydenottoa (183 vuonna 2021). Kuukausittaiset asiointimäärät vaihtelivat heinäkuun seitsemän ja lokakuun 21 yhteydenoton välillä.

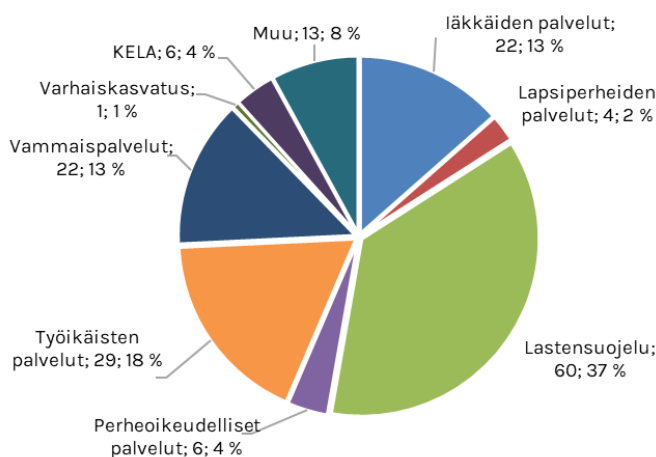
Asiakailta tuli vuonna 2022 yhteydenottoja sosiaali-asiomiehelle 110 (119 vuonna 2021), omaisilta 42 (46) ja henkilöstöltä viisi (5). Muilta kuin edellä mainituilta tuli kuusi yhteydenottoa. Tiedustelun osuus yhteydenottojen luonteessa kasvoi edellisestä vuodesta: tiedustelua oli 19 prosenttia yhteydenottoista (13 % vuonna 2021) ja tyytymättömyyttä 81 prosenttia (87 %).

Asiointi liittyi tyypillisesti kunnan omaan sosiaalipalveluun (119 kertaa). Kunnan ostamaan yksityiseen sosiaalipalveluun palaute kohdistui 13 asiassa ja Kelaan 12 asiassa. Muusta kuin sosiaalihuollosta, kuten terveydenhuollosta, sivistystoimesta tai ulosotosta, oli kyse 19 asiainnissa.

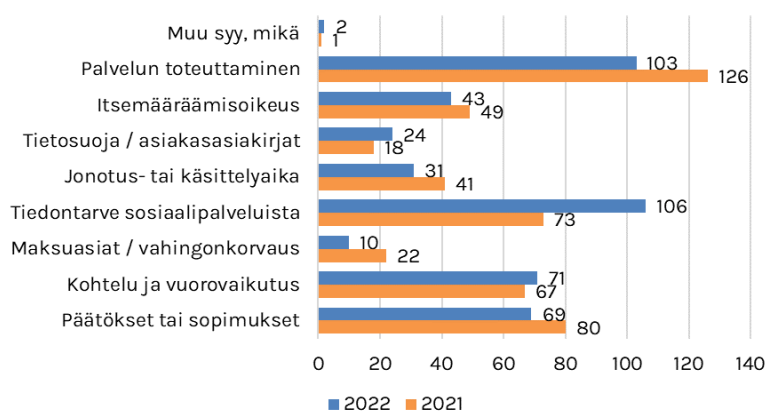
Kuvaan 18 on koottu yhteydenotot luokiteltuna **sosiaalihuollon palvelutehtävittäin** sekä Kelan ja muihin palveluihin. Eniten yhteydenottoja tuli lastensuojelusta, yhteensä 60 asiointia (50 vuonna 2021). Työikäisten palveluja koskevia yhteydenottoja tuli 29, selkeästi edellistä vuotta enemmän (17), kun taas vammaispalveluasioden määrä väheni (22 < 33). Iäkkäiden palveluihin liittyvät yhteydenotot lisääntyivät hieman (22 > 19). Lapsiperhepalveluihin, perheoikeudellisiin palveluihin, varhaiskasvatukseen ja Kelan palveluihin liittyvät asiat vähenivät edellisestä vuodesta. Taulukkoon 4 (seuraavalla sivulla) on koottu tyypillisin palvelutehtävien palaute sosiaalipalveluittain.

Kuva 17. Jyväskylä: Sosiaali-asiomiesasioiden määrä vuosina 2004–2022 (2004–2008 lukumäärät sisältävät Korpilahden ja Jyväskylän maalaiskunnan tiedot)

Kuva 18. Jyväskylä: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (lkm; %)

Kuva 19. Jyväskylä: Sosiaali-asiomiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (lkm)

Taulukko 4. Tyypillisimpien palvelutehtävien yleisimmät sosiaalipalvelut yhteydenotoissa Jyväskylässä vuonna 2022 ja 2021 (lkm)

Palvelutehtävä	2022	2021
Lastensuojelu 2022: 60 2021: 50	1. Sosiaalityö (55 asiaa) 2. Laitospalvelu (10) 3. Muu palvelu (7)	1. Sosiaalityö (47 asiaa) 2. Ammatillinen perhehoito (11) 3. Laitoshoidto (10)
Vammaispalvelut 2022: 22 2021: 33	1. Henkilökohtainen apu (12) 2. Sosiaalityö (11) 3. Kehitysvammahuolto (5) ¹⁰ , palveluasuminen (5) ja muu palvelu (5)	1. Palveluasuminen (14) 2. Sosiaalityö (12) 3. Henkilökohtainen apu (11)
Iäkkäiden palvelut 2022: 22 2021: 19	1. Kotihoito (7) 2. Muu palvelu (6) 3. Tehostettu palveluasuminen (5)	1. Kotihoito (8) 2. Tehostettu palveluasuminen (4) 3. Asiakkaan raha-asioiden hoito (3) ja sosiaaliohjaus (3)
Työikäisten palvelut 2022: 29 2021: 17	1. Toimeentulotuki (20) 2. Sosiaalityö (14) 3. Muu palvelu (5)	1. Toimeentulotuki (10) ja sosiaalityö (10) 2. Sosiaaliohjaus (6)

Yleisimmäksi **yhteydenoton syyksi** (kuva 19 edellisellä sivulla) Jyväskylän sosiaalihuollossa nousi tiedontarve sosiaalipalveluista (106), jonka määrä lisääntyi huomattavasti edellisestä vuodesta (73 vuonna 2021). Sen sijaan palvelun toteuttamiseen liittyvien yhteydenottojen määrä väheni selkeästi viime vuodesta (103 < 126). Seuraavaksi eniten yhteydenoton syynä olivat kohtelu tai vuorovaikutus (71 kertaa), päätökset tai sopimukset (69), itsemääräämisoikeus (43) ja jonotus- tai käsittelyaika (31). Maksuasioihin tai vahingonkorvauksiin liittyvien asioiden määrä puolittui vuodesta 2021 (10 < 22). Yhteen yhteydenottoon voi sisältyä useita yhteydenottoesityitä.

Palautteen perusteella tietoa sosiaalipalveluista koetaan tarvittavan eniten lastensuojelusta (43), työikäisten palveluista (19) ja iäkkäiden palveluista (18). Palvelun toteuttamisessa kehittämistarvetta koetaan selkeästi eniten lastensuojelussa 51 (47 vuonna 2021),

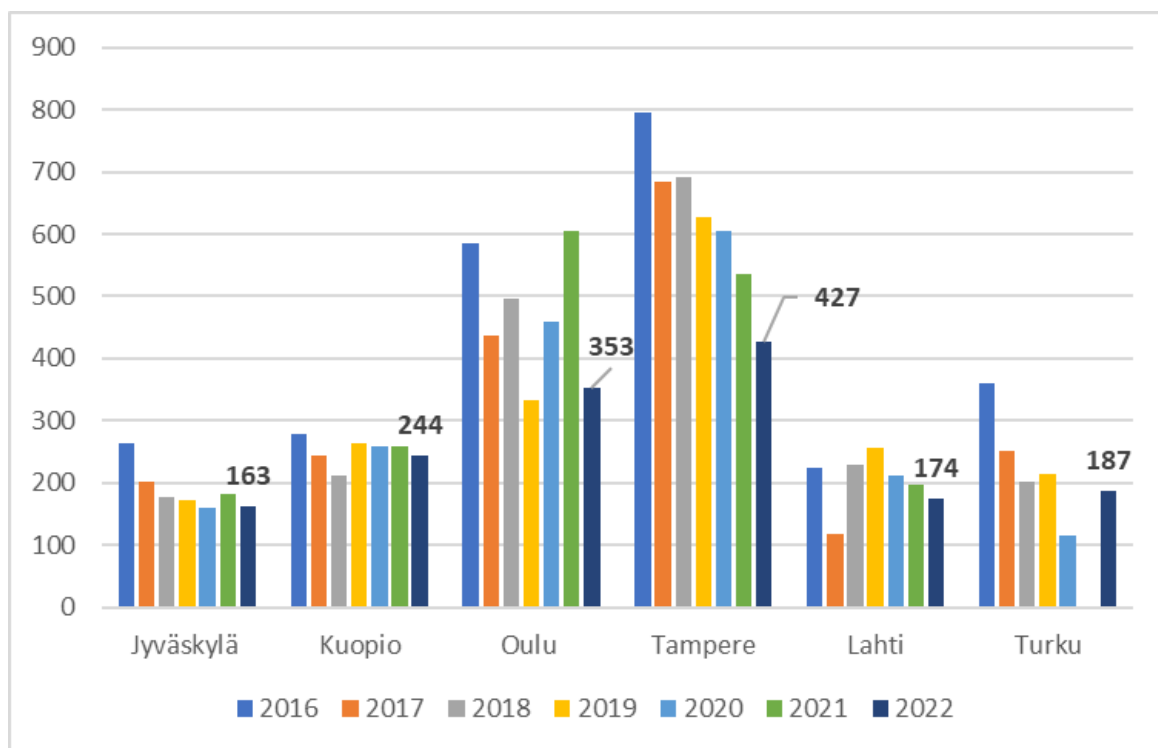
työikäisten palveluissa 15 (9) ja vammaispalveluissa 13 (25). Palvelutehtävittäin tarkasteltuna palvelun toteuttaminen hiersi useimmin sosiaalityössä (70 mainintaa 2022), toimeentulotuessa (8), kotihoidossa (7) ja henkilökohtaisessa avussa (7). Muut kuin sosiaalipalvelut olivat mainittu palvelun toteuttamista koskevassa palautteessa 24 kertaa. Kohtelua ja vuorovaikutusta käsittelevät yhteydenotot koskivat useimmiten lastensuojelua (44) ja vammaispalveluja (9), Päätöksiä koskevasta palautteesta 21 tuli lastensuojelusta, 15 työikäisten palveluista ja 15 vammaispalveluista.

Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

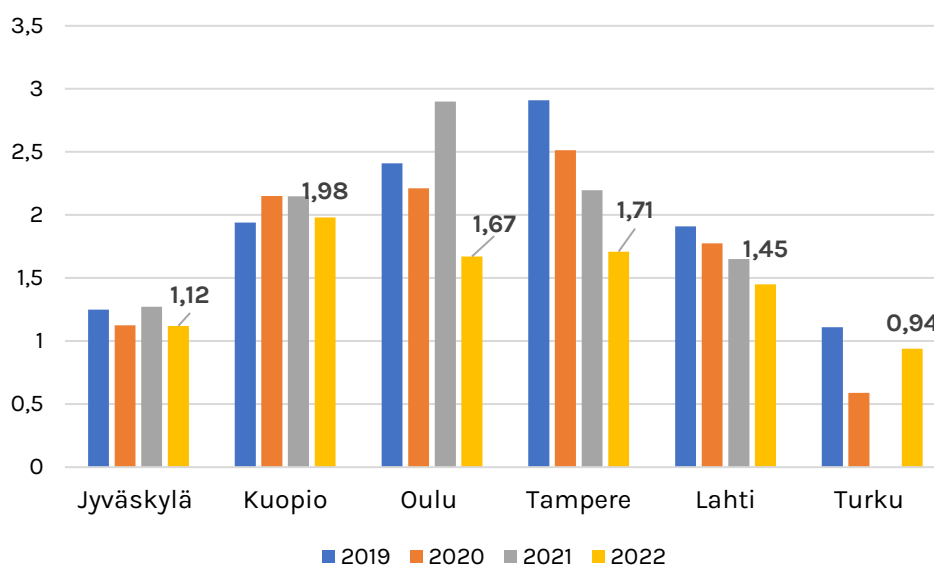
¹⁰ Ei kuulu THL:n määrittelemään sosiaalipalveluluokitukseen. Kohta on lisätty Keski-Suomen sosiaaliasiamiestilastointiin käytännön tietotarpeiden vuoksi.

Kaupunkivertailua

Seuraaviin kuviin kootut vertailutiedot kysyttiin Kuopiosta, Lahdesta, Oulusta, Tampereelta ja Turusta. Useimmissa kaupungeissa sosiaaliasiamiehelle tulleiden yhteydenottojen määrä laski vuonna 2022. Jyväskylässä eri asioita tuli 163, Lahdessa 174, Turussa 187. Kuopiossa 244, Oulussa 353 ja Tampereella 427. Asukasmäärään suhteutettu Jyväskylän luku 1,12 sosiaaliasiamiesasiaa tuhatta asukasta kohden on kuuden vertailukaupungin joukossa toiseksi pienin, kun Turun luku on 0,94.

Kuva 20. Sosiaaliasiamiesasioiden määrä eri kaupungeissa vuosina 2016–2022 (lkm)

Kuva 21. Sosiaaliasiamiestapahtumat eri kaupungeissa 1000 asukasta kohden vuosina 2019–2022

JÄMSÄ JA KUHMOTINEN

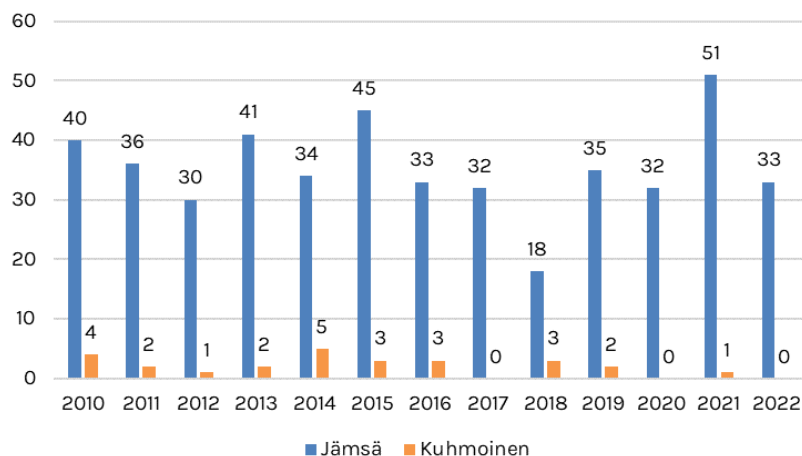
Yhteistoiminta-alueelta tuli asioita sosiaaliamiehelle selvitetäväksi yhteensä 33, jotka olivat kaikki Jämsästä (vuonna 2021 Jämsä 51 ja Kuhmoinen 1). Yhteydenotoista 26 oli kyse tyytymättömyydestä, taas luonteeltaan tiedustelua oli 7 asiaa.

Kuvaan 23 on koottu yhteydenotot ja oteltuna **sosiaalihuollon palvelutehtäviin** vuonna 2022. Useimmin asia koski lastensuojelua (14 kertaa), vammaispalveluja (9) tai työikäisten palveluja (7). Kahdessa asiassa oli kyse muista palveluista ja yhdessä perheoikeudellisista palveluista.

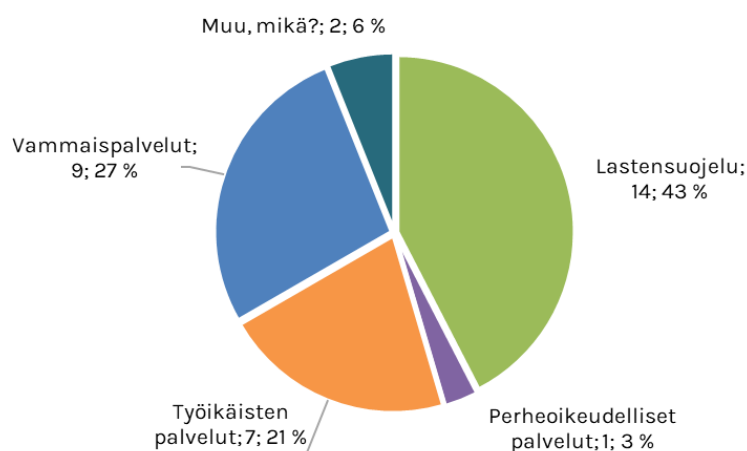
Sosiaalipalveluista palaute koski yleensä sosiaalityötä (18 kertaa), toimeentulotukea (7), palveluasumista (3), liikkumista tukevasta palvelusta (3), henkilökohtaisesta avusta (3) tai asiakkaan raha-asioiden hoitamisesta (3). Yhteydenotoissa esiintyi kaikkiaan 14 eri sosiaalipalvelua sekä muita, sosiaalihuoltoon kuulumattomia palveluja.

Yhdessä asiointinnissa voi olla monta syytä. Yleisimmäksi yhteydenottosyiksi vuonna 2022 nousi tiedontarve sosiaalipalveluista (23 kertaa). Usein taustalla oli myös palvelun toteuttaminen (18), päätökset (18) tai kohtelu (14). Palvelun toteuttamiseen liittyvä palaute lähes puolittui vuodesta 2021.

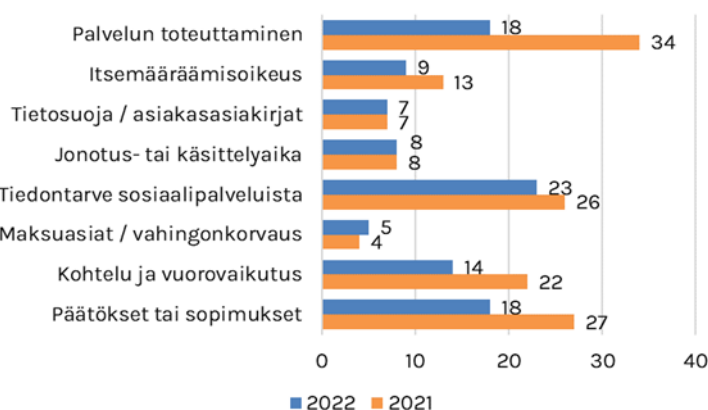
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5.](#)

Kuva 22. Jämsä ja Kuhmoinen: Sosiaaliamiesasiat vuosina 2010-2022 (Ikm)

Kuva 23. Jämsä ja Kuhmoinen: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm; %)

Kuva 24. Jämsä ja Kuhmoinen: Sosiaaliamiesasioiden yhteydenottosyyt yhteensä vuosina 2022 ja 2021

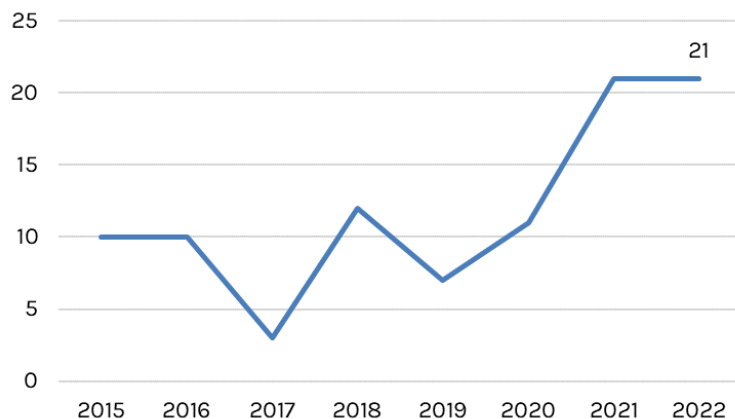
KEURUU

Keuruulta tuli sosiaaliasiamiehelle 21 (21 vuonna 2021) yhteydenottoa ja niistä 17 koski kunnan omaa palvelua, yksi Kelaa ja kolme muuta kuin sosiaalihuoltoa. 12 palautteessa ilmaistiin tyytymättömyyttä ja loput olivat tiedustelutyypisiä yhteydenottoja.

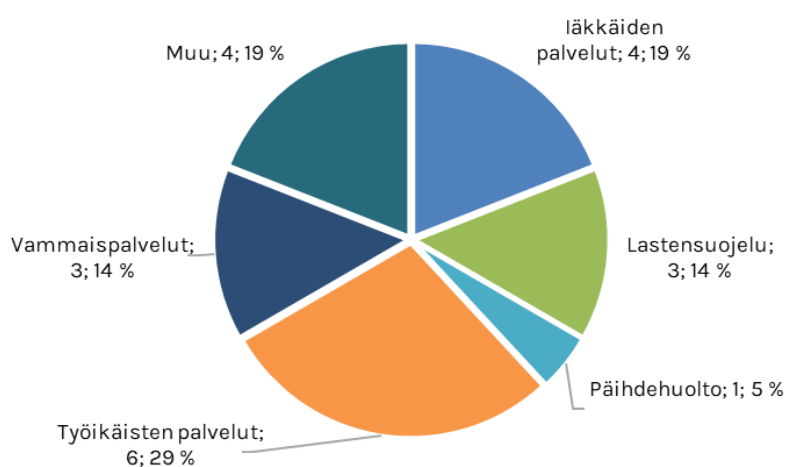
Kuvaan 26 on koottu asiointit **palvelutehtävittäin** luokiteltuna. Työikäisten palveluihin liittyi kuusi yhteydenottoa. Iäkkäiden palvelut olivat taustalla neljässä asiassa, vammaispalvelut ja lastensuojelu kolmessa. Yksi asia liittyi päihdehuoltoon. **Sosiaalipalveluittain** tarkasteltuna palautetta annettiin eniten sosiaalityöstä (6), kotihoidosta (3), palveluasumisesta (2) ja toimeentulotuen palveluista (2). Monet asiat liittyivät muihin kuin sosiaalipalveluihin (8).

Sosiaaliasiamiesyhteydenoton taustalla voi olla monia syitä. Useimmiten taustalla oli tiedontarve sosiaalipalveluista (16), palvelun toteuttaminen (10) tai itsemääräämisoikeus (8). Kohteluun ja päätöksiin liittyvä palaute väheni selkeästi edellisestä vuodesta.

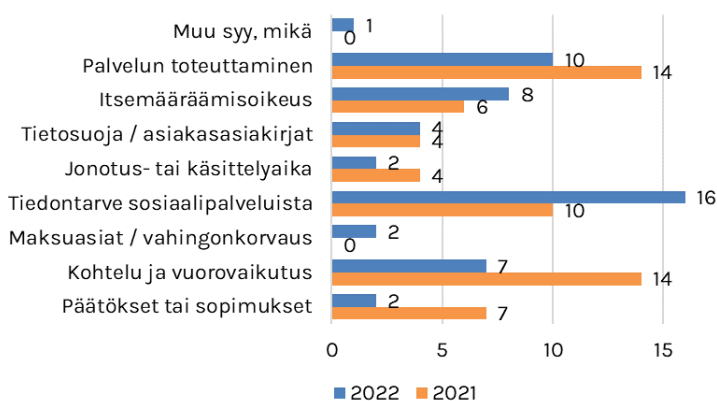
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 25. Keuruu: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 7/2015-2022 (Ikm)

Kuva 26. Keuruu: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm; %)

Kuva 27. Keuruu: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenotto-syyt vuosina 2022 ja 2021 (Ikm)

KINNULA

Kinnulasta tuli viisi sosiaaliasiamiesasiaa vuonna 2022 (2 vuonna 2021). Niistä kaikissa kyse oli tyytymättömyydestä.

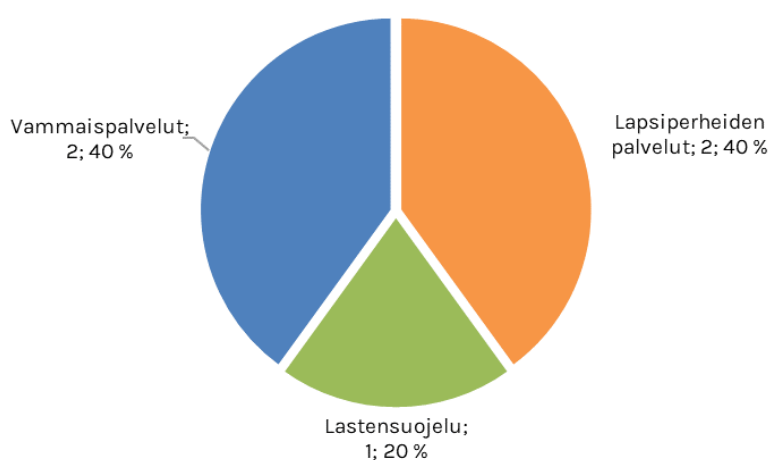
Yhteydenotoissa kyse oli vammaispalveluista (2), lapsiperheiden palveluista (2) tai lastensuojelusta (1) (ks. kuva 29). Sosiaalipalveluittain tarkasteltuna asiat koskivat kehitysvammahuoltoa, kotipalvelua, lapsen huollon ja tapaa-misoikeuden turvaamista, perhetyötä ja sosiaalityötä.

Yhteydenotossa voi olla monta syytä (ks. kuva 30). Vuonna 2022 asiointia aiheuttivat useimmiten palvelun toteuttaminen, tiedontarve sosiaalipalveluista ja päätökset.

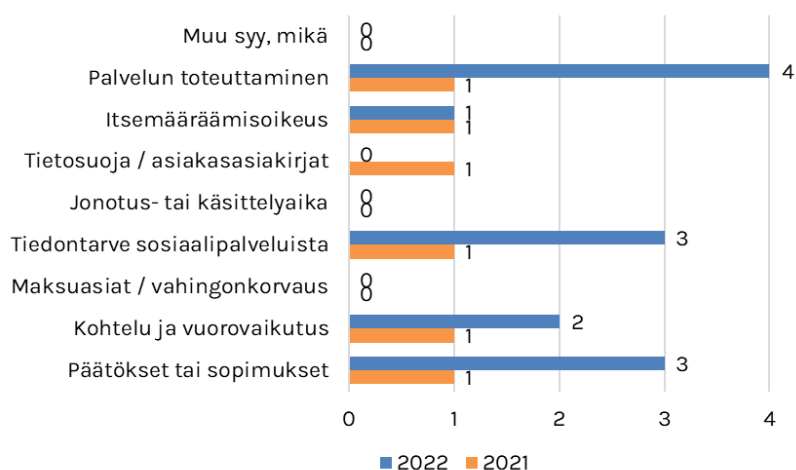
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5.](#)

Kuva 28. Kinnula: Sosiaaliasiamiesasioiden määrä vuosina 2007-2022

Kuva 29. Kinnula: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (lkm; %)

Kuva 30. Kinnula: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottoisuus vuosina 2022 ja 2021 (lkm)

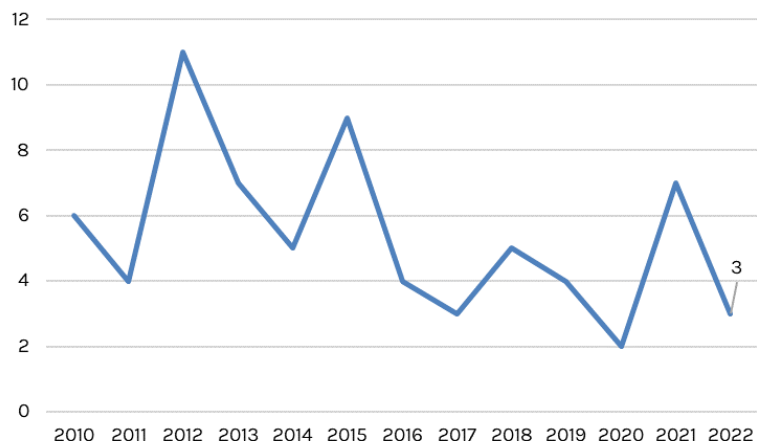
KONNEVESI

Konnevedeltä otettiin yhteyttä sosiaaliasiamieheen kolme kertaa vuonna 2022 (7 vuonna 2021), joista kahdessa oli kyse tyytymättömyydestä sosiaalipalveluihin ja yksi oli luonteeltaan tiedustelua.

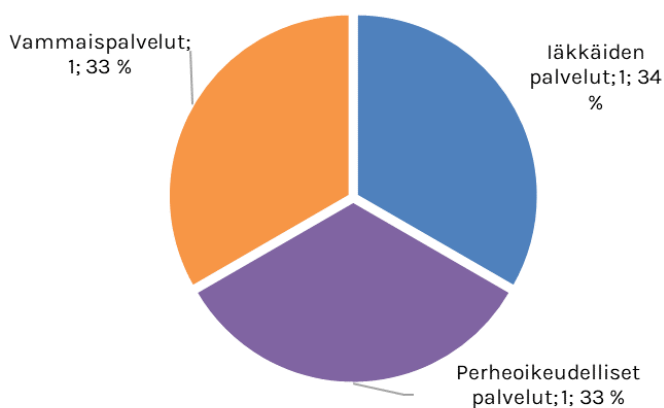
Sosiaalihuollon palvelutehtävittäin tarkasteltuna (ks. kuva 32) asiat liittyivät vammaisten ja iäkkäiden palveluihin sekä perheoikeudellisiin palveluihin. **Sosiaalipalveluista** yhteydenotot koskivat sosiaalityötä, lapsen huolto- ja tapaamisoikeuksia sekä tehostettua palveluasumista.

Yhteydenottojen syyt vuosilta 2022 ja 2021 on koottu kuvaan 33. Samassa asiointissa voi olla useita yhteydenotto-syitä. Useimmiten syynä olivat tiedontarve sosiaalipalveluista, kohtelu, palvelun toteuttaminen ja maksuasiat.

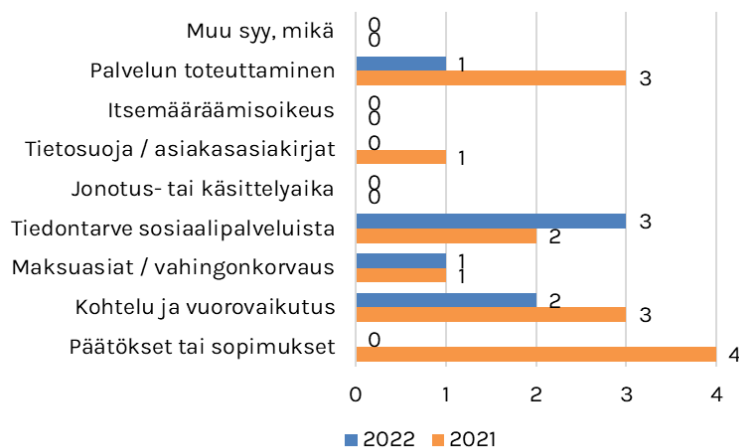
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 31. Konnevesi: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 2009-2022

Kuva 32. Konnevesi: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm; %)

Kuva 33. Konnevesi: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenotto-syyt vuosina 2022 ja 2021 (Ikm)

LAUKAA

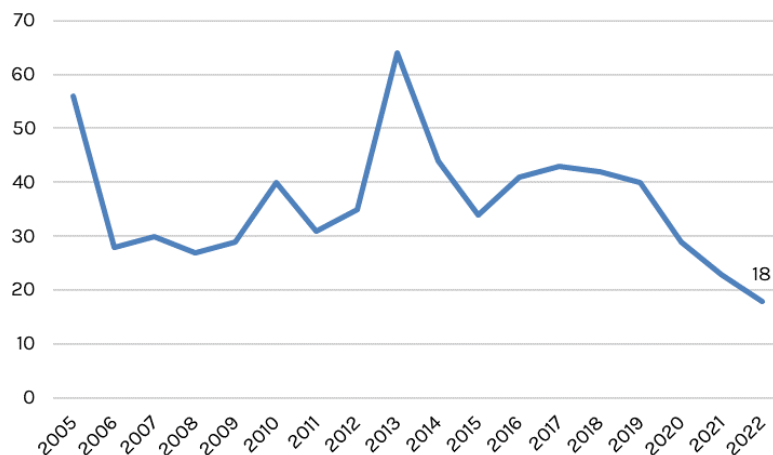
Laukaasta tuli 18 sosiaaliasiamiesyh-
teydenottoa vuonna 2022. Asiamäärä
väheni edelleen edellisvuodesta (kuva
34). Tyytymättömyys palveluun oli
syytä 12 kertaa ja 6 asiointia oli luon-
teeltaan tiedustelua.

Sosiaalihuollon palvelutehtävittäin
tarkasteltuna (kuva 35) yhteyden-
otoista viisi koski iäkkäiden palveluja,
neljä työikäisten palveluja, kolme vam-
maispalveluja ja kaksi lastensuojelua.
Yhteyttä otettiin myös Kelaan, perheoi-
keudellisiin palveluihin ja muihin pal-
veluihin liittyvissä asioissa.

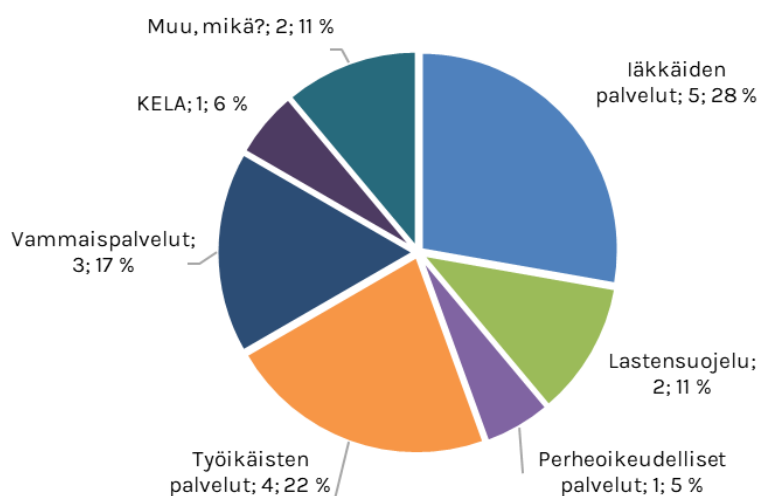
Sosiaalipalveluista palaute koski tyy-
pillisimmin toimeentulotukea (5), sosi-
aalityötä (4), kotipalvelua (3), kotihoi-
toa (2), henkilökohtaista apua (2) ja lä-
heistään hoivaavan henkilön vapaata
(2). Kaikkiaan palautetta tuli 11 eri sosi-
aalipalvelusta.

Kuvaan 36 on koottu vuosien 2022 ja
2021 yhteydenottosyyt, joita voi olla
useita samassa asiassa. Tavallisimmin
asioinnin taustalla oli tiedontarve sosi-
aalipalveluista tai palvelun toteutta-
mistapa. Palautetta tuli myös päätök-
sistä, kohtelusta ja itsemääräämisoi-
keusasioista.

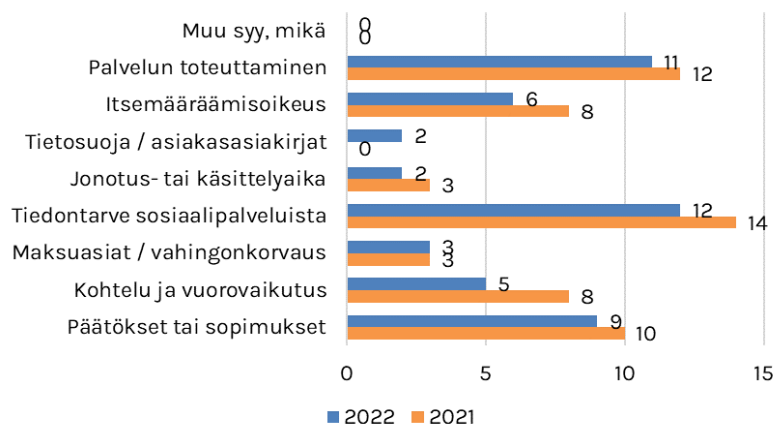
**Muistutukset, kantelut ja muutok-
senhakutiedot** on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 34. Laukaa: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 2004–2022

Kuva 35. Laukaa: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (lkm, %)

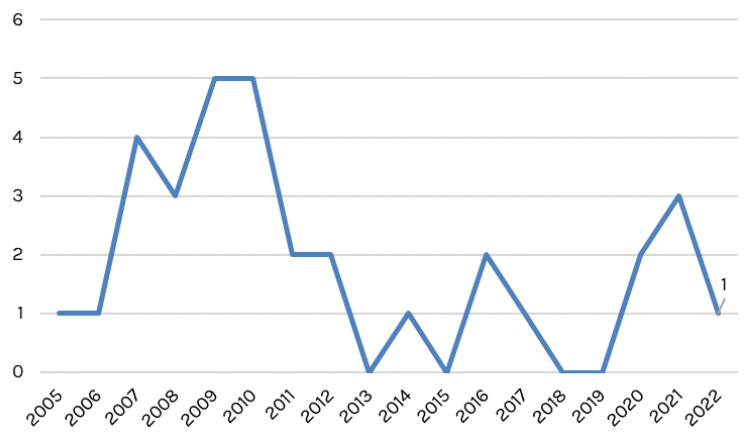

Kuva 36. Laukaa: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (lkm)

LUHANKA

Luhangasta tuli vuonna 2022 yksi sosiaaliasiamiesyhteydenotto (3 vuonna 2021), joka oli luonteeltaan tyytymättömyyttä kolmeen sosiaalipalveluun, tarkemmin sanottuna niissä koettuun palvelun toteuttamiseen ja kohteluun.

Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5.](#)

Kuva 37. Luhanka: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 2004-2022

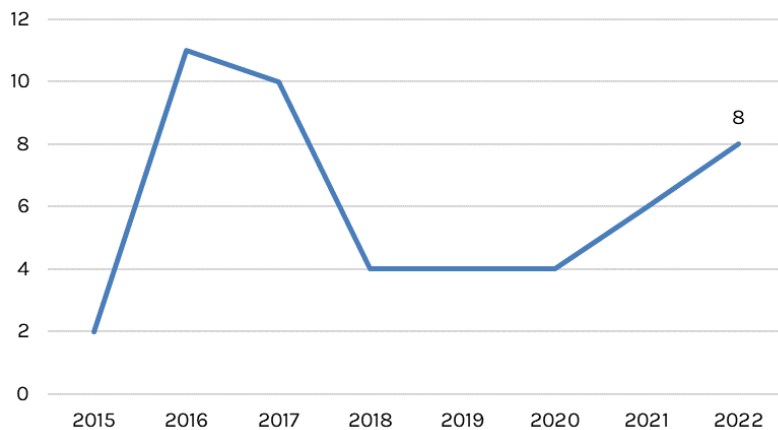
MULTIA

Multialta tuli kahdeksan sosiaaliasiamiesasiaa vuonna 2022 (kuusi vuonna 2021). Yhteydenotoista kuusi kuvasti tyytymättömyyttä ja kaksi oli tiedustelutyypisiä. Seitsemän palautetta kohdistui kunnan omiin sosiaalipalveluihin ja yksi yleiseen edunvalvontaan.

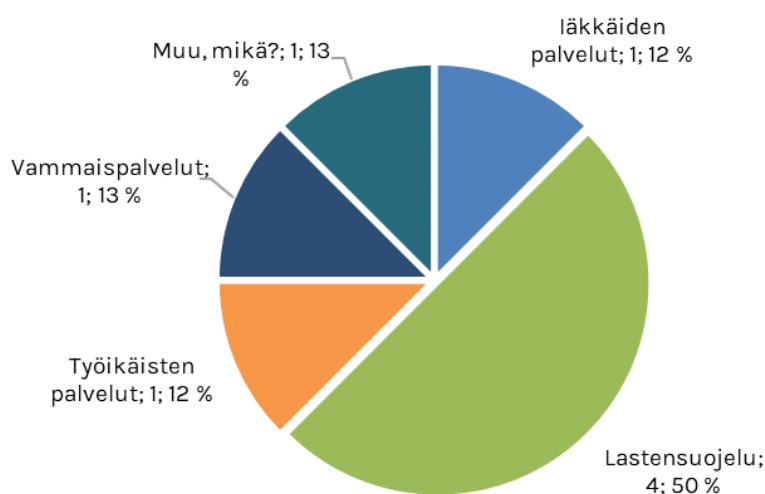
Palvelutehtävistä asiointia aiheuttivat lastensuojelu neljästi ja iäkkäiden palvelut, työikäisten palvelut ja vammaispalvelut olivat jokainen kertaalleen asiointin aiheena (kuva 39). **Sosiaalipalveluittain** tarkasteltuna asioinneissa oli useimmiten kyse sosiaalityöstä (4) ja jälkihuollosta (2). Asiakkaan raha-asioiden hoitaminen, asunnon muutostyö, kotipalvelu, tehostettu palveluasuminen ja työtoiminta olivat jokainen aiheena kerran.

Yhteydenottojen taustalla oli tyytymättömyyttä pääasiassa palvelun toteuttamiseen sekä tiedontarve sosiaalipalveluista (kuva 40). Tiedontarpeeseen (6 > 3) ja itsemääräämisoikeuteen (4 > 1) liittyvien yhteydenottojen määrä kasvoi vuodesta 2021. Yksi asiointi voi sisältää monta yhteydenottoa.

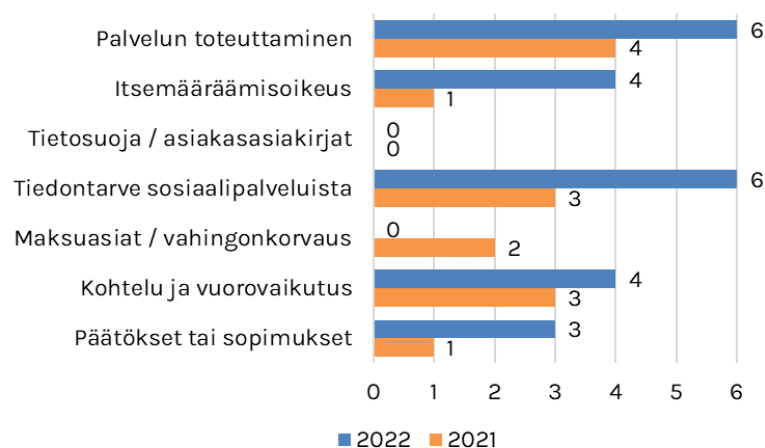
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 38. Multia: Sosiaaliasiamiesasiat ajalla 1.7.2015-2022

Kuva 39. Multia: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (lkm, %)

Kuva 40. Multia: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottoesityt vuosina 2022 ja 2021 (lkm)

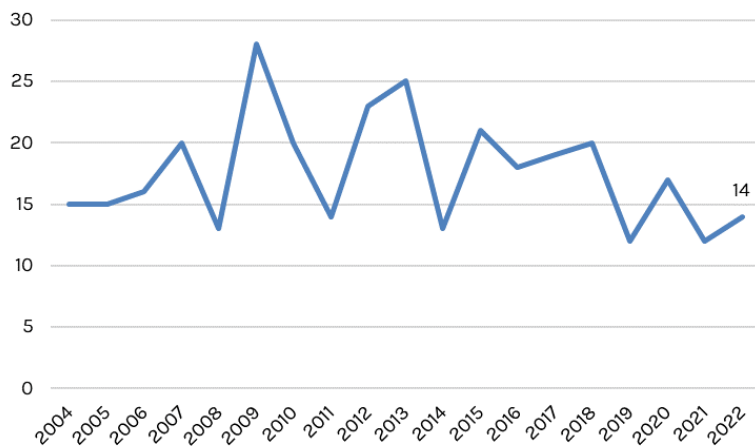
MUURAME

Muuramesta tuli 14 sosiaaliasiamiesasiaa vuonna 2022 (12 vuonna 2021). Kolme asiaa oli luonteeltaan tiedustelua ja loput 11 yhteydenottoa tyytymättömyyden ilmaisuja.

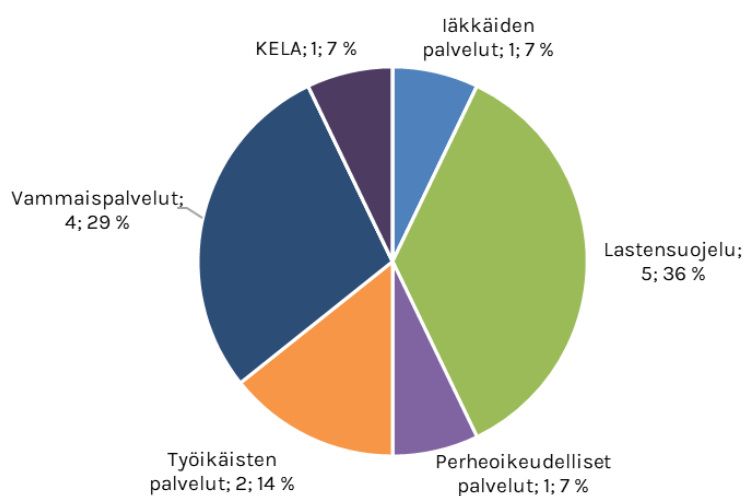
Kuvaan 42 on koottu yhteydenotot **palvelutehtävittäin**. Viidessä asiassa kyse oli lastensuojelusta, neljässä vammaispalveluista ja kahdessa työikäisten palveluista. Iäkkäiden palvelut, perheoikeudelliset palvelut ja Kela olivat jokainen aiheena yhdessä asiassa. **Sosiaalipalveluittain** tarkasteltuna asiointi koski useimmiten sosiaalityötä (8 kertaa) sekä kehitysvammahuoltoa (2), lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaamista (2), omaishoidon tukea (2), sosiaaliohjausta (2) ja turvakotipalvelua (2). Asioinnit koskivat 12 eri sosiaalipalvelua sekä muita palveluja.

Samassa asiassa voi olla monta yhteydenoton syytä. Syyt vuosilta 2022 ja 2021 on koottu kuvaan 43. Tavallisimmin palaute kohdistui tiedontarpeeseen sosiaalipalveluista (10 kertaa) sekä palvelun toteuttamiseen (9). Useiden yhteydenottojen takana oli myös päätökset (6 kertaa), kohtelu (5) ja itsemääräämisoikeus (4).

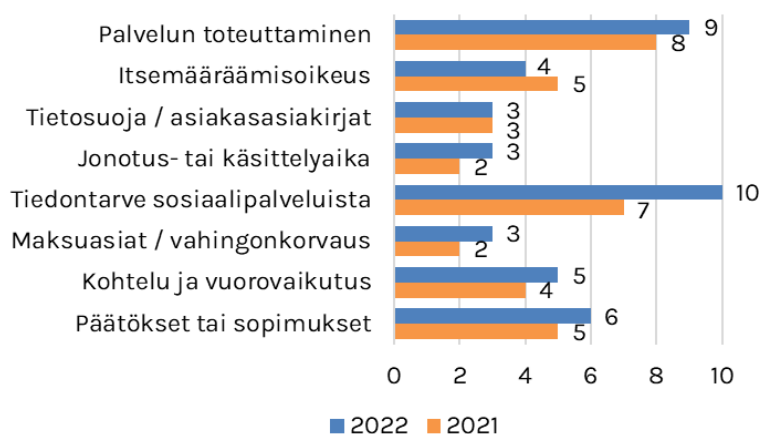
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhaikutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 41. Muurame: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 2004-2022 (Ikm)

Kuva 42. Muurame: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm, %)

Kuva 43. Muurame: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottoesityt vuosina 2022 ja 2021 (Ikm)

PETÄJÄVESI

Petäjäviedeltä tuli vuonna 2022 yhdeksäntoista sosiaaliamiesasiaa (11 vuonna 2021), 15 asiassa kyse oli tyytymättömyydestä ja neljä painottui tiedontarpeeseen.

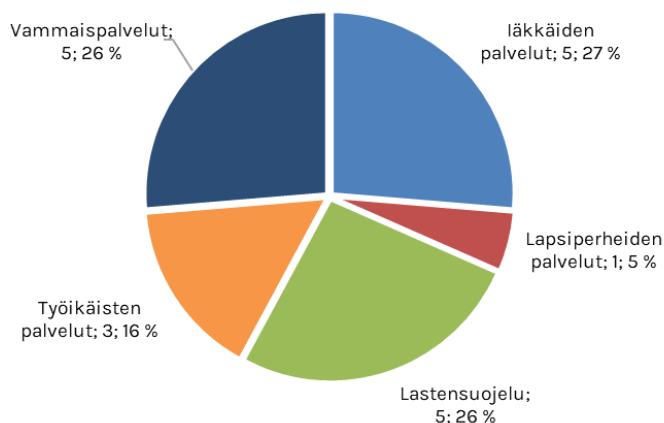
Sosiaalihuollon palvelutehtävittäin tarkasteltuna (kuva 45) asiointit koskivat viisi kertaa iäkkäiden palveluja, lastensuojelua ja vammaispalvelua. Kolmesti kyse oli työkäisten palveluista ja yhden asiointin aiheena oli lapsiperheiden palvelut. Sosiaalipalveluista useimmin esillä olivat sosiaalityö (12 kertaa), tehostettu palveluasuminen (5), toimeentulotuki (3), henkilökohtainen apu (2), kotihoito (2), perhekuntoutus (2) ja sosiaaliohjaus. Palautetta annettiin yhteensä 16 eri sosiaalipalvelusta sekä muista palveluista.

Yhden yhteydenoton taustalla voi olla useita syitä. Vuonna 2022 yhteydenottojen syynä oli useimmiten palvelun toteuttaminen, tiedontarve sosiaalipalveluista, kohtelu tai päätökset, joista jokainen oli syynä 13 kertaa. Edellä mainittuja syitä koskevat yhteydenotot kaksinkertaistuivat vuodesta 2021. Lisäksi kuuden asiointin taustalla oli kyse itsemääräämisoikeudesta, ja jonotus- tai käsittelyaika sekä maksuasiat olivat syynä neljässä asiointissa.

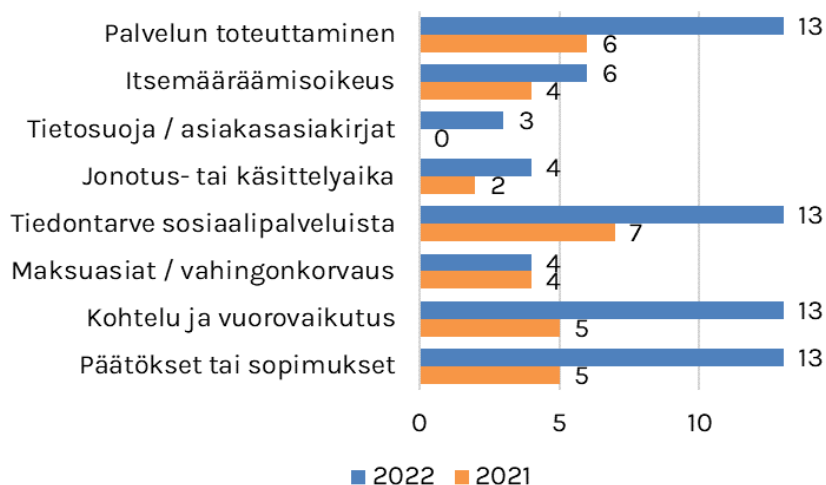
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 44. Petäjävesi: Sosiaaliamiesasiat vuosina 2004-2022

Kuva 45. Petäjävesi: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm, %)

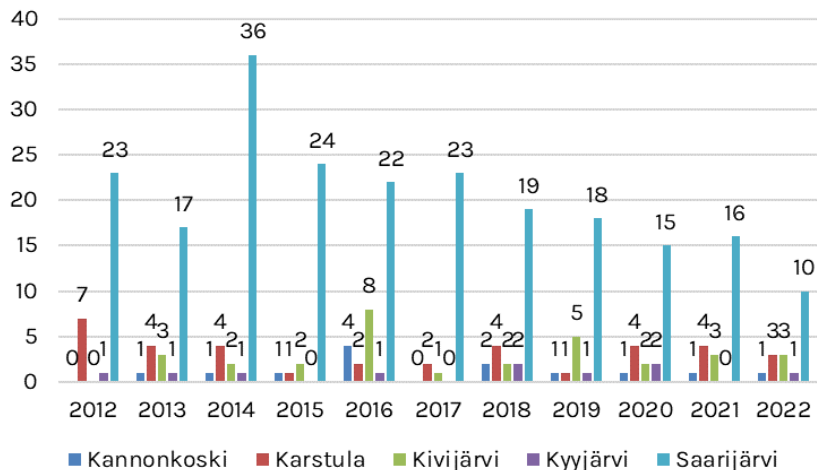
Kuva 46. Petäjävesi: Sosiaaliamiesasioiden yhteydenottoesityt vuosina 2022 ja 2021 (Ikm)

SoTe-KUNTAYHTYMÄ/ PERUSTURVALIIKELAIT OS SAARIKKA

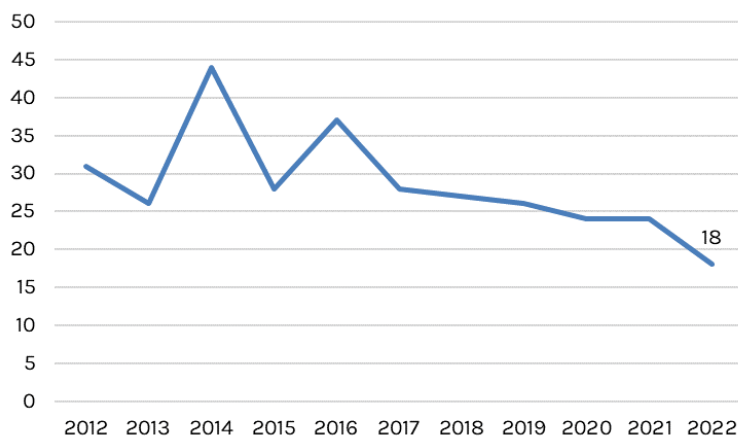
SoTe-kuntayhtymä / Perusturvaliikelaitos Saarikkaan on kuulunut viisi pohjoisen Keski-Suomen kuntaa: Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi. Saarikan alueelta otettiin vuonna 2022 yhteyttä sosiaaliasiamieheen 18 kertaa (24 vuonna 2021). Asiasta 10 tuli Saarijärveltä, kolme Karstulasta ja kolme Kivijärveltä. Kannonkoskelta ja Kyyjärveltä tuli yksi asia. Suurin osa (13) yhteydenotoista ilmaisi tyytymättömyyttä sosiaalipalveluihin, kun taas viisi yhteydenotoista oli tiedustelua.

Kuvaan 49 on koottu Saarikan yhteydenotot sosiaalihuollon **palvelutehtävittäin** vuonna 2022. Eniten hiersivät iäkkäiden palveluihin liittyvät asiat, joista tuli 6 palautetta. Lastensuojelusta oli kyse neljässä yhteydenotossa, työikäisten palveluista kolmessa ja lapsiperheiden palvelut sekä Kela olivat kummatkin aiheena yhdessä palautteessa.

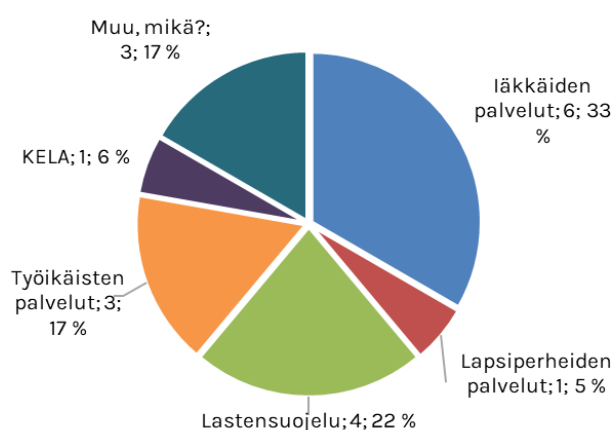
Sosiaalipalveluittain tarkasteltuna useimmin palautetta tuli sosiaalityöstä (10 kertaa) ja siitä suurin osa liittyi lastensuojelun tai iäkkäiden palveluihin. Palautetta tuli myös toimeentulotuesta (6) ja kotihoidosta (5). Palautetta annettiin kaikkiaan 13 sosiaalipalvelusta.

Kuva 47. SoTe-kuntayhtymä Saarikka: Sosiaaliasiamiesasiat kunnittain vuosina 2012-2022

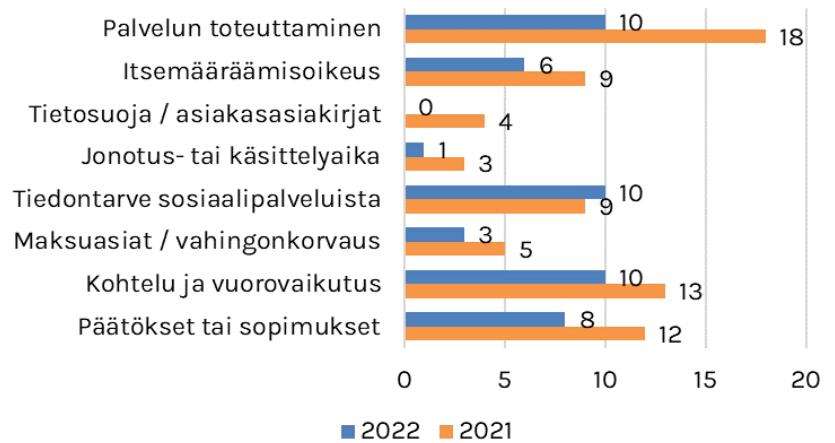
Kuva 48. SoTe-kuntayhtymä Saarikka: Sosiaaliasiamiesasioiden määrä yhteensä vuosina 2012-2022

Kuva 49. SoTe-kuntayhtymä Saarikka: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022

Samassa asiassa voi olla monta yhteydenoton syytä (kuva 50). Yleisimmät palautteen syyt olivat palvelun toteuttaminen, tiedontarve sosiaalipalveluista ja kohtelu. Palvelun toteutustapaan liittyvän palautteen määrä lähes puolittui edellisestä vuodesta. Palautteen määrä väheni kaikissa yhteydenoton syissä lukuun ottamatta sosiaalipalveluita koskevaa tiedontarvetta.

Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5.](#)

Kuva 50. SoTe-kuntayhtymä Saarikka: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (lkm)

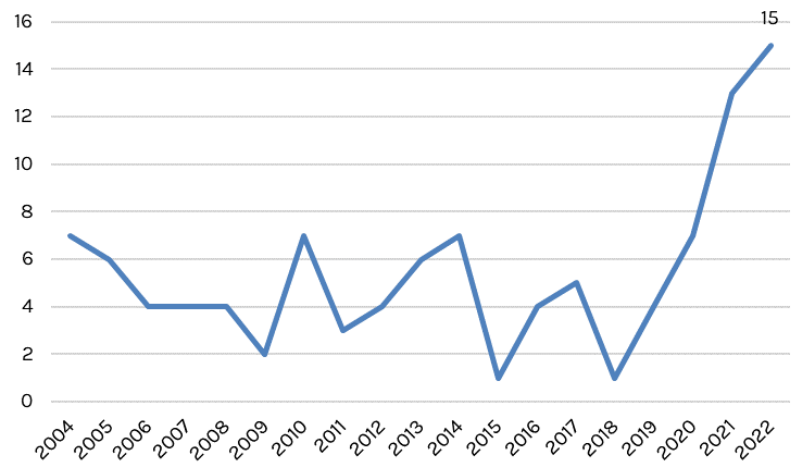
TOIVAKKA

Toivakasta tuli sosiaaliasiamiehelle 15 yhteydenottoa (13 vuonna 2021). Niistä yhdeksän oli luonteeltaan tyytymättömyyttä palveluihin ja kuusi tiedontarpeita sosiaalipalveluista.

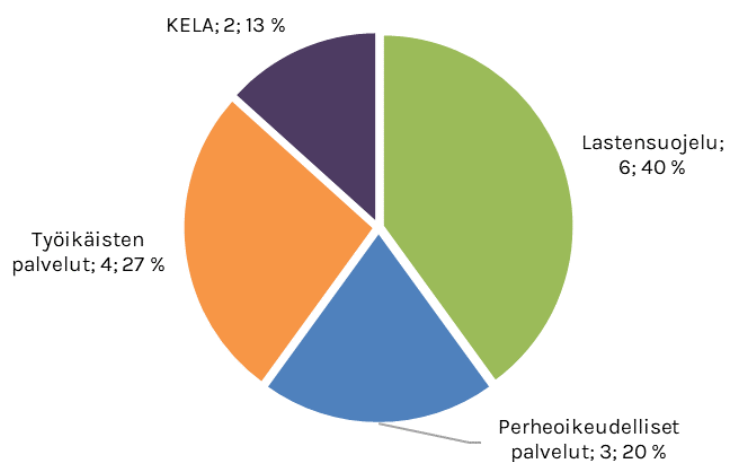
Asioinneista kuusi koski lastensuojelua, neljä työikäisten palveluja ja kolme perheoikeudellisia palveluja. Kela oli asioinnin aiheena kahdessa asiassa. **Sosiaalipalveluittain** tarkasteltuna kahdeksan asiaa liittyi sosiaalityöhön, neljä toimeentulotukeen ja lapsen elatusavun turvaamiseen, kolme lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaamiseen, ja kaksi perhehoitoon. Muina aiheina olivat kertaalleen ammatillinen perhehoito, sosiaalinen luototus, sosiaalipäivystys ja turvakotipalvelu.

Samassa asiassa voi olla monta yhteydenoton syytä. Useimmiten kyse oli sosiaalipalveluihin liittyvästä tiedontarpeesta (13 kertaa). Seuraavaksi eniten asioinnin syynä oli palvelun toteuttaminen (6), kohtelu (5), päätökset (4) ja jonotus- tai käsittelyaika (1).

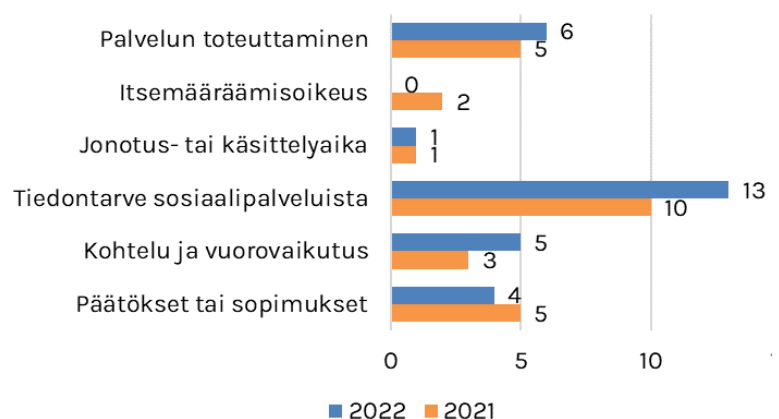
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 51. Toivakka: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 2004-2022

Kuva 52. Toivakka: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm, %)

Kuva 53. Toivakka: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (Ikm)

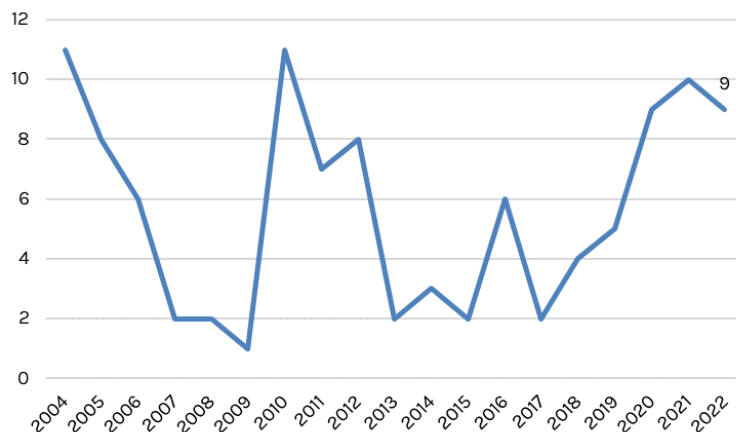
UURAINEN

Uuraisilta otettiin sosiaaliasiamieheen yhteyttä yhdeksän kertaa vuonna 2022 (10 vuonna 2021). Niistä viisi kuvasti tyytymättömyyttä ja neljä oli tiedustele-
vaa asiointia. Palautteista seitsemän koski kunnan sosiaalipalveluja, yksi kunnan yksityiseltä toimijalta ostamaa sosiaalipalvelua ja yksi Kelan palveluja.

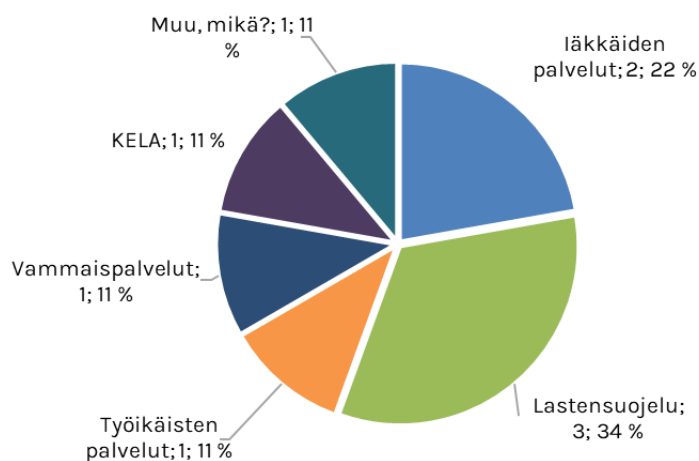
Sosiaalihuollon palvelutehtävittäin tarkasteltuna asiointit koskivat lastensuojelua (3 kertaa) tai iäkkäiden palveluja (2 kertaa). Työkäisten palvelut, vammaispalvelut ja Kela olivat jokaisen kerran palautteen kohteena.

Samassa asiassa voi olla monta yhteydenoton syytä (kuva 56). Yleisimmin asiointin taustasyynä oli tiedontarve sosiaalipalveluista (8 kertaa). Palvelun toteuttaminen tuli esiin viidessä palautteessa, kohtelu neljässä. Itsemääräämisoikeutta, tietosuojaa ja päätöksiä koskevaa palautetta tuli jokaista kaksi kertaa. Päätöksiä koskevan palautteen määrä laski edellisestä vuodesta (5 vuonna 2021).

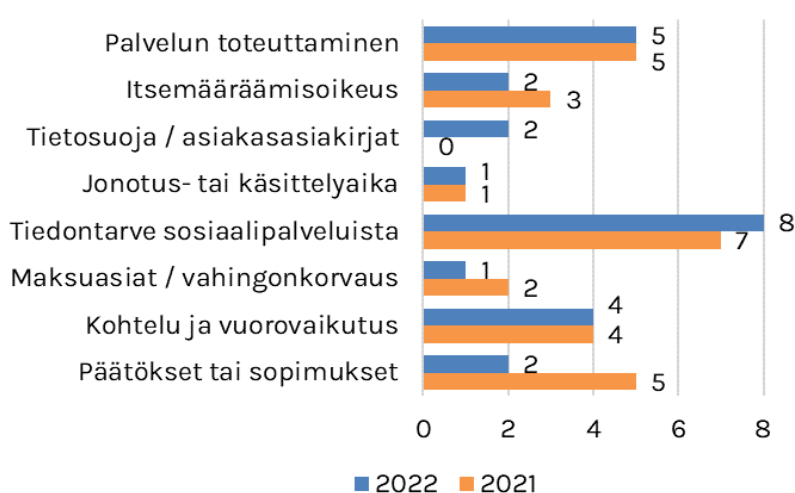
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 54. Uurainen: Sosiaaliasiamiesasiat vuosina 2004-2022.

Kuva 55. Uurainen: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (lkm, %)

Kuva 56. Uurainen: Sosiaaliasiamiesasioiden yhteydenottoesityitä vuosina 2022 ja 2021 (lkm)

WIITAUNIONI: PIHTIPUDAS JA VIITASAARI

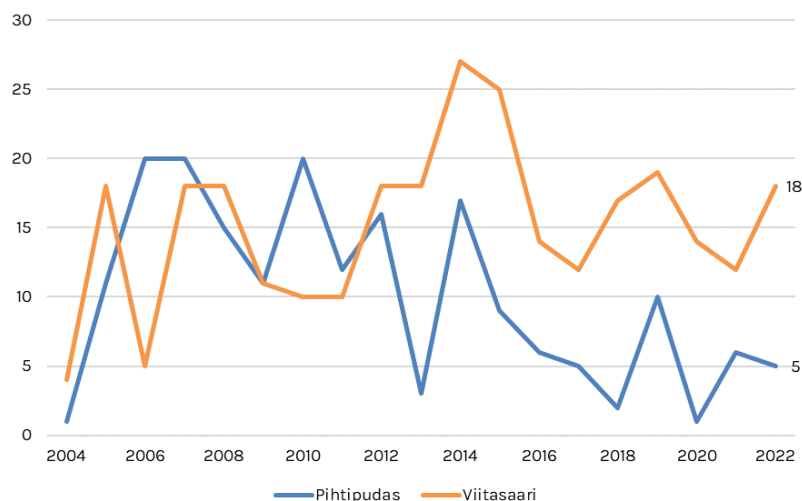
Sosiaaliamiesasioiden määrä kasvoi Wiitaunionissa hieman vuonna 2022: Pihtiputaalta otettiin yhteyttä viisi kertaa ja Viitasaarelta tuli 18 yhteydenottoa eli yhteensä 23 (yhteensä 18 kertaa vuonna 2021). Tiedustelusta oli kyse kuudessa yhteydenotossa ja tyytymättömyys palveluihin aiheutti 17 asiointia. Suurin osa (18) asioista koski kuntien omia sosiaalipalveluja.

Kuva 58 näyttää Wiitaunionista tulleet asiat sosiaalihuollon palvelutehtävittäin. Suurin osa yhteydenotoista (9) koski lastensuojelua. Työikäisten palvelut olivat kyseessä kuudessa palautteessa ja iäkkäiden palvelut kolmessa. Päihdehuolto ja perheoikeudelliset palvelut olivat kummatkin esillä yhdessä asiointissa.

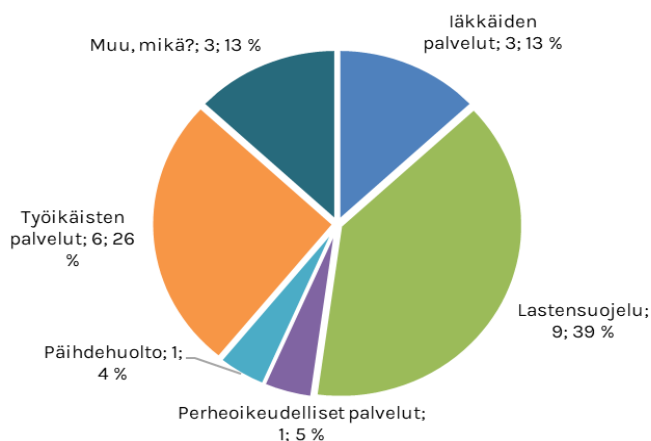
Sosiaalipalveluittain tarkasteltuna yhteydenotto kohdentui useimmiten sosiaalityöhön (14 kertaa). Mielenterveystyö oli kyseessä neljässä tilanteessa, kotihoito ja toimeentulotuki kolmessa. Sosiaaliohjaus tuli esiin kaksi kertaa. Palautetta annettiin yhteensä 11 sosiaalipalvelusta. Muista palveluista oli kyse viidessä tilanteessa.

Samassa asiointissa voi olla useita yhteydenottoon johtaneita syitä. Sosiaalipalveluja koskeva tiedontarve (15 kertaa) ja palvelun toteuttaminen (13) olivat useimmiten yhteydenottojen synnyttäjiä. Kolmanneksi yleisin syy oli kohtelu ja vuorovaikutus (12 kertaa), jonka määrä on kolminkertaistunut edellisestä vuodesta (4 vuonna 2021). Myös jonotus- tai käsittelyaikaa koskevan palautteen määrä kasvoi vuodesta 2021 (9 > 5).

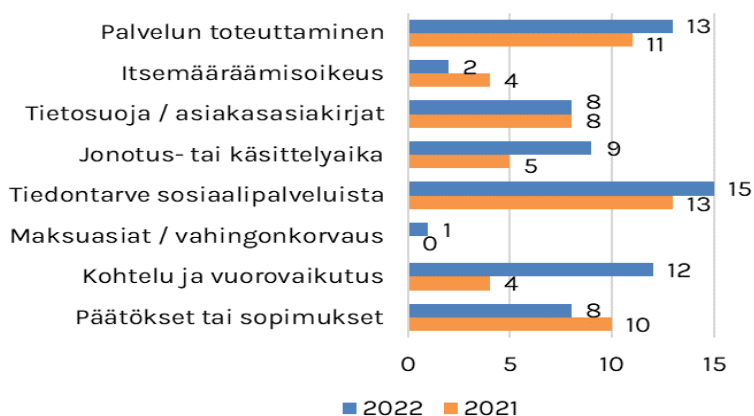
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu lukuun 5.

Kuva 57. Wiitaunioni: Sosiaaliamiesasiat vuosina 2004-2022

Kuva 58. Wiitaunioni: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ikm, %)

Kuva 59. Wiitaunioni: Sosiaaliamiesasioiden yhteydenotto-syyt yhteensä vuosina 2022 ja 2021.

ÄÄNEKOSKI

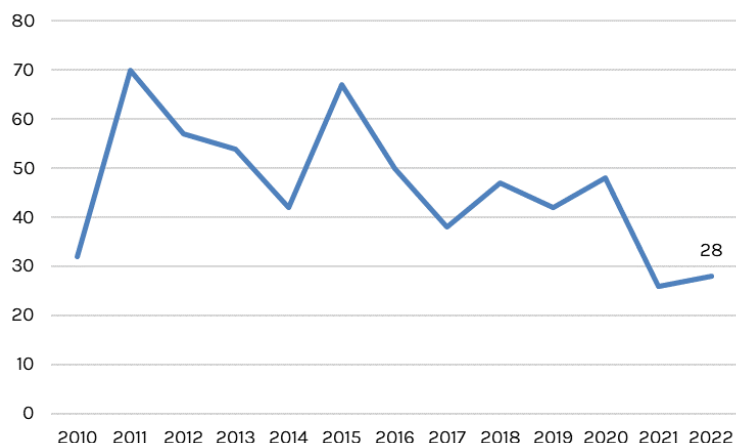
Äänekoskelta sosiaaliamiehelle tuli 28 asiaa vuonna 2022 (26 vuonna 2021). Asiain luonne oli tiedustelua 11 ja tyytymättömyyttä 17 asiassa. Kunnan omasta sosiaalipalvelusta oli kyse 24 kertaa ja neljässä kyse oli muista palveluista kuten terveydenhuollosta tai talous- ja velkaneuvonnasta.

Äänekoskella palaute koski sosiaalialan palvelutehtävistä useimmiten perheoikeudellisia palveluja (6 kertaa) tai työikäisten palveluja (6). Lastensuojelua ja iäkkäiden palvelut olivat kummatkin yhteydenottojen taustalla neljä kertaa. Lastensuojelun osuus palautteesta on laskenut edellisestä vuodesta, jolloin se oli aiheena lähes puolessa yhteydenotoista (46 % ja 12 kertaa vuonna 2021). Lisäksi lapsiperheiden palvelut olivat taustalla kolmessa asiassa ja vammaispalvelut kahdessa.

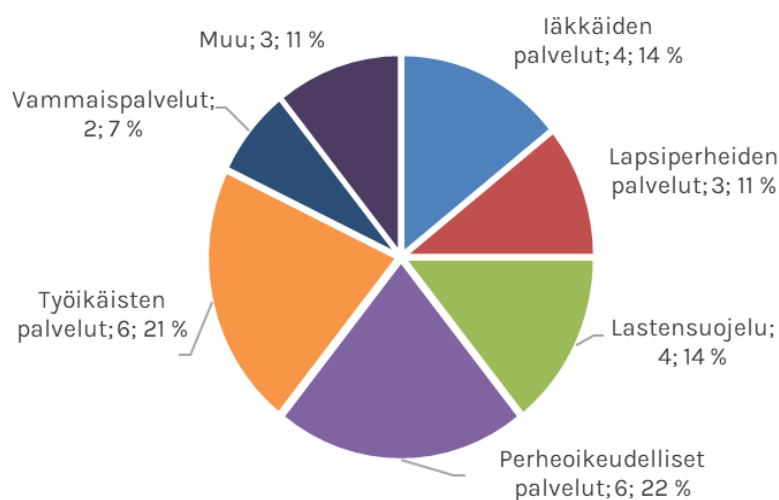
Sosiaalipalveluittain tarkasteltaessa eniten palautetta tuli sosiaalityöstä (13), joista 6 liittyi perheoikeudellisiin palveluihin. Lapsen huollon ja tapausoikeuden turvaamiseen sekä toimeentulotukeen liittyvää palautetta tuli kummissakin neljässä asiassa. Asiakkaan raha-asioiden hoitaminen, kotihoito ja omaishoidon tuki olivat jokainen aiheena kolme kertaa. Kaikkiaan palautetta tuli 16 eri sosiaalipalvelusta.

Kuvaan 62 on koottu yhteydenottosyyt vuosilta 2022 ja 2021. Yhdessä asiassa voi olla monia yhteydenottosyytiä. Tiedontarve sosiaalipalveluista oli yleisin syy yhteydenottoon (18 kertaa), palvelun toteuttaminen (17), kohtelu (12) ja päätökset yhdeksän kertaa.

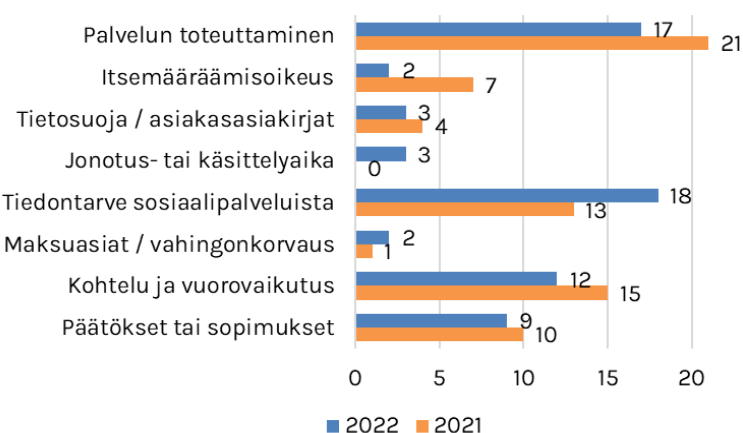
Muistutukset, kantelut ja muutoksenhakutiedot on koottu [lukuun 5](#).

Kuva 60. Äänekoski: Sosiaaliamiesasiat vuosina 5/2010-2022

Kuva 61. Äänekoski: Yhteydenotot sosiaalihuollon palvelutehtävittäin vuonna 2022 (Ik, %)

Kuva 62. Äänekoski: Sosiaaliamiesasioiden yhteydenottosyyt vuosina 2022 ja 2021 (Ik)

LÄHTEET JA VIITTEET

Finlex. Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista. Katsottavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230739>

Kela 2023. Toimeentulotuki. Katsottavissa: <https://www.kela.fi/etti/Toimeentulotuki.pdf?version=1678500367777>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Vammaispalvelulain uudistus voimaan 1.10.2023. Katsottavissa: <https://stm.fi/-/vammaispalvelulain-uudistus-voimaan-1.10.2023>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Asiakirjojen syntykonteksti. Katsottavissa: <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/tiedonhallinnan-ohjaus/sosiaalihuollon-tiedonhallinta/palvelutuotannon-toiminnalliset-maarittelyt/sosiaalihuollon-palvelutehtavat-ja-sosiaalipalvelut>

Vanjusov, Heidi 2022. Saatavilla, mutta ei saavutettavissa? Sosiaalioikeudellinen tutkimus päihdepalveluihin pääsystä. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Social Sciences and Business Studies, 281. Katsottavissa:

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4625-6>

Diaesitys: <https://www.eapn.fi/wp-content/uploads/2022/11/Heidi-Vanjusov-UEF-esitys-EAPN-Fin-yleiskokous-2022.pdf>

LIITTEET

Liite 1. Kuntakysely sosiaaliasiamiehen vuoden 2022 selvitystä varten

Muistutus- ja oikaisuvaatimusmenettely

1. Sosiaalihuollon asiakaslain mukaisten muistutusten määrä vuonna 2022 (kpl)
2. Kuinka monta sosiaalihuollon asiakkaan viranhaltijan päätöksestä tekemää oikaisuvaatimusta lautakunta/jaosto käsitteli vuonna 2022 (kpl)
3. Kuinka monta viranhaltijan päätöstä lautakunta/jaosto muutti/palautti uudelleenkäsittelyyn vuonna 2022 (kpl)
4. Kuinka monesta lautakunnan/jaoston päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen vuonna 2022 (kpl)
5. Kuinka monta lautakunnan/jaoston päätöstä hallinto-oikeus muutti/palautti vuonna 2022 (kpl)
6. Kuinka monta kuntanne sosiaalihuollon asiakkaan tekemää valitusta vuonna 2022 korkein hallinto-oikeus
 - a. ratkaisi (kpl)
 - b. joista asiakkaan eduksi (kpl)
7. Käsityksenne hyvinvointialueen suunnittelusta: Missä määrin valmistelussa on otettu huomioon sosiaaliasiamiehen vuoden 2021 selvityksen suosituksia ([linkki suosituksiin, pdf](#))?
8. Voitte tarkentaa vastauksia, kertoa toimialan ajankohtaisia kuulumisia ja kehittämistarpeita sekä antaa palautetta sosiaaliasiamiehelle:

TAUSTATIEDOT

9. Kunta / yhteistoiminta-alue *
↓
10. Vastaajan yhteystiedot

Kiitos vastauksestanne!

Liite 2. Sosiaaliamiehen tilastointilomake 2022

1. Päivämäärä

2. Kuukausi

3. Yhteydenottaja

- a. Sosiaalihuollon asiakas
- b. Omainen / läheinen / edustaja
- c. Henkilöstö
- d. Muu, kuka?

4. Yhteydenottotapa

- a. Puhelin
- b. Sähköposti, Turvaposti, Suomi.fi-asiointitili
- c. Tapaaminen ilman ajanvarausta
- d. Kirje/kirjallinen yhteydenotto
- e. Muu, mikä?

5. Yhteydenottajan kieli

- a. Suomi
- b. Ruotsi
- c. Englanti
- d. Muu, mikä?

6. Tapahtuman kohde

- a. Mies
- b. Nainen
- c. Alaikäinen
- d. Perhe
- e. Muu, kuka?
- f. Ei tietoa

7. Kunta

8. Sosiaalihuollon palvelutehtävä

- a. Iäkkäiden palvelut
- b. Lapsiperheiden palvelut
- c. Lastensuojelu
- d. Perheoikeudelliset palvelut
- e. Päihdehuolto
- f. Työikäisten palvelut
- g. Vammaispalvelut
- h. Koulukuraattori / koulun sosiaalityö
- i. Varhaiskasvatus
- j. KELA
- k. Muu, mikä?

9. Julkinen / yksityinen sosiaalipalvelu

- a. Kunnan sosiaalipalvelu
- b. Kunnan toiselta kunnalta ostama sosiaalipalvelu
- c. Kuntayhtymän tai vastaavan sosiaalipalvelu
- d. Yksityinen sosiaalipalvelu kunnan ostopalveluna

- e. Yksityinen sosiaalipalvelu
- f. KELA
- g. Muu, mikä?
- h. Ei tietoa

10. Sosiaalipalvelut (voit valita useita samaan palvelutehtävään kuuluvia)

☐ Adoptioneuvonta	☐ Palveluasuminen
☐ Ammatillinen perhehoito	☐ Perheasioiden sovittelu
☐ Asiakkaan raha-asioiden hoitaminen	☐ Perhehoito
☐ Asunnon muutostyö	☐ Perhekuntoutus
☐ Ensikotipalvelu	☐ Perhetyö
☐ Henkilökohtainen apu	☐ Puolison elatusavun turvaaminen
☐ Isyyden selvittäminen	☐ Päivätoiminta
☐ Jälkihuolto *	☐ Sijaishoito
☐ Kasvatus- ja perheneuvonta	☐ Sopeutumisvalmennus
☐ Kehitysvammahuolto *	☐ Sosiaalinen kuntoutus
☐ Kotihoito	☐ Sosiaalinen luototus
☐ Kotipalvelu	☐ Sosiaaliohjaus
☐ Kotoutumisen edistäminen	☐ Sosiaalipäivystys
☐ Kriisityö	☐ Sosiaalityö
☐ Kuntouttava työtoiminta	☐ Tapaamisten valvonta
☐ Kuntoutusohjaus	☐ Tehostettu palveluasuminen
☐ Laitospalvelu	☐ Tehostettu perhetyö
☐ Lapsen elatusavun turvaaminen	☐ Tilapäinen asuminen
☐ Lapsen huollon ja tapaamiskeuden turvaaminen	☐ Toimeentulotukipalvelu
☐ Lapsen yksityisen sijoituksen valvonta	☐ Tuettu asuminen
☐ Liikkumista tukeva palvelu	☐ Tukisuhdetoiminta
☐ Lomanviettopalvelu	☐ Turvakotipalvelu
☐ Läheistään hoivaavan henkilön vapaa	☐ Työhönvalmennus
☐ Mielenterveystyö *	☐ Työllistymistä tukeva toiminta
☐ Omaishoidon tuki	☐ Työtoiminta
	☐ Vertaistukitoiminta
	☐ Äitiyden selvittäminen
	☐ Muu, mikä?

11. Yhteydenoton luonne

- a. Tiedustelu
- b. Tyytymättömyys
- c. Muu, mikä?

12. Yhteydenoton syyt

- Päätökset tai sopimukset
- Kohtelu ja vuorovaikutus
- Maksuasiat / vahingonkorvaus
- Tiedontarve sosiaalipalveluista
- Jonotus- tai käsittelyaika
- Tietosuoja / asiakasasiakirjat

- Itsemääräämisoikeus
- Palvelun toteuttaminen
- Muu syy, mikä?

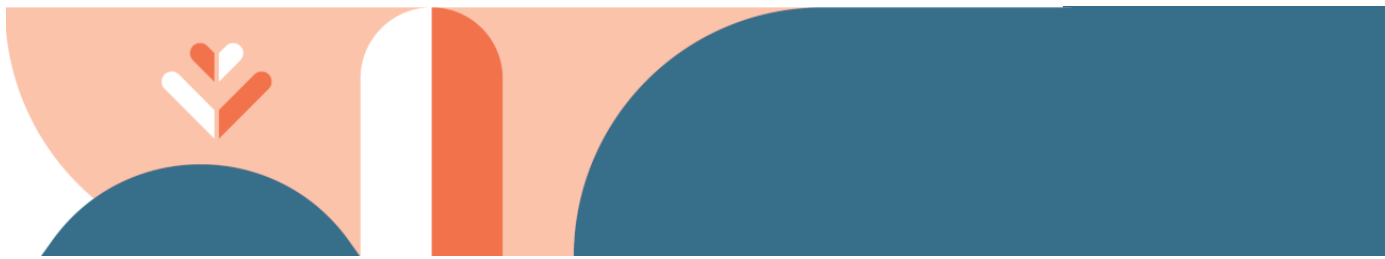
13. Toimenpiteet yhteydenoton johdosta

- Kuunneltu / tieto vastaanotettu
- Neuvonta
- Muistutusneuvonta / -avustaminen
- Muutoksenhakuneuvonta / -avustaminen
- Kantelu- tai muu oikeusturvaneuvonta
- Selvittäminen / sovittelu
- Vaikuttamistoiminta
- Muu toimenpide, mikä?

14. Yhteydenoton sisältö

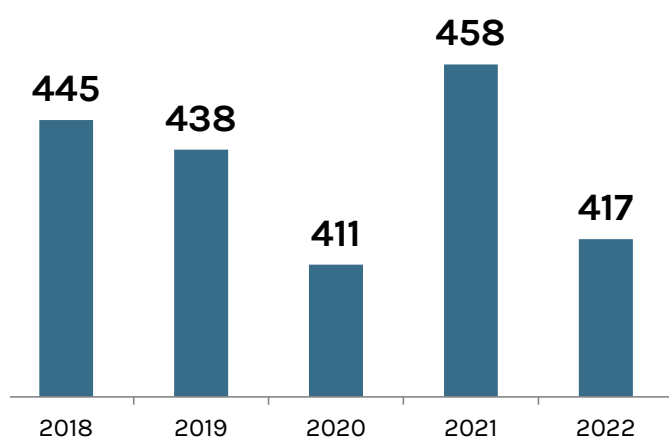
Liite 3. Sosiaalihuollon palvelutehtävät sosiaaliasiamiestilastossa kunnittain vuonna 2022 (2021) (lkm, %)

	lääkkäiden palvelut	Lapsiperheiden palvelut	Lastensuojelu	Perheoikeudelliset palvelut	Päihdehuolto	Työikäisten palvelut	Vammaispalvelut	Koulun sosiaalityö	Varhaiskasvatus	KELA	Muu palvelu	Yhteensä	%
Hankasalmi	1 (8)	0 (0)	4 (2)	0 (0)	1 (0)	3 (8)	0 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	2 (3)	12 (23)	3,03 %
Joutsa	3 (1)	0 (0)	2 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (2)	5 (5)	1,26 %
Jyväskylä	22 (19)	4 (9)	60 (50)	6 (10)	0 (2)	29 (17)	22 (33)	0 (0)	1 (6)	6 (19)	13 (18)	163 (183)	41,26 %
Jämsä	0 (5)	0 (1)	14 (17)	1 (1)	0 (0)	7 (11)	9 (11)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (5)	33 (51)	8,35 %
Kannonkoski	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0,25 %
Karstula	0 (2)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	3 (4)	0,75 %
Keuruu	4 (6)	0 (0)	3 (3)	0 (4)	1 (0)	6 (1)	3 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (2)	4 (1)	21 (21)	5,31 %
Kinnula	0 (0)	2 (1)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 (2)	1,26 %
Kivijärvi	1 (2)	0 (0)	1 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	3 (3)	0,75 %
Konnevesi	1 (1)	0 (0)	0 (1)	1 (2)	0 (1)	0 (1)	1 (0)	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	3 (7)	0,75 %
Kuhmoinen	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	0 %
Kyyjärvi	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	0,25 %
Laukaa	5 (5)	0 (2)	2 (4)	1 (1)	0 (0)	4 (2)	3 (3)	0 (0)	0 (0)	1 (4)	2 (2)	18 (23)	4,55 %
Luhanka	0 (1)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (3)	0,25 %
Multia	1 (5)	0 (0)	4 (1)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	8 (6)	2,02 %
Muurame	1 (3)	0 (1)	5 (3)	1 (2)	0 (0)	2 (2)	4 (1)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	14 (12)	3,54 %
Petäjävesi	5 (4)	1 (1)	5 (2)	0 (1)	0 (0)	3 (0)	5 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	19 (11)	4,81 %
Pihtipudas	0 (2)	0 (0)	2 (4)	1 (0)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	5 (6)	1,26 %
Saarijärvi	4 (4)	0 (0)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	2 (1)	0 (3)	0 (0)	0 (1)	1 (0)	1 (3)	10 (16)	2,53 %
Toivakka	0 (5)	0 (1)	6 (1)	3 (0)	0 (0)	4 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (1)	0 (1)	15 (13)	3,79 %
Uurainen	2 (4)	0 (0)	3 (3)	0 (1)	0 (2)	1 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	1 (0)	9 (10)	2,27 %
Viitasaari	3 (0)	0 (3)	7 (7)	0 (0)	1 (0)	5 (0)	0 (1)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	2 (0)	18 (12)	4,55 %
Äänekoski	4 (4)	3 (0)	4 (12)	6 (3)	0 (0)	6 (2)	2 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (3)	28 (26)	7,08 %
Yhteensä	58 (81)	11 (20)	126 (115)	21 (28)	3 (5)	75 (53)	53 (63)	0 (1)	1 (8)	13(26)	34 (39)	395 (439)	
Kunnat %	14,68 %	2,78 %	31,89 %	5,31 %	0,75 %	18,98 %	13,41 %	0 %	0,25 %	3,29	8,60 %	100 %	
Muu kunta	0 (1)	0 (0)	7 (6)	2 (3)	0 (0)	2 (3)	4 (2)	0 (0)	2 (0)	0 (3)	5 (1)	22 (19)	
Kaikki yht.	58 (82)	11 (20)	133 (121)	23 (31)	3 (5)	77 (56)	57 (65)	0 (1)	3 (8)	13 (29)	39 (40)	417 (458)	
Kaikki yht. %	13,90 %	2,63 %	31,89 %	5,51 %	0,71 %	18,46 %	13,66 %	0 %	0,71 %	3,11 %	9,35 %	100 %	

Asiatapahtumien lukumäärä

Yksi asiatapahtuma sisältää kaikki samaa asiaa koskevat yhteydenotot ja asiointit.

35 uutta asiatapahtumaa
kuukaudessa keskimäärin

Yhteydenottojen luonne

73 %

tytymättömyys
(77 % vuonna 2021)

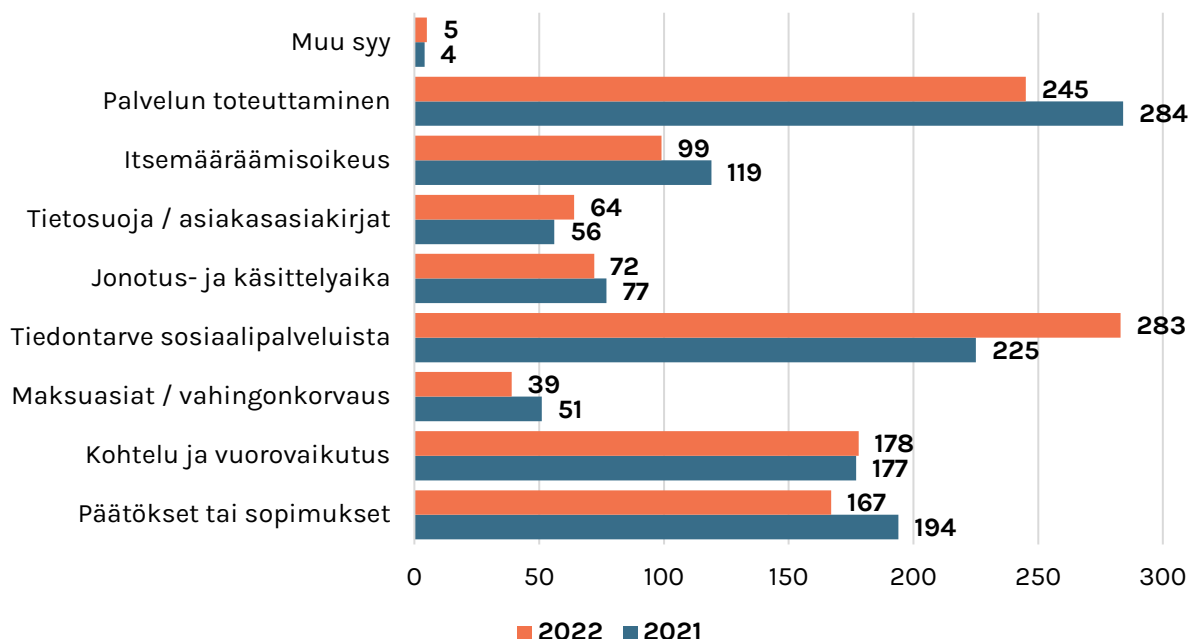

27 %

tiedustelu
(23 % vuonna 2021)

Yhteydenottojen syyt

Yhden asioinnin taustalla voi olla monta syytä.

Yleisimmät yhteydenottojen aiheet

palvelutehtävittäin ja niihin liittyvin sosiaalipalveluin:

133 (+12 vuodesta 2021)

Lastensuojelu

1. Sosiaalityö (126 asiaa)
2. Laitospalvelu (13)
3. Perhehoito (11)

77 (+21 vuodesta 2021)

Työkäisten palvelut

1. Toimeentulotuki (50)
2. Sosiaalityö (35)
3. Muu palvelu (11)

65 (-24 vuodesta 2021)

lääkäiden palvelut

1. Kotihoito (26)
2. Tehostettu palveluasuminen (17)
3. Muu palvelu (7)

Muistutukset, kantelut ja muutoksenhaku

62

muistutusta

218

oikaisuvaatimusta,
joista 39 hyväksyttiin

36

valitusta hallinto-oikeuteen,
joista 7 hyväksyttiin

5

korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä, joista yhtäkään ei ratkaistu asiakkaan eduksi

Toimenpidesuosituksukset

Vuoden 2021 selvityksessä esitetyt toimenpidesuosituksukset ovat yhä ajankohtaisia:

1. Yhtenäistetään hyvinvointialueen sosiaalipalvelut ottamalla huomioon lainmukaisuus, tarkoituksenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus. Valmistellaan sähköinen hakemusjärjestelmä.
2. Järjestetään helposti hahmotettavia palvelukokonaisuuksia. Ehkäistään palvelujen kapea-alaistumista ja minimoidaan tarve palvelusta toiseen ohjailuun.
3. Turvataan asiakkaille oikeus laadukkaaseen sosiaalityöhön, jossa on pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Turvataan sosiaalialan ammattilaisille mahdollisuus tehdä lakien mukaista, eettisesti kestävä työtä.

4. Hyödynnetään palaute- sekä muutoksenhakutietoja tehokkaasti palveluja kehitettäessä. Valmistellaan kyseisiä tietoja ajantasaisesti kerryttävä seuranta sekä suojatut sähköiset muistutus- ja palautejärjestelmät.

5. Turvataan sosiaalihuollon erilaisia asumispalveluja tarvitseville mahdollisimman itsenäinen ja yksilöllinen asuminen riittävän pienissä yksiköissä ja lähellä omia verkostoja. Kehitetään myös perhehoitoa.

6. Vahvistetaan tutkimusta, koulutusta, kehittämistä ja innovatiivisuutta, jotta palvelujen käyttö- ja taloustietojen lisäksi kertyy tietoa tukitoimien vaikuttavuudesta, ja se tieto hyödynnetään ammattitaidon sekä palveluiden kehittämisessä.

Aluehallitus

§ 240

Strategian toimeenpano-ohjelman kokonaisuuden päivittäminen

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2506/00.02.01/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 240

Selostus asiasta **Johdanto asiaan**

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus käynnisti kokouksessaan 14.2.2022 § 38 Ihmislähtöiseen Keski-Suomeen: Hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman valmistelun.

Toimeenpano-ohjelman valmistelu ja prosessin suunnittelu ovat perustuneet hyvinvointialueen strategiassa määriteltyihin menestystekijöihin, joita on kuusi:

- uudistuminen
- asukkaat
- kumppanuus
- ihmislähtöiset palvelut
- henkilöstö
- tieto.

Jokaiseen menestystekijään on tunnistettu erilaisia ohjelmia ja suunnitelmia, jotka ovat joko lainsäädännön edellyttämiä, muuten toiminnan kannalta välttämättömiä ja aluevaltuuston hyväksymän Keski-Suomen ihmislähtöisen strategian toteutumisen kannalta keskeisiä.

Kevään ja kesän ainakana toimeenpano-ohjelman sisällöt ovat tarkentuneet ja täsmentyneet ja kokonaisuuden päivittäminen on ajankohtaista.

Strategian toimeenpano-ohjelman kokonaisuus

Uudistuminen

Uudistumisohjelman on tarkoitus olla laaja viitekehys strategian toimeenpano-ohjelmalle. Hyvinvointialueuudistuksessa on kyseessä Suomen historian suurin hallinnon uudistus. Toimintaympäristön ja rakenteiden muuttuessa merkittävästi voidaan kuitenkin todeta, että uusissa rakenteissa on mahdollista toimia kuten ennenkin on toimittu. Silloin lopputulos on luonnollisesti sama kuin ennenkin, emmekä välttämättä saavuta kansallisia uudistuksen

Aluehallitus

tavoitteita, emmekä hyvinvointialueemme strategiassa asetettuja tavoitteita. Sen vuoksi uudistusohjelma on välttämätöntä sanoittaa tapahtuneen uudistuksen ja strategian toimeenpano-ohjelman tueksi toiminnallista uudistumista tukemaan.

Aluevaltuusto on osana strategian hyväksymistä hyväksynyt myös "uudistuminen" menestystekijälle linjaukset:

- Vaikuttavuus, ihmislähtöisyys, kestävä kehitys, ennakkovaikutusten arviointi ja kustannustietoisuus palvelujen ja toiminnan kehittämisen lähtökohtana.
- Hyvinvointialueen toiminnan ja palvelujen kehittämisessä hyödynnetään henkilöstön asiantuntemusta, asiakaspalautetta, palveluista saatua kokemustietoa ja kehittämisverkostoja.
- Henkilöstön rohkaisu ja tukeminen toiminnan jatkuvaan kehittämiseen ja uudistamiseen.
- Turhan hierarkian purkaminen. Uudistamista tukevan organisaatiokulttuurin rakentaminen.
- Uusien palveluiden joustava ja kustannusvaikuttava kehittäminen innovaatiotoiminnan ja ekosysteemikehityksen avulla.
- Tiivis ja monipuolinen yhteistyö yliopistollisten sairaaloiden, korkeakoulujen, oppilaitosten ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Sairaala Nova, perusterveydenhuollon vahvistaminen, lääketieteellisen koulutuksen lisääminen, vahva hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaaminen sekä sosiaalialan huippututkimus kehittämisen keihäänkärkenä.
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostusten merkittävä vahvistaminen hyvinvointialueella ja yhteistyön rakentaminen itäiselle yhteistyöalueelle. Tämän avulla haetaan ratkaisuja kustannusten kasvun hillintään.
- Aktiivinen osallistuminen kansallisiin kehityshankkeisiin.

Näiden linjausten yhteiseksi nimittäjäksi on tunnistettu uusi johtamiskulttuuri sekä yhteisövaikuttavuus.

Johtamisen meta-aidot

Julkisen johtamisen ja johtajuuden metataidoista on julkaistu Marika Tammeaidin väitöskirja "Public sector leadership meta-skills". Se kuvaa julkisen sektorin johtajuudelle välttämättömiä metataitoja kuten jatkuvan oppimisen asenne, omaa organisaatiota laajempi näkökulma toimintaan, dialoginen vuorovaikutustapa, moninäkökulmaisen ajattelun taito, ihmiskeskeinen asioiden käytäntöön vieminen sekä erilaisuutta hyödyntävä ja itseohjautuvuutta tukeva johtamisote. Näitä metataitoja on osana uudistumista ja uudistusohjelmaa välttämätöntä hyödyntää strategisiin

tavoitteeseen pääsemisen varmistamiseksi.

Yhteisövaikuttavuus

Yhteisövaikuttavuus-viitekehykselle on määritelty viisi toimintaperiaatetta:

- 1) yhteinen agenda ja tavoite
- 2) Jaetut yhteiset mittarit
- 3) Toisiaan vahvistavat toiminnot
- 4) Jatkuva kommunikointi
- 5) Taustatukiorganisaatiot

Meillä on jo ehtinyt muodostua puheisiin useampiakin yhteisiä, kuitenkin vielä vahvistamattomia teemoja eri yhteistyökumppaneidemme kanssa, joihin yhteisövaikuttavuuden viitekehyksellä voitaisiin saada merkittäviä asioita. Parhaimmillaan puhutaan varhaisen tuen, ennaltaehkäisyyn, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoista, joissa meidän on ensiarvoisen tärkeää onnistua.

Usein talouden niukkuudesta on seurauksena ajattelutapa, joka voi olla osaoptimoiva ja helposti tehtäviä rajaamaan "minulle kuuluviin" ja "sinulle kuuluviin". Yhteisövaikuttavuuden viitekehysten kautta meillä on mahdollista asettaa kumppaneiden kanssa yhteiset tavoitteet asukkaidemme parhaaksi, luoda yhteiset mittarit, tuoda yhteiseen pooliin jokaisen osaaminen ja sitä kautta saavuttaa jotain enemmän kuin omaa toimintaa osaoptimoiden.

Toisaalta strategiamme vahva ohjaava elementti on kumppanuuden ympärille rakentuva yhteinen ajattelu, joka on enemmän kuin yhteistyötä. Tavoiteltavan arvoisena asiana voidaan pitää yhteisövaikuttavuutta.

Uudistusohjelman periaatteita noudattaen valmistellaan muut strategian toimeenpano-ohjelman kokonaisuudet.

Ihmislähtöiset palvelut

Järjestämisen linjaukset

- sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset
- pelastustoimen järjestämisen linjaukset (palvelutasopäätös)
- ensihoidon järjestämisen linjaukset (palvelutasopäätös)

Asukkaat

Hyvinvoinnin terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma:

- Alueellinen hyvinvointisuunnitelma (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 §),
-

Aluehallitus

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §),
- alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma (laki oppilas- ja opiskeluhoillon muuttamisesta 13 a §),
- alueellinen neuvolasuunnitelma (terveydenhuoltolaki 15 §), suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä
- laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 5 §).
- Mielenterveysuunnitelma

Henkilöstö

Henkilöstöohjelma.

Kumppanuus

Kumppanuusohjelma.

Tieto

Tieto-ohjelma.

Lisäksi läpileikkaavina ohjelmina on tunnistettu:

- Digitalisaatio-ohjelma
- TKKI-ohjelma
- Tuottavuusohjelma

Liitteenä olevassa aineistossa on esitetty kuva toimeenpano-ohjelman kokonaisuudesta, eri ohjelmien suhteesta toisiinsa ja ohjelmien vastuhenkilöt ja esitettävät täsmennetyt aikataulut. Lisäksi liitteessä on kuvaus 14.2.2023 hyväksytystä kokonaisuudesta.

Aikataulu

Aluehallitus on kokouksessaan 14.2.2023 § 38 päättänyt, että toimeenpano-ohjelman ja siihen sisältyvien asiakirjojen tulee olla valmiina 1.12.2023 mennessä. Tarkennettu aikataulu on nähtävillä liitteessä. Pääosin aikataulu on täsmennyt ja pysynyt edelleen samana. Joidenkin ohjelmakokonaisuuksien sisältämät yksittäiset suunnitelmat esitetään käsiteltäviksi tammikuussa 2024 kokousaikataulun vahvistuttua.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus hyväksyy päivitetyn strategian toimeenpano-ohjelman kokonaisuuden ja täsmennetyt aikataulun.

Päätös

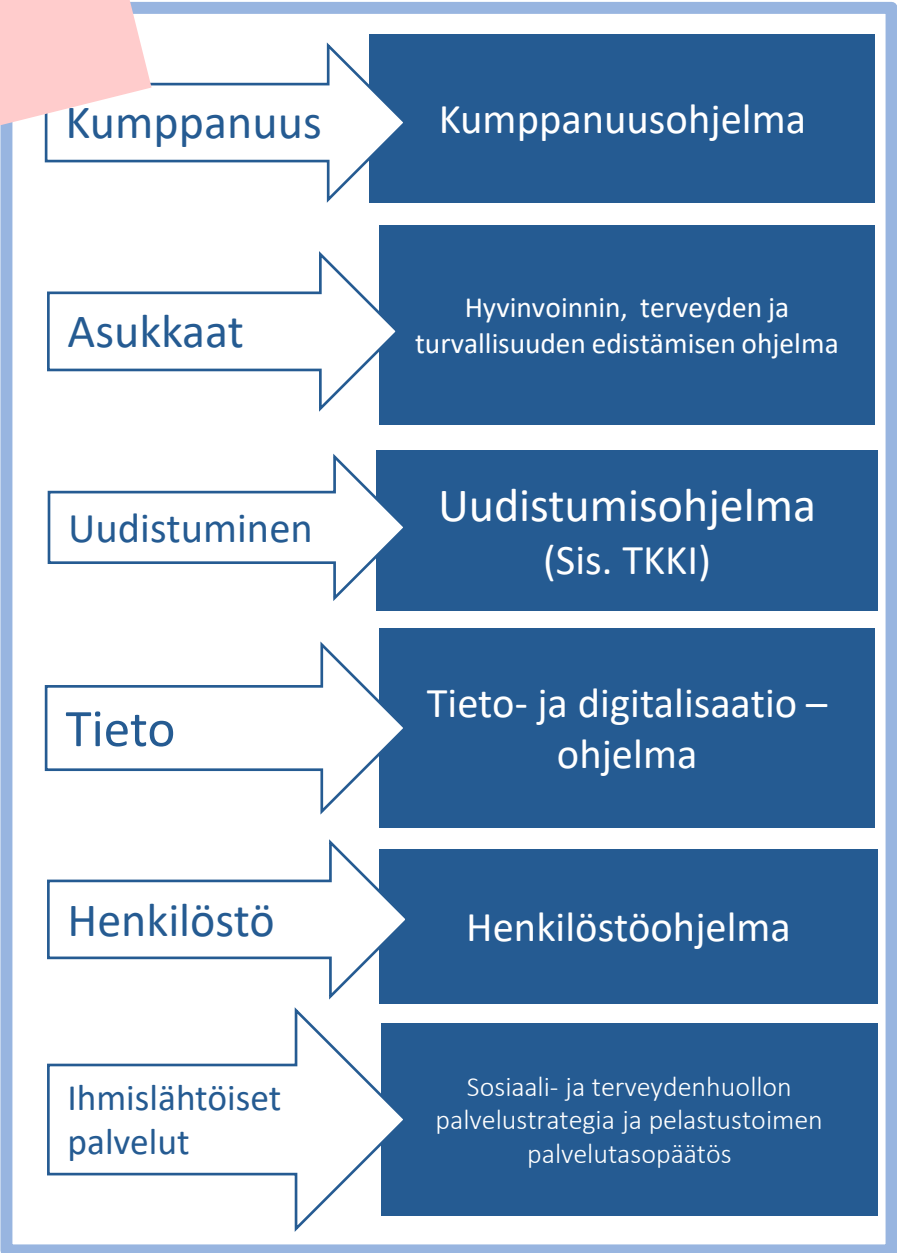
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite: toimeenpano-ohjelmanpäivitys

Aluehallitus

Aluehallituksen 14.2.2022 hyväksymä kokonaisuus

- sis. Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja hyvinvointialueen puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi
- Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus
- Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi
- Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (LsL). Sis. alueellinen neuvolasuunnitelma
- Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma
- Ehkäiseävän(päihde)työn suunnitelma

Keskisuomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.

Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.

Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.

Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat

Uudistuminen

Uudistumishjelma

Jan Tollet

”Toiminnan tavoitteellinen kehittäminen ja uudistaminen”

sisältäen uuden johtamisen kulttuurin sekä yhteisövaikuttavuuden

Ihmislähtöiset palvelut

Asukkaat

Tieto

Henkilöstö

Kumppanuus

Järjestämisen linjaukset (Sote, pela ja ensihoito)

Anu Pihl

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma

Nina Peränen

Tieto-ohjelma

Simo Reipas

Henkilöstöohjelma

Eija-Liisa Heikkilä

Kumppanuusohjelma

Nina Peränen

Tuottavuusohjelma

Aija Suntoinen

Digitalisaatio –ohjelma

A-P Paananen

TKKI – ohjelma

Toni Ruohonen

Uudistuminen

AH 12.9

Uudistumisohjelma

”Toiminnan tavoitteellinen kehittäminen ja uudistaminen”

Jan Tollet

Tuottavuusohjelma (hyväksytty 9.5.2023)

Aija Suntioinen

Digitalisatio –ohjelma (AH 31.10)

A-P Paananen

TKKI – ohjelma (AH 12.12)

Toni Ruohonen

Ihmislähtöiset palvelut

Järjestämisen linjaukset (Sote, pela ja ensihoito)

Anu Pihl

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset

Ensihoidon palvelutasopäätös

Pelastustoimen palvelutasopäätös

ehkäisevän työn suunnitelma

Mielenterveyssuunnitelma

Alueellinen neuvolasuunnitelma

Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus

Ikäntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Asukkaat

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelma

Nina Peränen

Tieto

Tieto-ohjelma

Simo Reipas

Tieto-ohjelma

Henkilöstö

Henkilöstöohjelma

Eija-Liisa Heikkilä

Henkilöstöohjelma

Kumppanuus

Kumppanuusohjelma

Nina Peränen

Palveluntuottajayhteistyöasiakirja

Osallisuusohjelma

Järjestöyhteistyön asiakirja

HVA:n, kuntien ja K-S liton puitesopimus

Aluehallituksen käsittely

Liite: Aluehallitus 15.8.2023 § 240
Aluevaltuuston käsittely

18.9

26.9

10.10

14.11

10.10

14.11

31.10

14.11

Tammikuu 24

Tammikuu 24

28.11

5.12

28.11

5.12

Alkuvuosi 24

Tammikuu 24

21.11

Tammikuu 24

28.11.

5.12

31.10

18.9

22.11.2022

Hyväksytty 29.11.2022

22.11.2022

Hyväksytty 29.11.2022

22.11.2022

Hyväksytty 29.11.2022

13.9.2022

Hyväksytty 4.10.2022

Aluehallitus

§ 241 Aluevaltuuston ja TKKI-neuvottelukunnan jäsenen vaihtuminen

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2314/00.02.00/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 241

Valmistelija(t) Johanna Aalto, p. 050 434 6544**Selostus asiasta** Matleena Käppi on 22.6.2023 lähettämällään sähköpostilla pyytänyt eroa Keski-Suomen hyvinvointialueen luottamustehtävistä henkilökohtaisista syistä, joiksi hän ilmoittaa opiskelun ja ulkomaille muuttamisen.

Käpin luottamustehtävät hyvinvointialueella ovat:

- aluevaltuutettu ja
- tutkimuksen, koulutuksen, kehittämisen ja innovaatioiden (TKKI) neuvottelukunnan jäsen.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 75 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Aluevaltuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle. Aluehallitus myöntää eron TKKI-neuvottelukunnan jäsenelle ja varajäsenelle (Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö 14 §).

Jos valtuutetun on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan järjestyksessä ensimmäisen vielä valtuutetuksi kutsumattoman varavaltuutetun (hyvinvointialuelaki 25 §).

Hyvinvointialuelain 84 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimeensa sen ajan, joksi hänet on valittu, ja sen jälkeenkin siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen.

Toimivalta asiassa

Hyvinvointialuelaki 75 §, hallintosääntö 14 §

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus

- 1) myöntää Matleena Käpille eron TKKI-neuvottelukunnan jäsenen tehtävästä ja
 - 2) valitsee TKKI-neuvottelukuntaan varsinaisen jäsenen eronneen tilalle.
-

Aluehallitus

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että

- 1) aluevaltuusto myöntää Matleena Käkille eron aluevaltuuston jäsenyydestä sekä
- 2) aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu aluevaltuuston varajäsenen Käpin sijaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös

Aluehallitus

- 1) myönsi Matleena Käkille eron TKKI-neuvottelukunnan jäsenen tehtävästä ja
- 2) jätti pöydälle TKKI-neuvottelukunnan varsinaisen jäsenen nimittämisen eronneen tilalle.

Lisäksi aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että

- 1) aluevaltuusto myöntää Matleena Käkille eron aluevaltuuston jäsenyydestä sekä
 - 2) aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu aluevaltuuston varajäsenen Käpin sijaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.
-

Aluehallitus

§ 242 Luottamushenkilöiden osallistuminen koulutukseen ja muihin tilaisuuksiin sekä niistä aiheutuvien kustannusten käsittelyn prosessi

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2551/00.02.01/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 242

Valmistelija(t) Pasi Marjakangas, p. 050 564 8980**Selostus asiasta** Luottamushenkilöiden osallistumisesta hyvinvointialueen edustajina koulutuksiin tai muihin tilaisuuksiin on laadittu ohje, joka koskee aluehallituksen ja -valtuuston jäseniä.

Ohjeen mukaan luottamushenkilö tekee vapaamuotoisen hakemuksen osallistumisesta muiden kuin Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestämiin koulutuksiin ja muihin tilaisuuksiin. Hakemus linjataan ja ratkaistaan aluehallituksen puheenjohtajaryhmässä yhdessä viranhaltijajohdon kanssa. Kiireellisissä tapauksissa luottamushenkilöiden osallistumisen linjaa hyvinvointialuejohtaja. Koko toimielimen yhteinen osallistuminen koulutukseen tai tilaisuuteen Keski-Suomen hyvinvointialueen ulkopuolella käsitellään toimielimessä.

Osallistumisesta aiheutuvat kustannukset käsitellään Keski-Suomen hyvinvointialueen laskujen käsittelyprosessin mukaisesti. Ensin laskut tiliöidään, sitten tarkastetaan ja lopulta hyväksytään. Lasku voidaan myös hylätä tai siihen voidaan pyytää lisäselvityksiä.

Ohje tulee voimaan 28.8.2023 alkaen.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus Aluehallitus hyväksyy ohjeen liitteen mukaisesti.**Päätös** Päätösehdotus hyväksyttiin.**Liitteet** Luottamushenkilöiden osallistuminen koulutukseen ja eri tilaisuuksiin sekä kustannusten käsittelyprosessi

Aluehallitus

§ 243**Oikaisuvaatimus työsuhteiseen toimeen valinnasta**

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2109/01.01.01.01/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 243

Valmistelija(t) Emma-Leena Päckilä, p. 040 137 1557**Selostus asiasta** Palveluvastaava Aura Sagulin-Raatikainen on viranhaltijapäätöksellään 1/2023 22.6.2023 tehnyt valinnan kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan toistaiseksi voimassa olevaan työsopimussuhteiseen toimeen (liite 1).

Valinnasta on tehty oikaisuvaatimus 27.6.2023 (liite 3). Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii oikaisuvaatimuksessaan valintaprosessin uusimista huomioon ottaen hakukriteerit, koulutus ja hakuilmoituksessa mainitut arvostettavat asiat. Lisäksi oikaisuvaatimuksessa on esitetty kysymyksiä koskien muun muassa toimeen valitun tutkinnon soveltuvuutta tehtävään, kokemuksen määrää ohjauksellisesta työstä ja sosiaalialan osaamisesta sekä miten ansiovertailua on suoritettu.

Valintapäätöksen tehnyt palveluvastaava on antanut lausunnon oikaisuvaatimukseen (liite 4). Valinnan tehneen palveluvastaavan selvityksen mukaisesti hakijoita vertailtaessa on arvioitu kokonaisuutta, jossa koulutuksen ja kokemuksen ohella on otettu huomioon hakijoiden tehtävän hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Valinta on perustunut hakijoiden ansiovertailuun sekä haastattelussa esiin tulleisiin seikkoihin ja henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Tehtävään valittu henkilö on kokonaisuutena arvioituna tehtävään soveltuvin.

Valitun lausunto

Valitulle henkilölle on annettu mahdollisuus lausunnon antamiseen. Lausunto on liitteenä (liite 5).

Asian arviointi

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös koskee työsuhteeseen valintaa. Työsopimus on yksityisoikeudellinen sopimus, täten työsopimuslain soveltamisalaan kuuluvan työsuhteisen toimen täyttämistä koskeva riita-asia ratkaistaan lähtökohtaisesti yleisessä tuomioistuimessa. Yleisessä

Aluehallitus

tuomioistuimessa ratkaistaan esimerkiksi riita-asiat, jotka koskevat sitä, onko ansioituneempi hakija syrjäytetty tai onko valinnan yhteydessä syyllistytty syrjintään.

Siltä osalta kuin asiassa on kysymys siitä, onko työsuhteisen toimen täyttämisen yhteydessä noudatettu säädettyjä tai asetettuja kelpoisuusehtoja, voidaan asia ratkaista hallintolainkäytön järjestyksessä. Näin ollen nyt kysymyksessä olevan oikaisuvaatimuksen osalta aluehallitus voi tutkia väitteen kelpoisuusehtojen noudattamisesta valinnassa.

Kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva tutkinto. Erityistä tutkintovaatimusta kuntouttavan työtoiminnan ohjaajalle ei ole määritelty, vaan ohjaajan tehtävässä voi toimia monenlaisella perustutkinnolla. Oikaisuvaatimuksessa esitetään, ettei metsurin tutkinto ole tehtävään soveltuva tutkinto. Nyt kyseessä olevassa kuntouttavassa työtoiminnassa toimii käsityöryhmä ja ulko-/puutyöryhmä, ja toiminnassa työskentelee jatkossa kaksi työntekijää. Toiminnan ohjauksellinen tarve on valintatilanteessa ollut erityisesti ulko-/puutyöryhmässä, jossa tehdään mm. maalaus-, entisöinti- ja tuunaustöitä sekä pienimuotoisesti raivaus- ja puunkaatoja. Metsurin tutkintoa voidaan pitää tehtävän sisältö huomioiden soveltuvana tutkintona tehtävään. Valinnassa on näin ollen noudatettu tehtävän kelpoisuusvaatimusta.

Hakumenettelyssä ja päätöksentekoprosessissa työnantajalla on laaja harkintavalta hakemusten, koulutuksen, työkokemuksen, haastatteluiden sekä hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella valita avoimiin toimiin ansioituneimmiksi ja sopivimmiksi katsomansa hakijat. Laajaa harkintavaltaa käyttäen ohjaajan toimeen on valittu kokonaisarviointin perusteella ansioitunein ja sopivin hakija.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty väitettä toimivallan ylityksestä tai päätöksenteon menettelyvirheestä. Hakuprosessissa on toimittu hyvinvointialueen hallintosäännön 51 §:n mukaisesti: palveluvastaavalla on toimivalta päättää alaisensa henkilöstön valinnasta. Palveluvastaavan ei voida katsoa ylittäneen toimi- tai harkintavaltaansa.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

1. Aluehallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen koskien kelpoisuusvaatimuksista poikkeamista. Tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva tutkinto ja toimeen valittu täyttää tehtävän kelpoisuusvaatimukset.

2. Aluehallitus jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta muilta osin, koska oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty väitettä toimivallan ylityksestä tai päätöksenteon menettelyvirheestä.

Aluehallitus

Työsopimussuhde on yksityisoikeudellinen suhde, josta johtuvat riita-asiat käsitellään Keski-Suomen käräjäoikeudessa. Aluevalituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen voi tehdä vain menettelyvirheen tai toimivallan ylityksen perusteella.

Päätös

1. Aluehallitus päätti hylätä oikaisuvaatimuksen koskien kelpoisuusvaatimuksista poikkeamista. Tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva tutkinto ja toimeen valittu täyttää tehtävän kelpoisuusvaatimukset.
2. Aluehallitus jätti oikaisuvaatimuksen tutkimatta muilta osin, koska oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty väitettä toimivallan ylityksestä tai päätöksenteon menettelyvirheestä.

Litteet

- Liite 1 Päätös ohjaajan työsuhteen täyttäminen kuntouttava työtoiminta Saarijärvi
- Liite 2 Hakuilmoitus Ohjaaja, (Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi)
- Liite 3 Oikaisuvaatimus ohjaajan työsuhde
- Liite 4 Päätöksentekijän lausunto oikaisuvaatimukseen
- Liite 5 Toimeen valitun lausunto oikaisuvaatimukseen

Henkilöstöpäätös
Palveluvastaava, mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, Kivijärvi
1 / 2023
22.6.2023

Ohjaajan työsuhteen täyttäminen / Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2109/01.01.01.01/2023

Valmistelija(t) Aura Sagulin-Raatikainen

Selostus Keski-Suomen hyvinvointialueen Kuntouttavan työtoiminnan, Saarijärvi, ohjaajan työsuhde oli julkisesti haettavana ajalla 21.4.2023 - 5.5.2023. Ohjaajan työtehtäviin kuuluu kuntouttavan työtoiminnan sisältöjen suunnittelua ja toteuttamista pienryhmälle joko tekstiili-/ askartelupajalla tai puupajalla/ ulkotöissä, sekä tarvittaessa yksilöohjausta. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä työparin kanssa. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan toimintaa myös seiniemme ulkopuolella (retket ym.). Tehtävä edellyttää oman auton käyttömahdollisuutta.

Kelpoisuusehtona tehtävään oli soveltuva tutkinto ja kokemus ohjauksellisesta työstä. Arvostimme sosiaalialan osaamista. Arvostimme hyvää organisointikykyä, kykyä tehdä havaintoja ja arvioida asiakkaiden työ- ja toimintakykyä, kykyä tulla toimeen monenlaisten ihmisten kanssa myös mahdollisesti haastavissa tilanteissa, positiivista ja ratkaisukeskeistä työtettä ja hyviä digitaalisia taitoja.

Työsuhteeseen saapui määräaikaan mennessä yhteensä 17 hakemusta. Hakijoista kaikki täyttivät kelpoisuusehdon ja 5 hakijaa kutsuttiin haastatteluun.

Päätösvallan peruste Hallintosääntö § 51

Päätös Valitsen ohjaajan toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen metsuri Tero Ahosen.

Valittu täyttää työsuhteen kelpoisuusehdot sekä muut työsuhteen hoidolle asetetut edellytykset. Tero Ahonen täyttää

Henkilöstöpäätös	<p data-bbox="1356 188 1516 224">1 / 2023</p> <p data-bbox="1356 235 1516 268">22.6.2023</p> <p data-bbox="616 235 1069 313">Palveluvastaava, mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, Kivijärvi</p> <p data-bbox="616 324 1516 448">kelpoisuusehdot ja on koulutuksen, aiemman työkokemuksen sekä haastattelun perusteella tehdyssä kokonaisarvioinnissa sopivin tehtävään.</p> <p data-bbox="616 492 1244 526">Työsuhteessa käytetään 6 kuukauden koeaikaa.</p> <p data-bbox="616 604 1516 683">Aura Sagulin-Raatikainen Palveluvastaava, mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, Kivijärvi</p>
Viranhaltijapäätös on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.	
Lisätietojen antaja	Aura Sagulin-Raatikainen, p. 044 4597 596

Henkilöstöpäätös

Palveluvastaava, mielenterveys- ja
päihdekuntoutajat, Kivijärvi

1 / 2023
22.6.2023

Tiedoksi: hakija

Annettu tiedoksi sähköisesti

Pvm: 22.6.2023

Päätös nähtävillä

Viranhaltijapäätös on nähtävillä hyvinvointialueen verkkosivuilla hyvaks.fi
alkaen 26.6.2023 .

Oikaisuvaatimusohjeet

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusviranomainen

Päätökseen voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksena seuraavalta viranomaiselta:

Keski-Suomen hyvinvointialue
Aluehallitus
Hoitajantie 1
40620 Jyväskylä
kirjaamo(at)hyvaks.fi

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä
- hyvinvointialueen jäsen

Oikaisuvaatimuksen kustannukset

Oikaisuvaatimuskäsittely on maksutonta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä yllä mainitulle viranomaiselle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Henkilöstöpäätös

Palveluvastaava, mielenterveys- ja
päihdekuntoutajat, Kivijärvi

1 / 2023

22.6.2023

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi asianosaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan, katsotaan asiakirja annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuille.

Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan.

Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuksen muoto, sisältö ja liitteet

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin sen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimus on sen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittaja, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite sekä puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava yllä mainitulle valitusviranomaiselle hyvinvointialueen kirjaamon aukioloaikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös sähköpostitse. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole

Henkilöstöpäätös

Palveluvastaava, mielenterveys- ja
päihdekuntoutajat, Kivijärvi

1 / 2023

22.6.2023

syytä epäillä.

Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä. Oikaisuvaatimus lähetetään aina lähettäjän omalla vastuulla.

Lisätietoja

Päätös on lainvoimainen oikaisuvaatimusajan jälkeen, ellei siihen ole haettu muutosta eikä sitä ole otettu ylemmän toimielimen käsiteltäväksi

**Ohjaaja (Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi) (521698) : Ohjaaja
(Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi)**

Työavain: 521698

Tehtävänimike: Ohjaaja (Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi)

Tehtävänkuvaus:

Haemme Keski-Suomen hyvinvointialueelle Saarijärvelle vakituiseen työsuhteeseen

KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN OHJAAJAA

Kuntouttava työtoiminta on lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka tavoitteena on edistää asiakkaiden elämänhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä. Haemme nyt ohjaajaa kuntouttavan työtoiminnan Virta-ryhmään. Yksikkömme toimii Saarijärven keskustassa, samassa rakennuksessa Kierrätyskeskuksen kanssa.

Virta-ryhmän asiakkaat ovat työkäisiä pitkäaikaistyöttömiä henkilöitä, jotka osallistuvat toimintaan yksilöllisen aktivointi- / tai monialaisen työllistymissuunnitelman mukaisesti. Toiminnan tarkoitus on lisätä asiakkaan edellytyksiä päästä tai palata työelämään, opiskelemaan, tai auttaa häntä etenemään muulle sopivalle jatkopolulle.

Työtehtäviisi kuuluu kuntouttavan työtoiminnan sisältöjen suunnittelua ja toteuttamista pienryhmälle joko tekstiili- / askartelupajalla tai puupajalla / ulkotöissä, sekä tarvittaessa yksilöohjausta. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä työparin kanssa. Mahdollisuuksien mukaan toteutamme toimintaa myös seiniemme ulkopuolella (retket ym.). Tehtävä edellyttää oman auton käyttömahdollisuutta.

Työhön kuuluu tiivis yhteistyö sekä sosiaalipalveluiden että työllisyydenhoidon ammattilaisten kanssa.

Arvostamme:

- Hyvää organisointikykyä
- Kykyä tehdä havaintoja ja arvioida asiakkaiden työ- ja toimintakykyä
- Kykyä tulla toimeen monenlaisten ihmisten kanssa myös mahdollisesti haastavissa tilanteissa
- Positiivista ja ratkaisukeskeistä työtettä
- Hyviä digitaalisia taitoja

Kelpoisuusehtona tehtävään on soveltuva tutkinto ja kokemus ohjauksellisesta työstä. Arvostamme sosiaalialan osaamista.

Palkkaus ja muut palvelussuhteen ehdot määräytyvät virka- ja työehtosopimuksen (SOTE-sopimus) mukaisesti. Tehtävässä noudatetaan koeaikaa.

Tervetuloa meille töihin!

Hakemisen olemme tehneet sinulle helpoksi: Voit jättää hakemuksesi täyttämällä hakulomakepohjan tai jättämällä hakemuksen liitetiedostona.

Lisätietojen antajat:

Annamme mielellämme lisätietoja:

Liite: Aluehallitus 15.8.2023 § 243

-

Maria Vesämäki, kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja
p. 044 4598 284
maria.vesamaki@hyvaks.fi

-

Aura Sagulin-Raatikainen, palveluvastaava
p. 044 4597 596
aura.sagulin-raatikainen@hyvaks.fi

Työ alkaa: Sopimuksen mukaan

Palvelusuhteen tyyppi: Vakinainen

Palkka: SOTE-sopimuksen mukainen

Työn luonne: Kokoaikatyö

Tehtäväalue: Kuntoutus ja terapia

Rekrytoiva yksikkö: Kuntouttava työtoiminta, Saarijärvi

Työnantaja: Keski-Suomen hyvinvointialue

Kunta: Saarijärvi

Työnantajakuvaus:

Keski-Suomen hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023 ja vastaa noin 273 000 keskisuomalaisen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluista.

Hyvinvointialueestamme muodostuu samalla Keski-Suomen suurin työnantaja, jonka palveluksessa työskentelee yli 11 500 ammattilaista.

Keskeinen tehtävämme on keskisuomalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä kuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteenamme on se, että keskisuomalaisten kokemus hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta on maan kärkeä. Haluamme olla ihmislähtöisin hyvinvointialue ja tukea keskisuomalaisten hyvää arkea.

Internet linkki:

www.hyvaks.fi

Aluehallitus

§ 244 Hankintaoikaisuvaatimus hyvinvointialuejohtajan viranhaltijapäätöksestä

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1929/02.08.00/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 244

Valmistelija(t) Tuija Koivisto, p. 040 513 5821, Johanna Aalto, p. 050 434 6544, Emma-Leena Päckilä, p. 040 137 1557, Mari Sakala, p. 050 411 3374**Selostus asiasta Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös**

Hyvinvointialuejohtaja on 8.6.2023 Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen hankinnan hankintapäätöksellä (19/2023) päättänyt poissulkea hankintamenettelystä tarjoaja Humana Hoiva Oy:n.

Oikaisuvaatimus

Humana Hoiva Oy (jäljempänä yritys) on jättänyt hankintaoikaisuvaatimuksen hyvinvointialueelle 22.6.2023. Hankintaoikaisuvaatimus on tehty määräajassa.

Yritys on vaatinut muuttamaan päätöstä, jolla se on suljettu hankintamenettelystä pois. Yrityksen mukaan se tulisi katsoa soveltuvaksi tarjoajaksi aiottuun hankintaan. Sen mukaan vain vuoden 2022 tilinpäätöksen tietoihin perustuva arviointi ei ole riittävä tapa kuvata yrityksen tämänhetkistä taloudellista tilaa.

Lisäksi yritys on oikaisuvaatimuksessaan tuonut esiin, että sen olisi mahdollista tukeutua konsernirakenteen mahdollistamiin taloudellisiin järjestelyihin riittävän taloudellisen aseman kuvaamiseksi. Yritys on katsonut, että sen taloudelliset edellytykset ovat hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävät.

Asian arviointi

Asiassa on kysymys siitä, onko tarjouspyynnössä esitettyjä kelpoisuusvaatimuksia tulkittu hankintasäännösten mukaisesti ja siten voitu sulkea yritys pois hankintamenettelystä.

Taloudellisen ja rahoituksellisen tilan arviointi

Tarjoajien soveltuvuutta arvioitiin hankintailmoituksessa määritellyn mukaisesti.

Tarjoajalta edellytettiin viimeisimmän tarkastetun tilinpäätöksen perusteella tarjoajan hankinnan kohteen toimialalta vähintään kahden seuraavan edellytyksen täyttymistä:

- omavaraisuusaste on vähintään 5 % (laskukaava: $[\text{oma pääoma}/\text{taseen loppusumma}] * 100$), (Yrityksen vastaus: Ei),
- liikevaihto on vähintään 500.000 euroa (Yrityksen vastaus: Kyllä) sekä
- current ratio on vähintään 1,5 (laskukaava: $\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusomaisuusarvopaperit} / \text{lyhytaikainen vieras pääoma}$) (Yrityksen vastaus: Ei)

Tarjouksen mukaan yritys täyttää edellä olevista vaatimuksista vain yhden, jolloin vaadittu kahden vaatimuksen täytyminen ei toteudu.

Taloudellisen ja rahoituksellisen tilan arviointi on perustunut yrityksen omaan ilmoitukseen. Yritys ei siten täyttänyt tarjoajille asetettuja taloudellisen ja rahoituksellisen aseman soveltuvuusvaatimuksia, joten se suljettiin pois hankintamenettelystä. Oikeuskäytännön (esim. MAO 141/2017, MAO 559/2017, MAO 6/21, MAO:H155/2022) mukaan hankintayksiköllä on oikeus luottaa tarjoajan tarjouksessaan antamiin tietoihin.

Aiempien tilinpäätösten esittäminen taloudellisesta asemasta

Tarjouspyynnössä on edellytetty, että tarjoajalla tulee olla hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävät ammatilliset, tekniset, taloudelliset ja muut edellytykset hankinnan suorittamiselle. Hankintalain (1397/2016) 105 §:n mukaisesti tarjoajat tulee valita noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuusvaatimuksia. Tarjoajan tulee täyttää kaikki soveltuvuusvaatimukset, jotka sille on asetettu tarjouspyynnössä. Tarjoaja suljetaan pois hankintamenettelystä, mikäli jokin soveltuvuusvaatimus ei täyty.

Kaikkien tarjoajien taloudellista ja rahoituksellista tilaa on arvioitu hankintailmoituksen vaatimusten kautta. Menettely on ollut kaikille tarjoajille sama.

Ratkaisussa MAO:H19/2022 on katsottu, että hankintayksiköllä "on harkintavaltaa sen suhteen, milloin se katsoo, että hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävät edellytykset täyttyvät, kunhan menettely ei ole tarjoajia kohtaan syrjivää tai epätasapuolista eikä suhteellisuusperiaatteen tai avoimuusperiaatteen vastaista."

Hankintailmoituksen vaatimusten jälkikäteisen muuttamisen ei voitaisi arvioida toteuttavan näitä vaatimuksia, koska se asettaisi yhden tarjoajan toisiin nähden erilaiseen asemaan.

Hankintamenettelyn lähtökohtana on soveltuvuusvaatimustenkin osalta tarjousten lopullisuus. Tarjoaja vastaa siten tarjouksensa sisällöstä ja tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaate edellyttää, että tarjouksia arvioidaan lähtökohtaisesti sellaisina kuin ne on toimitettu hankintayksikölle tarjousten jättämiselle asetetussa määräajassa. Hankintayksiköllä on lähtökohtaisesti oikeus luottaa tarjoajan tarjouksessa ilmoittamiin tietoihin, ellei sillä ole perusteltua syytä muuta epäillä.

Hankintaoikaisuvaatimuksessa annettu selvitys konsernirakenteen mahdollistamista taloudellisista järjestelyistä riittävän taloudellisen aseman kuvaamiseksi

Tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaate edellyttää, että tarjouksia arvioidaan lähtökohtaisesti sellaisina kuin ne on toimitettu hankintayksikölle tarjousten jättämiselle asetettuun määräaikaan mennessä.

Hankintalain 74 §:n mukaisesti tarjoajia voidaan pyytää toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja tai asiakirjoja hankintayksikön asettamassa määräajassa. Kyseinen pyyntö ei kuitenkaan saisi johtaa siihen, että asianomainen tarjoaja esittää tosiasiallisesti uuden tarjouksen.

Tarjousten täsmentäminen ja täydentäminen olisi sallittua, jos kysymys olisi epäolennaisesta puutteesta, ristiriidasta taikka virheestä. Hankintayksikön ei kuitenkaan tulisi sallia osallistumishakemusten taikka tarjousten olennaista muuttamista. Sallittua ei olisi pyytää täsmennyksiä, korjauksia ja täydennyksiä siten, että menettelyllä olisi olennainen vaikutus ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Yritys on tarjouksessaan vastannut taloudellisen ja rahoituksellisen tilan arvioinnin soveltuvuutta arvioiviin kysymyksiin edellä selostetun mukaisesti. Hankintaoikaisuvaatimuksessaan Yritys on tuonut esille mahdollisuutensa konsernirakenteen mahdollistamiin taloudellisiin järjestelyihin. Jotta kyseinen seikka olisi voitu huomioida hankintamenettelyssä, olisi tieto kyseisestä mahdollisuudesta tullut ilmoittaa tarjouksen yhteydessä.

Taloudellisen ja rahoituksellisen tilan arvioinnin vähimmäisedellytysten täyttyminen konsernirakenteen mahdollistamana on hankintamenettelyn

Aluehallitus

kannalta olennainen tieto, eikä siten sellainen puute, ristiriita tai virhe, jonka osalta tarjousta olisi voitu täsmentää hankintalain 74 §:n mukaisesti tai muutoinkaan hankintapäätöksen jälkeen. Tarjouksessa tarjoajilta on kysytty, onko tarjous tehty konsernitasolla ja tähän kysymykseen Yritys on vastannut "Ei".

Muut seikat ja yhteenveto

Muiden tarjoajien kuuleminen on hallintolain (434/2003) 34 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan ollut ilmeisen tarpeetonta, koska yrityksen hankintaoikaisua koskevien tietojen arviointi on liittynyt vain sen ilmoittamiin tietoihin ja asemaan hankinnassa.

Edellä mainituin perustein arvioidaan, että hyvinvointialueella on ollut oikeus sulkea yritys pois hankintamenettelystä.

Sovellettavat säännökset

Hankintalaki 3 § 1 momentti, 67 § 1 momentti, 71 § 1 momentti, 74 § 2 momentti, 81 §, 83 §, 104 §, 146 §

Hallintolaki 34.1 §

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 78

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää hylätä tehdyn oikaisuvaatimuksen asian esittelyssä kerrotuin perustein.

Päätös

Aluehallitus päätti hylätä tehdyn oikaisuvaatimuksen asian esittelyssä kerrotuin perustein.

Litteet

Liite: Hyvinvointialuejohtajan virahaltijapäätös 19/2023

Liite: Hankintaoikaisuvaatimus Humana Hoiva Oy

Hankintapäätös
Hyvinvointialuejohtaja
19 / 2023
8.6.2023

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen palveluasumisen hankinta

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1929/02.08.00/2023

Valmistelija(t) Tuija Koivisto puh 0405135821, Saara Kuusela puh 0405794573, Mirja Ahoniemi puh 405503719, Mari Sakala puh 050 4113374

Selostus 1. Hankinnan kohde ja arvo

Hankinnan kohteena on sosiaalihuoltolain 21 c §:n tarkoitettu ympärivuorokautinen palveluasuminen Keski-Suomen Hyvinvointialueella. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 21 c§:n mukaan ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa asumisyksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokaudenajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen tarpeeseensa.

Hankinta sisältää pitkäaikaisen asumisen lisäksi lyhytaikaisen asumisen. Palveluntuottajilla ei ole velvoitetta tuottaa lyhytaikaista asumispalvelua.

Hankinta kuuluu julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) EU-kynnysarvon ylittäviin palveluhankintoihin. Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo on 200 M€ laskettuna 48 kuukauden sopimuskauden mukaan. Sopimus tehdään aikaisintaan 1.9.2023 alkaen. Uusien aloittavien yritysten sopimuskauden tulee alkaa viimeistään 1.9.2025. Puitejärjestely on voimassa enintään 48 kuukautta, joten sopimukset voivat olla voimassa enintään 31.8.2027 saakka.

2. Hankinnasta julkaistut ilmoitukset
Hankinnasta lähetettiin julkaistavaksi hankintailmoitus (2023-

Hankintapäätös	Hyvinvointialuejohtaja	19 / 2023 8.6.2023
----------------	------------------------	-----------------------

126299) HILMA-ilmoituskanavaan ja (2023/S 080-242633) Euroopan laajuiseen TED-ilmoituskanavaan 19.4.2023.

Hankinnasta lähetettiin 3.3.2023 julkaistavaksi kutsu markkinavuoropuheluun (2023-121996) HILMA-ilmoituskanavaan. Hankinnasta käytiin suullinen vuoropuhelu halukkaiden markkinatoimijoiden kanssa Teams-tapaamisessa 30.3.2023. Lisäksi tapaamisen jälkeen toimijoilla oli mahdollisuus kirjallisesti kommentoida tarjouspyyntöasiakirjoja.

3. Hankintamenettely

Hankintamenettelynä on avoin menettely.

Hankinnan kokonaistaloudellisen edullisuuden valintaperusteena on paras hinta-laatusuhde.

Tarjouspyyntö julkaistiin sähköisessä Tarjouspalvelu.fi-toimittajaportalissa. Tarjoajien oli mahdollista esittää kysymyksiä 8.5.2023 klo 12:00 mennessä. Esitettyihin kysymyksiin julkaistiin vastaukset Tarjouspalvelu.fi-toimittajaportalissa 15.5.2023.

Tarjoukset tuli jättää Tarjouspalvelu.fi-toimittajaportalissa 22.5.2023 klo 13:00 mennessä.

4. Saapuneet tarjoukset

Määräaikaan mennessä saatiin kaksikymmentäkaksi (22) tarjousta.

Tarjouksen jättivät:

Attendo Hoivakoti Misteli Oy

Attendo Mi-Hoiva Oy

Attendo Oy

Attendo Palvelukoti Auringonrusko Oy

Attendo Telkänhoiva Oy

Elonhetki Uusimaa Oy

Esperi Care Oy

Hoitokoti Mäntyrinne Oy

Hoiva Mehiläinen Oy

Humana Hoiva Oy

Hankintapäätös

Hyvinvointialuejohtaja

19 / 2023

8.6.2023

JST Solum Oy
Jyvässeudun Hoivapalvelut Oy
Jämsän Palvelukoti Oy
Laukaan Asumispalvelusäätiö sr, LAS
Liepeen hoiva ry
Mainiokodit Hoiva Oy
Medivida Hoiva Oy
Mehiläinen Hoivapalvelut Oy
Suomen Kotihoito Oy
Viitahoiva Oy
Viitasaaren Ruustinna Oy
Vitadays Oy

5. Tarjoajien soveltuvuuden arviointi

Tarjoajien soveltuvuutta arviointiin tarjouspyynnössä määritellyn mukaisesti. Humana Hoiva Oy ja Viitahoiva Oy eivät täytä tarjoajille asetettuja soveltuvuusvaatimuksia, ja näin ollen tarjoajat suljetaan pois hankintamenettelystä. Tarkempi perustelu annetaan erikseen ko. tarjoajille.

Humana Hoiva Oy:llä ja Viitahoiva Oy:llä on voimassa olevat hankintasopimukset Keski-Suomen Hyvinvointialueen kanssa, ja niiden piirissä asiakkaita asumisyksiköissä.

Hankintalain 110 § mukaan hankintayksikkö voi tehdä suoraan sosiaali- ja terveystieteiden palveluhankinnoissa, jos palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi.

Palveluntuottaja, jolla on edellisen hankintasopimuksen piirissä asiakkaita asumisyksikössä ja ei tule valituksi tässä hankintamenettelyssä palveluntuottajaksi, sopimus irtisanotaan ko. sopimusehtoja noudattaen. Palveluntuottajan kanssa tehdään uusi suoraan hankintasopimus tarjouspyynnössä olleen sopimusluonnoksen ja sen liitteiden mukaisilla ehdoilla. Suoraan hankintasopimus koskee vain asumisyksikössä olevia asiakkaita ja yksikköön ei ohjata uusia asiakkaita. Asumispalveluiden piirissä jo olevia asiakkaita ei siirretä vastoin

Hankintapäätös	Hyvinvointialuejohtaja	19 / 2023 8.6.2023
----------------	------------------------	-----------------------

heidän tahtaan toiseen asumispalveluyksikköön. Asiakkaalla on oikeus halutessaan muuttaa pois asumispalveluyksiköstä.

Kaikki muut tarjoajat täyttävät tarjouspyynnön soveltuvuusvaatimukset.

Päätöksenteon jälkeen hankintayksikkö tarkastaa voittaneilta tarjoajilta asiakirjat, joiden perusteella varmistetaan, etteivät hankintalain mukaiset poissulkemisperusteet rasita tarjoajia. Hankintayksikkö varaa oikeuden tarkastaa myös muita soveltuvuuteen liittyviä asiakirjoja ennen hankintasopimuksen tekemistä.

6. Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus

Kaikki tarjoukset ovat tarjouspyynnön mukaisia.

7. Tarjousten vertailu

Tarjousten vertailua ei ole tarpeen tehdä, koska palveluntuottajaksi valitaan kaikki ne tarjoajat, jotka täyttävät tarjoajalle asetetut soveltuvuusvaatimukset ja joiden tarjous on tarjouspyynnön mukainen. Tarjoajia ei aseteta etusija- tai muuhun paremmuusjärjestykseen. Asiakkaan sijoittaminen asumispalveluyksikköön tehdään Tilaajan päätöksellä.

Puitejärjestelyyn hyväksyttävät palveluntuottajat ja asumisyksiköt on esitetty liitteessä 'Palveluntuottajat ja asumisyksiköt'.

Hankintapäätöksen tiedoksiannolla ei synny sopimusta osapuolten välille. Sitova sopimus syntyy tilaajan ja valitun toimittajan välille vasta, kun osapuolet ovat allekirjoittaneet hankintasopimuksen. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi (odotusaika).

Päätösvallan peruste

Hallintosääntö § 78

Päätös

Puitejärjestelyyn valitaan palveluntuottajat liitteen 'Palveluntuottajat ja asumisyksiköt' mukaisesti.

Hankintapäätös	Hyvinvointialuejohtaja	19 / 2023 8.6.2023
----------------	------------------------	-----------------------

Hankintamenettelystä suljetaan pois tarjoajat Humana Hoiva Oy ja Viitahoiva Oy, ja näiden kanssa tehdään suoramarkintasuopimus, joka kattaa asumisyksiköissä olevat asiakkaat.

Tollet Jan
Hyvinvointialuejohtaja

Viranhaltijapäätös on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.

Lisätietojen antaja Tuija Koivisto puh 0405135821

Liitteet liite Palveluntuottajat ja asumisyksiköt

Hankintapäätös	Hyvinvointialuejohtaja	19 / 2023 8.6.2023
----------------	------------------------	-----------------------

Tiedoksi: asianosaiset
valmistelijat
aluehallitus

Päätös nähtävillä Viranhaltijapäätös on nähtävillä hyvinvointialueen verkkosivuilla hyvaks.fi alkaen 12.6.2023 .

Oikaisuvaatimusohjeet

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi hakea päätökseen muutosta tekemällä hankintalain (1397/2016) mukaisen hankintoaikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeuteen.

Päätös on lainvoimainen hankintoaikaisu- ja valitusajan jälkeen, ellei päätöksestä ole tehty hankintoaikaisua tai valitusta markkinaoikeuteen, eikä sitä ole otettu ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

HANKINTAOIKAISU

Toimitusosoite

Hankintoaikaisu tulee tehdä kirjallisesti. Hankintoaikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle seuraavaan osoitteeseen:

Keski-Suomen hyvinvointialue
Kirjaamo
Hoitajantie 1
40620 Jyväskylä
[kirjaamo\(at\)hyvaks.fi](mailto:kirjaamo(at)hyvaks.fi)

Hankintoaikaisun tekemiseen oikeutetut

Hankintoaikaisun voi tehdä *asianosainen*, eli se ehdokas tai tarjoaja, jonka oikeusasemaan hankintapäätöksellä on vaikutusta tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintoaikaisun kustannukset

Hankintapäätös

Hyvinvointialuejohtaja

19 / 2023

8.6.2023

Hankintaoikaisun käsittely on maksutonta.

Päätöksen tiedoksisaanti ja hankintaoikaisun tekoaika

Mikäli päätös annetaan tiedoksi sähköisenä tiedoksiantona, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös annetaan tiedoksi tavallisena tiedoksiantona, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta hankintaoikaisuaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa hankintaoikaisun tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisu on toimitettava yllä mainittuun osoitteeseen hyvinvointialueen kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse tai sähköpostitse.

Hankintaoikaisun lähettäjä on vastuussa siitä, että vaatimuskirjelmä tai viesti saapuu ennen määräajan päättymistä viranomaiselle. Hankintaoikaisun lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähittäjän omalla vastuulla.

Hankintaoikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisu on tehtävä kirjallisena. Hankintaoikaisussa on ilmoitettava:

- hankintayksikön *päätös tai muu ratkaisu*, johon hankintaoikaisu kohdistuu
- *vaatimukset* eli miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- *perustelut* eli millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi

Hankintaoikaisussa on ilmoitettava oikaisun tekijän nimi, sähköinen yhteystieto tai postiosoite sekä puhelinnumero. Jos puhevaltaa käyttää hankintaoikaisun tekijän laillinen edustaja tai asiamies, hankintaoikaisussa on ilmoitettava myös tämän yhteystiedot.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa. Lisäksi hankintaoikaisussa tulee antaa selvitys siitä, milloin hankintaoikaisun tekijä on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys hankintaoikaisuaikajan

Hankintapäätös

Hyvinvointialuejohtaja

19 / 2023

8.6.2023

alkamisajankohdasta.

Hankintaoikaisun tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava hankintaoikaisu. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUTEEN

Asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tarkoitettu ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain, hyvinvointialueesta annetun lain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Hankintalain 146 §:n 2 momentin mukaan markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1. yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2. sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3. sitä, että 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Toimivaltainen viranomainen

Valitus tulee tehdä kirjallisesti markkinaoikeudelle. Markkinaoikeuden osoite- ja yhteystiedot ovat:

Markkinaoikeus
Sörnäistenkatu 1
00580 Helsinki
puh. 029 56 43300
faksi 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen tekemiseen oikeutetut

Hankintapäätös

Hyvinvointialuejohtaja

19 / 2023

8.6.2023

Valituksen voi tehdä *asianosainen*, eli:

- tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja,
- osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai
- muu taho, jota asia koskee.

Valituksen kustannukset

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja markkinaoikeudesta.

Päätöksen tiedoksisaanti ja valitusaika

Mikäli päätös annetaan tiedoksi sähköisenä tiedoksiantona, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös annetaan tiedoksi tavallisena tiedoksiantona, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen, jollei asiasta toisin säädetä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut *olennaisesti* puutteellinen.

Valitusaika suora hankintaa ja sopimusmuutoksia koskevissa päätöksissä

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain kansallisen tai EU-tasoisien suora hankintailmoituksen tai sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Jollei edellä tarkoitettua ilmoitusta ole julkaistu, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä:

Hankintapäätös

Hyvinvointialuejohtaja

19 / 2023

8.6.2023

- 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä; tai
- kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava yllä mainitulle valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukiolon päättymistä. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, faksina tai sähköpostin avulla. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa.

Valituksen lähettäjä on vastuussa siitä, että valituskirjelmä tai viesti saapuu ennen määräajan päättymistä viranomaiselle. Valituksen lähettäminen viranomaiselle tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen muoto ja sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon valitus kohdistuu
- vaatimukset eli miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- perustelut eli millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on ilmoitettava oikaisun tekijän nimi, sähköinen yhteystieto tai postiosoite sekä puhelinnumero. Jos puhevaltaa käyttää valituksen tekijän laillinen edustaja tai asiamies, valituksessa on ilmoitettava myös tämän yhteystiedot.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireilläollessa ilmoitettava viipymättä markkinaoikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä päätös, jota vaaditaan muutettavaksi, alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta.

Hankintapäätös	Hyvinvointialuejohtaja	19 / 2023 8.6.2023
----------------	------------------------	-----------------------

Valitukseen on myös liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n mukaan hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle hankinta-asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Ilmoitus on toimitettava kirjallisesti Keski-Suomen hyvinvointialueen kirjaamoon viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen.

Keski-Suomen hyvinvointialue
Hoitajantie 1
40620 Jyväskylä
kirjaamo(at)hyvaks.fi

Aluehallitus

§ 245 **Ajankohtaiset yhtiöasiat**

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1374/00.02.01/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 245

Valmistelija(t) Johanna Aalto, p. 050 434 6544

Selostus asiasta **Keurusseudun Ateria- ja tukipalvelut Oy:n yhtiökokous 21.8.2023**

Keurusseudun Ateria- ja tukipalvelut Oy on lähettänyt Keski-Suomen hyvinvointialueelle yhtiökokouskutsun. Kokous pidetään 21.8.2023 ja siellä käsitellään mm. tilintarkastajan valinta, hallituksen kokoonpanon vahvistaminen ja hallituksen palkkiot. Aluehallitus on aiemmin päättänyt nimetä yhtiökokousedustajaksi palvelutuotannon tukipalveluiden vastuualuejohtaja Hanna Vihavaisen. Yhtiön hallitukseen on nimetty Markku Puro.

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 40

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus merkitsee tiedoksi tulleen yhtiökokouskutsun ja antaa tarvittaessa yhtiökokousedustajalle lisäevästyksen kokoukseen.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet Yhtiökokouskutsu
Esityslista

Aluehallitus

§ 246

Ilmoitusasiat

Julkinen

Diaarinumero

Hyvaks/63/00.02.01/2022

Aluehallitus 15.8.2023 § 246

Selostus asiasta

- 1) Tilannekatsaus kuntien valituksista hallinto-oikeuteen koskien aluevaltuuston 13.6.2023 päätöstä § 50 Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätös ja toimintakertomus.
- 2) Asioiden valmistelu aluehallitukseen ja esittely kokouksessa, ohjeistus työskentelyyn

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus

§ 247

Jämsän kaupungin ja Jämsän Terveys Oy:n välisen palvelusopimuksen siirtyminen Keski-Suomen hyvinvointialueelle

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/471/00.02.01/2022**Aiempi käsittely:**

Aluehallitus 20.12.2022 § 342

Valmistelija(t) Pauliina Mäenpää, p. 050 452 4569 ja Aija Suntioinen, p. 040 185 9985**Selostus asiasta**

Jämsän kaupunki on kilpailuttanut ja tehnyt palvelusopimuksen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamisesta. Kokonaisulkoistukseen sisältyy perusterveydenhuolto, sosiaalihuolto ja erikoissairaanhoidon palvelutuotannon ja hankinnan järjestäminen ja palvelutuotanto, lukuun ottamatta vammaispalveluita, sosiaalityötä ja lastensuojelua sekä viranomaistehtäviä. Palvelut tuottaa Jämsän kaupungin (omistusosuus 49 %) ja Pihlajalinnan(51 %) yhteisesti omistama yhtiö Jämsän Terveys Oy ja sen alihankkijana toimiva Jokilaakson Terveys Oy. (KSSHP:n omistusosuus 10 %). Jämsän kaupungin ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin omistusosuudet em. yhtiöistä siirtyvät Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Sopimus sisältää myös vaativan erikoissairaanhoidon, jossa Pirkanmaan sairaanhoitopiiri on keskeinen toimija. Palveluiden järjestämistahona Jämsän kaupungille kuuluu päätöksenteko tilanteissa, jotka edellyttävät julkisen vallan käyttöä.

Palvelusopimus on allekirjoitettu 18.3.2015 ja sitä on muutettu 30.3.2016. Sopimus on määräaikaisena voimassa 31.8.2025 saakka. Sopimukseen sisältyy myös yksi, viiden (5) vuoden mittainen optiokausi, jonka käytöstä tilaajan on ilmoitettava viimeistään kaksi (2) vuotta ennen hankintakauden päättymistä. Palvelusopimuksen vuotuinen arvo on yli 70 miljoonaa euroa.

Aluevaltuusto on 29.3.2022 ja 13.12.2022 käsitellyt ja päättänyt ottaa tämän palvelusopimuksen vastaan osana Jämsän kaupungin antamaa selvitystä hyvinvointialueelle siirtyvistä sopimuksista.

Hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön mukaan kokonaisulkoistukset voivat olla kokonaan tai osittain mitättömiä tai irtisanomisenvaarisia, jos ne eivät täytä lainsäädännön edellytyksiä. Hyvinvointialueen on määräajassa todettava mitättömyys ja päätettävä sopimuksen tai sen ehdon mitättömyydestä ja irtisanomisesta. Asiasta on

Aluehallitus

ilmoitettava sopimusosapuolelle ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle viimeistään 31.10.2023.

Kokonaisulkoistusten osalta hyvinvointialueilla on neuvotteluvollisuus. Keski-Suomen hyvinvointialuetta valmisteltaessa neuvotteluita on käyty Jämsän Terveys Oy:n ja sen emoyhtiö Pihlajalinnan kanssa. Keskeisiä neuvoteltavia aiheita ovat olleet erikoissairaanhoidon ja ensihoidon palveluiden järjestäminen ja tuottaminen, siltä osin kuin palvelut siirtyvät Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Keskustelua on käyty siitä, mikä osuus sopimushinnasta kohdistuu tähän muualta ostettuun erikoissairaanhoidon ja ensihoitoon. Esillä ovat olleet myös perusterveydenhuoltoon kiinteästi liittyvät erikoissairaanhoidon palvelut, lähetekäytäntö, toiminnassa käytettävät tilat ja tukipalvelut, palveluiden organisointi, tuotanto ja kustannusvastuu. Lisäksi on selvitetty sekä Jämsän kaupungin että Jämsän Terveys Oy:n osalta puolin ja toisin sitä, mitkä ovat sopimuksen ulkopuoliset erät ja näiden erien laskutusperusteet.

Hyvinvointialueen taholta lähtökohta neuvotteluissa on ollut se, että palvelusopimukseen tehdään tässä vaiheessa vain välttämättömät muutokset.

Palvelutuotannon käytössä olevien tilojen hallintaoikeus siirtyy Jämsän kaupungilta Keski-Suomen hyvinvointialueelle joko olemassa olevina vuokrasopimuksina (siirtyvät sopimukset) tai vuokra-asetuksen mukaisina vuokrasopimuksina. Nämä on huomioitu toimitilavalmisteluun yhteydessä.

Ateriapalvelut tulee tuottamaan Jämsän kaupungin perustama osakeyhtiö, johon Keski-Suomen hyvinvointialue liittyy osakkaaksi. Ateriapalveluita koskeva palvelusopimus on valmisteltavana erikseen.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää hyväksyä oheisen liitteen (ei julkinen) mukaiset muutokset palvelusopimukseen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 30.5.2023 § 180

Valmistelija(t)

Kati Kallimo, p. 050 442 2302; Aija Suntioinen, p. 040 185 9985 ja Johanna Aalto, p. 050 434 6544

Selostus asiasta

Asiassa on jatkettu neuvottelua Jämsän Terveys Oy:n kanssa, koska 20.12.2022 esitetyt sisällöt eivät olleet sellaisenaan hyväksyttävissä. Nyt tuotava sopimuksen muutosehdotus on läpikäyty osapuolten välillä ja se on hyväksyttävänä Jämsän Terveys Oy:n hallituksessa.

Aluehallitus

**Hyvinvointialue-
johtajan ehdotus**

Aluehallitus päättää hyväksyä oheisten liitteiden mukaiset muutokset Jämsän Terveys Oy:n kanssa tehtyyn palvelusopimukseen.

Asian kokouskäsittely:

Ennen asian käsittelyä Maria Kaisa Aula ilmoitti esteellisyydestä ja poistui kokouksesta. Varajäsen Piia Flink-Liimatainen saapui kokoukseen asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Puheenjohtajana tämän pykälän ajan toimi Lotta Ahola.

Esteellisyyden peruste: Yhteisöjäävi

Ennen asian käsittelyä myös Janne Luoma-aho, Lasse Leppä ja Pasi Marjakangas poistuivat esteellisenä kokouksesta.

Sihteerinä toimi Sari Kaakkomäki.

Esteellisyyden peruste: Yhteisöjäävi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokoustauko pidettiin klo 15.28-15.35.

Aluehallitus 15.8.2023 § 247

Valmistelija(t)

Aija Suntioinen, p. 040 185 9985, Kati Kallimo, p. 050 442 2302

Selostus asiasta

Jämsän Terveys Oy tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Palvelusopimus on allekirjoitettu 18.3.2015 ja se on siirtynyt Jämsän kaupungilta Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien.

Aluehallitus hyväksyi kokouksessa 30.5.2023 § 180 palvelusopimusta täydentävän sopimusliitteen. Sopimusliitteen mukaisesti Jämsän Terveys Oy:n kanssa on jatkettu sopimusneuvotteluja vaativan erikoissairaanhoidon järjestämisestä ja tuottamisesta sekä hyvinvointialueiden järjestämisen ja tuottaman vaativan erikoissairaanhoidon kustannusten eriyttämisestä Jämsän Terveys Oy:n vuosihinnasta (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, luku 3, 12§).

Esityksenä on, että Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen vuosihinnasta eriytetään hyvinvointialueiden tuottaman vaativan erikoissairaanhoidon kustannukset. Muutos astuisi voimaan 1.7.2023 alkaen. Muutoksen jälkeen

Aluehallitus

kustannusvastuu hyvinvointialueiden tuottaman vaativan erikoissairaanhoidon kustannuksista on hyvinvointialueella, eikä hyvinvointialue laskuta vaativan erikoissairaanhoidon kustannuksia Jämsän Terveys Oy:ltä. Vastaavasti hyvinvointialue ei maksa vaativan erikoissairaanhoidon kustannuksista Jämsän Terveys Oy:lle osana vuosisopimushintaa kuten tähän saakka.

Eriytettävä osuus vuosihinnasta on vuositason tasolla 18,1 M€ (laskettuna kolmen edeltävän vuoden vuosihinnan tasosta painotettuna 25%/25%/50%). Koska muutos astuisi voimaan 1.7.2023 alkaen, vuoden 2023 osalta sopimushinnan muutoksena huomioidaan puolen vuoden osuus vuositason kustannuksesta.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää hyväksyä, että hyvinvointialueiden tuottaman vaativan erikoissairaanhoidon kustannukset eriytetään Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen vuosihinnasta 1.7.2023 alkaen.

Asian kokouskäsittely:

Ennen asian käsittelyä Maria Kaisa Aula ilmoitti esteellisyydestä ja poistui kokouksesta. Varajäsen Piia Flink-Liimatainen saapui kokoukseen asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Puheenjohtajana tämän pykälän ajan toimi Lotta Ahola.

Esteellisyyden peruste: Yhteisöjäävi

Ennen asian käsittelyä myös Janne Luoma-aho ja Pasi Marjakangas poistuivat esteellisenä kokouksesta.

Sihteerinä toimi Johanna Aalto.

Esteellisyyden peruste: Yhteisöjäävi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöksenteon jälkeen pidettiin kokoustauko klo 15.42-15.47.

Liitteet

Liite: Ei_julkinen_Sopimusliite Hyvaks ja JT 230523

Liite: Ei_julkinen_JT Palvelusopimuksen lisäliite 230523

Liite: Ei_julkinen_Jämsän terveys_tulleet muutosesitykset_aluehallitus

Aluehallitus

§ 248 Ihmislähtöiseen Keski-Suomeen: sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/2478/00.02.01/2023

Aluehallitus 15.8.2023 § 248

Valmistelija(t) Anu Pihl, p. 050 320 4896**Selostus asiasta** **Johdanto asiaan**

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus käynnisti kokouksessaan 14.2.2022 § 38 Ihmislähtöiseen Keski-Suomeen: Hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman valmistelun.

Toimeenpano-ohjelman valmistelu ja prosessin suunnittelu ovat perustuneet hyvinvointialueen strategiassa määriteltyihin menestystekijöihin, joita on kuusi:

- asukkaat
- kumppanuus
- ihmislähtöiset palvelut
- henkilöstö
- tieto
- uudistuminen.

Jokaiseen menestystekijään on tunnistettu erilaisia ohjelmia ja suunnitelmia, jotka ovat joko lainsäädännön edellyttämiä, muuten toiminnan kannalta välttämättömiä ja aluevaltuuston hyväksymän Keski-Suomen ihmislähtöisen strategian toteutumisen kannalta keskeisiä.

Strategian toimeenpano-ohjelman yhtenä osana, "ihmislähtöiset palvelut" menestystekijän kokonaisuudessa on valmisteltu Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestämisenlinjauksia. Tähän kokonaisuuteen kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset, pelastustoimen sekä ensihoidon palvelutasopäätökset. Ensihoidon sekä pelastustoimen keskeiset asiakirjat ovat parhaillaan lausuntokierroksella ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten osalta lausuntokierrosta esitetään käynnistettäväksi aluehallituksen päätöksellä 15.8.2023.

Lainsäädäntötausta

Aluehallitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten avulla jäsennetään hyvinvointialueen lakisääteistä järjestämistehtävää, josta säädetään laissa hyvinvointialueesta (611/2021) ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Nykytila ja esityksen perustiedot

Hyvinvointialueen strategiassa on jo hyväksytyt peruslinjaukset järjestämisen näkökulmasta hyvinvointialueen ihmislähtöisille palveluille.

Näitä linjauksia ovat

- Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet.
- Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen. Tarvittavat päätökset palveluiden myöntämisestä tehdään lähellä asiakasta.
- Asiakas- ja potilassuhteiden jatkuvuuden turvaaminen.
- Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta.
- Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.
- Oma palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.

Liitteenä olevassa esityksessä on havainnollistettu kuinka järjestämisen linjaukset noudattavat ja konkretisoivat strategian neljää päätavoitetta sekä ihmislähtöiset palvelut menestystekijän taustalta löytyviä linjauksia. Lisäksi on haluttu tuoda esiin yhteys tuottavuusohjelmaan sekä Orpon hallituksen hallitusohjelmaan.

Kuvaus asian valmistelusta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjauksia on valmisteltu laajassa yhteistyössä. Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta sekä lasten, nuorten ja perheiden lautakunta on käsitellyt asiaa jokaisessa kokouksessaan 14.2.2023 aluehallituksen käynnistämispäätöksen jälkeen.

Kokousten lisäksi asiaa on käsitelty useissa lautakuntien seminaareissa sekä iltakouluissa. Kokonaisuutta on käyty läpi myös turvallisuuslautakunnassa sekä

Aluehallitus

henkilöstöjaostossa. Asia on ollut esillä kaikissa vaikuttamistoimielimissä ja linjauksia on voinut kommentoida hyvinkin keskeneräisissä vaiheissa.

Henkilöstöltä saatua palautetta strategian teemoista on hyödynnetty tilannekuvan selvityksessä ja henkilöstöltä tullutta palautetta on otettu huomioon linjauksia laatiessa. Toimeenpano-ohjelman kokonaisuutta on esitelty jokaisessa 14.2.2023 jälkeen pidetyissä henkilöstöinfoissa ja esihenkilöille suunnatuissa esihenkilöinfoissa jonka lisäksi tilaisuuksien jälkeen palautekanavat (webropol, sähköposti) ovat olleet käytössä.

Myös eri työpajoja, seminaareja tai kokouksia varten on avattu erillisiä webropol-palautekanavia, joista saadun palautteen perusteella linjauksia on työstetty dynaamisesti. Palautetta on otettu vastaan työpaja- tai esittelytilaisuuksien jälkeen myös sähköpostin ja keskustelujen kautta.

Työskentelyä varten asukas- ja asiakasosallisuutta on varmistettu sähköisen Polis-alustan avulla. Sähköinen alusta ei luonnollisesti kuitenkaan tavoita tarpeeksi kattavasti hyvinvointialueella asuvia, joten kesän 2023 aikana hyvinvointialueen työntekijät ovat jalkautuneet toimipisteisiin, kuntiin ja kesätapahtumiin. Lisäksi Jyväskylän yliopiston JyuWell -projekti on tukenut työtä nykytilan ja tarpeiden selvittämiseksi. Tavoitteena on kaiken kaikkiaan ollut vahvistaa ymmärrystä hyvinvointialueen palveluiden nykytilasta ja tarpeista, joihin järjestämisen linjauksilla voidaan vaikuttaa.

Esityksen suhde muihin ohjelmiin ja asiakirjoihin

Oheismateriaalina olevassa aineistossa järjestämisen linjaukset on linkitetty asiakirjassa strategian tavoitteen, menestystekijän linjausten sekä tuottavuusohjelman tavoitteiden kanssa, jotta varmistetaan jo päätettyjen asiakirjojen ja järjestämisen linjausten valmistelutyön samaan suuntaan eteneminen. Samaan asiakirjaan on tehty myös peilaus hallitusohjelmaan.

Vaikutusten arviointi

Linjaukset on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja linjauksia valmisteltaessa myös niiden vaikutuksia on arvioitu. Nyt käynnistettäväksi esitettävän lausuntokierroksen keskeisin tavoite on kuitenkin laaja-alainen vaikutusten arviointi.

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää lähettää valmistellut sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset lausuntokierrokselle ajalla 16.8.-5.9.2023.

Asian kokouskäsittele:

Aluehallitus

Strategiajohtaja Anu Pihl esitteli asiaa kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Litteet

Liite: Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset
lausuntokierrokselle, täydennetty

Oheismateriaali: Lausuntopyyntö sotejärjestämisen linjauksista

	Hyvinvointialueen strategiassa asetettu tavoite	"ihmislähtöiset palvelut" - menestystekijän taustalla oleva valtuuston hyväksymä linjaus	Esitys Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukseksi
palveluverkko, saatavuus, saavutettavuus, yhdenvertaisuus	#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat. #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.	#Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet; #palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen, Tarvittavat päätökset palveluiden myöntämisestä tehdään lähellä asiakasta. #Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti	Hyvinvointialueen palveluita suunnataan alueen arvioituun palvelutarpeeseen ja väestörakenteeseen sekä tutkittuun tietoon ja suosituksiin (esimerkiksi työikäisen, ikääntyneen väestön määrä tai kouluikäisten määrä, syntyvyys, vaikuttavuus, suositus väestömäärästä) perustuen. Hyödynnetään sähköisiä, liikkuvia sekä kotiin meneviä palveluja asukkaan palvelutarpeeseen vastaamiseksi.
	#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat. #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.	#Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet; #Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen. #Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.	Hyvinvointialueen asukkaille tarjotaan ympärivuorokautisia asumispaikkoja kuntarajoista riippumatta, asukkaan toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen kuitenkin huomioiden
	#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat. #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.	#Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet. # Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen. #Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti. #Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta	Vastaanotto toiminnan alueellinen ilta- ja kiirevastaanotto vastaa alueen asukkaiden kiireelliseen hoidon- ja palvelun tarpeeseen ja tukee vaikuttavaa ja tarkoituksenmukaista hoidon sujumista ja jatkohoitoa. Uudistetaan kiireellisen vastaanottopalvelun kokonaisuutta hyvinvointialueen tarpeen mukaisesti (esimerkiksi kiirevastaanottojen pidentäminen iltaisin)
	#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat	"Ihmislähtöiset ja kustannusvaikuttavat palvelut sekä saumaton palvelujen yhteensovittaminen"	Vähähöyryinen hoito ja palvelu tunnistetaan ja palveluvalikoimaa uudistetaan sen mukaan (priorisointi) Toisaalta tunnistetaan myös hoito- ja palvelu, joka tuottaa paljon hyötyä ja vahvistetaan sitä.

DIGI, saatavuus, saavutettavuus, yhdenvertaisuus	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat.</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskiomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p>	<p>#Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen. Tarvittavat päätökset palveluiden myöntämisestä tehdään lähellä asiakasta.</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Digitaaliset palvelut ovat laadukas ja houkutteleva, saavutettava (esim. helppokäyttöinen) sekä ensisijainen palvelukanava mahdollisimman monelle.</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskiomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p>	<p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p> <p>#Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen. Tarvittavat päätökset palveluiden myöntämisestä tehdään lähellä asiakasta.</p>	<p>Digitaaliset palvelut otetaan systemaattisesti käyttöön kaikissa palvelukokonaisuuksissa. 40% kontakteista tapahtuu sähköisesti vuoteen 2025 mennessä</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskiomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p>	<p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta</p> <p>#Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen</p>	<p>Digitaaliset palvelut järjestetään siten, että ne vähentävät kivijalkatoiminnan tarvetta ja nopeuttavat palvelun piiriin pääsemistä tai palvelun toteuttamista.</p>
Ohjaus ja neuvonta	<p>#Keskiomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p>	<p>#Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Ohjausta ja neuvontaa (sekä palveluita) on saatavilla tarvittaessa myös muiden kuin digitaalisia kanavien kautta.</p>

	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskisuomalaisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p>	<p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Asukkaiden on löydettävä helposti ja esteettömästi tiedot sähköisesti siitä mistä ja miten palveluita saa, kun niitä tarvitsee. Edistetään asukkaiden mahdollisuuksia hyödyntää digitaalisia palveluita.</p>
Hoidon ja palvelun tuottamistapa	<p>#Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p> <p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p>	<p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Kotiin tuotettava palvelu on ensisijainen ikääntyneen asukkaan palvelutapa tuen tarpeen alkaessa ja se tuotetaan ensisijaisesti digipalveluna aina kun se on mahdollista (käynnistetään). Ikäihmisten kotiin menevät, varhaisen tuen ja asumispalvelut muodostavat asiakkaiden ja heidän läheistensä kanalta sujuvan kokonaisuuden ml. yhteyden kuntien toimiin (asumisratkaisut, liikunta ym., kansalaisopisto, seurakunnat)</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Erityisryhmien asumisen tuen palveluista vähintään 40% tuotetaan julkisena palvelutuotantona, jotta voidaan varautua järjestämään ja tuottamaan kyseinen palvelu kaikissa olosuhteissa.</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Vähintään 20% lastensuojelun pitkäaikaisesta laitoshoidosta tuotetaan julkisena palvelutuotantona (nyt 3,4%)</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskisuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Kevennetään palvelurakennetta esimerkiksi lisäämällä perhehoitoa siellä missä se on palveluna käytössä ja mahdollista. Seurataan tiiviisti Orpon hallitusohjelmaan kirjoitettua yhteisöllisen asumisen määrittelyä osana palvelurakenteen keventämistä. Ympäri vuorokautista palveluasumista kevennetään 7-prosenttiin.</p>

	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskisuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Mahdollistetaan kotona asuminen vähintään 93%:lle hyvinvointialueen yli 75-vuotiaasta väestöstä</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Hallitusohjelman mukaisesti valmistellaan terveydenhuoltolain määrittelemän kiireettömän hoidon hoitopaikan uusi valinta kolmen kuukauden välein sekä valinnan tekeminen digitaalisesti.</p>
<p>hoito- ja palveluketjut, yhteensovittaminen ja jatkuvuus</p>	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskisuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p> <p>#Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet;</p> <p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta;</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Hyvinvointialueella on käytössä vaikuttavat hoito- ja palveluketjut, joissa otetaan huomioon myös kumppaniemme tuottamat kokonaisuudet. Palvelutuotannon rakenteita tarkastellaan ja hoito- ja palveluketjun optimaalisen toteutumisen ja hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi sekä integraation ja kustannusvaikuttavuuden varmistamiseksi.</p>

<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskisuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p> <p>#Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Palvelujen järjestäminen kokonaisuutena;</p> <p>#Asiakas- ja potilassuhteiden jatkuvuuden turvaaminen</p> <p>#Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p> <p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta.</p>	<p>Lasten ja nuorten mielenterveys –ja päihdepalvelut toteutetaan koko alueella erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluintegraatioon sekä kumppanuuteen (koulut, järjestöt, perheet) perustuvan toimintamallin mukaisesti varhaiseen tukeen panostaan</p>
<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p>	<p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta.</p> <p>#Palvelujen järjestäminen kokonaisuutena;</p>	<p>Osastopotilaan kotiutumisen prosessi toteutetaan koko alueella yhtenäisen toimintamallin mukaisesti.</p>
<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p> <p>#Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p> <p>#Keskisuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.</p> <p>#Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Palvelujen järjestäminen kokonaisuutena;</p> <p>#Palvelujen yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti;</p> <p>#Oma palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut</p>	<p>Työikäisen väestön työkyvyn tukeminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä muu palvelutarve huomioidaan kokonaisuutena hyvinvointialueen järjestämissä palveluissa sekä laajasti monialaisissa hoito- ja palveluketjuissa siten, että työikäisten pirstaleinen palvelujärjestelmä toimii parhaalla mahdollisella tavalla kumppaneiden kanssa</p>

	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p>	<p>#Palvelujen järjestäminen kokonaisuutena; #Palvelujen yhteen-sovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi, lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti #Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen. Tarvittavat päätökset palveluiden myöntämisestä tehdään lähellä asiakasta.</p>	<p>Lisätään ympärivuorokautista työtä tekevien yksiköiden ja henkilöstön yhteisen tekemisen mahdollisuuksia valtuustokauden loppuun mennessä</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.</p>	<p>#Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet; #Palveluiden, tuen ja hoitoon pääsyn sujuvuuden, #oikea-aikaisuuden ja ihmislähtöisyyden varmistaminen; #Asiakas- ja potilassuhteiden jatkuvuuden turvaaminen</p>	<p>Nuorten mielenterveyspalveluissa otetaan käyttöön yhdenmukaiset ikäraajat, jotta ikärajoista johtuvia putoamisia ja palvelun jatkuvuuteen liittyviä haasteita vähennetään. Kootaan nuorten ohjauspalveluja yhteen monialaisesti kuntien kanssa (ottaen huomioon esim. työllisyysalueiden perustaminen)</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p>	<p>#Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta #Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti.</p>	<p>Alueellisen osastotoiminnan yksiköiden toiminnasta osa profiloituu tiettyihin toimintoihin (esimerkiksi palliatiivinen- ja saattohoito, kuntoutus)</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskiuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu. #Keskiuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Asiakas- ja potilassuhteiden jatkuvuuden turvaaminen; #Palvelujen yhteen-sovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti</p>	<p>Omatimimalli otetaan käyttöön laaja-alaisen sote-keskuksen vastaanottotoiminnassa. Sillä varmistetaan omalääkäri ja muut pysyvät ammattilaiset potilaille ja asiakkaille, joilla on säännöllinen palvelutarve. Mallilla varmistetaan myös hoidon jatkuvuus ja parannetaan vaikuttavuutta</p>

<p>Varhainen tuki ja kumppanuus</p>	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten kokemuksumasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu. #Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Palvelujen yhteen-sovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti; #Oma palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. #Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Hyvinvointialueen ikääntyneiden päivätoiminta järjestetään varhaisen tuen palveluna eritasoisena päivätoimintana palvelutarpeenmukaisesti. Varhaisen tuen ikääntyneiden päivätoimintaa laajennetaan hyvinvointialueen eri osiin siten että palveluverkko on tarpeen mukaisesti kattava. Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden sekä toimintakyvyn edistämiseksi luodaan yhteistyömalli niiden kuntien ja paikallisten muiden toimijoiden kanssa, joka on tarkoitettu kaikille kotona asuville ikääntyville kuntalaisille. Toiminta on ennaltaehkäisevää, virikkeellistä, omatoimisuutta ja toimintakykyä tukevaa sekä sosiaalisia suhteita ylläpitävää toimintaa.</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten kokemuksumasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu. #Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Alueen palvelujen järjestäminen kokonaisuutena sekä voimavarojen suuntaaminen palvelutarpeen perusteella ottaen huomioon eri asukasryhmät ja alueet # Palveluketjujen ja hoitopolkujen sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien karsinta.</p>	<p>Tilapäiset asumispalvelut ovat osa mielenterveys- ja päihdepalveluita tarvitsevien kuntoutuspalvelua</p>
	<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat</p>	<p>#Palvelujen yhteen-sovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi; lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti #Palvelujen (kasvokkain palvelut, kivijalkapalvelut, kotiin tuotavat palvelut, liikkuvat palvelut, etäpalvelut, digitalisoidut palvelut jne.) yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti. #Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Perhekeskustoimintaa uudistetaan hyvinvointialuetasoisena ratkaisuna yhdessä kunta ja järjestöyhteistyössä tavoitteena erityisesti varhainen tuki ja tunnistaminen</p>

<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten kokemosomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu. #Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Uusia palvelu- ja kumppanuusmalleja kehitetään aktiivisesti (myös monituottajusmallit)</p>
<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten kokemosomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu. #Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Arvioidaan nykyinen palvelusetelitoiminta ja uudistetaan toimintaa hyvinvointialueen asukkaiden tarpeiden mukaisesti sekä asukkailta saatua palautetta hyödyntäen.</p>
<p>#Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat #Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat. #Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.</p>	<p>#Palvelujen yhteensovittaminen sujuvaksi kokonaisuudeksi. Lähipalveluiden varmistaminen monimuotoisesti ja räätälöidysti; #Julkinen palvelutuotanto sekä sitä täydentävät kolmannen ja yksityisen sektorin palvelut. Palvelutuotannossa painottuvat asiantuntemus, laatu, vaikuttavuus ja hinta.</p>	<p>Arvioidaan nykyinen ostopalvelutoiminta ja uudistetaan toimintaa hyvinvointialueen asukkaiden tarpeiden mukaisesti sekä asukkailta saatua palautetta hyödyntäen.</p>

Lausuntopyyntö Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjauksiksi

Arvoisa vastaanottaja,

Keski-Suomen hyvinvointialue pyytää teiltä lausuntoa ja arviointia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten vaikutuksista.

Järjestämisen linjauksia on valmisteltu kevään 2022 aikana tiiviissä yhteistyössä luottamushenkilöiden, yhteistyökumppaneiden sekä henkilöstön kanssa. Sote-järjestämisen linjaukset kuuluvat Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelmaan ja "ihmislähtöiset palvelut" menestystekijään. Strategian toimeenpano-ohjelma täsmentää ja konkretisoi hyvinvointialueen strategian tavoitteita ja sanoittaa keinoja strategisiin tavoitteisiin pääsemiseksi.

Hyvinvointialue hyödyntää annettuja lausuntoja ja vaikutusten arviointeja sote-järjestämisen linjausten jatkotyöstämisessä. Lausuntopyynnön liitteenä ovat valmistellut luonnokset sote-järjestämisen linjauksista sekä esitetyjen linjausten liittyminen strategiaan tavoitteisiin, "ihmislähtöiset palvelut" menestystekijän linjauksiin sekä hyvinvointialueen tuottavuusohjelmaan. Lisäksi esillä on Orpon hallitusohjelman kirjaukset, jotka tavalla tai toisella liittyvät esitettyyn linjaukseen.

Sote-järjestämisen linjausten käsittely jatkuu Keski-Suomen hyvinvointialueen toimielimissä sekä viranhaltijavalmistelussa syyskuun loppuun saakka, jonka jälkeen asiakirjat siirtyvät aluevaltuuston päätettäväksi. Tavoitteena on aluevaltuuston hyväksymiskäsittely 1.12 mennessä, ja voimaan astuminen 1.1.2024 alkaen ja ovat voimassa valtuustokauden loppuun.

Ohjeet lausunnon antamiseen

Lausunto pyydetään antamaan 5.9.2023 ko 16.00 mennessä oheisella webropol – linkillä.

Lausunto voi olla myös vapaamuotoinen, mutta vastauksessa voi halutessaan hyödyntää alla olevia apukysymyksiä. Mikäli teet vapaamuotoisen lausunnon, toimitathan sen Keski-Suomen hyvinvointialueen kirjaamoon (kirjaamo@hyvaks.fi) saatteella "XX:n lausunto sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen linjauksiin"

Tukikysymykset vapaamuotoiseen hakemukseen

1. Lausunnon antaja
2. Huomioiko sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset lausunnon antajan näkökulman ja tarpeet riittävällä tavalla? Mihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

3. Millaisia myönteisiä vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjauksilla lausunnon antajan näkökulmasta voi olla? (Kirjaa selvästi näkyviin mistä näkökulmasta vaikutuksia arvioit esim. lapsivaikutukset, yritysvaikutukset, vaikutukset järjestötyöhön, ympäristövaikutukset, vaikutukset alueen kuntiin, maaseutuvaikutukset tms. Voit luonnollisesti arvioida useammastakin näkökulmasta, mutta erotathan tällöin näkökulmat selvästi toisistaan)
4. Millaisia kielteisiä vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjauksilla lausunnon antajan näkökulmasta voi olla? (Kirjaa selvästi näkyviin mistä näkökulmasta vaikutuksia arvioit esim. lapsivaikutukset, yritysvaikutukset, ympäristövaikutukset, vaikutukset alueen kuntiin, maaseutuvaikutukset. Voit luonnollisesti arvioida useammastakin näkökulmasta, mutta erotathan tällöin näkökulmat selvästi toisistaan)
5. Jos haluat kommentoida jotain yksittäistä linjauseesitystä ja sen vaikutuksia lausunnon antajan näkökulmasta, teethän sen tähän.
Yksilöithän selvästi mitä linjauseesitystä kommentoit.
6. Muuta palautetta

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus

Aluehallitus

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa: 228-232, 234-239, 241, 243-246 ja 248.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusoikeus ja -perusteet

Hyvinvointialueesta annetun lain 139.1 §:n mukaan seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen: 233, 242 ja 247.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperustein.

Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika

Oikaisuvaatimusviranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Keski-Suomen hyvinvointialue, Aluehallitus

Kirjaamon yhteystiedot:

Keski-Suomen hyvinvointialueen kirjaamo

Hoitajantie 1

rakennus F2/-1

40620 Jyväskylä

kirjaamo@hyvaks.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on

Aluehallitus

pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää hyvinvointialueen kirjaamosta.
